Universidad de Deusto
Biblioteca

EURIPIDES
0/100
3-5

Euripid.
Graec.

76

Universidad de Deusto
Biblioteca
34,1

Universidad de Deusto Biblioteca

EVRIPIDIS HEcuba Græca, cũ interpretatione Latina ad verbum.

BIBLIOTECA LIBRE MUNICIPAL DE SAN SEBASTIAN

PERSONAE FABVLAE.

POLYDORI *occiſi vmbra.*
HECVBA *regina* Troianorum.
CHORVS *mulierum* Troianarum.
POLYXENA *filia* Hecubæ.
VLYSSES.
TALTHYBIVS *præco.*
ANCILLA Hecubæ.
AGAMEMNON *rex.*
POLYMESTOR Thracum *tyrannus.*

DOMUS LOYOLAEAE S.J. BIBLIOTHECA

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ
ΕΚΑΒΗ.

ΗΚω νεκρῶν κευθμῶνα καὶ σκότου πύλας
λιπὼν, ἵν' ᾅδης χωρὶς ᾤκισται θεῶν,
Πολύδωρος Ἑκάβης παῖς γεγὼς τῆς Κισσέως,
Πριάμου τε πατρός· ὅς μ', ἐπεὶ Φρυγῶν πόλιν
κίνδυνος ἔσχε δορὶ πεσεῖν Ἑλληνικῷ,
δείσας ὑπεξέπεμψε Τρωϊκῆς χθονὸς,
Πολυμήστορος πρὸς δῶμα Θρηϊκίου ξένου·
ὃς τὴν ἀρίστην Χερρονησίαν πλάκα
σπείρει, φίλιππον λαὸν εὐθύνων δορί.
πολὺν δὲ σὺν ἐμοὶ χρυσὸν ἐκπέμπει λάθρα
πατὴρ, ἵν' εἴ ποτ' Ἰλίου τείχη πέσοι,
τοῖς ζῶσιν εἴη παισὶ μὴ σπάνις βίου.
νεώτατος δ' ἦν Πριαμιδῶν· ὃ καί με γῆς
ὑπεξέπεμψεν· οὔτε γὰρ φέρειν ὅπλα
οὔτ' ἔγχος οἷός τ' ἦν νέῳ βραχίονι.
ἕως μὲν οὖν γῆς ὄρθ' ἔκειθ' ὁρίσματα,
πύργοι τ' ἄθραυστοι Τρωϊκῆς ἦσαν χθονὸς,
Ἕκτωρ τ' ἀδελφὸς οὑμὸς ηὐτύχει δορὶ,
καλῶς παρ' ἀνδρὶ Θρηκὶ πατρῴῳ ξένῳ
τροφαῖσιν ὥς τις πτόρθος ηὐξόμην τάλας·
ἐπεὶ δὲ Τροία θ' Ἕκτορός τ' ἀπώλετο

EVRIPIDIS
HECVBA.

VEnio defunctorum latebra & caliginis portis
Relictis, (ubi Pluto in ſedibꝰ collocatꝰ eſt ſcor
Polydorꝰ, Hecubæ filiꝰ natꝰ [filia] Ciſſei (ſim à dijs)
Priamique patris: qui me, poſtquã Troianorũ urbẽ
Periculum inuaſit haſta ne caderet Græca,
Metuens, clàm emiſit ex Troiana terra
Polymeſtoris ad domum Thracij hoſpitis,
Qui præſtantiſſimam Cherrhoneſiam plagam
Seminat, equeſtrem populum regens haſta.
Multum uerò mecum auri emittit occultè
Pater: ut ſi quando Ilij mœnia caderent,
Viuentibus filijs non eſſet penuria uictus.
Minimus autẽ natu erã Priamidarũ. quã otiã ob
Clàm emiſit: neq; enim ferre arma, (rẽ me ex terra
Neque haſtam potis eram puerili brachio.
Quandiu quidem igitur terræ recti ſtabãt termini
Turréſque illæſæ Troianæ erant terræ,
Hectórque frater meus feliciter rẽ gerebat haſta:
Bene apud uirum Thracem, patrium hoſpitem
Alimentis quaſi quiſpiã ſurculus, creſcebã miſer.
Poſtquã uerò Troia, Hectoriſque perijt

Universidad de Deusto
Biblioteca

Anima, & paternus focus euerſus eſt,
Ipſe uerò ad aram Deo ædificatam cadit
Mactatus Achillis à filio ſanguinario:
Interficit me auri miſerum gratia
Hoſpes paternus: & quũ interfeciſſet, in procella
Abiecit, ut ipſe aurum in domo haberet. (mari
8 *Iaceo autem in littore, interdum in maris æſtu*
Multis circuitibus undarum agitatus,
Indefletus, inſepultus. nũc uerò propter matrẽ cha-
Hecubam proſilio, corpore relicto meo, (ram
Tertiam iam lucem uerſans in ſublimi,
Quandiu in terra hac Cherrhoneſia
Mater mea infelix ex Troia adeſt.
Omnes uerò Achiui naues tenentes, quieti
ſedent in littore huius Thraciæ terræ.
Pelei nanque filius ſuper tumulum apparens
Continuit Achilles totum exercitum Græcum
Domum uerſus dirigentes marinum remum.
Petit uero ſororem meam Polyxenam
Tumulo charam uictimam & honorariũ accipere:
Et potietur hoc, neque indonatus amicis
Erit à uiris. fatum uero impellit
Mori ſororem meam hac die.
Duorum uero liberorum duo cadauera aſpiciet

ψυχὴ, πατρῷα θ' ἑςία κατεσκάφη,
αὐτὸς δὲ βωμῷ πρὸς θεοδμήτῳ πιτνεῖ,
σφαγεὶς Ἀχιλλέως παιδὸς ἐκ μιαιφόνου.
κτείνει με χρυσοῦ τὸν ταλαίπωρον χάριν
ξένος πατρῷος καὶ κτανὼν, ἐς οἶδμ' ἁλὸς
μεθῆχ', ἵν' αὐτὸς χρυσὸν ἐν δόμοις ἔχῃ.
κεῖμαι δ' ἐπ' ἀκταῖς, ἄλλοτ' ἐν πόντου σάλῳ,
πολλοῖς διαύλοις κυμάτων φορούμενος,
ἄκλαυστος, ἄταφος· νῦν δ' ὑπὲρ μητρὸς φίλης
Ἑκάβης ἀίσσω, σῶμ' ἐρημώσας ἐμόν,
τριταῖον ἤδη φέγγος αἰωρούμενος,
ὅσονπερ ἐν γῇ τῇδε Χερρονησίᾳ
μήτηρ ἐμὴ δύστηνος ἐκ Τροίας πάρα.
πάντες δ' Ἀχαιοὶ ναῦς ἔχοντες, ἥσυχοι
θάσσουσ' ἐπ' ἀκταῖς τῆσδε Θρηϊκίας χθονός.
ὁ Πηλέως γὰρ παῖς ὑπὲρ τύμβου φανεὶς,
κατέσχ' Ἀχιλλεὺς πᾶν στράτευμ' Ἑλληνικόν,
πρὸς οἶκον εὐθύνοντας ἐναλίαν πλάτην.
αἰτεῖ δ' ἀδελφὴν τὴν ἐμὴν Πολυξένην
τύμβῳ φίλον πρόσφαγμα καὶ γέρας λαβεῖν,
καὶ τεύξεται τοῦδ', οὐδ' ἀδώρητος φίλων
ἔσται πρὸς ἀνδρῶν. ἡ πεπρωμένη δ' ἄγει
θανεῖν ἀδελφὴν τὴν ἐμὴν τῇδ' ἡμέρᾳ.
δυοῖν δὲ παίδοιν δύο νεκρὼ κατόψεται

μῆτερ, ἐμοῦ τε τῆς τε δυστήνου κόρης.
φανήσομαι γὰρ, ὡς τάφου τλήμων τύχω,
δούλης ποδῶν πάροιθεν ἐν κλυδωνίῳ.
τοὺς γὰρ κάτω σθένοντας ἐξῃτησάμην
τύμβου κυρῆσαι, κεἰς χέρας μητρὸς πεσεῖν.
τοὐμὸν μὲν οὖν ὅσονπερ ἤθελον τυχεῖν,
ἔσται. γεραιᾶς δ' ἐκποδὼν χωρήσομαι
Ἑκάβῃ. περᾷ γὰρ ἥδ' ὑπὸ σκηνῆς πόδα
Ἀγαμέμνονος, φάντασμα δειμαίνουσ' ἐμόν.
φεῦ ὦ μῆτερ, ἥτις ἐκ τυραννικῶν δόμων,
δούλειον ἦμαρ εἶδες· ὡς πράσσεις κακῶς,
ὅσονπερ εὖ ποτ'· ἀντισηκώσας δέ σε
φθείρει θεῶν τις τῆς πάροιθ' εὐπραξίας.
Ἑκα. Ἄγετ' ὦ παῖδες τὴν γραῦν πρὸ δόμων,
ἄγετ' ὀρθοῦσαι τὴν ὁμόδουλον νῦν
Τρῳάδες ὑμῖν, πρόσθεν δ' ἄνασσαν.
λάβετε, φέρετε,
πέμπετ', ἀείρατέ μου δέμας,
γεραιᾶς χειρὸς προσλαζύμεναι.
κἀγὼ σκολιῷ σκίμπωνι χερὸς
διερειδομένα, σπεύσω βραδύπουν
ἤλυσιν ἄρθρων προτιθεῖσα.
ὦ στεροπὰ Διὸς ὦ σκοτία νύξ,
τί ποτ' αἴρομαι ἔννυχος οὕτω

Mater, meúmque, & huius infelicis puellæ.
Apparebo enim, ut ſepulturam infelix conſequar,
Ancillæ ante pedes in undis. (trau;
Nam ab illis quibus eſt poteſtas apud inferos impe-
Vt tumulo potirer & in manus matris inciderem.
Meum igitur, quantum uolebam conſequi,
Erit. ſed ab anu procul ſecedam
Hecuba: profert enim ipſa pedem ſub tentorium
Agamemnonis, phantaſma metuens meum.
Ah mater quæ ex regis ædibus,
Seruilem diem uidiſti, ut [tam] infeliciter agis
Quàm feliciter olim. at te, æquo libramine uſus,
Perdit deorum aliquis pro priſtina felicitate.
Hec. *Ducite ô puellæ anum ante domum,* 9
Ducite erigentes conſeruam nunc
Troianæ uobis, antè uero reginam.
Prehendite, geſtate,
Deducite, attollite meum corpus
ſenili manu apprehendentes.
Et ego curuo ſcipione manum
Annixa accelerabo tardigradum
Greſſum articulorum promouens.
O fulgur Iouis, ô tenebroſa nox,
Quid tandem excitor de nocte ſic

Universidad de Deusto Biblioteca

Terroribus, ſpectris ô ueneranda terra
Nigras alas habentium mater ſomniorum,
Abominor nocturnam uiſionem,
Quam de filio meo
Qui ſeruatur in Thracia,
De Polyxenáque chara
Filia per inſomnia uidi.
Vidi enim terribile uiſum,
Didici, cognoui.
O terreni dij ſeruate filium meũm,
Qui ſolus domus ancoráque meæ
Niualem Thraciam incolit
Hoſpitis paterni ſub tutela. Erit aliquid nouum,
Veniet aliquod carmen lugubre luctuoſis.
Non unquam mea mens ſic indeſinenter
Horruit, metuit.
Vbi tandem diuinam Heleni animam
Aut Caſandræ aſpiciam, ô Troades,
Vt mihi interpretentur ſomnia?
Vidi enim uariam ceruam
Lupi cruento ungue mactatam,
Ex meis genibus auulſam per uim
Miſerabiliter. Et hoc terriculamentũm
Venit ſuper ſummum tumuli uerticem

δείμασι, φάσμασιν; ὦ πότνια χθὼν
μελανοπτερύγων μᾶτερ ὀνείρων,
ἀποπέμπομαι ἔννυχον ὄψιν,
ἃν περὶ παιδὸς ἐμοῦ
τοῦ σωζομένου κατὰ Θρῄκην,
ἀμφὶ Πολυξένης τε φίλης
θυγατρὸς δι' ὀνείρων εἶδον.
εἶδον γὰρ φοβερὰν ὄψιν,
ἔμαθον, ἐδάην.
ὦ χθόνιοι θεοὶ, σώσατε παῖδ' ἐμὸν,
ὃς μόνος οἴκων ἄγκυρά τ' ἐμῶν,
τὴν χιονώδη Θρῄκην κατέχει,
ξείνου πατρῴου φυλακαῖσιν. ἔσται τι νέον,
ἥξει τι μέλος γοερὸν γοεραῖς.
οὔποτ' ἐμὰ φρὴν ὧδ' ἀλίαστος
φρίσσει, ταρβεῖ.
ποῦ ποτε θείαν Ἑλένου ψυχὰν
ἢ Κασσάνδρας ἐσίδω, Τρῳάδες,
ὥς μοι κρίνωσ' ὀνείρους;
εἶδον γὰρ βαλιὰν ἔλαφον
λύκου αἵμονι χαλᾷ σφαζομέναν,
ἀπ' ἐμῶν γονάτων σπασθεῖσαν ἀνάγκᾳ
οἰκτρῶς. καὶ τόδε δεῖμά μοι
ἦλθ' ὑπὲρ ἄκρας τύμβου κορυφᾶς

φάντασμ' Ἀχιλλῆος·
ᾔτει δὲ γέρας τῶν πολυμόχθων
τινὰ Τρωϊάδων.
ἀπ' ἐμᾶς οὖν ἀπ' ἐμᾶς τόδε παιδὸς
πέμψατε δαίμονες, ἱκετεύω.
Χο. Ἑκάβη, σπουδῇ πρός σ' ἐλιάσθην
τὰς δεσποσύνους σκηνὰς προλιποῦσα,
ἵν' ἐκληρώθην καὶ προσετάχθην
δούλη, πόλεως ἀπελαυνομένα
τῆς Ἰλιάδος, λόγχης αἰχμῇ,
δορίθηρατος πρὸς Ἀχαιῶν·
οὐδὲν παθέων ἀποκουφίζουσ',
ἀλλ' ἀγγελίας βάρος ἀραμένα
μέγα, σοί τε γύναι κῆρυξ ἀχέων.
ἐν γὰρ Ἀχαιῶν πλήρει ξυνόδῳ
λέγεται δόξαι σὴν παῖδ' Ἀχιλλεῖ
σφάγιον θέσθαι. τύμβου δ' ἐπιβὰς
οἶσθ' ὅτε χρυσέοις ἐφάνη σὺν ὅπλοις,
τὰς ποντοπόρους δ' ἔσχε σχεδίας,
λαίφη προτόνοις
ἐπερειδομένας,
τάδε θωΰσσων·
ποῖ δὴ Δαναοὶ
τὸν ἐμὸν τύμβον στέλλεσθε

Spectrum Achillis.
Petebat uero munus, calamitoſarum
Quandam Troadum.
A mea igitur, à mea hoc filia
Auertite dij, ſupplico.
Chor. Hecuba ſedulo ad te fugi
Herilia tentoria deſerens,
Vbi ſorte data ſum & ordinata
Serua, ex urbe abacta
Iliade, haſtæ acie,
Haſta capta ab Achiuis:
Nihil malis leuans,
Sed nuntij onus portans
Grande, tibique mulier præco dolorũ.
Nam in Achiuorum pleno concilio
Dicitur decretum eſſe, tuam filiam Achilli
Victimam fieri. Tumulum nanque quũ aſcẽdiſſet,
Scis quando aureis apparuit cum armis,
Pontigradas uero continuit rates
Vela rudentibus
Suffulta habentes,
Hæc clamans:
Quônam Græci
Meum tumulum proficiſcimini

Universidad de Deusto
Biblioteca

Inhonoratum relinquentes?
Magnæ uerò contentionis orta eſt tempeſtas:
Sententia uerò proceſſit diuerſa in Græcorum
Exercitu bellicoſo:illis quidem ut daretur
Tumulo uictima,illis uerò non uidebatur.
Erat uerò quidem tuum ſtudens bonum
Fatidicæ bacchæ qui habet
Thalamum Agamemnon.
11 Theſidæ uerò,rami Athenarum,
Duorum ſermonum autores erant:
Sententia autem una conueniebant,
Achilleum tumulum coronandum eſſe
Sanguine uirenti.Caſandræ uero
Torum non dicebant Achilleæ
Præponendum eſſe unquam haſtæ.
Studia uero ſermonum controuerſorum
Erant paria quodammodo, priuſquam uerſutus,
Rhetor,ſuauiloquus,gratiam populi captans,
Laertiades perſuadet exercitui,
Non optimum Græcorum omnium
Seruiles propter uictimas repellere:
Nequis dicat apud Proſerpinam
Stans ex mortuis,
Quòd ingrati Danai erga Danaos

ἀγέραστον ἀφέντες;
πολλῆς δ' ἔριδος συνέπεσε κλύδων.
δόξα δ' ἐχώρει δίχ' ἀν' Ἐλλάνων
στρατὸν αἰχμητὴν, τοῖς μὲν διδόναι
τύμβῳ σφάγιον, τοῖς δ' οὐχὶ δοκοῦν·
ἦν δὲ τὸ μὲν σὸν σπεύδων ἀγαθὸν,
τῆς μαντιπόλου βάκχης ἀνέχων
λέκτρ' Ἀγαμέμνων·
τὼ Θησείδα δ' ὄζω Ἀθηνῶν,
δισσῶν μύθων ῥήτορες ἦσαν·
γνώμῃ δὲ μιᾷ συνεχωρείτην,
τὸν Ἀχίλλειον τύμβον στεφανοῦν
αἵματι χλωρῷ· τὰ δὲ Κασάνδρας
λέκτρ' οὐκ ἐφάτην τῆς Ἀχιλλείας
πρόσθεν θήσειν ποτὲ λόγχης.
σπουδαὶ δὲ λόγων κατατεινομένων
ἦσαν ἴσαι πως, πρὶν ὁ ποικιλόφρων,
κόπις, ἡδυλόγος, δημοχαριστὴς
Λαερτιάδης πείθει στρατιὰν,
μὴ τὸν ἄριστον Δαναῶν πάντων,
δούλων σφαγίων οὕνεκ' ἀπωθεῖν·
μηδέ τιν' εἰπεῖν παρὰ Περσεφόνῃ
στάντα φθιμένων,
ὡς ἀχάριστοι Δαναοὶ Δαναοῖς

τοῖς οἰχομένοις ὑπὲρ Ἑλλήνων,
Τροίας πεδίων ἀπέβησαν.
ἥξει δ' Ὀδυσσεὺς ὅσον οὐκ ἤδη,
πῶλον ἀφέλξων σῶν ἀπὸ μαζῶν,
ἔκ τε γεραιᾶς χερὸς ὁρμήσων.
ἀλλ' ἴθι ναούς, ἴθι πρὸς βωμούς·
ἵζ' Ἀγαμέμνονος ἱκέτις γονάτων·
κήρυσσε θεοὺς τούς τ' οὐρανίδας,
τούς θ' ὑπὸ γαῖαν. ἢ γάρ σε λιταὶ
διακωλύσουσ' ὀρφανὰν εἶναι
παιδὸς μελέας, ἢ δεῖ σ' ἐπιδεῖν
τύμβου προπετῆ φοινισσομέναν
αἵματι παρθένον ἐκ χρυσοφόρου
δειρῆς, νασμῷ μελαναυγεῖ.
Εκα. Οἲ ἐγὼ μελέα· τί ποτ' ἀπύσω;
ποίαν ἀχώ; ποῖον ὀδυρμόν;
δειλαία, δειλαίου γήρως,
δουλείας τᾶς οὐ τλατᾶς,
τᾶς οὐ φερτᾶς. ὤμοι μοι.
τίς ἀμύνει μοι; ποία γέννα,
ποία δὲ πόλις;
φροῦδος πρέσβυς, φροῦδοι παῖδες.
ποίαν, ἢ ταύταν ἢ κείναν
στείχω; ποῖ δ' ἥσω; ποῦ τις θεῶν

Mortuos pro Græcis
Troiæ ex campis diſceſſerint.
Veniet uero Vlyſſes iamiam
Puellam abſtracturus tuis à mammis,
Exque anili manu abducturus:
Sed uade ad templa, abi ad altaria
Accide Agamemnonis ſupplex ante genua:
Inuoca deos, & eos qui ſunt in cælo,
Et eos qui ſunt ſub terra. Aut enim te preces
Prohibebunt orba ne ſis
Filia miſera, aut oportet te aſpicere
Ad tumulum cadentem cruentatam
Sanguine uirginem ex aurifero
Collo, flumine nigricante.
Hec. Heu me miſeram, quidnam uociferabor?
Quam uocem, quem luctum?
Infelix, ob miſeram ſenectutem,
12 Seruitutem hanc non tolerandam,
Non ferendam. Hei mihi mihi,
Quis defendit me? quæ gens?
Quæ uero urbs?
Interijt ſenex, interierunt liberi
Quà, an hàc an illàc
Ibo? ubi ſedebo? ubi quis deorum

Universidad de Deusto Biblioteca

Aut dæmonum auxiliator?
O mala quæ attuliſtis Troades,
O mala quæ attuliſtis nocumenta.
Extinxiſtis,perdidiſtis:non amplius mihi
Vita grata in luce.
O calamitoſe duc me
Pes,ſis dux anui
Ad hanc aulam,ô nata,ô filia
Afflictiſſimæ matris
Egredere,egredere domo,audi matris
Vocem ô filia,ut agnoſcas
Qualem qualem
Audio famam de tua uita.

Pol. Ah mater mater quid clamas?quid noui
Nuntians ex ædibus me quaſi auem
Cum terrore hoc euolare feciſti?

Hec. Hei mihi filia.

Pol. Quid me appellas ominoſa uoce?proœmia mihi ma (la?

Hec. Hei hei tuæ uitæ.

Pol. Eloquere, ne celes diu.
Metuo metuo mater,
Quid tandem ingemiſcas.

Hec. O filia
Miſeræ matris.

ἢ δαίμονος ἐπαρωγός;
ὦ κάκ' ἐνεγκοῦσαι Τρῳάδες,
ὦ κάκ' ἐνεγκοῦσαι πήματα.
ἀπωλέσατ', ὠλέσατ'· οὐκέτι μοι
βίος ἀγαστὸς ἐν φάει.
ὦ τλᾶμον ἅγησαί μοι
πούς, ἅγησαι τᾷ γεραιᾷ
πρὸς τάνδ' αὐλάν· ὦ τέκνον, ὦ παῖ
δυστανοτάτας ματέρος,
ἔξελθ', ἔξελθ' οἴκων· ἄιε ματέρος
αὐδάν ὦ τέκνον ὡς εἰδῇς
οἵαν οἵαν
ἀίω φάμαν περὶ σᾶς ψυχᾶς.

Πολ. Ἰὼ μᾶτερ μᾶτερ, τί βοᾷς; τί νέον
κηρύξασ' οἴκων μ' ὥστ' ὄρνιν
θάμβει τῷδ' ἐξέπταξας;

Εκα. Ω μοι τέκνον.

Πολ. Τί με δυσφημεῖς φροίμιά μοι κακά;

Εκα. Αἰαῖ σᾶς ψυχᾶς.

Πολ. Ἐξαύδα, μὴ κρύψῃς δαρόν.
δειμαίνω δειμαίνω μᾶτερ,
τί ποτ' ἀναστένεις.

Εκα. Ὦ τέκνον, τέκνον
μελέας ματρός.

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto Biblioteca

Πολ. Τί τόδ' ἀγγέλλεις;
Εκα. Σφάξαι σ' Ἀργείων κοινᾷ
συντείνει πρὸς τύμβον γνώμα,
Πηλείδα γέννα.
Πολ. Οἴμοι μᾶτερ, πῶς φθέγγῃ,
ἀμέγαρτα κακῶν;
μάνυσόν μοι, μάνυσόν μοι μᾶτερ.
Εκα. Αὐδῶ παῖ δυσφήμους φάμας,
ἀγγέλλουσ' Ἀργείων δόξαι ψήφῳ
τᾶς σᾶς περί μοι ψυχᾶς.
Πολ. Ω δεινὰ παθοῦσ', ὦ παντλᾶμον,
ὦ δυστάνου μᾶτερ βιοτᾶς,
οἵαν οἵαν αὖ σοι λώβαν ἐχθίσταν
ἀρρήταν τ' ὦρσέ τις δαίμων.
οὐκέτι σοι παῖς ἅδ', οὐκέτι δὴ
γήρᾳ δειλαίῳ δειλαία συνδουλεύσω.
σκύμνον γάρ μ' ὥστ' οὐρεθρέπταν
μόσχον δειλαία δειλαίαν
ἐσόψει χειρὸς ἀναρπαστὰν
σᾶς ἄπο λαιμότομόν τ' ἀΐδᾳ
γᾶς ὑποπεμπομέναν σκότον.
ἔνθα νεκρῶν μέτα ἁ τάλαινα κείσομαι.
καὶ σὲ μὲν μᾶτερ δύστανε
κλαίω πανοδύρτοις θρήνοις·

Pol. Quid hoc dicis?
Hec. Mactare te Argiuorum communi 13
Vrget ad tumulum ſententia
Pelidæ ſoboles.
Pol. Hei mihi mater ut refers
Immenſa mala?
Indica mihi, indica mihi mater.
Hec. Loquor filia infandam famam:
Nuntiant Argiuorum decretum eſſe calculo
De tua mihi uita.
Pol. O grauia patiens, ô omnino infelix,
O miſeræ mater uitæ:
Qualem qualem rurſus tibi noxam infeſtiſſimam
Infandámque excitauit quiſpiam dæmon.
Non amplius tibi filia hæc, non amplius ſanè
Senectuti miſeræ miſera ſimul ſeruiam.
Catulum enim me tanquam, aut montipaſtam
Vitulam miſera miſeram
Videbis manu abreptam
Tua, decollatámque Plutoni
Terræ miſſam ſub tenebris:
Vbi cum mortuis infelix iacebo.
Et te quidem mater miſera
Deploro perquam lamentabilibus fletibus:

Universidad de Deusto Biblioteca

Meam autem uitam, probrum & cladem
Nihil deploro, ſed mori mihi
Caſus melior contigit.
Chor. Et quidem Vlyſſes uenit celeritate pedis,
Hecuba, nouũ aliquod tibi ſignificaturus uerbum.
Vl. O mulier exiſtimo quidẽ te ſcire ſentẽtiã exercitus
Calculúmque qui obtinuit attamen dicam.
Viſum eſt Græcis filiam tuam Polyxenam
Mactare ad excelſũ aggerẽ Achillei ſepulcri.
Nos uero comites & adductores puellæ
14 Ordinarunt eſſe: ſacrificij uero præfectus
Sacerdóſque ſtatutus eſt huius filius Achillis.
Scis igitur quid facies? neque auellaris ui,
Neque ad manuum certamen congrediaris mecum:
Sed agnoſce uires & præſentiam malorũ (portet.
Tuorũ. SCITVM eſt, etiã in malis ſapere quæ o-
He. Ah ah, inſtat (ut uidetur) certamen ingens,
Plenum gemituum, nec lacrymarum inane.
Et ego enim nõ mortua ſum ubi me oportuerat mori,
Neque perdidit me Iuppiter: nutrit uero ut uideã
Malis mala alia maiora infelix ego.
Si uero licet ſeruis liberos
Non acerba neque cor mordentia
Percontari, te quidem interrogari oportebit,

τὸν ἐμὸν δὲ βίον, λώβαν, λύμαν
τ' οὐ μετακλαίομαι. ἀλλὰ θανεῖν μοι
ξυντυχία κρείσσων ἐκύρησεν.
Χορ. Καὶ μὴν Ὀδυσσεὺς ἔρχεται σπουδῇ ποδὸς,
Ἑκάβη, νέον τι πρὸς σὲ σημανῶν ἔπος.
Οδυ. Γύναι, δοκῶ μέν σ' εἰδέναι γνώμην στρατοῦ,
ψῆφόν τε τὴν κρανθεῖσαν· ἀλλ' ὅμως φράσω.
ἔδοξ' Ἀχαιοῖς παῖδα σὴν Πολυξένην
σφάξαι πρὸς ὀρθὸν χῶμ' Ἀχιλλείου τάφου·
ἡμᾶς δὲ πομποὺς καὶ κομιστῆρας κόρης
τάσσουσιν εἶναι. θύματος δ' ἐπιστάτης
ἱερεύς τ' ἐπέστη τοῦδε παῖς Ἀχιλλέως.
οἶσθ' οὖν ὃ δράσεις; μήτ' ἀποσπασθῇς βίᾳ,
μήτ' εἰς χερῶν ἅμιλλαν ἐξέλθῃς ἐμοί·
γίγνωσκε δ' ἀλκὴν, καὶ παρουσίαν κακῶν
τῶν σῶν. Σοφόν τι κἀν κακοῖς ἃ δεῖ φρονεῖν. cc
Εκα. Αἶ, αἶ, παρέστηχ' ὡς ἔοικ' ἀγὼν μέγας,
πλήρης στεναγμῶν, οὐδὲ δακρύων κενός.
κἀγὼ γὰρ οὐκ ἔθνησκον οὗ μ' ἐχρῆν θανεῖν,
οὐδ' ὤλεσέ με Ζεύς, τρέφει δ' ὅπως ὁρῶ
κακῶν κάκ' ἄλλα μείζον' ἡ τάλαιν' ἐγώ.
εἰ δ' ἔστι τοῖς δούλοισι τοὺς ἐλευθέρους
μὴ λυπρὰ μηδὲ καρδίας δηκτήρια
ἐξιστορῆσαι, σοὶ μὲν εἰρῆσθαι χρεὼν,

Universidad de Deusto Biblioteca

ἡμᾶς δ' ἀκοῦσαι τοὺς ἐρωτῶντας τάδε.
Οδ. Ἔξεστ'. ἐρώτα. τοῦ χρόνου γὰρ οὐ φθονῶ.
Εκα. Οἶσθ' ἡνίκ' ἦλθες Ἰλίου κατάσκοπος,
δυσχλαινίᾳ τ' ἄμορφος, ὀμμάτων τ' ἄπο
φόνου σταλαγμοὶ σὴν κατέσταζον γένυν;
Οδυ. Οἶδ'. οὐ γὰρ ἄκρας καρδίας ἔψαυσέ μου.
Εκα. Ἔγνω δέ σ' Ἑλένη, καὶ μόνῃ κατεῖπέ μοι;
Οδυ. Μεμνήμεθ' εἰς κίνδυνον ἐλθόντες μέγαν.
Εκα. Ἥψω δὲ γονάτων τῶν ἐμῶν ταπεινὸς ὤν;
Οδυ. Ὥστ' ἐνθανεῖν γε σοῖς πέπλοισι χεῖρ' ἐμήν.
Εκα. Ἔσωσα δῆτ' ἐξέπεμψά τε χθονός;
Οδυ. Ὥστ' εἰσορᾶν φέγγος ἡλίου τόδε.
Εκα. Τί δῆτ' ἔλεξας δοῦλος ὢν ἐμὸς τότε;
Οδυ. Πολλῶν λόγων εὑρήμαθ', ὥστε μὴ θανεῖν.
Εκα. Οὔκουν κακύνῃ τοῖσδε τοῖς βουλεύμασιν,
ὃς ἐξ ἐμοῦ μὲν ἔπαθες οἷα φὴς παθεῖν,
δρᾷς δ' οὐδὲν ἡμᾶς εὖ, κακῶς δ' ὅσον δύνῃ;
Ἀχάριστον ὑμῶν σπέρμ' ὅσοι δημηγόρους "
ζηλοῦτε τιμάς· μηδὲ γιγνώσκοισθέ μοι. "
οἳ τοὺς φίλους βλάπτοντες οὐ φροντίζετε, "
ἢν τοῖσι πολλοῖς πρὸς χάριν λέγητέ τι. "
ἀτὰρ τί δὴ σόφισμα τοῦθ' ἡγούμενοι,
εἰς τήνδε παῖδα ψῆφον ὥρισαν φόνου;
πότερα τὸ χρῆν σφ' ἐπήγαγ' ἀνθρωποκτονεῖν

Nos uerò audire qui quærimus hæc.
Vl. Licet, interroga: tempus enim non inuideo.
Hec. Scis quando ueniſti Ilii explorator
Lacero amictu, deformis: & ab oculis
Mortis guttæ tuam irrigabant barbam? (mei.
Vl. Noui non enim [hæc res] extremū pectoris attigit
Hec. Agnouit uero te Helena, & ſoli nuntiauit mihi?
Vl. Meminimus in periculum nos ueniſſe magnum.
Hec. Attigiſti uero genua mea humilis exiſtens?
Vl. [Et quidē] adeo ut immoreretur in tua ueſte manꝰ
Hec. Seruaui [te] igitur emiſique ex terra? (mea.
Vl. Adeo ut aſpiciam lucem ſolis hanc.
Hec. Quid ſanè dicebas ſeruus meus exiſtens tum?
Vl. Multorum ſermonum inuenta, ut non morerer.
Hec. Annon ergo iniurius es hiſce conſiliis,
Qui ex me bene paſſꝰ es, qualia dicis te paſſū eſſe:
15 Facis uero nihil nobis bene ſed malè quantū potes?
INGRATVM ueſtrū genus, quicunq; populares
Sectamini honores: utinam non cognoſcamini mihi:
Qui nihil penſi habetis amicos lædere
Si multitudini ad gratiam dicatis aliquid.
Verùm qualénam ſophiſma hoc prætexentes
Aduerſus hanc puellam calculum tulerunt mortis?
Vtrum fatum ipſos induxit homines interficere

Universidad de Deusto Biblioteca

Ad tumulum, ubi mactare boues magis decet:
An eos qui interfecerũt, uiciſſim interficere uolẽs,
Aduerſus hãc Achilles iure intendit cædẽ?
Atqui nullum ipſi hæc fecit malum.
Helenam illum petere oportet ſepulcro uictimam:
Illa enim perdidit ipſum ad Troiam ducens.
Si uero captiuam oportet aliquam ſelectam mori,
Pulchritudine excellentem, non noſtrum hoc:
Helena enim forma [eſt] præſtantiſſima,
Iniurioſáque nõ minus quàm nos eſſe cõperta eſt.
Ex æquitate quidem, hoc ſermone tecum cõtẽdo.
Quæ uero rependere oportet te repetente me,
Audi. Tetigiſti meã (quemadmodũ dicis) manum,
Et hanc anilem, accidens, genam:
Viciſſim attingo tua hæc eadem ego:
Beneficiúmque repoſco prius, & ſupplico tibi
Ne meam filiam ex manibus auferas,
Neque interficiatis. mortuorum ſatis eſt.
Hac gaudeo, & obliuiſcor malorum:
Hæc pro multis eſt mihi conſolatio,
Ciuitas, nutrix, baculus, dux uiæ.
NON oportet uictores imperare quæ non decent:
Neq; eos qui felices ſũt, putare ſe felices fore ſemp
Nam & ego eram olim, ſed nunc non amplius ſum.

πρὸς τύμβον, ἔνθα βουθυτεῖν μᾶλλον πρέπει·
ἢ τοὺς κτανόντας ἀνταποκτεῖναι θέλων,
εἰς τήνδ' Ἀχιλλεὺς ἐνδίκως τείνει φόνον;
ἀλλ' οὐδὲν αὐτὸν ἥδε γ' εἴργασται κακόν.
Ἑλένην νιν αἰτεῖν χρὴ τάφῳ πρόσφαγμα.
κείνη γὰρ ὤλεσέ νιν, εἰς Τροίαν τ' ἄγει.
εἰ δ' αἰχμάλωτον χρή τιν' ἔκκριτον θανεῖν,
κάλλει θ' ὑπερφέρουσαν, οὐχ ἡμῶν τόδε·
ἡ Τυνδαρὶς γὰρ, εἶδος ἐκπρεπεστάτη,
ἀδικοῦσά θ' ἡμῶν οὐδὲν ἧττον ηὑρέθη.
τῷ μὲν δικαίῳ τόνδ' ἁμιλλῶμαι λόγον·
ἃ δ' ἀντιδοῦναι δεῖ σ' ἀπαιτούσης ἐμοῦ,
ἄκουσον. ἥψω τῆς ἐμῆς (ὡς φῄς) χερὸς,
καὶ τῆσδε γραίας προσπιτνῶν παρηίδος·
ἀνθάπτομαί σου τῶνδε τῶν αὐτῶν ἐγὼ,
χάριν τ' ἀπαιτῶ τὴν τόθ'. ἱκετεύω τέ σε
μή μου τὸ τέκνον ἐκ χερῶν ἀποσπάσῃς,
μηδὲ κτάνητε. τῶν τεθνηκότων ἅλις.
ταύτῃ γέγηθα, κἀπιλήθομαι κακῶν·
ἥδ' ἀντὶ πολλῶν ἐστί μοι παραψυχή,
πόλις, τιθήνη, βάκτρον, ἡγεμὼν ὁδοῦ.
Οὐ τοὺς κρατοῦντας χρὴ κρατεῖν ἃ μὴ χρεὼν, »
Οὐδ' εὐτυχοῦντας εὖ δοκεῖν πράξειν ἀεί· »
Κἀγὼ γὰρ ἦν ποτ', ἀλλὰ νῦν οὐκ εἴμ' ἔτι.

Universidad de Deusto Biblioteca

τὸν πάντα δ' ὄλβον ἦμαρ ἕν μ' ἀφείλετο.
ἀλλ' ὦ φίλον γένειον, αἰδέσθητί με,
οἴκτειρον. ἐλθὼν δ' εἰς Ἀχαϊκὸν στρατὸν,
παρηγόρησον ὡς ἀποκτείνειν φθόνος
γυναῖκας, ἃς τὸ πρῶτον οὐκ ἐκτείνατε,
βωμῶν ἀποσπάσαντες, ἀλλ' ᾠκτείρατε.
νόμος δ' ἐν ὑμῖν τοῖς τ' ἐλευθέροις ἴσος
καὶ τοῖσι δούλοις αἵματος κεῖται πέρι·
τὸ δ' ἀξίωμα κἂν κακῶς λέγῃ τὸ σὸν,
πείσει. Λόγος γὰρ ἔκ τ' ἀδοξούντων ἰὼν «
κἀκ τῶν δοκούντων, αὐτὸς οὐ ταυτόν σθένει. «
Χορ. Οὐκ ἔστιν οὕτω στερρὸς ἀνθρώπου φύσις,
ἥτις γόων σῶν καὶ μακρῶν ὀδυρμάτων
κλύουσα θρήνους, οὐκ ἂν ἐκβάλοι δάκρυ.
Οδυ. Ἑκάβη, διδάσκου, μηδὲ τῷ θυμουμένῳ
τὸν εὖ λέγοντα δυσμενῆ ποιοῦ φρενί.
ἐγὼ τὸ μὲν σὸν σῶμ', ὑφ' οὗπερ ηὐτύχουν,
σώζειν ἕτοιμός εἰμι, κοὐκ ἄλλως λέγω.
ἃ δ' εἶπον εἰς ἅπαντας, οὐκ ἀρνήσομαι,
Τροίας ἁλούσης, ἀνδρὶ τῷ πρώτῳ στρατοῦ
σὴν παῖδα δοῦναι σφάγιον ἐξαιτουμένῳ.
Ἐν τῷδε γὰρ κάμνουσιν αἱ πολλαὶ πόλεις, «
ὅταν τις ἐσθλὸς καὶ πρόθυμος ὢν ἀνὴρ, «
μηδὲν φέρηται τῶν κακιόνων πλέον. «

Vniuerſam uero felicitatem dies una mihi eripuit.
Sed ô charum mentum, reuerearis me:
Miſerere. uadens uero ad Græcorum exercitum
Admone quàm interficere inuidioſum [ſit]
Mulieres (quas primùm non interfeciſtis)
Ab altaribus auellentes: ſed miſerti eſtis.
Lex enim inter uos & liberis æqua
Et ſeruis de ſanguine poſita eſt.
Porro dignitas etiamſi male dicat tua (fectus
Perſuadebit. SERMO *enim ab incelebribus pro-*
Et à celebribus idem, non idem ualet.
Ch. *Non eſt adeo rigida hominis natura*
Quæ luctuum tuorum & longarum complorationũ
Audiens fletus, non poſſit eijcere lacrymas.
Vl. *O Hecuba diſce, neque præ [tua] ira*
Me bene dicentem, infenſum fingas in animo.
Ego quidem tuum corpus, per quod felix fui,
ſeruare paratus ſum, & non aliter dico.
Quæ uero dixi apud omnes, non negabo:
Troia capta, uiro primario exercitus
Tuam filiam dandam eſſe uictimam poſtulanti.
IN HOC *enim laborant multæ urbes*
Quando quis bonus & ſtrenuus exiſtens uir
Nihil aufert ignauis amplius.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Nobis autem Achilles dignus honore, ô mulier,
Mortuus pro terra Græca honeſtiſſimè uir.
ANNON hoc turpe eſt, ſi uidente quidem amico
Vtimur: quum uero interijt, non utimur amplius?
Agedum quidnam dicat quis, ſi iterum appareat
Exercitúſque collectio hoſtiúmque certamen:
Vtrum certabimus, an conſulemus uitæ,
Mortuum uidentes non habitum in honore?
ATQVI mihi quidem uiuenti in dies,
Etſi pauca habeam, omnia ſufficient:
Sepulcrum autem optarim honoratum (cium.
Meũ conſpici. In longũ enim tẽpus durat hoc offi
Si uerò miſeranda paſſã te dicis, hæc uiciſſim au-
Sũnt apud nos non minus infelices (di à me.
Vetulæ mulieres & uetuli, quàm tu,
Sponſæque præſtantiſſimis ſponſis orbatæ,
Quorum iſte occulit corpora Troianus puluis.
Perfer hæc. Nos uero ſi malè ſtatuimus
Honorare fortem, inſcitiæ rei erimus.
Sed uos barbari neque amicos pro amicis
Ducitis, neque honeſtè mortuos
Admiramini. Itaque quidem Græcia feliciter agit,
Vos autem perfertis conſentanea ueſtris conſilijs.
Ch. Ah ah, quàm mala ſemp̃ eſt ſeruilis conditio:

ἡμῖν δ᾽ Ἀχιλλεὺς ἄξιος τιμῆς, γύναι,
θανὼν ὑπὲρ γῆς Ἑλλάδος κάλλιστ᾽ ἀνήρ.
Οὐκοῦν τόδ᾽ αἰσχρὸν, εἰ βλέποντι μὲν φίλῳ „
χρώμεσθ᾽, ἐπεὶ δ᾽ ὄλωλε, μὴ χρώμεσθ᾽ ἔτι; „
εἶεν· τί δῆτ᾽ ἐρεῖ τις, ἤν τις αὖ φανῇ
στρατοῦ τ᾽ ἄθροισις πολεμίων τ᾽ ἀγωνία;
πότερα μαχούμεθ᾽, ἢ φιλοψυχήσομεν,
τὸν κατθανόνθ᾽ ὁρῶντες οὐ τιμώμενον;
Καὶ μὴν ἔμοιγε ζῶντι μὲν καθ᾽ ἡμέραν, „
κεἰ σμίκρ᾽ ἔχοιμι, πάντ᾽ ἂν ἀρκούντως ἔχοι· „
τύμβον δὲ βουλοίμην ἂν ἀξιούμενον „
τὸν ἐμὸν ὁρᾶσθαι· διὰ μακροῦ γὰρ ἡ χάρις. „
εἰ δ᾽ οἰκτρὰ πάσχειν φῄς, τάδ᾽ ἀντάκουέ μου.
εἰσὶ παρ᾽ ἡμῖν οὐδὲν ἧσσον ἄθλιαι
γραῖαι γυναῖκες, ἠδὲ πρεσβῦται, σέθεν,
νύμφαι τ᾽ ἀρίστων νυμφίων τητώμεναι,
ὧν ἥδε κεύθει σώματ᾽ Ἰδαία κόνις.
τόλμα τάδ᾽. ἡμεῖς δ᾽ εἰ κακῶς νομίζομεν
τιμᾶν τὸν ἐσθλὸν, ἀμαθίαν ὀφλήσομεν.
οἱ βάρβαροι δὲ μήτε τοὺς φίλους φίλους
ἡγεῖσθε, μήτε τοὺς καλῶς τεθνηκότας
θαυμάζεθ᾽, ὡς ἂν ἡ μὲν Ἑλλὰς εὐτυχῇ,
ὑμεῖς δ᾽ ἔχηθ᾽ ὅμοια τοῖς βουλεύμασιν.
Χο. Αἰαῖ, τὸ δοῦλον ὡς κακὸν πέφυκ᾽ ἀεί·

τολμᾷ θ' ἃ μὴ χρὴ, τῇ βίᾳ νικώμενον.
Εκα. Ὦ θύγατερ, οὑμοὶ μὲν λόγοι πρὸς αἰθέρα
φροῦδοι, μάτην ῥιφέντες ἀμφὶ σοῦ φόνου.
σὺ δ' εἴ τι μείζω δύναμιν ἢ μήτηρ ἔχεις,
σπούδαζε, πάσας ὥστ' ἀηδόνος στόμα
φθογγὰς ἱεῖσα, μὴ στερηθῆναι βίου.
πρόσπιπτε δ' οἰκτρῶς τοῦδ' Ὀδυσσέως γόνυ,
καὶ πεῖθ' (ἔχεις δὲ πρόφασιν· ἔστι γὰρ τέκνα
καὶ τῷδε) τὴν σὴν ὥστ' ἐποικτεῖραι τύχην.
Πολ. Ὁρῶ σ' Ὀδυσσεῦ δεξιὰν ὑφ' εἵματος
κρύπτοντα χεῖρα, καὶ πρόσωπον τοὔμπαλιν
στρέφοντα, μή σου προσθίγω γενειάδος.
θάρσει· πέφευγας τὸν ἐμὸν ἱκέσιον Δία.
ὡς ἕψομαί σοι τοῦ τ' ἀναγκαίου χάριν,
θανεῖν τε χρῄζουσ'. εἰ δὲ μὴ βουλήσομαι,
κακὴ φανοῦμαι καὶ φιλόψυχος γυνή.
τί γάρ με δεῖ ζῆν; ᾗ πατὴρ μὲν ἦν ἄναξ
φρυγῶν ἁπάντων· τοῦτό μοι πρῶτον βίου·
ἔπειτ' ἐθρέφθην ἐλπίδων καλῶν ὕπο,
βασιλεῦσι νύμφη, ζῆλον οὐ σμικρὸν γάμου
ἔχουσ', ὅτου δῶμ' ἑστίαν τ' ἀφίξομαι.
δέσποινα δὲ δύστηνος Ἰδαίαισιν ἦν
γυναιξὶ παρθένοισί τ' ἀπόβλεπτος μέτα
ἴση θεῇσι, πλὴν τὸ κατθανεῖν μόνον

Suſtinet quæ non oportet per uim uicta.
Hec. *O filia, mei quidem ſermones in aerem*
Irriti ſunt fruſtra proiecti de tua cæde:
Tu uerò ſi maiorē potentiam quàm mater habes,
Annitere, omnigenos, uelut luſciniæ os,
Sonos emittens, ne priueris uita.
Procide uero miſerabiliter huius Vlyſſis ad genu,
Et perſuade (habes uero occaſionē: ſunt enim liberi
Et huic) tuæ ut miſereatur uiæ.
Pol. *Video te, ô Vlyſſes, dextram ſub ueſte*
Occultantem manum & faciem retrorſum
Vertentem ne tuum attingam mentum.
Bono animo eſto: effugiſti meum ſupplicem Iouem
Quoniam ſequar te & neceſſitatis gratia,
Et mori uolens. Si uero non uelim,
Ignaua uidebor & amans uitæ mulier.
Quid enim me oportet uiuere, cui pater quidē erat
Phrygū omniū? (hoc mihi primum uitæ.) (rex
18 *Deinde nutrita ſum ſub ſpe optima,*
Regibus ſponſa, æmulationem nō paruā nuptiarū
Habens, ad cuius domū focúmq; adductura eſſem:
Domina uero infelix Troianas eram
Mulieres uirginéſque inter conſpicua,
Similis deabus, præter mori ſolum.

Universidad de Deusto Biblioteca

Nunc uero ſum ſerua. Primùm quidem hoc nomen
Mortem amare facit, non conſuetum exiſtens.
Deinde fortaſſis dominos ſæuo animo præditos
Poſſem nanciſci quicunque argento me emet
Hectoris & aliorum multorum ſororem,
Adigens me uero ad panificium in ædibus,
Verreréque domum & radijs textorijs inſiſtere,
Triſtem agentem diem, me coget.
Strata uero mea ſeruus emptitius aliquis
Contaminabit, regibus antea digna iudicata.
Non ita: relinquam ab oculis liberam
Lucem hanc, inferis offerens meum corpus.
Duc igitur me Vlyſſes, & necato me ducens.
Neque enim ſpei, neque alicuius opinionis uideo
Fiduciā apud nos, quod nūquā feliciter agere me
Mater tu uero nobis nihil impedimētoſis (oporteat.
Dicendo neque faciendo: ſed aſſentiaris mihi
Mori priuſquā turpia non pro dignitate cōſequar.
QVICVNQVE enim nō cōſueuit guſtare mala,
Fert quidē. dolet uero collū ſupponens iugo.
Mortuus uero eſſe poſſit felicior
Quàm uiuens. VIuere enim nō honeſtè, magna ca-
Cho. MIRA nota & inſignis inter homines eſt (lamitas
A bonis natum eſſe: & in maius procedit

νῦν δ' εἰμὶ δούλη. πρῶτα μέν με τοὔνομα
θανεῖν ἐρᾶν τίθησιν, οὐκ εἰωθὸς ὄν.
ἔπειτ' ἴσως ἂν δεσποτῶν ὠμῶν φρένας
τύχοιμ' ἄν, ὅστις ἀργύρου μ' ὠνήσεται,
τὴν Ἕκτορός τε χἀτέρων πολλῶν κάσιν·
προσθεὶς δ' ἀνάγκην σιτοποιὸν ἐν δόμοις,
σαίρειν τε δῶμα, κερκίσιν τ' ἐφεστάναι,
λυπρὰν ἄγουσαν ἡμέραν μ' ἀναγκάσει.
λέχη δὲ τἀμὰ δοῦλος ὠνητός ποθεν
χρανεῖ, τυράννων πρόσθεν ἠξιωμένα.
οὐ δῆτ'· ἀφίημ' ὀμμάτων ἐλεύθερον
φέγγος τόδ', ᾅδῃ προστιθεῖσ' ἐμὸν δέμας.
ἄγ' οὖν μ' Ὀδυσσεῦ, καὶ διέργασαί μ' ἄγων.
οὔτ' ἐλπίδος γὰρ, οὔτε του δόξης ὁρῶ
θάρσος παρ' ἡμῖν, ὥς ποτ' εὖ πρᾶξαί με χρή.
μᾶτερ, σὺ δ' ἡμῖν μηδὲν ἐμποδὼν γένῃ
λέγουσα, μηδὲ δρῶσα· συμβούλου δέ μοι
θανεῖν, πρὶν αἰσχρῶν μὴ κατ' ἀξίαν τυχεῖν.
Ὅστις γὰρ οὐκ εἴωθε γεύεσθαι κακῶν, “
φέρει μὲν, ἀλγεῖ δ' αὐχέν' ἐντιθεὶς ζυγῷ. “
θανὼν δ' ἂν εἴη μᾶλλον εὐτυχέστερος “
ἢ ζῶν. τὸ γὰρ ζῆν μὴ καλῶς, μέγας πόνος. “
Χορ. Δεινὸς χαρακτὴρ κἀπίσημος ἐν βροτοῖς “
ἐσθλῶν γενέσθαι, κἀπὶ μεῖζον ἔρχεται “

Universidad de Deusto
Biblioteca

τῆς εὐγενείας τοὔνομα τοῖσιν ἀξίοις.
Εκα. Καλῶς μὲν εἶπας θύγατερ. ἀλλὰ τῷ καλῷ
λύπη πρόσεστιν. εἰ δὲ δεῖ τῷ Πηλέως
χάριν γενέσθαι παιδί, καὶ ψόγον φυγεῖν
ὑμᾶς Ὀδυσσεῦ, τήνδε μὲν μὴ κτείνετε·
ἡμᾶς δ' ἄγοντες πρὸς πυρὰν Ἀχιλλέως,
κεντεῖτε, μὴ φείδεσθ'. ἐγὼ τέκον Πάριν,
ὃς παῖδα Θέτιδος ὤλεσεν τόξοις βαλών.
Οδυ. Οὐ σ' ὦ γεραιὰ κατθανεῖν Ἀχιλλέως
φάντασμ' Ἀχαιοῖς, ἀλλὰ τήνδ' ᾐτήσατο.
Εκα. Ὑμεῖς δέ μ' ἀλλὰ θυγατρὶ συμφονεύσατε.
καὶ δὶς τόσον πῶμ' αἵματος γενήσεται,
γαίᾳ, νεκρῷ τε τῷ τάδ' ἐξαιτουμένῳ.
Οδυ. Ἅλις κόρης σῆς θάνατος. οὐ προσοιστέος,
ἄλλος πρὸς ἄλλῳ, μηδὲ τόνδ' ὠφείλομεν.
Εκα. Πολλή γ' ἀνάγκη θυγατρὶ συνθανεῖν ἐμέ.
Οδυ. Πῶς; οὐ γὰρ οἶδα δεσπότας κεκτημένος.
Εκα. Ὁποῖα κισσὸς δρυὸς ὅπως τῆσδ' ἕξομαι.
Οδυ. Οὐ μὴν γε πείθῃ τοῖσι σοῦ σοφωτέροις;
Εκα. Ὡς τῆσδ' ἑκοῦσα παιδὸς οὐ μεθήσομαι.
Οδυ. Ἀλλ' οὐδ' ἐγώ μιν τήνδ' ἄπειμ' αὐτοῦ λιπών.
Πολ. Μῆτερ, πιθοῦ μοι καὶ σὺ παῖ Λαερτίου,
χάλα τοκεῦσιν εἰκότως θυμουμένοις.
σὺ δ' ὦ τάλαινα, τοῖς κρατοῦσι μὴ μάχου.

Nobilitatis nomen apud eos qui digni ſunt.
Hec. Honeſtè quidem dixiſti filia: ſed huic honeſto
Mœror adeſt. Si uerò oportet Pelei
Rem gratam fieri filio, & probrum effugere,
Vos ô Vlyſſes, hanc quidem non interficite,
Sed nos ducentes ad buſtum Achillis 19
Confodite, ne parcatis: ego peperi Paridem,
Qui filium Thetidis, ſagittis feriens, interemit.
Vl. Non te ô anus, ad moriendum, Achillis
Spectrum à Græcis, ſed hanc, petiuit.
Hec. Vos uerò me cum filia unà interficite:
Et bis tantum poculum ſanguinis fiet
Terræ, mortuóque hæc poſtulanti.
Vl. Satis puellæ tuæ mors: non addenda
Alia ad aliam. utinam nec hanc deberemus.
Hec. Ingens quidem neceſſitas eſt filiæ commori me.
Vl. Quomodo? non enim noui me dominos habere.
Hec. Vt hedera quercui, ſic huic adhærebo.
Vl. An non obtemperabis te ſapientioribus?
Hec. Hanc quidem uolens filiam non dimittam.
Vl. Sed neque ego ipſam hanc abibo hîc relinquens.
Pol. Mater auſculta mihi: & tu fili Laertis
Remiſſior ſis parẽtibus iure commotis ad iram.
Tu uerò ô miſera cum uictoribus ne pugna.

Universidad de Deusto Biblioteca

An uis cadere in terram, ac ſauciare tuum
Senile corpus per uim protruſa?
Et dedecorari iuuenili brachio
Auulſa? quæ patiaris tu nequaquã. Non enim decet.
Sed ô chara mihi mater dulciſſimam manum
Porrige, & genam iunge genæ:
Quoniam nunquam iterum, ſed nunc poſtremùm
Iubar orbémque ſolis aſpiciam.
Finem accipe iam mearum compellationum.
O mater, quæ me peperiſti, abeo ad inferos.
Hec. O filia, nos uerò in luce ſeruiemus. (bat potiri.
Pol. Expers cõnubij, expers nuptiarũ quibus me cõuenie-
Hec. Miſeranda tu filia: infelix uero ego mulier.
Pol. Illic uero apud inferos iacebo abſque te.
Hec. Hei mihi quid faciam? ubi finiam uitam?
Pol. Serua moriar, patre quum ſim libero.
Hec. Nos uero quinquaginta orbæ ſanè liberis.
Pol. Quid tibi ad Hectorem aut ſenem dicam maritum?
Hec. Nuntia omnium miſerrimam me.
Pol. O pectora & mamillæ quæ me nutriuiſtis ſuauiter.
Hec. O intempeſtiuã filiæ miſerã fortunã.
Pol. Vale ô mater, uale Caſandráque mea.
Hec. Valent alij: matri uero non eſt ualetudo.
Pol. Et in equeſtribus Thracibus Polydore frater.

βούλει πεσεῖν πρὸς οὖδας, ἑλκῶσαί τε σὸν
γέροντα χρῶτα, πρὸς βίαν ὠθουμένη,
ἀσχημονῆσαί τ' ἐκ νέου βραχίονος
σπασθεῖσ'; ἃ πείσῃ μὴ σύ γ'. οὐ γὰρ ἄξιον.
ἀλλ' ὦ φίλη μοι μῆτερ, ἡδίστην χέρα
δὸς, καὶ παρειὰν προσβαλεῖν παρηΐδι.
ὡς οὔποτ' αὖθις, ἀλλὰ νῦν πανύστατα
ἀκτῖνα κύκλον θ' ἡλίου προσόψομαι.
τέλος δέχου δὴ τῶν ἐμῶν προσφθεγμάτων.
ὦ μῆτερ, ὦ τεκοῦσ', ἄπειμι δὴ κάτω.
Εκα. Ὦ θύγατερ, ἡμεῖς δ' ἐν φάει δουλεύσομεν.
Πολ. Ἄνυμφος, ἀνυμέναιος, ὧν μ' ἐχρῆν τυχεῖν.
Εκα. Οἰκτρὰ σὺ τέκνον, ἀθλία δ' ἐγὼ γυνή.
Πολ. Ἐκεῖ δ' ἐν ᾅδου κείσομαι χωρὶς σέθεν.
Εκα. Οἴμοι, τί δράσω; ποῖ τελευτήσω βίον;
Πολ. Δούλη θανοῦμαι, πατρὸς οὖσ' ἐλευθέρου.
Εκα. Ἡμεῖς δὲ, πεντήκοντ' ἄμοιροι δὴ τέκνων.
Πολ. Τί σοι πρὸς Ἕκτορ' ἢ γέροντ' εἴπω πόσιν;
Εκα. Ἄγγελλε πασῶν ἀθλιωτάτην ἐμέ.
Πολ. Ὦ στέρνα, μαστοί θ' οἵ μ' ἐθρέψαθ' ἡδέως.
Εκα. Ὦ τῆς ἀώρου θύγατερ ἀθλίας τύχης.
Πολ. Χαῖρ' ὦ τεκοῦσα, χαῖρε Κασάνδρα τ' ἐμή.
Εκα. Χαίρουσιν ἄλλοι, μητρὶ δ' οὐκ ἔστι χαρά.
Πολ. Ὅ, τ' ἐν φιλίπποις Θρᾳξὶ Πολύδωρος κάσις.

Universidad de Deusto Biblioteca

Εκα. Εἰ ζῇ γ', ἀπιστῶ δ'· ὧδε πάντα δυστυχῶ.

Πολ. Ζῇ· καὶ θανούσης ὄμμα συγκλείσει τὸ σόν.

Εκα. Τέθνηκ' ἔγωγε, πρὶν θανεῖν κακῶν ὕπο,

Πολ. Κόμιζ' Ὀδυσσεῦ μ' ἀμφιθεὶς κάρα πέπλοις·
ὡς πρὶν σφαγῆναί γ', ἐκτέτηκα καρδίαν
θρήνοισι μητρὸς, τήνδε τ' ἐκτήκω γόοις.
ὦ φῶς, προσειπεῖν γὰρ σὸν ὄνομ' ἔξεστί μοι.
μέτεστι δ' οὐδὲν, πλὴν ὅσον χρόνον ξίφους
βαίνω μεταξὺ, καὶ πυρᾶς Ἀχιλλέως.

Εκα. Οἱ 'γὼ προλείπω· λύεται δέ μου μέλη·
ὦ θύγατερ, ἅψαι μητρὸς, ἔκτεινον χέρα·
δὸς, μὴ λίπῃς μ' ἄπαιδ'. ἀπωλόμην φίλαι.
ὡς τὴν λάκαιναν σύγγονον Διοσκόροιν
Ἑλένην ἴδοιμι. διὰ καλῶν γὰρ ὀμμάτων
αἴσχιστα Τροίαν εἷλε τὴν εὐδαίμονα.

Χορ. Αὔρα ποντιὰς αὔρα,
ἅ τε ποντοπόρους κομίζεις
θοὰς ἀκάτους ἐπ' οἶδμα λίμνας,
ποῖ με τὰν μελέαν πορεύσεις;
τῷ δουλόσυνος πρὸς οἶκον
κτηθεῖσ' ἀφίξομαι;
ἢ Δωρίδος ὅρμον αἴας,
ἢ Φθιάδος, ἔνθα τὸν καλλίστων
ὑδάτων πατέρα

Hec. Si uiuit modo, dubito uerò: adeò per omnia infeliciter ago.

Pol. Viuit: & morientis oculū claudet tuū.

Hec. Mortua ſum ego certè ante mortem præ miſerijs.

Pol. Aufer me ô Vlyſſes circumponens caput ueſtibus.
Nam priuſquam macter, cōtabefacta ſum in corde
Luctibus matris, hanc inſuper tabefacio fletibus.
O lux: alloqui enim tuum nomen licet mihi,
Sed nulla mihi copia tui eſt, niſi quātū tēporis ad gladium
Incedo inter & tumulum Achillis.

Hec. Heu mihi, deficio, ſoluuntur mihi membra.
O filia prehende matrem, extende manum,
Da, ne relinquas me orbam liberis: perii ô amicæ.
Vtinam Lacædemoniam ſororem Dioſcurorum
Helenam uideam. per pulchros enim oculos
Turpiſſimè Troiam euertit felicem.

Ch. O aura, marina aura,
Quæ pontigradas portas
Celeres naues per fluctus paludis,
Quónam me miſeram uehes?
Cui ſerua ad domum
Poſſeſſa ueniam?
An Doricæ in littus terræ?
An Phthiadis, ubi pulcherrimarum
Aquarum patrem

Universidad de D…
Biblioteca

Dicunt Apidanum campos pinguefacere?
An in inſulam maritimo 21
Remo tranſmiſſam infelicem,
Miſerandam uitam habentem in domo:
Vbi primitiua palma
Laurúſque ſacros porrexit
Ramos Latonæ charæ
Partus decorationem diuini?
Cum Delienſibúſque puellis
Dianæque deæ
Auream uittam arcúſque celebrabo cantu?
Aut Palladis in urbe
Pulchrum currum habentis Miner
næ, in crocea ueſte,
Iungam currui equos,
In artificioſis uariegans
Croceo flore decoris tapetibus?
Aut Titanum ad ſobolem,
Quam Iupiter candente abſtulit
Flamma Saturnius?
Hec. Heu mihi ob liberos meos.
Heu mihi ob parentes terrám-
que [patriā] quæ fumo concidit
Incenſa, bello capta

Φασὶν Ἀπιδανὸν πεδία λιπαίνειν;
ἢ νᾶσον ἁλιήρει
κώπᾳ πεμπομέναν τάλαιναν,
οἰκτρὰν βιοτὰν ἔχουσαν οἴκοις,
ἔνθα πρωτόγονός τε φοίνιξ,
δάφνα θ' ἱεροὺς ἀνέσχε
πτόρθους Λατοῖ φίλᾳ,
ὠδῖνος ἄγαλμα δίας;
σὺν Δηλιάσι τε κούραισιν
Ἀρτέμιδός τε θεᾶς
χρυσέαν ἄμπυκα, τόξα τ' εὐλογήσω;
ἢ Παλλάδος ἐν πόλει
τᾶς καλλιδίφρου Ἀθα-
ναίας ἐν κροκέῳ πέπλῳ
ζεύξομαι ἅρματι πώλους,
ἐν δαιδαλαίαισι ποικίλ-
λουσ' ἀνθοκρόκοισι πήναις;
ἢ Τιτάνων γενεὰν,
τὰν Ζεὺς ἀμφιπύρῳ κοιμίζει
φλογμῷ Κρονίδας;
Εκα. Ὢ μοι τεκέων ἐμῶν,
ὢ μοι πατέρων, χθονός
θ', ἃ καπνῷ κατερείπεται
τυφομένα, δορίκτητος

Universidad de Deusto
Biblioteca

ὑπ' Ἀργείων. ἐγὼ δ' ἐν
ξείνᾳ χθονὶ δὴ κέκλημαι
δούλα, λιποῦσ' Ἀσίαν
Εὐρώπας θεράπναν,
ἀλλάξασ' ἅιδα θαλάμους.
Ταλ. Ποῦ τὴν ἄνασσαν δή ποτ' οὖσαν Ἰλίου
Ἑκάβην ἂν ἐξεύροιμι Τρῳάδες κόραι;
Χορ. αὕτη πέλας σοῦ νῶτ' ἔχουσ' ἐπὶ χθονὶ
Ταλθύβιε κεῖται, συγκεκλεισμένη πέπλοις.
Ταλ. Ὦ Ζεῦ, τί λέξω; πότερά σ' ἀνθρώπους ὁρᾶν, "
ἢ δόξαν ἄλλως τήνδε κεκτῆσθαι μάτην, "
ψευδῆ δοκοῦντας δαιμόνων εἶναι γένος, "
τύχην δὲ πάντα τἀν βροτοῖς ἐπισκοπεῖν; "
οὐχ ἥδ' ἄνασσα τῶν πολυχρύσων Φρυγῶν;
οὐχ ἥδε Πριάμου τοῦ μέγ' ὀλβίου δάμαρ;
καὶ νῦν πόλις μὲν πᾶσ' ἀνέστηκε δορί.
αὐτὴ δὲ, δούλη, γραῦς, ἄπαις, ἐπὶ χθονὶ
κεῖται, κόνει φύρουσα δύστηνον κάρα.
φεῦ, φεῦ. Γέρων μέν εἰμ', ὅμως δέ μοι θανεῖν "
εἴη πρὶν αἰσχρᾷ περιπεσεῖν τύχῃ τινί. "
ἀνίστασ' ὦ δύστηνε, καὶ μετάρσιον
πλευρὰν ἔπαιρε, καὶ τὸ πάλλευκον κάρα.
Εκα. Ἔα. τίς οὗτος σῶμα τοὐμὸν οὐκ ἐᾷ
κεῖσθαι; τί κινεῖς μ', ὅστις εἶ, λυπουμένην;

A Græcis. Ego uerò in
Peregrina terra iam uocabor
Serua, relinquens Aſiam
Europæ famulam,
Mutans cum inferis thalamos.
Tal. Vbi reginam olim exiſtentem Ilii
Hecubam inueniam, ô Troianæ puellæ?
Ch. Illa prope te tergum habens in terra,
O Talthybie, iacet inuoluta ueſtibus.
Tal. O Iupiter quid dicam? utrum te homines reſpicere
An opinionem temerè hanc habere fruſtra,
Falſò exiſtimantes eſſe deorum genus,
Fortunam uerò omnia mortalia gubernare? 22
An nõ hæc fuit regina abundantium auro Phrygũ?
An non Priami eximiè beati uxor?
Et nunc urbs quidem uniuerſa euerſa eſt haſta:
Ipſa uerò ſerua, anus, orba liberis, in terra
Iacet, puluere fœdans calamitoſum caput.
Ah ah. Senex quidem ſum, attamen mihi mori
Cõtingat potius quã in turpẽ incidã caſum aliquẽ.
Surge, ô infelix, & ſublime
Latus eleua, & prorſus canum caput.
Hec. Age. Quis hic corpus meum non ſinit
Iacere? Quid moues me, quiſquis es, afflictam?

Universidad de Oviedo Biblioteca

Tal. Talthybius uenio Danaidarum miniſter,
Agamemnone accerſente [te] ô mulier. (tumulũ
Hec. O chariſſime, númnam & me inſuper mactare ad
[Iuxta] decretũ Græcorũ ueniſti? Quàm chara dice
Properemus, laboremus. duc me ô ſenex. (res.
Tal. Tuam filiam mortuam ut ſepelias, ô mulier,
Venio uocans te. Mittunt uero me
Gemini Atridæ, & populus Achaicus.
Hec. Heu mihi quid dicis? non ergo quaſi morituros
Veniſti ad nos, ſed ſignificaturus mala?
Periiſti ô filia à matre abrepta:
Nos uerò orbæ liberis in poſterum. ô miſera ego.
Quomodo uerò ipſam confeciſtis? númnã reuerẽtes?
An ad ſæuitiam proceſſiſtis, ut hoſtem, ô ſenex,
Interficiẽtes? dic, quãuis nõ dicturus iucũda.
Tal. Duplices me poſtulas lacrymas conſequi, ô mulier,
Filiæ tuæ miſeratione: nunc quidem nuntians mala
Rigabo hunc oculum, & ad ſepulcrum quũ periit.
Aderat quidem tota turba Achaici exercitus
Frequens ante tumulum, tuæ filiæ ad mactationẽ.
Prehendens uero Achillis filius Polyxenam manu,
Statuit in ſummo tumulo: propè uero ego, 23
Lectique Achæorum præcipui iuuenes
ſaltum uitulæ tuæ cohibituri manibus

Ταλ. Ταλθύβιος ἥκω Δαναϊδῶν ὑπηρέτης,
Ἀγαμέμνονος πέμψαντος ὦ γύναι μέτα.
Εκα. Ὦ φίλτατ', ἆρα κἄμ' ἐπισφάξαι τάφῳ
δοκοῦν Ἀχαιοῖς ἦλθες; ὡς φίλ' ἂν λέγοις.
σπεύδωμεν, ἐγκονῶμεν· ἡγοῦ μοι γέρον.
Ταλ. Σὴν παῖδα κατθανοῦσαν ὡς θάψῃς γύναι,
ἥκω μεταστείχων σε. πέμπουσι δέ με
δισσοί τ' Ἀτρεῖδαι καὶ λεὼς Ἀχαϊκός.
Εκα. Οἴμοι, τί λέξεις; οὐκ ἄρ' ὡς θανουμένους
μετῆλθες ἡμᾶς, ἀλλὰ σημανῶν κακά;
ὄλωλας ὦ παῖ μητρὸς ἁρπασθεῖσ' ἄπο·
ἡμεῖς δ' ἄτεκνοι τοὐπὶ σ'. ὦ τάλαιν' ἐγώ.
πῶς καί νιν ἐξεπράξατ'; ἆρ' αἰδούμενοι;
ἢ πρὸς τὸ δεινὸν ἤλθετ', ὡς ἐχθρὰν γέρον
κτείνοντες; εἰπὲ, καίπερ οὐ λέξων φίλα.
Ταλ. Διπλᾶ με χρῄζεις δάκρυα κερδᾶναι γύναι,
σῆς παιδὸς οἴκτῳ. νῦν τε γὰρ λέγων κακὰ
τέγξω τόδ' ὄμμα, πρὸς τάφῳ θ', ὅτ' ὤλλυτο.
παρῆν μὲν ὄχλος πᾶς Ἀχαϊκοῦ στρατοῦ
πλήρης πρὸ τύμβου σῆς κόρης ἐπὶ σφαγάς.
λαβὼν δ' Ἀχιλλέως παῖς Πολυξένην χερὸς,
ἔστησ' ἐπ' ἄκρου χώματος πέλας δ' ἐγὼ,
λεκτοί τ' Ἀχαιῶν ἔκκριτοι νεανίαι,
σκίρτημα μόσχου σῆς καθέξοντες χεροῖν,

Universidad de Deusto Biblioteca

ἕσποντο. πλῆρες δ' ἐν χεροῖν λαβὼν δέπας
πάγχρυσον, ἔῤῥει χειρὶ παῖς Ἀχιλλέως
χοὰς θανόντι πατρί· σημαίνει δέ μοι
σιγὴν Ἀχαιῶν παντὶ κηρύξαι στρατῷ.
κἀγὼ παραστὰς, εἶπον ἐν μέσοις τάδε.
σιγᾶτ' Ἀχαιοί· σῖγα πᾶς ἔστω λεώς·
σίγα, σιώπα. νήνεμον δ' ἔστησ' ὄχλον.
ὁ δ' εἶπεν· ὦ παῖ Πηλέως, πατὴρ δ' ἐμὸς,
δέξαι χοάς μου τάσδε κηλητειρίους,
νεκρῶν ἀγωγούς. ἐλθὲ δ' ὡς πίῃς μέλαν
κόρης ἀκραιφνὲς αἷμ', ὅ σοι δωρούμεθα,
στρατός τε κἀγώ· πρευμενὴς δ' ἡμῖν γενοῦ,
λῦσαί τε πρύμνας, καὶ χαλινωτήρια
νεῶν. δὸς ἡμῖν πρευμενοῦς τ' ἀπ' Ἰλίου
νόστου τυχόντας, πάντας εἰς πάτραν μολεῖν.
τοσαῦτ' ἔλεξε. πᾶς δ' ἐπηύξατο στρατός.
εἶτ' ἀμφίχρυσον φάσγανον κώπης λαβὼν,
ἐξεῖλκε κολεοῦ λογάσι δ' Ἀργείων στρατοῦ
νεανίαις ἔνευσε παρθένον λαβεῖν.
ἡ δ', ὡς ἐφράσθη, τόνδ' ἐσήμηνεν λόγον·
ὦ τὴν ἐμὴν πέρσαντες Ἀργεῖοι πόλιν,
ἑκοῦσα θνήσκω. μή τις ἅψηται χροὸς
τοὐμοῦ· παρέξω γὰρ δέρην εὐκαρδίως.
ἐλευθέραν δέ μ', ὡς ἐλευθέρα θάνω,

Sequebantur. plenum uero in manibus accipiens
Totũ aureũ, fundebat manu filiꝰ Achillis (poculũ
Libationes mortuo patri. Significat uero mihi
Silentium Græcorũ uniuerſo ut denuntiarem ex-
Et ego aſtans dixi in medio hæc: (ercitui.
Tacete uos Græci: tacitus uniuerſus ſit populus:
ſile, tace. tranquillam autem conſtitui turbam.
Ipſe uero dixit: O fili Pelei, pater uero meus,
Accipe libationes haſce propitiabiles,
Mortuos elicientes: ueni uero ut bibas nigrum
Puellæ illibatum ſanguinem, quem tibi damus
Exercitúsque & ego: propitius uero nobis ſis,
Soluéq; ue puppes, & retinacula
Nauium: da nobis felicémque ab Ilio
Reditum nactis omnes in patriam uenire.
Tantũ dixit. omnis autẽ ad precatus eſt exercitus.
Mox auratum enſem capulo accipiens
Extraxit uagina: lectus autem Græcorũ exercitus
Adoleſcentibus innuit uirginem apprehendere.
Ipſa uero ut ſenſit, hunc ſignificauit ſermonem:
O meam qui excidiſtis Argiui urbem,
Volens morior: ne quis attingat corpus
Meum: præbebo enim ceruicem forti pectore.
Liberam uero me, ut libera moriar,

Universidad de Deusto Biblioteca

Per Deũ mittentes interficite. APVD manes enim
Seruam uocari, regina quum ſim, pudet me.
Turba uero admurmurabant. Et Agamẽnon rex
Dicebat ut dimitterent uirginem adoleſcentibus.
Illi uero ut celerrimè audiuerunt ſummam uocem,
Dimiſerunt: cuius & ſummum erat imperium.
Et poſtquam audiuit dominorum dicta,
Apprehendens peplos ex ſummo humero, 24
Rupit ile circa medium iuxta umbilicum,
Mamillâſque oſtendit, pectoráque ut iſi ſtatuæ
Pulcherrima: & flectens ad terram genu,
Dixit omnium miſerabiliſſimum ſermonem.
Ecce, hoc ſi quidem pectus ô iuuenis,
Ferire cupis, ferito: ſi uerò ſub ceruice
Volueris, adeſt iugulus paratus hic.
Ille uero & nolens & uolens præ commiſeratione
Secat ferro ſpiritus meatus. (puellæ,
Fõtes uero fluebãt. Hæc uerò etiam moriens, tamen
Magnam ſolicitudinem habuit decẽter ut caderet,
Et occultaret quæ occultare oculos uirorũ cõuenit.
Poſtquã uero emiſit ſpiritum lethali ex mactatione,
Nemo eundem habebat Græcorum laborem:
Sed alii eorum mortuam ex manibus
Frondibus petebant: alii uero implent pyram

πρὸς θεῶν μεθέντες, κτείνατ'. Ἐν νεκροῖσι γὰρ “
δούλη κεκλῆσθαι βασιλὶς οὖσ', αἰσχύνομαι. “
λαοὶ δ' ἐπερρόθησαν. Ἀγαμέμνων τ' ἄναξ
εἶπε μεθεῖναι παρθένον νεανίαις.
οἱ δ' ὡς τάχιστ' ἤκουσαν ὑστάτην ὄπα,
μεθῆκαν, οὗπερ καὶ μέγιστον ἦν κράτος.
κἀπεὶ τόδ' εἰσήκουσε δεσποτῶν ἔπος,
λαβοῦσα πέπλους ἐξ ἄκρας ἐπωμίδος,
ἔρρηξε λαγόνος εἰς μέσον παρ' ὀμφαλόν.
μαστούς τ' ἔδειξε, στέρνα θ' ὡς ἀγάλματος
κάλλιστα. καὶ καθεῖσα πρὸς γαῖαν γόνυ,
ἔλεξε πάντων τλημονέστατον λόγον.
Ἰδοὺ τόδ' εἰ μὲν στέρνον ὦ νεανία
παίειν προθυμῇ, παῖσον· εἰ δ' ὑπ' αὐχένα
χρῄζεις, πάρεστι λαιμὸς εὐτρεπὴς ὅδε.
ὁ δ' οὐ θέλων τε καὶ θέλων οἴκτῳ κόρης,
τέμνει σιδήρῳ πνεύματος διαρροάς.
κρουνοὶ δ' ἐχώρουν. ἡ δὲ, καὶ θνῄσκουσ', ὅμως
πολλὴν πρόνοιαν εἶχεν εὐσχήμως πεσεῖν,
κρύπτειν θ' ἃ κρύπτειν ὄμματ' ἀρσένων χρεών.
ἐπεὶ δ' ἀφῆκε πνεῦμα θανασίμῳ σφαγῇ,
οὐδεὶς τὸν αὐτὸν εἶχεν Ἀργείων πόνον·
ἀλλ' οἱ μὲν αὐτῶν, τὴν θανοῦσαν ἐκ χερῶν
φύλλοις ἔβαλλον· οἱ δὲ πληροῦσι πυρὰν,

Universidad de Deusto
Biblioteca

κορμοὺς φέροντες πευκίνους. ὁ δ' οὐ φέρων,
πρὸς τοῦ φέροντος τοιάδ' ἤκουε κακά.
ἕστηκας ὦ κάκιστε, τῇ νεάνιδι
οὐ πέπλον οὐδὲ κόσμον ἐν χεροῖν ἔχων;
οὐκ εἶ τι δώσων τῇ περισσῶς εὐκαρδίῳ,
ψυχήν τ' ἀρίστῃ; τοιάδ' ἀμφὶ σῆς λέγων
παιδὸς θανούσης. εὐτεκνωτάτην δέ σε
πασῶν γυναικῶν, δυστυχεστάτην ὁρῶ.
Χορ. Δεινόν τι πῆμα Πριαμίδαις ἐπέζεσε,
πόλει τε τἠμῇ. θεῶν ἀνάγκαιον τόδε.
Ἑκα. Ὦ θύγατερ, οὐκ οἶδ' εἰς ὅ,τι βλέψω κακῶν,
πολλῶν παρόντων. ἢν γὰρ ἅψωμαί τινος,
τόδ' οὐκ ἐᾷ με, παρακαλεῖ δ' ἐκεῖθεν αὖ
λύπη τις ἄλλη διάδοχος κακῶν κακοῖς.
καὶ νῦν τὸ μὲν σὸν ὥστε μὴ στένειν πάθος,
οὐκ ἂν δυναίμην ἐξαλείψασθαι φρενός.
τὸ δ' αὖ λίαν παρεῖλες, ἀγγελθεῖσά μοι
γενναῖος. Οὔκουν δεινὸν εἰ γῆ μὲν κακὴ "
τυχοῦσα καιροῦ θεόθεν, εὖ στάχυν φέρει "
χρηστὴ δ' ἁμαρτοῦσ' ὧν χρεὼν αὐτὴν τυχεῖν "
κακὸν δίδωσι καρπόν. ἀνθρώποις δ' ἀεὶ "
ὁ μὲν πονηρὸς, οὐδὲν ἄλλο πλὴν κακός. "
ὁ δ' ἐσθλὸς, ἐσθλὸς, οὐδὲ συμφορᾶς ὕπο "
φύσιν διέφθειρ', ἀλλὰ χρηστός ἐστ' ἀεί. "

Stipites adferẽtes pineos. Qui uero nihil adferebat
Ab adferente talia audiebat conuitia:
Stas ô ignauiſſime, ad honorem huius puellæ
Neq; peplum neq; ornatum in manibus habens?
Non uadis aliquid daturus ualde animoſæ
Generoſiſsimæque. Talia uero de tua dicebant
Filia mortua, feliciſſimam uero prole te
Omnium mulierum, infeliciſſimam uideo.
Cho. Sæua quædam clades Priamidis accenſa eſt,
Vrbique meæ. deorum neceſſitas[eſt]hæc.
Hec. O filia: non ſcio ad quod reſpiciam malorum
Multis præſentibus. Quũ enim attingam aliquod,
Aliud non ſinit me. auocat uero inde rurſus
Mœror quis alius ſucceſſor malorum in malis.
Et nunc tuam quidem ne gemam cladem,
Haud queam delere ex mente.
Hoc uero rurſus ualde mitigaſti, nuntiata mihi
25 Generoſa. NON igitur mirũ, ſi terra quidẽ mala
Nacta bonum cœlum diuinitus bonã ſegetẽ fert:
Bona uero, fruſtrata ijs quæ conueniebat conſequi
Malum prabet fructũ. Inter homines uero ſemper
Malus nihil aliud quàm malus,
Bonus autem bonus: neque præ calamitate
Ingenium perdit, ſed bonus eſt ſemper.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Numnam parentes præſtant, an educationes?
Habet equidem quodammodo & educatio honeſta
Doctrinã honeſtatis. Illud uero ſiquis bene didicerit,
Nouit quoque turpe, ex regula honeſti cognoſcens.
Et hæc quidem mens eiaculata eſt fruſtra.
Tu uero uade, & indica Argiuis hæc:
Ne attingat meã quiſquã, ſed arceant multitudinẽ
A filia. IN infinito enim exercitu
Indomita turba, nauticáque licentia (facit mali-
Violẽtior igne. Malus uero [habetur] qui nõ aliquid
Tu autem accipiens urnam antiqua miniſtra,
Intingens, adfer huc, marino ſalo
Vt filiam lauacris poſtremis meam,
Sponſam ſine ſponſo, uirginémque non uirginem
Lauem: proponámque ut quidem digna eſt unde?
Non poſſum [faciam] ut poſſum. quid enim agam?
Ornatum colligens à captiuis mulieribus
Quæ mihi aſſiſtentes hæc intro tentoria
Habitant: ſi quæpiam nouos dominos
Latens, habet quoddam furtum ex ſua domo.
O ſpecies ædium, ô olim felix domus,
O plurima tenens pulcherrimáq́; feliciſſime liberis
Priame, anúſque ego mater liberorum,
Quàm ad nihil deuenimus, ſuperbia

ἆρ' οἱ τεκόντες διαφέρουσιν, ἢ τροφαί; “
ἔχει γέ τοι τι καὶ τὸ θρεφθῆναι καλῶς, “
δίδαξιν ἐσθλοῦ. τοῦτο δ' ἤν τις εὖ μάθοι, “
οἶδε τόγ' αἰσχρὸν, κανόνι τοῦ καλοῦ μαθών. “
καὶ ταῦτα μὲν δὴ νοῦς ἐτόξευσεν μάτην·
σὺ δ' ἐλθὲ καὶ σήμηνον Ἀργείοις τάδε,
μὴ θιγγάνειν μου μηδέν', ἀλλ' εἴργειν ὄχλον
τῆς παιδός. Εν γὰρ μυρίῳ στρατεύματι, “
ἀκόλαστος ὄχλος, ναυτική τ' ἀναρχία, “
κρείσσων πυρός. κακὸς δ' ὁ μή τι δρῶν κακόν. “
σὺ δ' αὖ λαβοῦσα τεῦχος ἀρχαία λάτρι,
βάψασ' ἔνεγκε δεῦρο ποντίας ἁλὸς,
ὡς παῖδα λουτροῖς τοῖς πανυστάτοις ἐμὴν,
νύμφην τ' ἄνυμφον, παρθένον τ' ἀπάρθενον
λούσω προθῶμαί τ' ὡς μὲν ἀξίαν, πόθεν,
οὐκ ἂν δυναίμην. ὡς δ' ἔχω. τί γὰρ πάθω;
κόσμον τ' ἀγείρασ' αἰχμαλωτίδων πάρα,
αἵ μοι πάρεδροι τῶνδ' ἔσω σκηνωμάτων
ναίουσιν, εἴ τις τοὺς νεωστὶ δεσπότας
λαθοῦσ', ἔχει τι κλέμμα τῶν αὑτῆς δόμων.
ὦ σχήματ' οἴκων, ὦ ποτ' εὐτυχεῖς δόμοι,
ὦ πλεῖστ' ἔχων κάλλιστά τ' εὐτεκνώτατε
Πρίαμε, γεραιά θ' ἥδ' ἐγὼ μήτηρ τέκνων,
ὡς εἰς τὸ μηδὲν ἥκομεν, φρονήματος

Universidad de Deusto Biblioteca

τὸ πρὶν στερέντες; εἶτα δῆτ' ὀγκώμεθα;
ὁ μέν τις ἡμῶν πλουσίοις ἐν δώμασιν,
ὁ δ' ἐν πολίταις τίμιος κεκλημένος.
τὰ δ' οὐδέν· ἄλλως φροντίδων βουλεύματα
γλώσσης τε κόμποι. Κεῖνος δ' ὀλβιώτατος, "
ὅτῳ κατ' ἦμαρ τυγχάνει μηδὲν κακόν. "
Χορ. ἐμοὶ χρῆν συμφορὰν,
ἐμοὶ χρῆν πημονὰν γενέσθαι,
Ἰδαίαν ὅτε πρῶτον ὕλαν
Ἀλέξανδρος εἰλατίναν
ἐτάμεθ', ἅλιον ἐπ' οἶδμα ναυστολήσων,
Ἑλένας ἐπὶ λέκτρα, τὰν καλ-
λίσταν ὁ χρυσοφαὴς
ἅλιος αὐγάζει. πόνοι γὰρ, καὶ πόνων
ἀνάγκαι κρείσσονες κυκλοῦνται.
κοινὸν δ' ἐξ ἰδίας ἀνοίας
κακὸν τᾷ Σιμουντίδι γᾷ
ὀλέθριον ἔμολε, συμφορά τ' ἀπ' ἄλλων.
ἐκρίθη δ' ἔρις, ἃν ἐν Ἴδᾳ
κρίνει τρισσὰς μακάρων
παῖδας ἀνὴρ βούτας,
ἐπὶ δορὶ, καὶ φόνῳ, καὶ ἐμῶν
μελάθρων λώβᾳ.
στένει δὲ καί τις ἀμφὶ τὸν

Priori ſpoliati? Deinde tamen tumeſcimus:
Aliquis quidem noſtrûm diuitibus in domibus,
Alius uero inter ciues precioſus uocatus.
Hæc nihil [ſunt] quàm [inania] curarum conſilia
Linguæque iactantiæ. ILLE uero feliciſſimus
Cui de die in diem nihil accidit mali.
Cho. Mihi oportebat infelicitatem,
Mihi oportebat cladem accidere,
Idæam quando primùm ſyluam
Alexander abietinam
Secabat, ſalum per tumidum nauigaturus
Helenæ ad thalamos, quam pul-
cherrimam auricomus
Sol radijs ſuis aſpicit. Labores enim & laboribus
Neceſſitates ualidiores undique circundant.
Publicum ex priuata amentia
Malum Simoentica terra
Exitiale uenit, calamitáſque ab alijs.
Iudicata eſt uero lis, quam in Ida
Iudicauit inter tres beatorum
Filias uir paſtor:
Ad bellum, ad necem, & mearum
Aedium exitium.
Gemit uero & aliqua circa

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pulchrè fluentem Eurotam
Lacæna lacrymis confecta domi puella.
Canúmque in caput mater,
Liberis mortuis, ponit
Manum laniátque genam,
Cruentum unguem reddens lacerationibus.

Anc. O mulieres, Hecuba ubinam [eſt] infeliciſſime,
Quæ omnes uincit uiros & muliebrem progeniem
Calamitatibus? nemo coronam [ei] præripiet.

Ch. Quid uero, ô miſera tuo linguæ ominoſæ clamore?
Vt nunquam dormiunt triſtia tua præconia?

Anc. Hecubæ affero hunc dolorem. I N malis uero
Non facilè hominibus læta dicere ore.

Ch. Atqui prodit ex ædibus 27
Hæc: opportunè tuis apparet uerbis.

Anc. O prorſus infelix, & adhuc magis quàm dicam,
Domina periſti, & non amplius aſpicis lucem,
Sine liberis, ſine marito, eiecta urbe, prorſus perdita.

Hec. Non nouum dixiſti, ſcientibus uero probrum dicis.
Sed quid? cadauer hoc mihi Polyxenæ
Venis adferens, cuius nuntiata eſt ſepultura
Omnium Achæorum manu ſtudioſe fieri?

Anc. Illa nihil nouit, ſed mihi Polyxenam
Deplorat: noua uero mala non attingit.

ἀρρόου Εὐρώταν
Λάκαινα πολυδάκρυτος ἐν δόμοις κόρα·
πολιόν τ' ἐπὶ κρᾶτα μήτηρ,
τέκνων θανόντων, τίθεται
χέρα, δρύπτεταί τε παρειάν,
δίαιμον ὄνυχα τιθεμένα σπαραγμοῖς.

Θε. Γυναῖκες, Ἑκάβη ποῦ ποθ' ἡ παναθλία,
ἡ πάντα νικῶσ' ἄνδρα, καὶ θῆλυν σποράν
κακοῖσιν; οὐδεὶς στέφανον ἀνθαιρήσεται.

Χο. Τί δ' ὦ τάλαινα σῆς κακογλώσσου βοῆς;
ὡς οὔποθ' εὕδει λυπρά σου κηρύγματα;

Θε. Ἑκάβῃ φέρω τόδ' ἄλγος. Ἐν κακοῖσι δὲ “
οὐ ῥᾴδιον βροτοῖσιν εὐφημεῖν στόμα. “

Χο. Καὶ μὴν περῶσα τυγχάνει δόμων ἄπο
ἥδ', εἰς δὲ καιρὸν σοῖσι φαίνεται λόγοις.

Θε. Ὦ παντάλαινα, κἄτι μᾶλλον ἢ λέγω,
δέσποιν', ὄλωλας, οὐκέτ' εἶ βλέπουσα φῶς,
ἄπαις, ἄνανδρος, ἄπολις ἐξεφθαρμένη.

Εκα. Οὐ καινὸν εἶπας, εἰδόσιν δ' ὠνείδισας.
ἀτὰρ τί νεκρὸν τόνδε μοι Πολυξένης
ἥκεις κομίζουσ', ἧς ἀπηγγέλθη τάφος
πάντων Ἀχαιῶν διὰ χερὸς σπουδὴν ἔχειν;

Θε. Ἡ δ' οὐδὲν οἶδεν, ἀλλά μοι Πολυξένην
θρηνεῖ, νέων δὲ πημάτων οὐχ ἅπτεται.

Εκα. Οἴ ἐγὼ τάλαινα, μῶν τὸ βακχεῖον κάρα
τῆς θεσπιῳδοῦ δεῦρο Κασσάνδρας φέρεις;
Θε. Ζῶσαν λέλακας, τὸν θανόντα δ᾽ οὐ στένεις
τόνδ᾽· ἀλλ᾽ ἄθρησον σῶμα γυμνωθὲν νεκροῦ,
εἴ σοι φανεῖται θαῦμα, καὶ παρ᾽ ἐλπίδας.
Εκα. Οἴμοι. βλέπω δὴ παῖδ᾽ ἐμὸν τεθνηκότα
Πολύδωρον, ὅν μοι Θρῂξ ἔσωζ᾽ οἴκοις ἀνήρ.
ἀπωλόμην δύστηνος. οὐκέτ᾽ εἰμὶ δή.
ὦ τέκνον, τέκνον, αἶ, αἶ κατάρχομαι νόμον
βακχείων ἐξ ἀλάστορος.
ἀρτιμαθὴς κακῶν.
Θε. Ἔγνως γὰρ ἄτην παιδὸς ὦ δύστανε σύ,
Εκα. Ἄπιστ᾽ ἄπιστα, καινὰ καινὰ δέρκομαι.
ἕτερα δ᾽ ἀφ᾽ ἑτέρων κακὰ, κακῶν κυρεῖ.
οὐδέποτ᾽ ἀδάκρυτος, ἀστένακτος
ἁμέρα μ᾽ ἐπισχήσει.
Χορ. Δείν᾽ ὦ τάλαινα, δεινὰ πάσχομεν κακά.
Εκα. Ὦ τέκνον τέκνον ταλαίνας
ματρὸς, τίνι μόρῳ θνήσκεις;
τίνι πότμῳ κεῖσαι;
πρὸς τίνος ἀνθρώπων;
Θε. Οὐκ οἶδ᾽. ἐπ᾽ ἀκταῖς νιν κυρῶ θαλασσίαις.
Εκα. Ἐκβλητον, ἢ πέσημα φοινίου δορός;
Θε. Ἐν ψαμάθῳ λευρᾷ

Hec. *Heu mihi miſeræ, utrum Bacchicum caput*
Vatidicæ huc Caſandræ fers?
Anc. *Viuentem dixiſti: mortuum uero non gemis*
Hunc. Sed aſpice corpus nudatum mortui,
Si tibi apparebit miraculum & præter ſpem.
Hec. *Heu mihi, uideo quidem filium meum mortuum*
Polydorum, quē mihi Thrax ſeruabat in domo uir.
Perij infelix, non amplius ſum ſanè.
O fili fili, hem, hem incipio numeros
Bacchicos ex dæmone affligente,
Quæ recēns cognoui mala.
Anc. *Cognouiſti enim cladem filij ô miſera tu?*
Hec. *Incredibilia, incredibilia, noua, noua aſpicio:*
Alia ab alijs mala malis incidunt.
Neque unquam abſque luctu, abſque gemitu
Dies me tenebit.
Cho. *Horrenda ô miſera, horrenda patimur mala.*
O fili fili miſeræ
Matris quo fato moreris?
Quo infortunio iaces?
A quo hominum interfectus?
Anc. *Non ſcio: in littore eum inueni marino.*
Hec. *Abiectum, an interfectum cruenta haſta?*
In arena plena

Universidad de Deusto Biblioteca

Maris ipſum eiecit marina procella.
Hec. Heu mihi, ah ah.
Intelligo ſomnium oculorúmque meorum
Viſionem (Non me præterit ſpectrum 28
Atris alis præditum) quam aſpexi
De te ô fili non ampli-
us exiſtente Iouis in luce.
Ch. Quiſnā ipſum interfecit, potéſne tu intelligēs ſo- (mnia, dicere?
Hec. Meus hoſpes Threicius eques,
Vbi ſenex pater depoſuit illū occultās. (terfeciſſet?
Ch. Heu mihi, quid narras? aurū ut haberet poſtquā in-
Hec. Infāda, deteſtāda: ultra omnē admirationē,
Non pia neque toleranda. Vbi ius hoſpitum?
Ah ſcelerate uir quàm laniaſti
Corpus, ferreo ſecans enſe
Membra huius pueri, neque miſertus es.
Cho. O infelix quàm te laborioſiſſimam mortalium
Dæmon poſuit, quicunque eſt tibi infenſus.
Sed enim uideo ipſius domini corpus
Agamemnonis: exinde taceamus, ô amicæ. (cro,
Aga. Hecuba quid cūctaris filiam tuam occultare ſepul
Veniens ſicut Talthybius nuntiauit mihi,
Ne attingeret tuam quiſquam Argiuorum puellā?
Nos utique ſinimus, neque attingimus:

πόντου νιν ἐξήνεγκε πελάγιος κλύδων.
Εκα. Ω μοι, αἶ αἶ.
ἔμαθον ἐνύπνιον, ὀμμάτων τ' ἐμῶν
ὄψιν, (οὔ με παρέβα φάσμα
μελανόπτερον) ἂν ἐσεῖδον
ἀμφί σ' ὦ τέκνον, οὐκέ-
τ' ὄντα Διὸς ἐν φάει.
Χο. Τίς γάρ νιν ἔκταν', οἶσθ' ὀνειρόφρον φράσαι;
Εκα. Εμὸς ξένος Θρήκιος ἱππότας,
ἵν' ὁ γέρων πατὴρ ἔθετό νιν κρύψας.
Χο. Ω μοι, τί λέξεις; χρυσὸν ὡς ἔχοι κτανών;
Εκα. Αρρητ', ἀνωνόμαστα, θαυμάτων πέρα,
οὐχ ὅσια τ' οὐδ' ἀνεκτά. ποῦ δίκα ξένων;
ἰὼ κατάρατ' ἀνδρῶν, ὡς διεμοιράσω
χρόα, σιδαρέῳ τεμὼν φασγάνῳ
μέλεα τοῦδε παιδὸς, οὐδ' ᾤκτισω.
Χο. Ω τλῆμον, ὥς σε πολυπονωτάτην βροτῶν
δαίμων ἔθηκεν, ὅστις ἐστί σοι βαρύς.
ἀλλ' εἰσορῶ γὰρ τοῦδε δεσπότου δέμας
Αγαμέμνονος· τοὐνθένδε σιγῶμεν φίλαι.
Αγ. Εκάβη, τί μέλλεις παῖδα σὴν κρύπτειν τάφῳ
ἐλθοῦσ', ἐφ' οἷσπερ Ταλθύβιος ἤγγειλέ μοι
μὴ θιγγάνειν σῆς μηδέν' Αργείων κόρης;
ἡμεῖς μὲν οὖν εἴωμεν, οὐδὲ ψαύομεν·

Universidad de Deusto Biblioteca

σὺ δ' σχολάζεις, ὥστε θαυμάζειν ἐμέ.
ἥκω δ' ἀποστελῶν σε. τἀκεῖθεν γὰρ εὖ
πεπραγμέν' ἐστὶν εἴ τι τῶνδ' ἐστὶ καλῶς.
ἔα. τίν' ἄνδρα τόνδ' ἐπὶ σκηναῖς ὁρῶ
θανόντα Τρώων; οὐ γὰρ Ἀργείων πέπλοι
δέμας περιπτύσσοντες, ἀγγέλλουσί μοι.
Εκα. Δύστην' · ἐμαυτὴν γὰρ λέγω λέγουσα σὲ
Ἑκάβη. τί δράσω; πότερα προσπέσω γόνυ
Ἀγαμέμνονος τοῦδ', ἢ φέρω σιγῇ κακά;
Αγα. Τί μοι προσώπῳ νῶτον ἐγκλίνασα σόν,
ὀδύρῃ, τὸ πραχθὲν δ' οὐ λέγεις τίς ἔσθ' ὅδε;
Εκα. Ἀλλ' εἴ με δούλην, πολεμίαν θ' ἡγούμενος,
γονάτων ἀπώσαιτ', ἄλγος ἂν προσθείμεθα.
Αγα. Οὔτοι πέφυκα μάντις, ὥστε μὴ κλύων,
ἐξιστορῆσαι σῶν ὁδὸν βουλευμάτων.
Εκα. Ἀρ' ἐκλογίζομαί γε πρὸς τὸ δυσμενὲς
μᾶλλον φρένας, τοῦδ' ὄντος οὐχὶ δυσμενοῦς;
Αγα. Εἴ τοι με βούλει τῶνδε μηδὲν εἰδέναι,
εἰς ταυτὸν ἥκεις. καὶ γὰρ οὐδ' ἐγὼ κλύειν·
Εκα. Οὐκ ἂν δυναίμην τοῦδε τιμωρεῖν ἄτερ
τέκνοισι τοῖς ἐμοῖσι. τί στρέφω τάδε;
Τολμᾶν ἀνάγκη, κἂν τύχω, κἂν μὴ τύχω. cc
Ἀγάμεμνον, ἱκετεύω σε τῶνδε γονάτων,
καί σου γενείου, δεξιᾶς τ' εὐδαίμονος.

Tu uero otioſa es, ut mirer ego.
Venio uero accerſens te. Quæ illic enim, bene
Acta ſunt, ſiquid tamen horum eſt bene.
Hem, quem uirum hunc in tentorijs uideo
Mortuum ex Troianis? non enim Græcorum, ueſtes
Corpus inuoluentes, nuntiant mihi.
Hec. Infelix, meipſam enim dico dicens te
Hecuba. Quid faciam? utrũ procidã ad genua
Agamemnonis, aut ferã tacitè mala?
Ag. Quid mihi in faciem tergum obuertens tuum
Ploras, quod actum eſt uerò, non dicis? quis eſt hic?
Hec. Sed ſi me ſeruam hoſtémque ducens
A genibus repelleret, dolorem poſſemus addere.
Aga. Non ſum uates, ut non audiens
Poſſim inueſtigare tuorum uiam conſiliorum. 29
Hec. An interpretor quidẽ ad id quod inimicum eſt
Magis mentem, ipſo exiſtente neutiquam inimico?
Aga. si quidem me uis harum nihil ſcire rerum,
Ad idem uenis. etenim nec ego audire [uolo]
c. Haud poſſum abſque hoc me ulciſci
De liberis meis. quid uoluo hæc?
AVDERE neceſſe eſt, ſiue cõſequar, ſiue nõ conſe-
Argamemnon ſupplicio tibi per hæc genua (quar.
Et tuam barbam dextrámque felicem

Universidad de Deusto
Biblioteca

Aga. Quam rem quærens? utrum liberam
Vitam conſequi? facilè enim eſt tibi.
Hec. Non ſanè. malos ulciſcens
Vitam uniuerſam ſeruire uolo.
Aga. Et ſanè quid nos in auxilium uocas?
Hec. Nihil horum quæ tu putas ô rex.
Vides cadauer hoc propter quod effundo lacrymas?
Aga. Video: ſed futurum non poſſum ſcire.
Hec. Hunc olim peperi, & portaui ſub cingulo.
Aga. Eſt uerò quiſpiã tuorum hic ô miſera liberorũ?
Hec. Nõ ex illis qui mortui ſunt ex filijs Priami ſub Ilio.
Aga. Anne aliquem aliũ peperiſti quàm illos, ô mulier?
Hec. Inutiliter quidem, ut apparet, hunc quem aſpicis.
Ag. Vbi uero erat quando peribat urbs?
Hec. Pater ipſum ablegauit metuens ne moreretur.
Aga. Quónã ab exiſtentibus tũc ſeparans liberis ſolum?
Hec. In hanc regionem, ubi inuentus eſt mortuus.
Aga. Ad uirum qui rex eſt huius Polymeſtorem terræ?
Hec. Huc miſſus eſt acerbiſſimi auri cuſtos.
Ag. Moritur uero à quo? & quod fatum conſequutus?
Hec. Quónã ab alio? Thracius ipſum perdidit hoſpes.
Ag. O infelix, nũnã argentũ amauit accipere? (norũ
Hec. Talia [ſũt] poſtquam calamitatem cognouit Troia-

Αγα. Τί χρῆμα μαστεύουσα; μῶν ἐλεύθερον
αἰῶνα θέσθαι, ῥᾴδιον γάρ ἐστί σοι.
Εκα. Οὐ δῆτα. τοὺς κακοὺς δὲ τιμωρουμένη,
Αἰῶνα τὸν σύμπαντα δουλεῦσαι θέλω.
Αγα. Καὶ δὴ τίν᾽ ἡμᾶς εἰς ἐπάρκειαν καλεῖς;
Εκα. Οὐδέν τι τούτων ὧν σὺ δοξάζεις ἄναξ.
ὁρᾷς νεκρὸν τόνδ᾽, οὗ καταστάζω δάκρυ;
Αγα. Ὁρῶ. τὸ μέντοι μέλλον οὐκ ἔχω μαθεῖν.
Εκα. Τοῦτόν ποτ᾽ ἔτεκον, κἄφερον ζώνης ὕπο.
Αγα. Ἔστι δὲ τίς σῶν οὗτος ὦ τλῆμον τέκνων;
Εκα. Οὐ τῶν θανόντων Πριαμιδῶν ὑπ᾽ Ἰλίῳ.
Αγα. Ἦ γάρ τιν᾽ ἄλλον ἔτεκες ἢ κείνους γύναι;
Εκα. Ἀνόνητά γ᾽ ὡς ἔοικε τόνδ᾽, ὃν εἰσορᾷς.
Αγα. Ποῦ δ᾽ ὢν ἐτύγχαν᾽ ἡνίκ᾽ ὤλλυτο πόλις;
Εκα. Πατήρ νιν ἐξέπεμψεν ὀρρωδῶν θανεῖν.
Αγα. Ποῖ, τῶν τότ᾽ ὄντων χωρίσας τέκνων μόνον;
Εκα. Εἰς τήνδε χώραν οὗπερ ηὑρέθη θανὼν (;ός;
Αγα. Πρὸς ἄνδρ᾽ ὃς ἄρχει τῆσδε Πολυμήστορα χθο
Εκα. Ενταῦθ᾽ ἐπέμφθη πικροτάτου χρυσοῦ φύλαξ.
Αγα. Θνήσκει δὲ πρὸς τοῦ, καὶ τίνος πότμου τυχών;
Εκ. Τίνος γ᾽ ὑπ᾽ ἄλλου; Θρῄξ νιν ὤλεσε ξένος.
Αγα. Ὦ τλῆμον, ἦ που χρυσὸν ἠράσθη λαβεῖν;
Εκα. Τοιαῦτ᾽ ἐπειδὴ συμφορὰν ἔγνω Φρυγῶν.
Αγα. Εὗρες δὲ ποῦ νιν; ἢ τίς ἤνεγκε νεκρόν;

Universidad de Deusto Biblioteca

Εκα. Ἡ δ' ἐντυχοῦσα ποντίας ἀκτῆς ἔπι.

Αγα. Τοῦτον μαστεύουσ', ἢ πονοῦσ' ἄλλον πόνον;

Εκα. Λούτρ' ᾤχετ' οἴσουσ' ἐξ ἁλὸς Πολυξένῃ.

Αγα. Κτανών νιν ὡς ἔοικεν ἐκβάλλει ξένος.

Εκα. Θαλασσόπλαγκτόν γ' ὧδε διατεμὼν χρόα.

Αγα. Ὦ σχετλία σὺ τῶν ἀμετρήτων πόνων.

Εκα. Ὄλωλα, κοὐδὲν λοιπὸν Ἀγάμεμνον κακῶν.

Αγα. Φεῦ, φεῦ· τίς οὕτω δυστυχὴς ἔφυ γυνή;

Εκα. Οὐκ ἔστιν, εἰ μὴ τὴν τύχην αὐτὴν λέγοις.
ἀλλ' ὧνπερ οὕνεκ' ἀμφὶ σὸν πίπτω γόνυ,
ἄκουσον. εἰ μὲν ὅσιά σοι παθεῖν δοκῶ,
στέργοιμ' ἄν· εἰ δὲ τοὔμπαλιν, σύ μοι γενοῦ
τιμωρὸς ἀνδρὸς ἀνοσιωτάτου ξένου·
ὃς οὔτε τοὺς γῆς νέρθεν, οὔτε τοὺς ἄνω
δείσας, δέδρακεν ἔργον ἀνοσιώτατον,
κοινῆς τραπέζης πολλάκις τυχὼν ἐμοί,
ξενίας τ' ἀριθμῷ, πρῶτα τῶν ἐμῶν φίλων·
τυχὼν δ' ὅσων δεῖ, καὶ λαβὼν προμηθίαν,
ἔκτεινε. τύμβου δ', εἰ κτανεῖν ἐβούλετο,
οὐκ ἠξίωσεν, ἀλλ' ἀφῆκε πόντιον.
ἡμεῖς μὲν οὖν δοῦλοί τε κἀσθενεῖς ἴσως·
ἀλλ' οἱ θεοὶ σθένουσι, χ' ὡ κείνων κρατῶν
νόμος. Νόμῳ γὰρ τοὺς θεοὺς ἡγούμεθα, "
Καὶ ζῶμεν ἄδικα καὶ δίκαι' ὡρισμένοι. "

Hec. Hæc incidens in eum marino in littore.

Aga. Hunc quærens, an laborans alium laborem?

Hec. Aquam abierat allatura ex mari Polyxena.

Aga. Quum interfeciſſet, ut apparet, abiecit hoſpes.

Hec. Fluctuaturum in mari utique ſic diſſecans corpus.

Aga. O miſera tu propter immenſas calamitates.

Hec. Perij: & nihil reliquũ eſt Agamemnon malorum.

Ag. Ah ah. Quæ ita infelix nata eſt mulier?

Hec. Non eſt, niſi infelicitatem ipſam diceres.
Sed propter quas cauſas circa tuum cado genu,
Audi. Si quidem iuſta tibi pati uidear,
Boni conſulam: ſi uerò contrarium, tu mihi ſis
Vltor uiri impientiſſimi hoſpitis:
Qui neq; eos qui ſub terra ſunt, neq; eos qui ſupra
Veritus, perpetrauit facinus impientiſſimum:
Communi menſa ſæpe potitus mecum,
Hoſpitalitatiſq; numero, primꝰ inter meos amicos:
Cõſecutus uerò quæ cõueniebat, at accipiens cõſiliũ
Interfecit: ac ſepultura (quum occidere uoluit)
Non dignatus eſt, ſed abiecit in mare.
Nos quidem igitur ſeruæ & imbecilles forſan,
Sed dij ualidi ſunt, & illis dominans
Lex: LEGE enim deos cenſemus,
Et uiuimus iniuſta & iuſta definientes.

Universidad de Deusto Biblioteca

Quæ [lex] ad te progreſſa ſi corrumpetur,
Et non pœnam dabunt qui hoſpites
Interficiunt, aut deorum ſacra audent capere,
Non eſt quicquam inter homines æquabile.
Hæc igitur inter turpia numerans, reuereare me,
Miſerere noſtri, ac quaſi pictor ſeorſim ſtans
Vide me, & aſpice qualia habeo mala.
Regina eram olim, ſed nunc ſerua tua:
Felix multa ſobole olim exiſtẽs, nũc uero anus orbã-
Exul, deſerta, afflictiſſima hominũ. (q; liberis ſimul
Heu mihi miſeræ: quò à me ſubducis pedem?
Videor effectura eſſe nihil. ô miſera ego.
QVID tandem mortales alias quidem artes
Elaboramus ut oportet omnes & inquirimus:
Suadelam uero reginam ſolùm inter homines 31
Non quidem præter cæteras ad finem ſtudemus
Mercedes dantes diſcere, ut liceat olim
Perſuadere quæ quis uellet conſequi ſimul?
Quomodo igitur poſthac quis ſperare poſſit acturũ
Illi quidẽ tot liberi non amplius ſunt mihi: (ſe bene?
Ipſa uero ad turpitudinem captiua proficiſcor:
Fumum uerò urbis hũc eglomerantẽ in altũ uideo.
Atqui fortaſſe quidem ſermo inanis hic ſit
Venerem prætendere: attamen dicetur.

ὃς εἰς σ' ἀνελθὼν εἰ διαφθαρήσεται,
καὶ μὴ δίκην δώσουσιν οἵτινες ξένους
κτείνουσιν, ἢ θεῶν ἱερὰ τολμῶσι φέρειν,
οὐκ ἔστιν οὐδὲν τῶν ἐν ἀνθρώποις ἴσον. "
ταῦτ' οὖν ἐν αἰσχρῷ θέμενος, αἰδέσθητί με.
οἴκτειρον ἡμᾶς. ὡς γραφεύς τ' ἀποσταθεὶς,
ἰδοῦ με, κἀνάθρησον οἷ' ἔχω κακά.
τύραννος ἦν ποτ', ἀλλὰ νῦν δούλη σέθεν.
εὔπαις ποτ' οὖσα, νῦν δὲ γραῦς, ἄπαις θ' ἅμα,
ἄπολις, ἔρημος, ἀθλιωτάτη βροτῶν.
οἴμοι τάλαινα, ποῖ μ' ὑπεξάγεις πόδα;
ἔοικα πράξειν οὐδέν. ὦ τάλαιν' ἐγώ.
Τί δῆτα θνητοὶ τἄλλα μὲν μαθήματα "
Μοχθοῦμεν ὡς χρὴ πάντα, καὶ μαστεύομεν· "
Πειθὼ δὲ τὴν τύραννον ἀνθρώποις μόνην, "
Οὐδέν τι μᾶλλον ἐς τέλος σπουδάζομεν, "
Μισθοὺς διδόντες μανθάνειν, ἵν' ἦ ποτε "
Πείθειν ἅ τις βούλοιτο, τυγχάνειν θ' ἅμα; "
πῶς οὖν ἔτ' ἄν τις ἐλπίσαι πράξειν καλῶς;
οἱ μὲν τοσοῦτοι παῖδες οὐκέτ' εἰσί μοι·
αὐτὴ δ' ἐπ' αἰσχροῖς αἰχμάλωτος οἴχομαι,
καπνὸν δὲ πόλεως τόνδ' ὑπερθρῴσκονθ' ὁρῶ.
καὶ μὴν ἴσως μὲν τοῦ λόγου κενὸν τόδε,
κύπριν προβάλλειν· ἀλλ' ὅμως εἰρήσεται.

Universidad de Deusto Biblioteca

πρὸς σῇσι πλευραῖς παῖς ἐμὴ κοιμίζεται
ἡ φοιβὰς, ἣν καλοῦσι Κασάνδραν Φρύγες.
ποῦ τὰς φίλας δῆτ' εὐφρόνας δείξεις ἄναξ;
ἢ τῶν ἐν εὐνῇ φιλτάτων ἀσπασμάτων
χάριν τίν' ἕξει παῖς ἐμὴ, κείνης δ' ἐγώ;
Ἐκ τοῦ σκότους γὰρ, νυκτέρων τ' ἀσπασμάτων, “
Φίλτρων ὁμοῦ τε, τοῖς βροτοῖς πολλὴ χάρις. “
ἄκουε δὴ νῦν. τὸν θανόντα τόνδ' ὁρᾷς;
τοῦτον καλῶς δρῶν ὄντα κηδεστὴν σέθεν,
δράσεις. ἑνός μοι μῦθος ἐνδεὴς ἔτι.
εἴ μοι γένοιτο φθόγγος ἐν βραχίοσι,
καὶ χερσὶ, καὶ κόμαισι, καὶ ποδῶν βάσει,
ἢ Δαιδάλου τέχναισιν, ἢ θεῶν τινος,
ὡς πάνθ' ὁμαρτῇ σῶν ἔχοιτο γουνάτων
κλαίοντ', ἐπισκήπτοντα παντοίους λόγους.
ὦ δέσποτ', ὦ μέγιστον Ἕλλησι φάος,
πιθοῦ, πάρασχε χεῖρα τῇ πρεσβύτιδι
τιμωρὸν, εἰ καὶ μηδέν ἐστιν. ἀλλ' ὅμως
Ἐσθλοῦ γὰρ ἀνδρὸς τῇ δίκῃ θ' ὑπηρετεῖν, “
Καὶ τοὺς κακοὺς δρᾷν πανταχοῦ κακῶς ἀεί. “
Χο. Δεινόν γε θνητοῖς ὡς ἅπαντα συμπίτνει. “
Καὶ τὰς ἀνάγκας οἱ νόμοι διώρισαν, “
Φίλους τιθέντες τούς γε πολεμιωτάτους, “
Ἐχθροὺς τε τοὺς πρὶν εὐμενεῖς ποιούμενοι. “

Ad tuum latus filia mea cubat
Vates, quam uocant Caſan dram Phryges.
Vbi iucundas iam noctes oſtendes, ô rex?
Aut in lecto charorum amplexuum
Gratiam quam habebit filia? pro illa uerò ego?
EX tenebris enim nocturniſque amplexibus
Illecebriſque ſimul, hominibus multa gratia.
Audi ſanè nunc: mortuum hunc uides?
Huic bene faciens affini tuo
Feceris, unius me ſermo deficit adhuc.
Vtinam mihi fieret uox in brachijs
Et manibus & coma & pedum ingreſſu,
Aut Dædali artibus, aut dei alicuius:
Vt omnia ſimul tuis adhæreſcerent genibus
Plorantia, exprimentia omnis generis ſermones.
O Domine, ô maximum Græcis lumen,
Obtempera: porrige manum huic anui
Vltricem, etſi nihil [ea] eſt: ſed tamen.
BONI enim uiri eſt iuſtitiæ inſeruire,
Et malos punire ubique ſemper.
Ch. Mirum ſanè eſt mortalibus ut omnia accidunt
Et neceſſitates leges definiunt:
Amicos efficientes ex inimiciſſimis
Inimicóſque eos qui ante beneuoli erant facientes.

Universidad de Deusto Biblioteca

Ag. Ego te & tuum filium & fortunas tuas, 32
O Hecuba, per misericordiā manūq; supplicē habeo
Volóque & deorum gratia, impium hoſpitem,
Et iuſtitiæ, hanc tibi dare pœnam:
Siquo modo uidear ut tibi bene ſit [efficere,]
Exercituique non uidear Caſandræ gratia
Thraciæ regi hanc ſtruere cædem.
Eſt enim quatenus metus incidit mihi.
Virum hunc amicum ducit exercitus: mortuum uerò, hoſtem. Si uerò tibi charus
Hic eſt, priuatim eſt hoc, & non publicū exercitui.
Hæc expende. nam uolentem quidem me habes
Tibi opem ferre & promptum ad auxiliandum,
Tardum uerò, à Græcis ſi criminabor.
Hec. HEV, non eſt mortalium qui ſit liber.
Aut pecuniarum enim ſeruus eſt, aut fortunæ,
Aut multitudo eum urbis, aut leges ſcriptæ
Vrgent ne utatur pro arbitrio moribus.
Poſtquā uerò metuis, multitudinique nimiū tribuis,
Ego te faciam hoc liberum metu.
Sis conſcius quidem, ſiquid ſtruam mali (nequaq̄.
Aduerſus eum hunc qui interfecit: adiuta uerò
Si uerò ex Achæis tumultus aut auxilium,
Patiente uiro Thrace qualia patietur,

Αγα. Εγώ σε, καὶ σὸν παῖδα, καὶ τύχας σέθεν
Εκάβη δι' οἴκτου, χεῖρά θ' ἱκεσίαν ἔχω,
καὶ βούλομαι θεῶν θ' οὕνεκ' ἀνόσιον ξένον,
καὶ τοῦ δικαίου, τήνδε σοι δοῦναι δίκην·
ὅπως φανείην γ' ὥστε σοι καλῶς ἔχειν,
στρατῷ τε μὴ δόξαι μι Κασάνδρας χάριν,
Θρήκης ἄνακτι τόνδε βουλεῦσαι φόνον.
ἔστι γὰρ ᾗ ταραγμὸς ἐμπέπτωκέ μοι.
τὸν ἄνδρα τοῦτον φίλον ἡγεῖται στρατὸς,
τὸν κατθανόντα δ' ἐχθρόν. εἰ δέ σοι φίλος
ὅδ' ἐστὶ, χωρὶς τοῦτο, κοὐ κοινὸν στρατῷ.
πρὸς ταῦτα φρόντιζ'. ὡς θέλοντα μέν μ' ἔχεις
σοὶ ξυμπονῆσαι, καὶ ταχὺν προσαρκέσαι·
βραδὺν δ', Ἀχαιοῖς εἰ διαβληθήσομαι.
Εκα. Φεῦ. οὐκ ἔστι θνητῶν ὅστις ἔστ' ἐλεύθερος. “
Η χρημάτων γὰρ δοῦλός ἐστιν ἢ τύχης, “
Η πλῆθος αὐτὸν πόλεος, ἢ νόμων γραφαὶ “
Εἴργουσι χρῆσθαι μὴ κατὰ γνώμην τρόποις. “
ἐπεὶ δὲ ταρβεῖς, τῷ τ' ὄχλῳ πλέον νέμεις,
ἐγώ σε θήσω τοῦδ' ἐλεύθερον φόβου.
σύνισθι μὲν γὰρ ἤν τι βουλεύσω κακὸν
τῷ τόνδ' ἀποκτείναντι· συνδράσῃς δὲ μή.
ἢν δ' ἐξ Ἀχαιῶν θόρυβος, ἢ 'πικουρία,
πάσχοντος ἀνδρὸς Θρῃκὸς οἷα πείσεται,

Universidad de Deusto Biblioteca

φανῇ τις, εἶργε, μὴ δοκοῦν ἐμὴν χάριν.
τἆλλ᾽ ἀλλὰ θάρσει πάντ᾽ ἐγὼ θήσω καλῶς.
Αγα. Πῶς οὖν; τί δράσεις; πότερα φάσγανον χερὶ
λαβοῦσα γραίᾳ, φῶτα βάρβαρον κτενεῖς,
ἢ φαρμάκοισιν, ἢ ᾽πικουρίᾳ τινί;
τίς σοι ξυνέσται χείρ; πόθεν κτήσῃ φίλους;
Εκα. Στέγαι κεκεύθασ᾽ αἵδε Τρῳάδων ὄχλον.
Αγα. Τὰς αἰχμαλώτους εἶπας, Ἑλλάνων ἄγραν;
Εκα. Σὺν ταῖσδε τὸν ἐμὸν φονέα τιμωρήσομαι.
Αγα. Καὶ πῶς γυναιξὶν ἀρσένων ἔσται κράτος;
Εκα. Δεινὸν τὸ πλῆθος, ξὺν δόλῳ τε δύσμαχον.
Αγα. Δεινόν. τὸ μέντοι θῆλυ μέμφομαι γένος.
Εκα. Τί δ᾽, οὐ γυναῖκες εἷλον Αἰγύπτου τέκνα,
καὶ Λῆμνον ἄρδην ἀρσένων ἐξῴκισαν;
ἀλλ᾽ ὡς γενέσθω τόνδ᾽ ἐμοὶ μέθες λόγον
πέμψον δέ μοι τήνδ᾽ ἀσφαλῶς διὰ στρατοῦ
γυναῖκα. καὶ σὺ Θρῃκὶ πλαθεῖσα ξένῳ,
λέξον, καλεῖ σ᾽ ἄνασσα δή ποτ᾽ Ἰλίου
Ἑκάβη (σὸν οὐκ ἔλασσον ἢ κείνης χρέος)
καὶ παῖδας ὡς δεῖ καὶ τέκν᾽ εἰδέναι λόγους
τοὺς ἐξ ἐκείνης. τὸν δὲ τῆς νεοσφαγοῦς
Πολυξένης ἐπίσχες Ἀγάμεμνον τάφον,
ὡς τὼ δ᾽ ἀδελφὼ πλησίον μιᾷ φλογὶ
δισσὴ μέριμνα μητρὶ κρυφθῆτον χθονί.

Apparuerit ꝗdã, cohibe, nõ præ te ferẽs meã gratiã
Quod ad alia uerò, cõfide: cuncta ego conficiã probè.
Aga. Quomodo igitur? Quid facies? utrũ gladiũ manu
Accipiens anus, uirum barbarum interficies?
Aut uenenis, aut ope quánam?
Quæ tibi aderit manus? unde habebis amicos?
Hec. Tecta occultant hæc Troadum turbam.
Aga. Captiuas dicis Græcorum prædam?
Hec. Cum illis [hunc] meum homicidam ulciſcar. 33
Ag. Et quomodo mulieribꝰ in uiros erit robur? (perabile.
Hec. EST [quiddã] potẽs multitudo, cũ inſidijſq; inſu-
Ag. Sæuũ quidẽ, ſed ſane fœmineum reprehẽdo genus.
Hec. Quid uerò? an non mulieres interfecerunt AEgy-
Et Lemno funditus uiros exterminarũt? (pti filios?
Sed ut fieri [oporteat,] hãc mihi re inque rationẽ:
Mitte uerò mihi hanc tutò per exercitum
Mulierem. Et tu Thracio accedens hoſpiti
Dic, Vocat te regina olim ſane Ilij
Hecuba, (tua uerò non minus quàm ipſius cauſa)
Et liberos: quoniã oportet & liberos ſcire ſermones
Hos ex illa. Recens uerò interfectæ
Polyxenæ differ Agamemnon ſepulturam
Vt iſti duo frater & ſoror, prope una flamma
Duplici cura matris occultentur terra

Universidad de Deusto Biblioteca

Aga. Erunt hæc ſic.etenim ſi eſſet exercitui
Nauigatio,nō potuiſſem hanc tibi præſtare gratiā.
Nūc uero(nō enim mitit ſecūdos flatꝰ deꝰ)(quillā.
Manere neceſſe eſt, nauigationē expectātes trā-
Eueniat autē feliciter.OMnibꝰ enī eſt cōmune hoc,
Et peculiariter unicuique, & urbi, malu m quidē
Malum aliquid pati:bonū uerò feliciter agere.
Chor. Tu quidem ô patria Iliaca
Ex urbibus inexpugnabilibus non amplius diceris.
Talis Græcorum nebula te circunfundit,
Haſta ſanè haſta populans.
Corona uerò tibi detonſa eſt
Turrium:circūm uerò fuliginoſi
Fumi macula miſerrima denigrata es.
Miſera non amplius in te incedam
Media nocte (perÿ)
Quando à cœna ſomnus ſuauis 34
In oculos ſpargitur:
A cantu uerò & lætificis
Conuiuiis deſinens
Maritus in thalamis tacebat,
Haſtile uerò in paxillo
Nauticam non amplius uidens multitudinem
Per Troiam Iliacam incedentem.

Αγα. Ἔσται τάδ' οὕτω. καὶ γὰρ εἰ μὲν ἦν στρατῷ
πλοῦς, οὐκ ἂν εἶχον τήνδε σοι δοῦναι χάριν.
νῦν δ', οὐ γὰρ ἵησ' οὐρίας πνοὰς θεός,
μένειν ἀνάγκη πλοῦν ὁρῶντας ἥσυχον.
Γένοιτο δ' εὖ πως. Πᾶσι γὰρ κοινὸν τόδε, “
Ἰδίᾳ θ' ἑκάστῳ, καὶ πόλει, τὸν μὲν κακὸν, “
Κακόν τι πάσχειν· τὸν δὲ χρηστὸν, εὐτυχεῖν. “
Χορ. Σὺ μὲν ὦ πατρὶς Ἰλιὰς,
τῶν ἀπορθήτων πόλις οὐκέτι λέξῃ·
τοιόνδ' Ἑλλάνων νέφος ἀμφί σε καλύπτει,
δορὶ δὴ δορὶ πέρσαν.
ἀπὸ δὲ στεφάναν κέκαρσαι
πύργων· κατὰ δ' αἰθάλου
καπνοῦ κηλῖδ' οἰκτροτάτα κέχρωσαι·
τάλαιν' οὐκέτι σ' ἐμβατεύσω·
μεσονύκτιος ὠλλύμαν,
ἦμος ἐκ δείπνων ὕπνος ἡδὺς
ἐπ' ὄσσοις κίδναται·
μολπᾶν δ' ἄπο καὶ χαροποιῶν
θυσιῶν καταπαύσας
πόσις, ἐν θαλάμοις ἔκειτο·
ξυστὸν δ' ἐπὶ πασσάλῳ
ναύταν οὐκέθ' ὁρῶν ὅμιλον
Τροίαν Ἰλιάδ' ἐμβεβαῶτα·

ἐγὼ δὲ πλόκαμον ἀναδέτοις
μίτραισιν ἐρρυθμιζόμαν,
χρυσέων ἐνόπτρων
λεύσσουσ' ἀτέρμονας εἰς αὐγάς,
ἐπιδέμνιος ὡς πέσοιμ' ἐς εὐνάν·
ἀνὰ δὲ κέλαδος ἔμολε πόλιν.
κέλευσμα δ' ἦν κατ' ἄστυ Τροίας
τόδ', ὦ παῖδες Ἑλλάνων, πότε δὴ
πότε τὰν Ἰλιάδος σκοπιὰν
πέρσαντες, ἥξετ' ἐς οἴκους;
λέχη δὲ φίλα μονόπεπλος
λιποῦσα, Δωρὶς ὡς κόρα,
σεμνὰν προσίζουσ',
οὐκ ἤνυσ' Ἄρτεμιν ἁ τλάμων·
ἄγομαι δὲ θανόντ' ἰδοῦσ' ἀκοίταν
τὸν ἐμὸν, ἅλιον ἐπὶ πέλαγος·
πόλιν τ' ἀποσκοποῦσ', ἐπεὶ
νόστιμον ναῦς ἐκίνησε πόδα,
καί μ' ἀπὸ γᾶς ὥρισεν Ἰλιάδος.
τάλαιν', ἀπεῖπον ἄλγει,
τὰν τοῖν Διοσκούροιν Ἑλέναν κάσιν,
Ἰδαῖόν τε βούταν
Αἰνόπαριν κατάρᾳ διδοῦσ' ἐπεί με
γᾶς ἐκ πατρῴας ἀπώλεσεν,

Ego uerò comam religatis
Mitris componebam
Aureorum ſpeculorum
Aſpiciens rotundos ſplendores
Aſtans ad lectum ut ruerem in torum.
Tumultus uerò pertranſiuit urbem,
Vociferatio autem erat per urbem Troiæ
Hæc, O filij Græcorum quando ſanè,
Quando Iliacam ſpeculam
Excidentes ibitis domum?
Lectum uerò charum ſimplici ueſte induta
Relinquens, Dorica ut puella,
Venerandā accedens
Nihil effeci Dianam infelix:
Sed abducor mortuum uidens maritum
Meum, marinū per pelagus.
Vrbémque procul aſpectans, poſtquam
Reducem nauis mouit pedem
Et me à terræ exterminauit finibus Iliacæ,
Miſera exanima concidi præ dolore,
Dioſcurorum Helenam ſororem,
Idæúmque paſtorem
Exitioſum Parin execrationi dans: quoniam me
Terra ex patria perdidit:

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto Biblioteca

Expulit ex ædibus nuptiæ non nuptiæ
Sed dæmonis affligentis quædam calamitas.
Quam neque pelagus reducat iterum,
Neque patriam ueniat in domum.

Poly. O chariſſime uirorum Priame, chariſſimáque tu
Hecuba, illacrymor te intuens, urbémque tuam,
Hancque modò mortuam gnatam tuam.
Ah, NON eſt quicquam tutum, neque gloria,
Neque rurſum eum qui felix, non futurũ infelicẽ:
Sed miſcent ea dei antrorſum & retrorſum
Tumultum imponentes [ut futuri] inſcitia
Colamus illos. Sed hæc quidem quid attinet
Lugere conferentia nihil ad priora mala?
Tu uerò ſi quid incuſes meam abſentiam,
Quieſceceram enim in mediis Thraciæ finibus
Abſens quando ueniſti huc. ſed poſtquam adueni,
Iam pedem extra domum tollenti mihi
Ad idem hæc coincidit ancilla tua,
Dicens ſermones quos audiens ueni.

Hec. Erubeſco intueri te aduerſum
Polymeſtor, in tantis conſtituta malis,
Cui enim cõſpecta ſũ feliciter agẽs, pudor me tenet
In hoc fato quum ſim ubi ſum nunc:
Neque queam aſpicere te rectis pupulis.

ἐξῴκισέ τ᾽ οἴκων γάμος, οὐ γάμος,
ἀλλ᾽ ἀλάστορός τις οἰζύς.
ἃν μήτε πέλαγος ἅλιον ἀπαγάγοι πάλιν,
μήτε πατρῷον ἵκοιτ᾽ ἐς οἶκον.

Πο. Ὦ φίλτατ᾽ ἀνδρῶν Πρίαμε, φιλτάτη δὲ σὺ
Ἑκάβη, δακρύω σ᾽ εἰσορῶν, πόλιν τε σὴν,
τήν τ᾽ ἀρτίως θανοῦσαν ἔκγονον σέθεν.
Φεῦ, οὐκ ἔστιν οὐδὲν πιστὸν, οὔτ᾽ εὐδοξία, ‟
Οὔτ᾽ αὖ καλῶς πράσσοντα, μὴ πράξειν κακῶς. ‟
Φύρουσι δ᾽ αὔθ᾽ οἱ θεοὶ πάλιν τε καὶ πρόσω, ‟
Ταραγμὸν ἐντιθέντες, ὡς ἀγνωσίᾳ ‟
Σέβωμεν αὐτούς. ἀλλὰ ταῦτα μὲν τί δεῖ
θρηνεῖν, προκόπτοντ᾽ οὐδὲν εἰς πρόσθεν κακῶν;
σὺ δ᾽ εἴ τι μέμφῃ τῆς ἐμῆς ἀπουσίας,
σχές. τυγχάνω γὰρ ἐν μέσοις Θρῄκης ὅροις
ἀπὼν, ὅτ᾽ ἦλθες δεῦρ᾽. ἐπεὶ δ᾽ ἀφικόμην,
ἤδη πόδ᾽ ἔξω δωμάτων αἴροντί μοι,
εἰς ταυτὸν ἥδε συμπιτνεῖ δμωΐς σέθεν,
λέγουσα μύθους ὧν κλύων ἀφικόμην.

Εκα. Αἰσχύνομαί σε προσβλέπειν ἐναντίον
Πολυμῆστορ ἐν τοιοῖσδε κειμένη κακοῖς.
ὅτῳ γὰρ ὤφθην εὐτυχοῦσ᾽, αἰδώς μ᾽ ἔχει
ἐν τῷδε πότμῳ τυγχάνουσ᾽ ἵν᾽ εἰμὶ νῦν,
κοὐκ ἂν δυναίμην προσβλέπειν σ᾽ ὀρθαῖς κόραις.

ἀλλ' αὐτὸ μὴ δύσνοιαν ἡγήσῃ σέθεν
Πολυμῆστορ ἄλλως δ', αἴτιόν τι καὶ νόμος, «
γυναῖκας ἀνδρῶν μὴ βλέπειν ἐναντίον. «
Πο. Καὶ θαῦμά γ' οὐδέν. ἀλλὰ τίς χρεία σ' ἐμοῦ;
τί χρῆμ' ἐπέμψω τὸν ἐμὸν ἐκ δόμων πόδα;
Εκα. Ἴδιον ἐμαυτῆς δή τι πρός σε βούλομαι
καὶ παῖδας εἰπεῖν σούς. ὀπάονας δέ μοι
χωρὶς κέλευσον τῶνδ' ἀποστῆναι δόμων.
Πο. Χωρεῖτ'. ἐν ἀσφαλεῖ γὰρ ἥδ' ἐρημία.
φίλη μὲν ἡμῖν εἶ σύ· προσφιλὲς δέ μοι τόδε
στράτευμ' Ἀχαιῶν. ἀλλὰ σημαίνειν σε χρὴ
τί χρὴ τὸν εὖ πράσσοντα, μὴ πράσσουσιν εὖ
φίλοις ἐπαρκεῖν. ὡς ἕτοιμός εἰμ' ἐγώ.
Εκα. Πρῶτον μὲν εἰπὲ, παῖδ', ὃν ἐξ ἐμῆς χερὸς
Πολύδωρον, ἔκ τε πατρὸς ἐν δόμοις ἔχεις,
εἰ ζῇ. τὰ δ' ἄλλα δεύτερόν σ' ἐρήσομαι.
Πο. Μάλιστα· τοὐκείνου μὲν εὐτυχεῖς μέρος.
Εκα. Ὦ φίλταθ', ὡς εὖ κἀξίως σέθεν λέγεις.
Πο. Τί δῆτα βούλει δεύτερον μαθεῖν ἐμοῦ;
Εκα. Εἰ τῆς τεκούσης τῆσδε μέμνηταί τί μου.
Πο. Καὶ δεῦρό γ' ὡς σὲ κρυφίως ἐζήτει μολεῖν.
Εκα. Χρυσὸς δὲ σῶς ὃν ἦλθεν ἐκ Τροίας ἔχων;
Πο. Σῶς, ἐν δόμοις γε τοῖς ἐμοῖς φρουρούμενος.
Εκα. Σῶσόν νυν αὐτὸν, μηδ' ἔρα τῶν πλησίον.

Sed hoc ipſum nõ maleuolentiã [eſſe] duces erga te
Polymeſtor. Aliàs uerò cauſa quædam & lex eſt
Mulieribus, uiros ne aſpiciant ex aduerſo.
Poly. *Et mirum ſane mihi, ſed quis uſus tibi mei,*
36 *Propter quod negotiũ euocaſti meũ ex ædib⁹ pedẽ?*
Hec. *Priuatum meiipſius ſane quiddam ad te uolo,*
Et liberos dicere tuos. miniſtros uerò mihi
Separatim iube ab his abſcedere domibus.
Pol. *Diſcedite. in tuto enim hæc ſolitudo.*
Amica quidem nobis es tu, amicus uerò mihi
Exercitus Achæorum. ſed indicare te conuenit (bus
Quid oporteat felici fortuna utẽtẽ nõ felici utẽti-
Amicis præſtare. nam paratus ſum ego.
Hec. *Primùm quidem dic, filium quẽ ex mea manu*
Polydorum éxque patris, in domibus habes,
An uiuat: alia deinde te interrogabo.
Poly. *Maxime. ex illa quidem felix es parte.*
Hec. *O chariſſime quàm bene & digne te loqueris.*
Pol. *Quid itaque uis ſecundò ſcire ex me?*
Hec. *An parentis huius memor eſt aliquid mei?*
Pol. *Et huc quidem ad te occulte quærebat currere.*
Hec. *Aurũ uerò ſaluũ [eſt] quod uenit ex Troia habes?*
Pol. *Saluum in domibus quidem meis cuſtoditum.*
Hec. *Serua nũc illud, nec cõcupiſceq̃ ſũt propinquorũ.*

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto Biblioteca

Pol. Minimè: perfruar præſentibus ô mulier.
Hec. Scis igitur quæ dicere tibi & liberis uolo?
Pol. Non ſcio: tuo hoc ſignificabis ſermone.
Hec. Sit amatus [filius à te] ut tu nunc mihi amaris.
Pol. Quid rei [eſt] quod & me & liberos ſcire oportet?
Hec. Auri ueteres filiorum Priami defoſſiones.
Pol. Hæc ſunt quæ uis filio ſignificare tuo?
Hec. Maximè, per te ſanè. Es enim pius uir.
Pol. Quid porrò horũ liberorũ opus eſt præſentia?
Hec. Præſtat ſi tu morereris ut iſti ſciant.
Pol. Pulchrè dixiſti ſic & ſapientius.
Hec. Noſti igitur Mineruæ Troianæ ubi tecta?
Pol. Ibine aurum eſt? ſignum uerò quod?
Hec. Nigrum ſaxum terram eminens ſupra. (mihi?
Pol. Ampliꝰ igitur aliquid uis eorũ quæ ſunt ibi dicere
Hec. Seruare te pecunias cum quibus egreſſa ſum uolo.
Pol. Vbi ſane? intra ueſtes? aut occultans habes? 37
Hæc. Spoliorum in aceruo in hiſce ſeruantur tectis.
Pol. Vbi uerò? hæc Achæorum nautica ſepta.
Hec. Separatim mulierum captiuarum tecta.
Pol. Ea uerò quæ intus, fida ſunt & uirorum ſolitaria?
Hec. Nullus Achæorum intus, ſed nos ſolæ.
Sed perge in domum. Etenim Græci nauium
Soluere cupiunt domum uerſus ex Troia pedem.

Πο. Ἥκιστ'. ὀναίμην τοῦ παρόντος ὦ γύναι.
Εκα. Οἶσθ' οὖν ἃ λέξαι σοί τε καὶ παισὶ θέλω;
Πο. Οὐκ οἶδα· τῷ σῷ τοῦτο σημανεῖς λόγῳ.
Εκα. Ἔςω φιληθεὶς ὡς σὺ νῦν ἐμοὶ φιλῇ.
Πο. Τί χρῆμ', ὃ κἀμὲ καὶ τέκν' εἰδέναι χρεών;
Εκ. Χρυσοῦ παλαιαὶ Πριαμιδῶν κατώρυχες.
Πο. Ταῦτ' ἔσθ' ἃ βούλει παιδὶ σημῆναι σέθεν;
Εκα. Μάλιστα διὰ σοῦ γ'. εἶ γὰρ εὐσεβὴς ἀνήρ.
Πο. Τί δῆτα τέκνων τῶνδε δεῖ παρουσίας;
Εκα. Ἄμεινον, ἢν σὺ κατθάνῃς, τούσδ' εἰδέναι.
Πο. Καλῶς ἔλεξας τῇδε, καὶ σοφώτερον.
Εκα. Οἶσθ' οὖν Ἀθάνας Ἰλιάς ἵνα στέγαι;
Πο. Ἐνταῦθ' ὁ χρυσός ἐστι; σημεῖον δὲ τί;
Εκα. Μέλαινα πέτρα, γῆς ὑπερτέλλουσ' ἄνω.
Πο. Ἔτ' οὖν τι βούλει τῶν ἐκεῖ φράζειν ἐμοί;
Εκα. Σῶσαί σε χρήμαθ' οἷς συνεξῆλθον θέλω.
Πο. Ποῦ δῆτα; πέπλων ἐντὸς, ἢ κρύψασ' ἔχεις;
Εκα. Σκύλων ἐν ὄχλῳ ταῖσδε σώζεται στέγαις.
Πο. Ποῦ δ'; αἵδ' Ἀχαιῶν ναύλοχοι περιπτυχαί;
Εκα. Ἰδίᾳ γυναικῶν αἰχμαλωτίδων στέγαι.
Πο. Τἄνδον δὲ πιστὰ, κἀρσένων ἐρημία;
Εκα. Οὐδεὶς Ἀχαιῶν ἔνδον, ἀλλ' ἡμεῖς μόναι.
ἀλλ' ἕρπ' ἐς οἴκους. καὶ γὰρ Ἀργεῖοι νεῶν
λῦσαι ποθοῦσιν οἴκαδ' ἐκ Τροίας πόδα.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ὡς πάντα πράξας ὧν σε δεῖ, στείχῃς πάλιν
ξὺν παισὶν οὗπερ τὸν ἐμὸν ᾤκισας γόνον.
Χο. Οὔπω δέδωκας, ἀλλ' ἴσως δώσεις δίκην·
ἀλίμενόν τις ὡς ἐς ἄντλον ἐμπεσὼν
λέχριος, ἐκπεσῇ φίλας καρδίας,
ἀμέρσας βίοτον. Τὸ γὰρ ὑπέγγυον “
δίκᾳ καὶ θεοῖς, οὐ ξυμπίτνει “
ὀλέθριον ὀλέθριον κακόν. “
ψεύσει σ' ὁδοῦ τῆσδ' ἐλπὶς, ἥ σ' ἐπήγαγεν
θανάσιμον πρὸς ἅιδαν. ἰὼ τάλας,
ἀπολέμῳ δὲ χειρὶ λείψεις βίον.
Πο. Ὤμοι, τυφλοῦμαι φέγγος ὀμμάτων τάλας.
Ημι. Ἠκούσατ' ἀνδρὸς Θρῃκὸς οἰμωγὴν φίλαι;
Πο. Ὤμοι μάλ' αὖθις τέκνα δυστήνου σφαγῆς.
Ημι. Φίλαι, πέπρακται καίν' ἔσω δόμων κακά.
Πο. Ἀλλ' οὔτι με φύγητε λαιψηρῷ ποδί.
βάλλων γὰρ οἴκων τῶνδ' ἀναρρήξω μυχούς.
Ημι. Ἰδοὺ βαρείας χειρὸς ὁρμᾶται βέλος.
βούλεσθ' ἐπεισπέσωμεν, ὡς ἀκμὴ καλεῖ
Ἑκάβῃ παρεῖναι Τρῳάσιν τε συμμάχους;
Εκα. Ἄρασσε. φείδου μηδὲν ἐκβάλλων πύλας.
οὐ γάρ ποτ' ὄμμα λαμπρὸν ἐνθήσεις κόραις.
οὐ παῖδας ὄψει ζῶντας οὓς ἔκτειν' ἐγώ.
Ημι. Ἦ γὰρ καθεῖλες Θρῇκα, καὶ κρατεῖς ξένου,

Vt omnia conficiens quæ te oportet, aberas rurſus
Cum liberis eò ubi meum poſuiſti filium.
Chor. *Nondum dediſti, ſed forte dabis pœnam,*
Importuoſum quiſpiam quaſi in uorticem incidens
obliquus, exciderit charo corde,
Orbatus uita QVOD *enim obnoxium eſt*
Iuſtitiæ, & dijs, non concidet,
Exitiale exitiale malum:
Fallet te uiæ huius ſpes quæ te induxit
Lethale ad Plutonem. Heu miſer
Imbelli uerò manu relinques uitam.
Pol. *Heu mihi obcæcor lumen oculorum miſer.*
Semi. *Audite uiri ploratum ô amicæ.*
Pol. *Heu mihi iterũ ac iterũ ô filij, ob triſtẽ mactationẽ.*
Semi. *Amicæ, acta ſunt noua intra domum mala.*
Pol. *Sed non me effugeritis celeri pede.*
Deijciens enim ædium harum perrumpã angulos.
Semi. *Ecce graui manu uibratur iaculum.*
Vultis irruamus? quoniam opportunitas uocat
Hecubæ adeſſe, Troianiſq; mulieribus auxiliatrices.
Hec. *Frange, nulli parce eijciens portas:*
Neq; enim unquã uiſum lucidũ reſtitues pupulis,
Neq; filios uidebis uiuentes quos interfeci ego.
Semi. *Numnam cepiſti Thracẽ, & potiris hoſpite,*

Universidad de Deusto Biblioteca

O domina, & patraſti qualia dicis?
Hec. Videbis eum ſtatim exiſtentem ante ædes 38
Cæcum, cæco euntem errabundo pede,
Filiorũmque duorũ corpora, quos interfeci ego
Cum optimis Troadibus. pœnam uerò mihi
Dedit. procedit uerò (ut uides) hic ex domo.
Sed eminus abeo & ſecedam
Ira fluente à Thrace inſuperabili.
Poly. O mihi ego. Quò uado? ubi ſto? quò appellam?
Quadrupes gradum feræ montanæ
Figens ſuper manus iuxta ueſtigia? qualẽ [uiam]
Aut hanc aut illam mutabo,
Homicidas prehendere cupiens
Iliadas, quæ me perdiderunt,
Sceleſtæ ſceleſtæ puellæ Phrygum?
Iò, iò ſceleratæ, ubi me fuga
Fugiunt in angulis?
Vtinam mihi oculorum cruentam palpebram
Medearis, medearis cæcam ô ſol
Lumen adimens.
At at, tace tace, occultum gradum ſentio
Harum mulierum,
Vbi pedem ſaltu ſiſtens carnibus oſſibúſ-
que implebo, cœnam ſylueſtrium ferarum

δέσποινα, καὶ δέδρακας οἷάπερ λέγεις;
Εκα. Ὄψει νιν αὐτίκ' ὄντα δωμάτων πάρος
τυφλὸν, τυφλῷ στείχοντα παραφόρῳ ποδί.
παίδων τε δισσῶν σώμαθ', οὓς ἔκτειν' ἐγὼ
σὺν ταῖς ἀρίσταις Τρωάσιν. δίκην δέ μοι
δέδωκε· χωρεῖ δ' (ὡς ὁρᾷς) ὅδ' ἐκ δόμων.
ἀλλ' ἐκποδὼν ἄπειμι, κἀποστήσομαι
θυμῷ ῥέοντι Θρῃκὶ δυσμαχωτάτῳ.
Πο. Ὤ μοι ἐγώ· πᾶ βῶ; πᾶ στῶ; πᾶ κέλσω;
τετράποδος βάσιν θηρὸς ὀρεστέρου
τιθέμενος ἐπὶ χεῖρα κατ' ἴχνος, ποίαν
ἢ ταύταν ἢ τήνδ' ἐξαλλάξω,
τὰς ἀνδροφόνους μάρψαι χρήζων
Ἰλιάδας, αἵ με διώλεσαν,
τάλαιναι τάλαιναι κόραι Φρυγῶν;
ἰὼ ἰὼ κατάρατοι, ποῖ καί με φυγᾷ
πτώσσουσι μυχῶν;
εἴθε μοι ὀμμάτων αἱματόεν βλέφαρον
ἀκέσαιο, ἀκέσαιο τυφλὸν ἅλιε,
φέγγος ἀπαλλάξας.
ἆ, ἆ σίγα, σῖγα· κρυπτὰν βάσιν αἰσθάνομαι
τᾶνδε γυναικᾶν.
πᾶ πόδ' ἐπαΐξας, σαρκῶν ὀστέων
τ' ἐμπλησθῶ, θοίναν ἀγρίων θηρῶν

ἐπιθέμενος, ἀρτύμενος λώβαν,
λύμας ἀντίποιν' ἐμᾶς; ἰὼ τάλας,
ποῖ, πᾶ φέρομαι, τέκν' ἔρημα λιπὼν
βάκχαις ᾅδου διαμοιρᾶσαι,
σφακτὰν κυσί τε φονίαν
δαῖτ' ἀνήμερον, οὐρείαν τ' ἐκβολάν;
πᾶ στῶ; πᾶ κάμψω; πᾶ βῶ;
ναῦς ὅπως ποντίοις πείσμασι
λινόκροκον φάρος στέλλων,
ἐπὶ τάνδ' ἐσσυθεὶς
τέκνων ἐμῶν φύλαξ
ὀλέθριον κοίταν;
Χο. Ὦ τλῆμον, ὥς σοι δύσφορ' εἴργασται κακά.
Δράσαντι δ' αἰσχρά, δεινὰ τἀπιτίμια
Δαίμων δέδωκεν, ὅστις ἐστί σοι βαρύς.
Πο. Αἶ, αἶ. ἰὼ Θρήκης
λογχοφόρον, ἔνοπλον,
εὔιππον Ἀρεϊκάτοχον γένος.
ἰὼ Ἀχαιοί, ἰὼ Ἀτρεῖδαι.
βοὰν βοὰν ἀΰτῶ, βοάν.
ἴτε, ἴτε, μόλετε πρὸς θεῶν.
κλύει τις; ἢ οὐδεὶς ἀρκέσει; τί μέλλετε;
γυναῖκες ὤλεσάν με,
γυναῖκες αἰχμαλωτίδες.

Parans, moliens damnum,
Exitij pro talione. Io miſer.
Vbi, quò feror, liberos deſertos relinquens
Inſanis mulieribus Plutonis ad diſcerpendum
Mactatáſque canibus cruentas
Dapes immanes montanámq; abiectionem?
Vbi conſiſtam? quò flectam? quò uadam?
Nauis quemadmodum marinis funibus
Ex linea tela uelum mittens,
Ad iſtud compulſus ſum
Liberorum meorum cuſtos
Exitiale cubile.
Chor. *O infelix quàm tibi intolerabilia facta ſunt mala.*
FACIENTI uerò turpia ſæuas pœnas 39
Deus dedit, quicunque eſt tibi infenſus.
Pol. *Ah, ah. Iò Thraciæ*
Haſtifera, armata,
Equeſtris, Marti obnoxia gens.
Io Achæi, io Atridæ.
Clamorem clamorem clamo clamorem,
Ite ite, uenite per deos.
Audit quis? an nemo opem feret? quid cunctamini?
Mulieres perdiderunt me
Mulieres captiuæ.

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto Biblioteca

Grauia grauia paſſi ſumus.
O mihi ob meum exitium.
Quò uertar? quò ibo?
Aerem peruolans cœleſtem
Altam in domum, Orion
Aut Sirius ubi ignis flammeos
Iacit ab oculis radios?
Aut ad Plutonis atrum
Littus ruam miſer. (ferre [poſſit] mala
Chor. IGNOSCENDVM quando quis maiora quàm
Patitur, miſerã quòd cupiat mutare uitam.
Aga. Clamore audito ueni. non enim tranquilla
Rupis montanæ filia inſonuit per exercitum,
Echo præbens tumultum. Si uerò non Phrygum
Turres cecidiſſe ſciuiſſemus Græcorum haſta,
Terrorem præbuiſſet non mediocriter hic ſonus.
Pol. O chariſſime (ſenſi enim ô Agamemnon tua
Voce audita) uides quæ patimur?
Aga. Age, Polymeſtor ô infelix quis te perdidit?
Quis oculum fecit cæcum cruentans pupulas,
Filióſque hos interfecit? certè magnam iram
Aduerſum te & filios habuit quicunque fuerit ſanè.
Pol. Hecuba me cum mulieribus captiuis
Perdidit. non perdidit, ſed amplius.

δεινὰ δεινὰ πεπόνθαμεν.
ὤμοι ἐμᾶς λώβας.
ποῖ τράπωμαι; ποῖ πορευθῶ;
αἰθέρ' ἀμπτάμενος οὐράνιον,
ὑψιπετὲς εἰς μέλαθρον, ὠρίων
ἢ σείριος ἔνθα πυρὸς φλογέας
ἀφίησιν ὄσσων αὐγάς;
ἢ τὸν ἐς ἀΐδα μελανοχρῶτα
πορθμὸν ἀΐξω τάλας;
Χο. Συγγνώσθ' ὅταν τις κρείσσον' ἢ φέρειν κακὰ
Πάθη, ταλαίνης ἐξαπαλλάξαι ζωῆς.
Αγα. Κραυγῆς ἀκούσας ἦλθον· οὐ γὰρ ἥσυχος
πέτρας ὀρείας παῖς λέλακ' ἀνὰ στρατὸν
ἀχὼ διδοῦσα θόρυβον. εἰ δὲ μὴ Φρυγῶν
πύργους πεσόντας ἴσμεν Ἑλλάνων δορὶ,
φόβον παρέσχεν οὐ μέσως ὅδε κτύπος.
Πο. Ω φίλτατ' (ᾐσθόμην γὰρ Ἀγαμέμνων σέθεν
φωνῆς ἀκούσας) εἰσορᾷς ἃ πάσχομεν;
Αγα. Ἔα. Πολυμῆστορ ὦ δύστηνε, τίς σ' ἀπώλεσε;
τίς ὄμμ' ἔθηκε τυφλὸν αἱμάξας κόρας,
παῖδάς τε τούσδ' ἔκτεινεν; ἦ μέγαν χόλον
σοὶ καὶ τέκνοισιν εἶχεν ὅστις ἦν ἄρα.
Πο. Ἑκάβη με σὺν γυναιξὶν αἰχμαλωτίσιν
ἀπώλεσ', οὐκ ἀπώλεσ', ἀλλὰ μειζόνως.

Universidad de Deusto Biblioteca

Αγα. Τί φής; σὺ τοὔργον εἴργασαι τόδ' ὡς λέγεις;
σὺ τόλμαν Ἑκάβη τήνδ' ἔτλης ἀμήχανον;
Πο. Ὤμοι, τί λέξεις; ἦ γὰρ ἐγγύς ἐστί που;
σήμηνον. εἰπὲ ποῦ 'σθ'. ἵν' ἁρπάσας χεροῖν,
διασπάσωμαι, καὶ καθαιμάξω χρόα.
Αγα. Οὗτος, τί πάσχεις;
Πο. Πρὸς θεῶν σε λίσσομαι,
μέθες μ' ἐφεῖναι τῇδε μαργῶσαν χέρα.
Αγα. Ἴσχ'. ἐκβαλὼν δὲ καρδίας τὸ βάρβαρον,
λέγ', ὡς ἀκούσας σοῦ τε τῆσδέ τ' ἐν μέρει,
κρίνω δικαίως ἀνθ' ὅτου πάσχεις τάδε.
Πο. Λέγοιμ' ἄν. Ἦν τις Πριαμιδῶν νεώτατος
Πολύδωρος Ἑκάβης παῖς, ὃν ἐκ Τροίας ἐμοὶ
πατὴρ δίδωσι Πρίαμος ἐν δόμοις τρέφειν,
ὕποπτος ὢν δὴ Τρωϊκῆς ἁλώσεως·
τοῦτον κατέκτειν'. ἀνθ' ὅτου δ' ἔκτεινά νιν,
ἄκουσον, ὡς εὖ καὶ σοφῇ προμηθίᾳ.
ἔδεισα μή σοι πολέμιος λειφθεὶς ὁ παῖς,
Τροίαν ἀθροίσῃ καὶ συνοικίσῃ πάλιν.
γνόντες δ' Ἀχαιοὶ ζῶντα Πριαμιδῶν τινα,
Φρυγῶν ἐς αἶαν αὖθις ἄροιεν στόλον·
κἄπειτα Θρῄκης πεδία τρίβοιεν τάδε,
λεηλατοῦντες· γείτοσιν δ' εἴη κακὸν
Τρώων, ἐν ὧπερ νῦν ἄναξ ἐκάμνομεν.

Ag. Quid dicis? Tu hoc opus feciſti ut dicit?
Tu audaciam, ô Hecuba, hanc ſuſcepiſti immenſã?
Pol. Hei mihi quid dicis? Anne prope eſt alicubi?
Significa. Dic ubi eſt? ut rapiens manibus
Diſcerpam & cruentem corpus.
Ag. Heus quid pateris?
Pol. Per Deum te precor
Sine me immittere huic furentem manum.
Ag. Contine te: eijciens porrò e corde barbariem
Dic, ut audiens & te & hanc per uices,
Diiudicem iuſte pro quo pateris hæc.
Pol. Dicam ſanè. Erat quiſpiam Priamidarũ minimus
Polydorus Hecubæ filius, quem ex Troia mihi
Pater dat Priamus in domibus nutriendum,
Iam ſuſpicans de Troiæ excidio.
Hũc interfeci. quamobrem autem interfeci ipſum,
Audi quàm bene & ſapienti prouidentia.
Metui ne tibi hoſtis relictus hic puer
Troiam colligeret & habitaret olim:
Reſciſcentes uerò Græci uiuere Priamidarũ aliquẽ,
Phrygum ad terrã rurſus tollerent expeditionem,
Et deinde Thracios campos uaſtarent hos
Populantes: uicinis uerò eſſet malum
Troianorum propter quod nũc rex laboramus.

Universidad de Deusto Biblioteca

Hecuba uerò filij quũ cognouiſſet lethale fatum,
Dolo me huiuſmodi duxit, tanquam occulta
Receptacula dictura Priamidûm ſub Ilio
Auri. Solum uerò cum liberis me inducit
In domos, ut alius ne ſciret hæc.
Sedeo uerò culcitra in media curuans genu:
Multæ uerò manus, illæ quidem ad ſiniſtram
Illæ uerò inde, utpote apud amicũ, Troianorũ puel-
Sedebant. tenentes telam Edonicæ manus, (læ
Laudabant ad lucem haſce ſpectantes ueſtes.
Alia haſtile Threicium ſpectantes,
Nudum me fecerunt duplici ornamento.
Quæ uerò parentes erant, obſtupefactæ
Liberos in manibus quatiebãt, utq; procul à patre
Fierent, ſucceſſionibus alternabant manus.
Et deinde ex tacitis (quid uidetur?) colloquijs
ſtatim corripientes enſes ex ueſtibus alicunde
Confodiunt pueros: aliæ uerò hoſtium inſtar
Corripientes meas tenebant manus
Et membra. Filijs uerò opem ferre uolens meis
Si quidem faciem erigerem meam,
Capillo retinebant: ſi uerò mouerem manus,
Præ multitudine mulierum nihil efficiebam miſer.
Poſtremò deinde calamitatem pluſquã calamitatẽ

Ἑκάβη δὲ παιδὸς γνοῦσα θανάσιμον μόρον,
δόλῳ με τοιῷδ' ἤγαγ', ὡς κεκρυμμένας
θήκας φράσουσα Πριαμιδῶν ὑπ' Ἰλίῳ
χρυσοῦ. μόνον δὲ σὺν τέκνοισί μ' εἰσάγει
δόμους, ἵν' ἄλλος μή τις εἰδείη τάδε.
ἵζω δὲ κλίνης ἐν μέσῳ κάμψας γόνυ.
πολλαὶ δὲ χεῖρες, αἱ μὲν, ἐπ' ἀριστερᾶς,
αἱ δ' ἔνθεν, ὡς δὴ παρὰ φίλῳ Τρώων κόραι
θάκουν ἔχουσαι κερκίδ' Ἠδωνῆς χερὸς·
ᾔνουν θ' ὑπ' αὐγὰς τούσδε λεύσσουσαι πέπλους.
ἄλλαι δὲ κάμακα Θρηϊκίαν θεώμεναι,
γυμνόν μ' ἔθηκαν διπτύχου στολίσματος·
ὅσαι δὲ τοκάδες ἦσαν, ἐκπαγλούμεναι,
τέκν' ἐν χεροῖν ἔπαλλον, ὡς πρόσω πατρὸς
γένοιντο, διαδοχαῖσιν ἀμείβουσαι χεροῖν·
κᾆτ' ἐκ γαληνῶν (πῶς δοκεῖς;) προσφθεγμάτων
εὐθὺς λαβοῦσαι φάσγαν' ἐκ πέπλων ποθὲν,
κεντοῦσι παῖδας. αἱ δὲ, πολεμίων δίκην
ξυναρπάσασαι τὰς ἐμὰς εἶχον χέρας
καὶ κῶλα. παισὶ δ' ἀρκέσαι χρῄζων ἐμοῖς,
εἰ μὲν πρόσωπον ἐξανισταίην ἐμὸν,
κόμης κατεῖχον· εἰ δὲ κινοίην χέρας,
πλήθει γυναικῶν οὐδὲν ἤνυον τάλας.
τὸ λοίσθιον δὲ πῆμα πήματος πλέον,

Universidad de Deusto Biblioteca

ἐξειργάσαντο δείν'. ἐμῶν γὰρ ὀμμάτων
πόρπας λαβοῦσαι, τὰς ταλαιπώρους κόρας
κεντοῦσιν, αἱμάσσουσιν· εἶτ' ἀνὰ στέγας
φυγάδες ἔβησαν. ἐκ δὲ πηδήσας ἐγὼ
θὴρ ὥς, διώκω τὰς μιαιφόνους κύνας,
ἅπαντ' ἐρευνῶν τοῖχον ὡς κυνηγέτης,
βάλλων, ἀράσσων. τοιάδε σπεύδων χάριν
πέπονθα τὴν σήν, πολέμιόν τε σὸν κτανὼν
Ἀγάμεμνον. ὡς δὲ μὴ μακροὺς τείνω λόγους,
εἴ τις γυναῖκας τῶν πρὶν εἴρηκεν κακῶς,
ἢ νῦν λέγων ἐστί τις, ἢ μέλλει λέγειν,
ἅπαντα ταῦτα συντεμὼν ἐγὼ φράσω·
Γένος γὰρ οὔτε πόντος οὔτε γῆ τρέφει ‹‹
Τοιόνδ'· ὁ δ' ἀεὶ ξυντυχὼν, ἐπίσταται. ‹‹
Χο. Μηδὲν θρασύνου. μηδὲ τοῖς σαυτοῦ κακοῖς
τὸ θῆλυ συνθεὶς, ὧδε πᾶν μέμψῃ γένος.
πολλαὶ γὰρ ἡμῶν, αἱ μὲν εἴσ' ἐπίφθονοι,
αἱ δ' εἰς ἀριθμὸν τῶν κακῶν πεφύκαμεν.
Εκα. Ἀγάμεμνον, ἀνθρώποισιν οὐκ ἐχρῆν ποτε ‹‹
Τῶν πραγμάτων τὴν γλῶσσαν ἰσχύειν πλέον· ‹‹
Ἀλλ' εἴτε χρηστ' ἔδρασε, χρηστ' ἔδει λέγειν, ‹‹
Εἴτ' αὖ πονηρὰ, τοὺς λόγους εἶναι σαθρούς, ‹‹
Καὶ μὴ δύνασθαι τἄδικ' εὖ λέγειν ποτέ. ‹‹
Σοφοὶ μὲν οὖν εἴσ' οἱ τάδ' ἠκριβωκότες, ‹‹

Perpetrauerunt ferociter. Meorum enim oculorũ:
Fibulas quum corripuiſſent, infelices pupulas
Fodiunt, cruentant: deinde per tectum
Fugaces abierunt. Exiliens uerò ego
Fera quaſi, perſequor cruentas canes,
Omnẽ ſcrutans parietem quaſi uenator,
Deijciens, frangens. Talia dũ ſtudeo pro tua gratia
Paſſus ſum, hoſtem tuum interficiens
O Agamẽnon. ut uerò nõ longos extẽdã ſermones,
Si quis mulieribus ex prioribus dixit malè,
Aut nunc dicens eſt quis, aut futurus eſt dicere,
Omnia hæc in compendium ego dicam. 42
GENVS enim neque pontus neque terra nutrit
Tale: ille uerò ſemper qui conuerſatur, nouit.
Chor. Ne inſoleſcas audacius, neque tuis malis
Muliebre æſtimans, ſic omne reprehendas genus.
Multæ enim ex nobis aliæ quidẽ ſunt inuidẽdæ uir
Aliæ uerò ad numerũ malarũ natæ ſumꝰ. (tutibus:
Hec. Agamemnon, Hominibus nõ conueniebat unquã
Quàm ipſas res linguam poſſe plus.
Sed ſiue bona egit, bona oportebat dicere:
Siue uiciſſim mala, ſermones eſſe putidos,
Et non poſſe iniuſta bene eloqui unquam.
Sapiẽtes quidẽ igitur ſunt qui hæc exactè nouerũt

Universidad de Deusto
Biblioteca

At non poſſunt ad extremum neque eſſe ſapiẽtes:
Sed perierunt, nec quiſquam euaſit adhuc.
Et mihi, quod ad te, ſic in proœmijs habet.
Ad hunc uerò uenio, & uerbis reſpondebo.
Quomodo ais te Græcorum laborẽ leuans duplicem,
Agamemnoniſque ſtudio filium meum interfeciſſe?
Sed ô peſſime primùm nunquam amicum
Barbarum fiet Græcis genus,
Nec unquam poſſit. Quam uerò captans gratiam
[Tã] prõptus eras? utrũ iũcturus affinitatẽ aliquã
Aut cognatus exiſtens? Aut quãnã cauſam habẽs?
Aut tuæ erant terræ exciſuri germina
Claſſe reuerſi. Cui putas perſuaſurum eſſe hæc?
Aurum (ſi uelis uera dicere)
Interfecit meum filium, & lucra tua.
Quandoquidẽ doce [me] hoc, quare quũ erat felix
Troia, & circumcirca turris habebat adhuc urbem
Viuebátque Priamus, Hectoriſque florebat haſta,
Quare non tum (ſi quidem huic uoluiſti gratiam
Præſtare) nutriens filium & in domo habens 43
Interfeciſti, aut uiuentẽ ueniſti ad Græcos ducens:
ſed quando nos non amplius eramus in luce,
Fumóque ſignificabatur urbs ſub hoſtibus,
Hoſpitem interfeciſti, tuum accedentem ad focum?

Ἀλλ' οὐ δυνάνται διὰ τέλους εἶναι σοφοί. «
Κακῶς δ' ἀπώλοντο, κοὔτις ἐξήλυξέ πω. «
καί μοι τὸ μὲν σὸν ὧδε φροιμίοις ἔχει·
πρὸς τόνδε δ' εἶμι, καὶ λόγοις ἀμείψομαι.
πῶς φῂς Ἀχαιῶν πόνον ἀπαλλάσσων διπλοῦν,
Ἀγαμέμνονός θ' ἕκατι παῖδ' ἐμὸν κτανεῖν;
ἀλλ' ὦ κάκιστε, πρῶτον οὔποτ' ἂν φίλον
τὸ βάρβαρον γένοιτ' ἂν Ἕλλησι γένος,
οὔτ' ἂν δύναιτο. τίνα δὲ καὶ σπεύδων χάριν
πρόθυμος ἦσθα; πότερα κηδεύσων τινὰ,
ἢ συγγενὴς ὤν; ἢ τίν' αἰτίαν ἔχων;
ἢ σῆς ἔμελλον γῆς τεμεῖν βλαστήματα
πλεύσαντες αὖθις; τίνα δοκεῖς πείσειν τάδε;
ὁ χρυσὸς (εἰ βούλοιο τἀληθῆ λέγειν)
ἔκτεινε τὸν ἐμὸν παῖδα, καὶ κέρδη τὰ σά.
ἐπεὶ δίδαξον τοῦτο, πῶς ὅτ' εὐτύχει
Τροία, πέριξ δὲ πύργος εἶχ' ἔτι πόλιν,
ἔζη τε Πρίαμος, Ἕκτορός τ' ἤνθει δόρυ,
τί δ' οὐ τότ', εἴπερ τῷδ' ἐβουλήθης χάριν
θέσθαι, τρέφων τὸν παῖδα, κἀν δόμοις ἔχων,
ἔκτεινας, ἢ ζῶντ' ἦλθες Ἀργείοις ἄγων·
ἀλλ' ἡνίχ' ἡμεῖς οὐκέτ' ἦμεν ἐν φάει,
καπνῷ δ' ἐσήμην' ἄστυ πολεμίων ὕπο,
ξένον κατέκτας σὴν μολόντ' ἐφ' ἑστίαν;

Universidad de Deusto Biblioteca

πρὸς τοῖσδε νῦν ἄκουσον ὡς φανῇς κακός.
χρῆν σ', εἴπερ ἦσθα τοῖς Ἀχαιοῖσιν φίλος,
τὸν χρυσὸν ὃν φῂς οὐ σὸν ἀλλὰ τοῦδ' ἔχειν,
δοῦναι φέροντα πενομένοις τε καὶ χρόνον
πολὺν πατρῴας γῆς ἀπεξενωμένοις.
σὺ δ' οὐδὲ νῦν πω σῆς ἀπαλλάξαι χερὸς
τολμᾷς, ἔχων δὲ καρτερεῖς ἔτ' ἐν δόμοις.
καὶ μὴν τρέφων μὲν ὥς σε παῖδ' ἐχρῆν τρέφειν,
σώσας τε τὸν ἐμὸν, εἶχες ἂν καλὸν κλέος.
Ἐν τοῖς κακοῖς γὰρ οἱ ἀγαθοὶ σαφέστατοι
Φίλοι· τὰ χρηστὰ δ' αὐθ' ἕκαστ' ἔχει φίλους.
εἰ δ' ἐσπάνιζες χρημάτων, ὁ δ' ηὐτύχει,
θησαυρὸς ἄν σοι παῖς ὑπῆρχ' οὑμὸς μέγας.
νῦν δ' οὔτ' ἐκεῖνον ἄνδρ' ἔχεις σαυτῷ φίλον,
χρυσοῦ τ' ὄνησις οἴχεται παῖδές τε σοί,
αὐτός τε πράσσεις ὧδε. σοὶ δ' ἐγὼ λέγω
Ἀγάμεμνον, εἰ τῷδ' ἀρκέσῃς, κακὸς φανῇ.
οὔτ' εὐσεβῆ γὰρ, οὔτε πιστὸν οἷς ἐχρῆν,
οὐχ ὅσιον, οὐ δίκαιον εὖ δράσεις ξένον·
αὐτὸν δὲ χαίρειν τοῖς κακοῖς σε φήσομεν
τοιοῦτον ὄντα· δεσπότας δ' οὐ λοιδορῶ.
Χο. Φεῦ, φεῦ, βροτοῖσιν ὡς τὰ χρηστὰ πράγματα
Χρηστῶν ἀφορμὰς ἐνδίδωσ' ἀεὶ λόγων.
Αγα. Ἀχθεινὰ μέν μοι τἀλλότρια κρίνειν κακά

Adhæc nunc audi ut appareas ſceleratus.
Oportebat te, ſi quidem eras Græcis amicus,
Aurum quod dicis non tuum, ſed huius habere,
Dare afferentem egentibúſque, & per tempus
Multum à patria terra procul peregrinantibus.
Tu uerò ne nunc quidem tuis dimittere manibus
Suſtines, ſed tenere perſeueras adhuc in domo.
Atqui nutriẽs quidem ut te filium decebat nutrire
Seruánſque meum, habuiſſes præclaram gloriam.
IN aduerſis enim boni ſunt certiſſimi
Amici: res ſecundæ uerò quælibet habent amicos.
Si uerò indiguiſſes pecuniis, hic uerò floruiſſet,
Theſaurus tibi filius potuiſſet eſſe meus magnus.
Nunc uerò neque illum uirum habes tibi amicum,
Aurique fructus perit filiíque tui,
Ipſéque agis iſto modo. Tibi uerò ego dico
Agamemnõ, ſi huic opem tuleris, malus apparebis.
Neque pio enim, neque fideli quibus decebat,
Neque ſancto, neque iuſto benefacies hoſpiti:
Sed ipſum gaudere malis te dicemus
Talem exiſtentẽ. Dominis uerò non facio conuitiũ.
Chor. Papæ. HOMINIBVS quàm bona cauſa
Bonorum occaſiones præbet ſemper ſermonum?
Ag. Moleſtum quidem eſt mihi aliena iudicare mala:

Universidad de Deusto Biblioteca

Tamen neceſſe. ETENIM dedecus affert,
Negotium in manus eum qui accepit, abijcere hoc.
Mihi uerò (ut ſcias) neque meam uideris ob gratiā,
Neque etiam Achæorum, uirū interfeciſſe hoſpi ē:
Sed ut haberes aurum in ædibus tuis. 44
Loqueris uerò tibiipſi cōferentia, in malis exiſtēs.
Forſā igitur apud uos facile eſt trucidare hoſpitē,
Nobis uerò turpe hiſce Græcis hoc. Quomodo ergo
te iudicās nō iniquè feciſſe, effugiā uituperationē?
Non certe poſſem. SED poſtquā q̄ honeſta nō ſūt
Facere auſus es, ſuſtine etiam quæ non grata ſunt.
Pol. Hei mihi, à muliere (ut uidetur) uictus
Serua, dabo deterioribus pœnam.
Ag. An non iuſtè? ſi quidem perpetraſti mala.
Pol. Hei mihi propter liberos hóſq; oculos meos miſero.
Hec. Doles? quid uerò me propter filiū nō dolere putas?
Pol. Gaudes inſultans mihi ô malitioſa tu.
Hec. Nō enim me gaudere oportet te quæ ulta ſum?
Pol. Sed non ſtatim quando te marina humiditas,
Hec. Virū naui ducet me terræ in fines Græcanicæ?
Pol. Occultabit quidem delapſam ex antennis.
Hec. A quo uiolentos na clam ſaltus?
Pol. Ipſa ad malum [nauis] aſcendes pede.
Hec. Alatis tergis aut quónam modo?

Ομως δ' ἀνάγκη. Καὶ γὰρ αἰσχύνην φέρει "
Πρᾶγμ' ἐς χέρας λαβόντ' ἀπώσασθαι τόδε. "
ἐμοὶ δ' ἵν' εἰδῇς, οὔτ' ἐμὴν δοκεῖς χάριν,
οὔτ' οὖν Ἀχαιῶν, ἄνδρ' ἀποκτεῖναι ξένον,
ἀλλ' ὡς ἔχῃς τὸν χρυσὸν ἐν δόμοισι σοῖς.
λέγεις δὲ σαυτῷ πρόσφορ', ἐν κακοῖσιν ὤν.
τάχ' οὖν παρ' ὑμῖν ῥᾴδιον ξενοκτονεῖν·
ἡμῖν δέ γ' αἰσχρὸν τοῖσιν Ἕλλησι τόδε.
πῶς οὖν σε κρίνας μὴ ἀδικεῖν, φύγω ψόγον;
οὐκ ἂν δυναίμην. Ἀλλ' ἐπεὶ τὰ μὴ καλὰ "
πράσσειν ἐτόλμας, τλῆθι καὶ τὰ μὴ φίλα. "
Πο. Οἴμοι, γυναικὸς ὡς ἔοιχ' ἡσσώμενος
δούλης, ὑφέξω τοῖς κακίοσι δίκην.
Αγα. Οὔκουν δικαίως, εἴπερ εἰργάσω κακά. (λας.
Πο. Οἴμοι τέκνων τῶνδ', ὀμμάτων τ' ἐμῶν τά-
Εκα. Ἀλγεῖς; τί δαί με παιδὸς οὐκ ἀλγεῖν δοκεῖς;
Πο. Χαίρεις ὑβρίζουσ' εἰς ἔμ' ὦ πανοῦργε σύ;
Εκα. Οὐ γάρ με χαίρειν χρή σε τιμωρουμένην;
Πο. Ἀλλ' οὐ τάχ' ἡνίκ' ἄν σε ποντία νοτὶς,
Εκα. Μῶν ναυστολήσῃ γῆς ὅρους Ἑλλανίδος;
Πο. Κρύψῃ μὲν οὖν πεσοῦσαν ἐκ καρχησίων.
Εκα. Πρὸς τοῦ βιαίων τυγχάνουσαν ἁλμάτων;
Πο. Αὐτὴ πρὸς ἱστὸν ναὸς ἀμβήσῃ ποδί.
Εκα. Ὑποπτέροις νώτοισιν, ἢ ποίῳ τρόπῳ;

Universidad de Deusto Biblioteca

Πο. Κύων γενήσῃ, πύρσ' ἔχουσα δέργματα.
Εκ. Πῶς δ' οἶσθα μορφῆς τῆς ἐμῆς μετάστασιν;
Πο. Ο Θρῃξὶ μάντις εἶπε Διόνυσος τάδε.
Εκα. Σοὶ δ' οὐκ ἔχρησεν οὐδὲν ὧν ἔχεις κακῶν;
Πο. Οὐ γάρ ποτ' ἂν σύ μ' εἷλες ὧδε σὺν δόλῳ.
Εκα. Θανοῦσα δ' ἢ ζῶσ' ἐνθάδ' ἐκπλήσω βίον;
Πο. Θανοῦσα· τύμβῳ δ' ὄνομα σὸν κεκλήσεται,
Εκα. Μορφῆς ἐπῳδὸν, ἢ τί τῆς ἐμῆς ἐρεῖς;
Πο. Κυνὸς ταλαίνης σῆμα, ναυτίλοις τέκμαρ.
Εκα. Οὐδὲν μέλει μοι σοῦ γέ μοι δόντος δίκην.
Πο. Καὶ σήν γ' ἀνάγκη παῖδα Κασάνδραν θανεῖν.
Εκα. Ἀπέπτυσ'. αὐτῷ ταῦτά σοι δίδωμ' ἔχειν.
Πο. Κτενεῖ νιν ἡ τοῦδ' ἄλοχος οἰκουρὸς πικρά.
Εκα. Μήπω μανείη Τυνδαρὶς τοσόνδε παῖς.
Πο. Κᾀυτόν τε τοῦτον, πέλεκυν ἐξάρασ' ἄνω.
Αγα. Οὗτος, σὺ μαίνῃ, καὶ κακῶν ἐρᾷς τυχεῖν;
Πο. Κτεῖν', ὡς ἐν Ἄργει φόνια λουτρά σ' ἀναμένει.
Αγα. Οὐχ ἕλξετ' αὐτὸν δμῶες ἐκποδὼν βίᾳ;
Πο. Ἀλγεῖς ἀκούων; Αγα. Οὐκ ἐφέξετε στόμα;
Πο. Ἐγκλείετ'. εἴρηται γάρ. Αγ. Οὐχ ὅσον τάχος
νήσων ἐρήμων αὐτὸν ἐκβαλεῖτέ ποι,
ἐπείπερ οὕτω καὶ λίαν θρασυστομεῖ;
Ἑκάβη, σὺ δ' ὦ τάλαινα διπτύχους νεκροὺς
στείχουσα θάπτε. δεσποτῶν δ' ὑμᾶς χρεὼν

Pol. Canis fies, ignitos habens aſpectus.
Hec. Quomodo uerò noſti formæ meæ traſmutationem?
Pol. Apud Thraces uates dixit Dionyſus hæc.
Hec. Tibi uerò nõ uaticinatus eſt quicquã de malis quæ habes?
Pol. Non enim unquam tu me cepiſſes ſic cum inſidijs.
Hec. Mortuáne an uiua hic implebo uitam?
Pol. Mortua. Tumulus uerò nomine tuo uocabitur.
Hec. Formæ conſentiens, aut quid de me dicis?
Pol. Canis miſeræ ſepulcrum, nautis ſignum.
Hec. Nihil curæ eſt mihi quum tu mihi dederis pœnam.
Pol. Et tuam neceſſe eſt filiam Caſandram mori.
Hec. Abominor: ipſi hæc tibi tribuo habere.
Pol. Interficiet ipſũ huius cõiunx domus cuſtos acerba.
Hec. Ne unquam inſaniat uſqueadeo Tyndarei filia.
Pol. Ipſumque hunc, ſecurim tollens ſurſum.
Aga. Heus tu, inſanis & mala appetis conſequi. (nent.
Pol. Interfice. quoniã Argis homicidalia lauacra te ma
Aga. Non trahetis ipſum famuli ex conſpectu per uim?
Pol. Doles audiens. Aga. Non cohibebitis os?
Pol. Cõcludite. dictũ eſt enim. Ag. Annõ quã celerrimè
Inſularum deſertarum ipſum abijcietis aliquò,
Quoniam ſic & nimium licentia oris abutitur?
Hecuba, tu uerò miſera geminos mortuos
Vadens ſepelito. Dominorum uerò uos oportet

Universidad de Deusto Biblioteca

Tentoria accedere Troades. Etenimflatus
Domum uerſus iam hoſce ſecũdos uideo. (domi ſũt
Bene uero [utinã] in patriã nauigem⁹, bene etiã q̃
Habere uideamus, ab his liberati laboribus.

Chor. *Ite ad portus, & tentoria ô amicæ,*
Heriles experturæ
Labores. DVRA *enim neceſſitas.*

σκηναῖς πελάζειν Τρῳάδες. καὶ γὰρ πνοὰς
πρὸς οἶκον ἤδη τάσδε πομπίμους ὁρῶ.
εὖ δ' ἐς πάτραν πλεύσαιμεν, εὖ δὲ τὰν δόμοις
ἔχοντ' ἴδοιμεν, τῶνδ' ἀφειμένοι πόνων.

Χο. Ἴτε πρὸς λιμένας σκηνάς τε φίλαι,
τῶν δεσποσύνων πειρασόμεναι
μόχθων. Στερρὰ γὰρ ἀνάγκη.

Universidad de Deusto
Biblioteca

EVRIPIDIS Iphigenia in Aulide, cum interpretatione Latina ad verbum.

PERSONÆ FABVLÆ.

AGAMEMNON.
SENEX.
CHORVS.
MENELAVS.
CLYTÆMNESTRA.
IPHIGENIA.
ACHILLES
MINISTER.
NVNTIVS.

Universidad de Deusto Biblioteca

EVRIPIDIS IPHIGENIA IN AVLIDE.

49 O Senex ante hanc domum (mnon rex?
Prodi. Sen. Prodeo. quid noui moliris Agame
Aga. Audies. Sen. Feſtino.
Valde ſenectus mea uigil [eſt,]
Et in oculis acumen adeſt.
Aga. Quæ num igitur ſtella hæc traijcit?
Sen. Sirius propè ſeptemplicem
Pleiada curſũ præcipitãs adhuc in medio ſublimis.
Aga. Non ergo [eſt] ſonitus neque auium,
Neque maris: ſed ſilentium uentorum
Hunc circa Euripum ſe habet
Sen. Quid autem tu extra tentorium proruis
Agamemnon rex?
Adhuc tranquillitas hîc circa Aulidem [eſt,]
Et immotæ cuſtodiæ mœnium.
Abeamus intró. Aga. Suſpicio te ſenex,
ET magnifacio ex hominibꝰ quicunq; ſine pericu
Vitam tranſegit ignotus & inglorius: (lo
Illos qui ſunt in honoribus, minus ſuſpicio.
Sen. Atqui decus illic uitæ eſt.
Aga. Hoc uerò decus eſt periculoſum:

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΑΥΛΙΔΙ.

Ὦ Πρέσβυ, δόμων τῶνδε πάροιθεν
στεῖχε. Πρε. στείχω. τί δὲ καινουργεῖς Ἀγά-
Αγα. Πεύσῃ. Πρε. σπεύδω. (μεμνον ἄναξ;
μάλα τὸ γῆρας τοὐμὸν ἄυπνον,
καὶ ἐπ' ὀφθαλμοῖς ὀξὺ πάρεστιν.
Αγα. Τίς ποτ' ἄρ' ἀστὴρ ὅδε πορθμεύει;
Πρε. Σείριος, ἐγγὺς τῆς ἑπταπόρου
πλειάδος ᾄσσων ἔτι μεσσήρης.
Αγα. Οὔκουν φθόγγος γ' οὔτ' ὀρνίθων,
οὔτε θαλάσσης· σιγαὶ δ' ἀνέμων
τόνδε κατ' Εὔριπον ἔχουσιν.
Πρε. Τί δὲ σὺ σκηνῆς ἐκτὸς ἀΐσσεις
Ἀγάμεμνον ἄναξ;
ἔτι δ' ἡσυχία τῇδε κατ' Αὖλιν,
καὶ ἀκίνητοι φυλακαὶ τειχέων.
στείχωμεν εἴσω. Αγα. Ζηλῶ σε γέρον·
Ζηλῶ δ' ἀνδρῶν ὃς ἀκίνδυνον "
Βίον ἐξεπέρασ' ἀγνὼς ἀκλεής· "
Τοὺς δ' ἐν τιμαῖς ἧσσον ζηλῶ. "
Πρε. Καὶ μὴν τὸ καλόν γ' ἐνταῦθα βίου.
Αγα. Τοῦτο δέ γ' ἐστὶ τὸ καλὸν, σφαλερόν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

καὶ τὸ φιλότιμον
γλυκὺ μέν, λυπεῖ δὲ προσιστάμενον.
ποτὲ μέν, τὰ θεῶν οὐκ ὀρθωθέν-
τ' ἀνέτρεψε βίον·
ποτὲ δ' ἀνθρώπων γνῶμαι πολλαὶ
καὶ δυσάρεστοι διέκναισαν.
Γρε. Οὐκ ἄγαμαι ταῦτ' ἀνδρὸς ἀριστέος.
Οὐκ ἐπὶ πᾶσί σ' ἐφύτευσ' ἀγαθοῖς "
Ἀγάμεμνον Ἀτρεύς. "
Δεῖ δέ σε χαίρειν καὶ λυπεῖσθαι. "
Θνητὸς γὰρ ἔφυς. κἂν μὴ σὺ θέλῃς, "
Τὰ θεῶν οὕτω βουλόμεν' ἔσται. "
σὺ δὲ λαμπτῆρος φάος ἀμπετάσας,
δέλτον τε γράφεις
τήνδ', ἣν πρὸ χερῶν ἔτι βαστάζεις,
καὶ ταυτὰ πάλιν γράμματα συγχεῖς,
καὶ σφραγίζεις, λύεις τ' ὀπίσω,
ῥίπτεις τε πέδῳ πεύκην, θαλερὸν
κατὰ δάκρυ χέων.
καὶ τῶν ἀπόρων οὐδενὸς ἐνδεῖς
μὴ οὐ μαίνεσθαι. τί πονεῖς; τί πονεῖς;
τί νέον, τί νέον περὶ σοὶ βασιλεῦ;
φέρε, κοίνωσον μῦθον ἐς ἡμᾶς.
πρὸς δ' ἄνδρ' ἀγαθὸν πιστόν τε φράσεις.

Et cupiditas honoris
Dulcis quidem, ſed dolore afficit quum ea adeſt.
Aliquando deorum cultus nō rectè pera-
cti euerterunt uitam:
Aliquando uerò hominum opiniones multæ
Et infeſtæ afflixerunt.
Sen. Non laudo iſta in uiro principe.
NON ad omnia te genuit bona
O Agamemnon Atreus:
Sed oportet te gaudere & dolore affici.
Mortalis enim natus es: & etiam ſi tu non uoles,
Tamen diuina ſic uolent.
Tu uerò lucernæ lumen explicans,
Tabellam ſcribis
Hanc quam in manibus adhuc geris,
Et eaſdem rurſus literas confundis,
Et obſignas & ſoluis poſtea.
Abÿciſque in ſolum tædam, humidas
Lacrymas effundens.
Et anguſtia nulla indiges
Quin inſanias: quid laboras? quid laboras?
Quid noui, quid noui adeſt tibi ô rex?
Age communica ſermonem nobis.
Homini bono & fideli dices.

Universidad de Deusto Biblioteca

Tuæ enim coniugi aliquando Tyndareus
Miſit [me] dotem, ſponſæ curatorem iuſtum.
Aga. Fuerunt Ledæ Theſtiadi tres uirgines,
Phœbe, & Clytæmneſtra mea coniunx,
Et Helena: huius in primis præſtantes opibus
Proci uenerant, Græciæ adoleſcentes.
Atroces uerò minæ, & inter ſe cædes
Parabãtur ab eo quiſquis nõ cõſequeretur uirginẽ.
Res uerò dubium habebat Tyndareum patrem,
Daret, an non daret, fortunam quomodo
Attingeret optime & ei uenerunt in mentem hæc,
Vt iuſiurandum darent, & dextras iungerent
Proci inter ſe, & per holocauſta
Fœdus facerent, & uouerent hæc,
Cui uxor contingeret Tyndaris puella,
Huic opitulaturos eſſe ſi quis ex domo capiens
Abiret, & habentem depulſuros à lecto,
Et aduerſus [illum] militaturos & eruturos urbem
Græcam pariter & barbaram cum armis.
Poſtquam uerò fidem dederunt, rectè ſenex
Circumuenit Tyndareus eos prudenti conſilio,
Conceſſit eligere filiæ ex procis unum
Quò [eam] flatus ferrent Veneris chari.
Illa uerò elegit (utinam uerò nunquam duxiſſet)

σῇ γάρ μ' ἀλόχῳ ποτὲ Τυνδάρεως
πέμπεν φερνὴν, συννυμφοκόμον τε δίκαιον.
Ἀγα. Ἐγένοντο Λήδᾳ Θεστιάδι τρεῖς παρθένοι,
Φοίβη, Κλυταιμνήστρα τ' ἐμὴ ξυνάορος,
Ἑλένη τε. ταύτης οἱ τὰ πρῶτ' ὠλβισμένοι,
μνηστῆρες ἦλθον Ἑλλάδος νεανίαι·
δειναὶ δ' ἀπειλαὶ, καὶ κατ' ἀλλήλων φόνος
ξυνίσταθ', ὅστις μὴ λάβοι τὴν παρθένον.
τὸ πρᾶγμα δ' ἀπόρως εἶχε Τυνδάρεῳ πατρὶ,
δοῦναί τε, μὴ δοῦναί τε, τῆς τύχης ὅπως
ἅψαιτ' ἄριστα. καί νιν εἰσῆλθεν τάδε,
ὅρκους συνάψαι, δεξιάς τε συμβαλεῖν
μνηστῆρας ἀλλήλοισι, καὶ δι' ἐμπύρων
σπονδὰς καθεῖναι, κἀπαράσασθαι τάδε,
ὅτου γυνὴ γένοιτο Τυνδαρὶς κόρη,
τούτῳ συναμύνειν, εἴ τις ἐκ δόμων λαβὼν
οἴχοιτο, τόν τ' ἔχοντ' ἀπώσασθαι λέχους,
κἀπιστρατεύειν, καὶ κατασκάπτειν πόλιν
Ἕλλην' ὁμοίως βάρβαρόν θ', ὅπλων μέτα.
ἐπεὶ δ' ἐπιστώθησαν, εὖ δέ πως γέρων
ὑπῆλθεν αὐτοὺς Τυνδάρεως πυκνῇ φρενὶ,
δίδωσιν ἑλέσθαι θυγατρὶ μνηστήρων ἕνα,
ὅτου πνοαὶ φέροιεν Ἀφροδίτης φίλαι.
ἡ δ' εἵλεθ' (ὥς γε μή ποτ' ὤφελεν λαβεῖν)

Universidad de Deusto
Biblioteca

Μενέλαον. ἐλθὼν δ' ἐκ Φρυγῶν ὁ τὰς θεὰς
κρίνας ὅδ', ὡς ὁ μῦθος ἀνθρώπων ἔχει,
Λακεδαίμον', ἀνθηρὸς μὲν εἱμάτων στολῇ,
χρυσῷ τε λαμπρὸς βαρβάρῳ χλιδήματι,
ἐρῶν ἐρῶσαν ᾤχετ' ἐξαναρπάσας
Ἑλένην, πρὸς Ἴδης βούσταθμ' ἔκδημον λαβών.
Μενέλαος οὖν καθ' Ἑλλάδ' οἰστρήσας μόνος,
ὅρκοις παλαιοῖς Τυνδάρεω μαρτύρεται,
ὡς χρὴ βοηθεῖν τοῖσιν ἠδικημένοις.
τοὐντεῦθεν οὖν Ἕλληνες ἀΐξαντες δορὶ,
τεύχη λαβόντες στενόπορ' Αὐλίδος βάθρα
ἥκουσι τῆσδε, ναυσὶν ἀσπίσιν θ' ὁμοῦ,
ἵπποις τε, πολλοῖς θ' ἅρμασίν γ' ἠσκημένοι.
κἀμὲ στρατηγεῖν, κᾆτα Μενέλεω χάριν
εἵλοντο σύγγονόν γ'· τἀξίωμα δὲ
ἄλλος τις ὤφελ' ἀντ' ἐμοῦ λαβεῖν τόδε.
ἠθροισμένου δὲ καὶ ξυνεστῶτος στρατοῦ,
ἥμεσθ' ἀπλοίᾳ χρώμενοι κατ' Αὐλίδα.
Κάλχας δ' ὁ μάντις ἀπορίᾳ κεχρημένος,
ἀνεῖλεν, Ἰφιγένειαν, ἣν ἔσπειρ' ἐγὼ,
Ἀρτέμιδι θῦσαι τῇ τόδ' οἰκούσῃ πέδον,
καὶ πλοῦν τ' ἔσεσθαι καὶ κατασκαφὰς Φρυγῶν
θύσασι· μὴ θύσασι δ' οὐκ εἶναι τάδε.
κλύων δ' ἐγὼ ταῦτ', ὀρθίῳ κηρύγματι

Menelaum. ueniens autem ex Phrygibus dearum
Iudex iſte (ut ſermo hominum habet)
Lacedæmona, florens ueſtium cultu,
Et auro ſplendens, barbarico luxu,
Amans amantem diſceſſit, abripiens
Helenã ad Idæ bubilia peregrinam ducens (ſertus,
Menelaus ergo in Græcia incitatus æſtro ſolꝰ, [de
Vetus iuſiurandũ Tyndareo [datum] teſtatur, 52
Quod oporteat opem ferre iniuria affecto.
Inde itaque Græci proruentes haſta,
Arma ſumentes in anguſtos Aulidis ſinus
Veniunt huius, nauibus & clypeis ſimul
Ac [equis & multis curribus inſtructi,
Et me ut exercitus dux eſſem Menelai gratia
Elegerunt, cognatũ [exiſtentẽ]: dignitatem uerò
Alius quiſpiam utinam pro me nactus eſſet hanc.
Collecto autem & conſtituto exercitu, (lide.
Sedemus aduerſa nauigandi fortuna utẽtes in Au
Calchas autem uates hæſitatione uſus,
Reſpondit, Iphigeniam quam genui ego,
Dianæ immolandam hoc habitanti ſolum:
Ac nauigationem fore & euerſionẽ Phrygum
Immolantibus: non ſacrificantibus, non fore hæc.
Audiens uero ego hæc, recto præconio

Universidad de Deusto Biblioteca

Talthybium iuſſi omnem dimittere exercitum,
Tanquã non ſuſtinens filiã interficere meã. (nẽ,
Vbi equidẽ me frater omnẽ adhibẽs ſermonis rat io
Perſuaſit ſuſtinere atrocia. & in tabulæ uolumine
Scribens miſi ad uxorem meam,
Vt mittat Achilli filiam tanquam nupturam
Dignitatem uiri extollens,
Et nauigare cum Achiuis qu òd nollet, dicens,
Niſi à nobis ueniat in Phthiam thalamus.
Perſuaſionem enim habui hanc erga coniugẽ meã,
Falſas coniũgens pro filia nuptias.
Soli ex Græcis ſcimus quomodo ſe habeant hæc,
Calchas, Vlyſſes, & Menelaus. Sed quæ non recte
Decreui tunc, retracto bene iterum 53
In his literis, quas in noctis umbra
Soluentem & colligantem me uidiſti ſenex.
Sed eia uade hanc epiſtolam accipiens
Ad Argos. Sed quæ occultat tabella in inuolucro,
Sermone exponam tibi omnia inſcripta.
Fidelis enim coniugi & meæ familiæ es.
Mitto tibi ſupra priores
Literas ô Ledæ germen.
Sen. Dic & ſignifica, ut etiam lingua
Conſentientia literis dicam.

Ταλθύβιον εἶπον πάντ᾽ ἀφιέναι στρατὸν,
ὡς οὔ ποτ᾽ αὐ τλὰς θυγατέρα κτανεῖν ἐμήν.
οὗ δή μ᾽ ἀδελφὸς πάντα προσφέρων λόγον,
ἔπεισε τλῆναι δεινά. κἀν δέλτου πτυχαῖς
γράψας, ἔπεμψα πρὸς δάμαρτα τὴν ἐμὴν,
πέμπειν Ἀχιλλεῖ θυγατέρ᾽ ὡς γαμουμένην·
τό, τ᾽ ἀξίωμα τἀνδρὸς ἐκγαυρούμενος,
συμπλεῖν τ᾽ Ἀχαιοῖς τοὔνεκ᾽ οὐ θέλοι λέγων,
εἰ μὴ παρ᾽ ἡμῶν εἶσιν εἰς Φθίαν λέχος.
πειθὼ γὰρ εἶχον τήνδε πρὸς δάμαρτ᾽ ἐμὴν,
ψευδῆ συνάψας ἀντὶ παρθένου γάμον.
μόνοι δ᾽ Ἀχαιῶν ἴσμεν ὡς ἔχει τάδε,
Κάλχας, Ὀδυσσεὺς, Μενέλεώς θ᾽. ἃ δ᾽ οὐ καλῶς
ἔγνων τότ᾽, αὖθις μεταγράφω καλῶς πάλιν
εἰς τήνδε δέλτον ἣν κατ᾽ εὐφρόνης σκιὰν
λύοντα καὶ συνδοῦντά μ᾽ εἰσεῖδες γέρον.
ἀλλ᾽ εἶα, χώρει τάσδ᾽ ἐπιστολὰς λαβὼν,
πρὸς Ἄργος· ἃ δὲ κέκευθε δέλτος ἐν πτυχαῖς,
λόγῳ φράσω σοι πάντα τἀγγεγραμμένα.
πιστὸς γὰρ ἀλόχῳ τοῖς τ᾽ ἐμοῖς δόμοισιν εἶ.
πέμπω σοι πρὸς ταῖς πρόσθεν
δέλτοις ὦ Λήδας ἔρνος.
Πρε. Λέγε, καὶ σήμαιν᾽, ἵνα καὶ γλώσσῃ
σύντονα τοῖς σοῖς γράμμασιν αὐδῶ.

Αγα. Μὴ στέλλειν τὰν σὰν ἶνιν πρὸς
τὰν κολπώδη πτέρυγ' Εὐβοίας
Αὖλιν ἀκλύσταν.
εἰς τὰς ἄλλας ὥρας γὰρ δὴ
παιδὸς δαίσομεν ὑμεναίους.
Πρε. Καὶ πῶς Ἀχιλλεὺς λέκτρ' ἀμπλακὼν,
οὐ μέγα φυσῶν θυμὸν ἐπαρεῖ
σοὶ σῇ τ' ἀλόχῳ;
τόδε καὶ δεινόν· σήμαιν' ὅ,τι φῄς.
Αγα. Ὄνομ' οὐκ ἔργον παρέχων Ἀχιλλεὺς,
οὐκ οἶδε γάμους, οὐδ' ὅ,τι πράσσομεν,
οὐδ' ὅτι κείνῳ παῖδ' ἐπέφησα,
νυμφείους εἰς ἀγκώνων
εὐνὰς ἐκδώσειν λέκτροις.
Πρε. Δεινά γε τολμᾷς Ἀγάμεμνον ἄναξ.
οὕτω τῆς θεᾶς σὴν παῖδ' ἄλοχον
φατίσας, ἦγες σφάγιον Δαναοῖς.
Αγα. Οἴμοι, γνώμας ἐξέσταν.
αἲ, αἲ, πίπτω δ' εἰς ἄταν.
ἀλλ' ἴθ' ἐρέσσων σὸν πόδα, γήρᾳ
μηδὲν ὑπείκων. (σώδεις ἴζου
Πρε. Σπεύδω βασιλεῦ. Αγα. Μή νυν μήτ' ἀλ-
κρήνας, μήθ' ὕπνῳ θελχθῇς. Πρε. Εὔφημα θρόει.
Αγα. Πάντῃ δὲ πόρον σχιστὸν ἀμείβων,

Aga. *Non mitte tuam filiam ad*
Sinuoſam alam Eubœæ
Aulidem expertem fluctuum.
In aliud tempus enim
Filiæ differemus hymenæos.
Sen. *Et quomodo Achilles coniugio fruſtratus,*
Non ualde intumeſcens iram attollet
Aduerſus te & tuam coniugem?
Hoc etiam [eſt] periculoſum: dic quid ais?
Aga. *Nomen non rem præbens Achilles,*
Neſcit nuptias, neque quid agimus,
Neque quòd illi filiam promiſi
In nuptiales complexuum
Toros daturum thalamis.
Sen. *Atrocia audes Agamemnon rex.*
Sic deæ, tuam filiam ſponſam
Dicens, ducebas uictimam pro Danais?
Aga. *Heu heu, mente captus ſum:*
Heu heu, incido in calamitatem.
Sed uade remigans tuum pedem, ſenectæ
Nihil cedens.
Sen. *Propero rex.* Ag. *Ne nunc neq; ad nemoroſos ſede*
54 *Fõtes, neq; ſomno demulcearis.* Sen. *Bona uerba* (loquere.
Aga. *Vbique uero uiam ſectam alternans,*

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto Biblioteca

Vide obſeruans ne te lateat
Volubili uehiculo præteriens
Filiam adducens huc rheda
Danaorum ad naues.
Sen. Fiet. Aga. Septis igitur erumpe.
Si enim eius comitatui occurras,
Rurſus reflectes frena
Ad Cyclopum mittens mœnia.
Sen. Fidem uerò, dicens hæc, quomodo habebo
Dic, apud filiam tuam, & tuam coniugem?
Aga. Sigillum cuſtodi quod in tabella
Hac portas.
Vade: candefacit hoc lumen iam
Aurora fulgens,
Et ignis curruum Solis
Adiuua in his laboribus.
MORTALIVM beatus ad finē uſque nemo,
Neque felix.
Nunquā enim natus aliquis expers doloris,
Cho. Veni ad littoralem
Arenam Aulidis maritimæ,
Euripi per fluctus
Nauigans, anguſtam
Chalcidem, urbem meam relin-

λεῦσσε, φυλάσσων μή τίς σε λάθῃ
τροχαλοῖσιν ὄχοις παραμειψαμένη,
παῖδα κομίζουσ' ἐνθάδ' ἀπήνη
Δαναῶν πρὸς ναῦς.
Πρε. Ἔσται. Αγα. κλῄθρων δ' ἐξόρμα.
ἢν γάρ νιν πομπαῖς ἀντήσῃς,
πάλιν ἐξορμάσεις τοὺς χαλινοὺς,
ἐπὶ Κυκλώπων ἱεὶς θυμέλας.
Γρε. Πιστὸς δὲ φράσας τάδε, πῶς ἔσομαι,
λέγε, παιδὶ σέθεν τῇ σῇ τ' ἀλόχῳ.
Αγα. Σφραγῖδα φύλασσ' ἣν ἐπὶ δέλτῳ
τῇδε κομίζεις.
Ἴθι. λευκαίνει τόδε φῶς ἤδη
λάμπουσ' ἠὼς,
πῦρ τε τεθρίππων τῶν ἀελίου.
σύλλαβε μόχθων.
Θνητῶν δ' ὄλβιος εἰς τέλος οὐδεὶς, “
Οὐδ' εὐδαίμων. “
Οὔπω γὰρ ἔφυ τις ἄλυπος. “
Χο. Ἔμολον ἀμφὶ παρακτίαν
ψάμαθον Αὐλίδος ἐναλίας,
Εὐρίπου διὰ χευμάτων,
κέλσασα στενόπορθμον
Χαλκίδα, πόλιν ἐμὰν προλιποῦ-

Universidad de Deusto Biblioteca

σ' ἀγχιάλων ὑδάτων τροφὸν
τᾶς κλεινᾶς Ἀρεθούσας,
Ἀχαιῶν στραπὰν ὡς ἴδοιμ' ἄν,
Ἀχαιῶν τε πλάτας ναυσιπόρους
ἡμιθέων, ὡς ἐπὶ Τροί-
αν ἐλάταις χιλιόναυσιν,
τὸν ξανθὸν Μενέλαον
ἁμέτεροι πόσεις
ἐνέπουσ', Ἀγαμέμνονά τ' εὐπατρείδαν
στέλλειν ἐπὶ τὰν Ἑλέναν
ἀπ' Εὐρώτα δονακοτρόφου,
Πάρις ὁ βουκόλος ἂν ἔλαβεν,
δῶρον τᾶς Ἀφροδίτας,
ὅτ' ἐπὶ κρηναίαισι δρόσοις
Ἥρᾳ Παλλάδι τ' ἔριν, ἔριν
μορφᾶς, ἁ Κύπρις ἔσχεν.
πολύθυτον δὲ δι' ἄλσος Ἀρ-
τέμιδος ἤλυθον ὀρομένα
φοινίσσουσα παρῇδ' ἐμὰν
αἰσχύνᾳ νεοθαλεῖ,
ἀσπίδος ἔρυμα, καὶ κλισίας
ὁπλοφόροις Δαναῶν θέλου-
σ' ἵππων ὄχλον τ' ἰδέσθαι.
κατεῖδον δὲ δύ' Αἴαντε συνέδρω,

quens uicinarum mari aquarum altricem
Inclytæ Arethuſæ,
Achæorum exercitum ut uiderem
Achæorûmque remos qui naues promouent
Semideorum, quomodo ad Tro-
iam remis mille nauium
Flauum Menelaum
Noſtri mariti
ſequuntur, & Agamemnonem nobilem,
Vt nauigent ad Helenam,
Ab Eurota arundinifero,
Paris paſtor quam rapuit,
Munus Veneris,
Quando ad fontanum rorem,
Cum Iunone & Pallade litem, litem
De forma, Venus habuit.
Multorum uerò ſacrificiorum per nemus Di-
anæ ueni, conſpicuam
Rubefaciens genam meam
Pudore iuuenili,
Clypei munitionem & tentoria
Vehentia armatos Danaorum, uo-
lens & equorum ſtrepitum uidere,
Vidi autem duos Aiaces cohabitantes,

Universidad de Deusto Biblioteca

Oilei & Telamonis filium,
Salaminis coronam,
Et Proteſilaum in ſedibus
Teſſerarum delectantes ſe figu-
ris multiplicibus,
Et Palamedem, quem genuit filius Neptu- 56
ni, & Diomedem uolupta-
tibus diſci gaudentem.
Et iuxta Merionem Martis
Ramum miraculum hominibus.
Et ab inſularibus montibus
Laertis filium, & ſimul Ni-
reum form ſiſſimum Achaeorum.
Et parem uento pedibus
Celerem Achillem,
Quem Thetis genuit, &
Chiron inſtituit,
Vidi in littore
Et ad arenas
Curſum habentem cum armis:
Et certamen faciebat pedibus
Cum curru quadriiugo
Agitans [corpus] de uictoria.
Auriga autem clamabat Eu-

τὸν Οἰλέως Τελαμῶνός τε γόνον,
τῆς Σαλαμῖνος στέφανον,
Γρωτεσίλαόν τ', ἐπὶ θάκοις
πεσσῶν ἡδομένοις μορ-
φαῖσι πολυπλόκοις·
Παλαμήδεά θ', ὃν τέκε παῖς ὁ Ποσει-
δᾶνος· Διομήδεά θ' ἡ-
δοναῖς δίσκου κεχαρημένον·
παρὰ δὲ Μηριόνην Ἄρεος
ὄζον, θαῦμα βροτοῖσι·
τὸν ἀπὸ νησαίων τ' ὀρέων
Λαέρτα τόκον· ἅμα δὲ Νε-
ρέα κάλλιστον Ἀχαιῶν,
τὸν ἰσάνεμόν τε ποδοῖν
λαιψηροδρόμον Ἀχιλῆα,
τὸν ἁ Θέτις τέκε, καὶ
Χείρων ἐξεπόνασεν,
εἶδον αἰγιαλοῖσι,
παρά τε κροκάλαις
δρόμον ἔχοντα σὺν ὅπλοις·
ἅμιλλαν δ' ἐπόνει ποδοῖν
πρὸς ἅρμα τέτρωρον
ἑλίσσων περὶ νίκας.
ὁ δὲ διφρηλάτας βόα τ' Εὐ-

μηλος Φερητιάδας,
ὧ καλλίστοις εἰδόμαν
χρυσοδαιδάλτοις στομίοισι πώλοις;
κέντρῳ θεινομένοις· τοὺς
μὲν μέσους ζυγίοις, λευ-
κοστίκτῳ τριχὶ βαλιοὺς,
τοὺς δ' ἔξω σειραφόρους
ἀντήρεις καμπαῖσι δρόμων·
πυῤῥότριχας, μονό-
χαλα δ' ὑπὸ σφυρὰ
ποικιλοδέρμονας·
οἷς παρεπάλλετο
Πηλείδας σὺν ὅπλοις παρ' ἄντυγα,
καὶ σύριγγας ἁρματείοις.
ναῶν δ' εἰς ἀριθμὸν ἤλυθον,
καὶ θέαν ἀθέσφατον,
τὰν γυναικείαν ὄψιν ὀμμάτων,
ὡς πλήσαιμι μείλινον ἁδονάν·
καὶ κέρας μὲν ἦν
δεξιὸν πλάτας ἔχων
Φθιώτας ὁ Μυρμιδόνων ἄρης
πεντήκοντα ναυσὶ θουρίαις·
χρυσέαις δ' εἰκόσιν
κατ' ἄκραν Νηρῇδες ἕστασαν θεαὶ,

melus Pheretiades,
Cui pulcherrimos uidebam
Aureis uariatos frenis pullos
Stimulo impelli:
Medios iugales al-
bus pilorum maculis uarios,
Exteriores catenatos
Obliquos flexibus curſuum
57 Fuluos, integras
Vngulas ſub talos, &
Variegatas pelles habentes.
Iuxta quos ſaltabat
Pelides armatus iuxta orbitam
Et canthos curules.
Ad naues porro numeroſas ueni,
Et ſpectaculum inenarrabile,
Muliebrem uiſum oculorum
Vt implerem blanda uoluptate.
Et ad cornu quidem
Dextrum, remos habebat
Phthioticus Myrmidonum mars
Quinquaginta in nauibus militaribus:
Et aurea ſimulacra
In faſtigijs Nereidum ſtabant dearum

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

In puppibus, ſignum Achillei exercitus.
Argiuorum apud has totidem remos habentes
Naues ſtabant propè,
Quarum dux Meciſtei
Filius erat, Talaus quem educat pater,
Et Capanei filius
Sthenelus. Ex Attica autem ducens
Sexaginta naues Theſei
Filius, deinde habebat ſtationem, deam
Pallada, in equeſtribus 58
Habens alatis curribus fixum
Iucundúmque oſtentum nautis.
Et Bœotorum munimenta, marinas
Quinquaginta naues uidi,
Signis ornatas.
His Cadmus erat
Aureum draconem tenens
Circa nauium roſtra:
Et Leitus indigena
Erat dux nauali exercitui.
A terra autem Phocenſi,
Et ex Locris totidem ducens
Naues Oilei filius claram
Throniada, relinquens urbem.

πρύμναις σῆμ' Ἀχιλλείου στρατοῦ.
Ἀργείων δὲ ταῖσδ' ἰσήρετμοι
νᾶες ἔστασαν πέλας·
ὧν ὁ Μηκιστέως στρατηλάτας
παῖς ἦν Ταλαὸς, ὃν τρέφει πατὴρ,
Καπανέως τε παῖς
Σθένελος. Ἀτθίδος δ' ἄγων
ἑξήκοντα νῆας ὁ Θησέως
παῖς ἑξῆς ἐναυλόχει, θεὰν
Γαλλάδ' ἐν μωνύχοις
ἔχων πτερωτοῖσιν ἅρμασιν, θετὸν
εὔσημόν τε φάσμα ναυβάταις.
τῶν Βοιωτῶν δ' ὅπλισμα, ποντίας
πεντήκοντα νῆας εἰδόμαν,
σημείοις ἐστολισμένας.
τοῖς δὲ Κάδμος ἦν
χρύσεον δράκοντ' ἔχων
ἀμφὶ ναῶν κόρυμβα.
Λήϊτος δ' ὁ γηγενὴς
ἆρχε ναΐου στρατοῦ,
Φωκίδος δ' ἀπὸ χθονός.
Λοκροῖς δὲ τοῖσδ' ἴσας ἄγων
Ναῦς Οἰλέως τόκος κλυτὰν
Θρονιάδ' ἐκλιπὼν πόλιν.

ἐκ Μυκήνας δὲ τᾶς Κυκλωπίας
παῖς Ἀτρέως ἔπεμπε ναυβάτας
ναῶν ἑκατὸν ἠθροισμένοις.
σὺν δ' Ἄδραστος ἦν
ταγὸς, ὡς φίλος φίλῳ,
τᾶς φυγούσας μέλαθρα
βαρβάρων χάριν γάμων
πρᾶξιν Ἑλλὰς ὡς λάβοι.
ἐκ Πύλου δὲ, Νέστορος
Γρηνίου κατειδόμαν
πρύμνας, σῆμα, ταυρόπουν
ὁρᾶν πάροικον Ἀλφεόν.
Αἰνιάνων δὲ δώδεκα στόλοι
ναῶν ἦσαν, ὧν ἄναξ Ιυνεὺς
ἆρχε. τῶν δ' αὖ πέλας,
Ἤλιδος δυνάστορες,
οὓς Ἐπειοὺς ὠνόμαζε πᾶς λεώς.
Εὔρυτος δ' ἄνασσε τῶνδε.
λευκήρετμον δ' ἄρη
Τάφιον ἦγεν, ὧν Μέγης
ἄνασσε, Φυλέως λόχευμα,
τὰς Ἐχίδνας λιπὼν
νήσους, ναυβάταις ἀπροσφόροις.
Αἴας δ' ὁ Σαλαμῖνος ἔντροφος,

Ex Mycenis autem Cyclopeis
Filius Atrei mittebat nautas
Nauium centum co llectos:
Et ſimul Adraſtus erat
Dux, tanquam amicus apud amicum:
Fugientis domum
Barbaricarum gratia nuptiarum
Negotium Græcia ut ſuſciperet.
Ex Pylo autem, Neſtoris
Gerenij uidi
Puppes: ſignum tauri ſpecie
59 *Videre [erat] accolam Alpheum.*
AEnianorum autem duodecim claſſes
Nauium erant. quibus rex Iuneus
Imperabat. prope iſtos
Elidis principes,
Quos Epeos uocabat omnis populus:
Eurytus autem imperabat his.
Albiremem porrò martem
Taphium ducebat: quibus Meges
Præerat, Phylei filius,
Echidnas relinquens
Inſulas, nautis inacceſſas.
Aiax autem Salaminis alumnus,

Dextrum cornu
Siniſtro coninngebat.
His propius habebat ſtationem remis
Extremis coniũgens
Duodecim agillimas
Naues, ut audiui. & nauticum
Vidi populum,
Cui ſiquis committat
Barbaricas machinas,
Reditum non auferet.
Ibi audiui, uidi
Nauale agmen.
Hæc domi audiens, conuocati
Memoriã ſeruo exercitus.

Sen. Menelae, audes atrocia, quæ te non audere oportet.

Men. Apage, nimis dominis fidelis es.

Sen. Honeſtum mihi ſanè probrum exprobras.

Men. Plorabis, ſi facies, quæ non facere te decet.

Sen. Non oportet te aperire literas quas ego fero.

Men. Neque te ferre oportet omnibus Græcis mala.

Sen. Fruſtra certas hæc: relinque has mihi.

δεξιὸν κέρας
πρὸς τὸ λαιὸν ξύναγε.
τὴν ἄσσον ὁρμεῖ πλάταισιν
ἐσχάταισι συμπλέκων
δώδεκ' εὐστροφωτάταισι
ναυσὶν, ὡς ἄϊον. καὶ ναυβάταν
εἰδόμαν λεὼν,
ᾧ τις εἰ προσαρμόσσοι
βαρβάρους βάριδας,
νόστον οὐκ ἀποίσεται.
ἔνθα δ' ἄϊον εἰδόμαν
νάϊον πόρευμα.
τὰ δὲ κατ' οἴκους κλύουσα, συγκλήτου
μνήμην σώζομαι στρατεύματος.

Πρε. Μενέλαε, τολμᾷς δείν', ἅ σ' οὐ τολμᾶν χρεών.

Με. Ἄπελθε. λίαν γε δεσπόταισι πιστὸς εἶ.

Πρε. Καλόν γέ μοι τοὔνειδος ἐξωνείδισας.

Με. Κλαίοις ἂν εἰ πράσσοις ἃ μὴ πράσσειν σε δεῖ.

Πρε. Οὐ χρῆν σε λῦσαι δέλτον ἣν ἐγὼ φέρω.

Με. Οὐδέ σε φέρειν δεῖ πᾶσιν Ἕλλησιν κακά.

Πρε. Ἄλλως ἁμιλλᾷ ταῦτ'· ἄφες δὲ τήνδ' ἐμοί.

Με. Οὐκ ἂν μεθείμην. Πρε. Οὐδ' ἔγωγ' ἀφήσομαι.

Με. Σκήπτρῳ τάχ' ἄρα σὸν καθαιμάξω κάρα.

Πρε. Ἀλλ' εὐκλεές τοι δεσποτῶν θνήσκειν ὕπερ.

Με. Μέθες· μακροὺς δὲ δοῦλος ὢν λέγεις λόγους.

Πρε. Ὦ δέσποτ', ἀδικούμεθα. σὰς δ' ἐπιστολὰς
ἐξαρπάσας ὅδ' ἐκ χερῶν ἐμῶν βίᾳ,
Ἀγάμεμνον, οὐδὲν τῇ δίκῃ χρῆσθαι θέλει.

Αγα. Ἔα, τίς δή τ' ἐν πύλαισι θόρυβος, καὶ λόγων ἀκοσμία;

Πρε. Οὐμὸς, οὐχ ὅδε μῦθος κυριώτερος λέγειν.

Αγα. Σὺ δὲ τί τῷδ' ἐς ἔριν ἀφῖξαι Μενέλεως, βίᾳ τ' ἄγεις;

Με. Βλέψον εἰς ἡμᾶς, ἵν' ἀρχὰς τῶν λόγων ταύτας λάβω.

Αγα. Μῶν τρέσας οὐκ ἀνακαλύψω βλέφαρον Ἀτρέως γεγώς;

Με. Τήνδ' ὁρᾷς δέλτον κακίστων γραμμάτων ὑπηρέτιν;

Αγα. Εἰσορῶ. καὶ πρῶτα ταύτην σῶν ἀπάλλαξον χερῶν.

Με. Οὐ πρὶν ἂν δείξω Δαναοῖς ἅπασι τἀγγεγραμμένα.

Men. Non reliquero. Sen. Neque ego dimittam.

Men. Sceptro ſtatim tuum cruētabo caput.

Sen. Sed glorioſum [eſt] pro domino mori.

Men. Dimitte. longas ſeruus exiſtens dicis orationes.

Sen. O domine, iniuria afficimur: tuas epiſtolas
Rapiens iſte ex manibus meis ui,
Agamemnon, non iure uti uult.

Aga. Eia, quiſnam in foribus tumultus, quæ uerborum deformitas?

Sen. Mea, non huius oratio eſt potior dictu.

Aga. Tu uerò quid cum iſto in contentionem uenisti Menelae, & ui ducis?

Men. Reſpice ad nos, ut initium orationis hinc ſumam.

Ag. Num timens non aperiam palpebras, ex Atreo natus?

Men. Hanc uides tabulam peſſimarum literarum miniſtram?

Aga. Video, & primum hanc ex tuis dimitte manibus.

Men. Non priuſquam oſtendero Græcis omnibus inſcripta.

Universidad de Deusto Biblioteca

Aga. An ſcis quæ non te commodum ſcire ſigillo relaxato?

Men. Vt tu doleas aperui quæ tu mala feciſti clàm.

Aga. Vbi accepiſti eam? O, dij, tuum impudentem animum.

Men. Expectans tuam filiam, an Argis ad exercitum ueniret.

Aga. Quid uerò te mea opus eſt obſeruare? non impudẽtis hoc?

Men. Quia uolũtas me uellicabat, et tuus ſeruus nõ erã.

Aga. Non [iſta] atrocia? nõ meã regere domum ſinar?

Men. Inconſtantia enim ſentis: alia iam, alia deinde, alia iterum.

Aga. Es argutus. LINGVA arguta eſt odioſum malum.

Men. Animus autẽ inconſtans [eſt] iniuſta res & nõ perſpicua amicis.
Volo te arguere, & tu non præ ira
Auerſare uerum. non laudo ualde te.
Scis quando cupiebas præfici Græcis ad Ilium,
In ſpeciem non petens, ſed animo uolens.

Αγα. Η γὰρ ἤιδεις ἃ μή σε καιρὸς εἰδέναι, σήμαντρ' ἀνείς;

Με. Ὥστε σ' ἀλγῦναί γ' ἀνοίξας ἃ σὺ κάκ' εἰργάσω λάθρα.

Αγα. Ποῦ δὲ κἄλαβές νιν; ὦ θεοί, σῆς ἀναισχύντου φρενός.

Με. Προσδοκῶν σὴν παῖδ' ἀπ' Ἄργους εἰ στράτευμ' ἀφίξεται.

Αγα. Τί δέ σε τἀμὰ δεῖ φυλάσσειν; οὐκ ἀναισχύντου τόδε; (οὐκ ἔφυν.

Με. Ὅτι τὸ βούλεσθαί μ' ἔκνιζε, σὸς δ' ἐγὼ δοῦλος

Αγα. Οὐχὶ δεινά; τὸν ἐμὸν οἰκεῖν οἶκον οὐκ ἐάσομαι;

Με. Πλάγια γὰρ φρονεῖς, τὰ μὲν, νῦν, τὰ δὲ, πάλαι, τὰ δ' αὐτίκα.

Αγα. Εκκεκόμψευσαι. Πονηρὸν γλῶσσ' ἐπίφθονον σοφή. “

Με. Νοῦς δέ γ' οὐ βέβαιος, ἄδικον κτῆμα κοὐ σαφὲς φίλοις. (ὕπο
βούλομαι δέ σ' ἐξελέγξαι. καὶ σὺ μήτ' ὀργῆς
ἀποτρέπου τἀληθές. οὔτοι καταινῶ λίαν σ' ἐγώ.
οἶσθ' ὅτ' ἐσπούδαζες ἄρχειν Δαναΐδαις πρὸς Ἴλιον,
τῷ δοκεῖν μὲν οὐχὶ χρήιζων, τῷ δὲ βούλεσθαι θέλων;

ὡς ταπεινὸς ἦς ἁπάσης δεξιᾶς προσθιγγάνων,
καὶ θύρας ἔχων ἀκλήστοις τῷ θέλοντι δημοτῶν,
καὶ διδοὺς πρόσρησιν ἑξῆς πᾶσι, κεἰ μή τις θέλοι,
τοῖς τρόποις ζητῶν πρίασθαι τὸ φιλότιμον ἐκ
μέσου;
κᾆτ' ἐπεὶ κατέσχες ἀρχὰς, μεταβαλὼν ἄλλοις
τρόποις,
τοῖς φίλοισιν οὐκ ἔτ' ἦσθα τοῖς πρὶν ὡς πρόσθεν
φίλος,
δυσπρόσιτος, ἔσω τε κλείθρων σπάνιος -
·ἄνδρα δ' οὐ χρεὼν «
Τὸν ἀγαθὸν, πράσσοντα μεγάλα,- «
-τοὺς τρόπους μεθιστάναι, «
Ἀλλὰ καὶ βέβαιον εἶναι τότε μάλιστα τοῖς φίλοις, «
Ἡνίκ' ὠφελεῖν μάλιστα δυνατός ἐστιν εὐτυχῶν. «
ταῦτα μέν σοι πρῶτ' ἐπῆλθον, ἵνα σε·
-πρῶθ' εὗρον κακόν.
ὡς δ' ἐς Αὖλιν ἦλθες αὖθις, χ' ὡ Πανελλήνων
στρατὸς,
οὐδὲν ἦσθ', ἀλλ' ἐξεπλήσσου τῇ τύχῃ τῇ τῶν θεῶν,
οὐρίας πομπῆς σπανίζων. Δαναΐδαι δ' ἀφιέναι
ναῦς διήγγελλον, μάτην δὲ μὴ πονεῖν ἐν Αὐλίδι.
ὡς δ' ἄνολβον εἶχες ὄνομα, σύγχυσίν τε, μὴ νεῶν
-χιλίων ἄρχων, Πριάμου τε-

Quàm humilis eras, omnem dextram attingens,
Et ianuas habẽs nõ clauſas uolenti ex populo, (bat:
Et dans alloquiũ ordine omnibꝰ etiã ſi quis nõ uole
Moribus quærens mercari honorem e medio
[uulgo.]
Deinde poſtquam potitus es imperio, mutans
mores,
Amicis non amplius fuiſti prioribus ſicut ante
amicus,
Difficilis aditu & intra clauſtra rarus.
ATQVI uirum non conuenit
Præſtantem, auctum rebus magnis
Mores mutare:
Sed etiam firmum eſſe tum maxime amicis,
Quando iuuare maxime potis eſt fortunatus.
Hæc tibi primum obieci, ubi te
Primum inuenio malum.
Poſtquam uerò in Aulin ueniſti cum toto Græcorũ
exercitu, (immiſſa,
Nullus es, ſed conſternatus calamitate diuinitus
Secũda nauigatione carẽs. Græci autẽ ut dimitteres
Naues nũtiabãt, nec fruſtra laboraretur in Aulide.
Quã miſerũ habebas nomẽ, et quãtã ꝑturbationẽ,
Mille præpoſitus non eſſes, Priamiq; (ne nauibus

Universidad de Deusto
Biblioteca

Campum impleres exercitu?
Et me conſulebas, quid faciam? quámnam
Viam inueniam alicunde,
Ne priuatus tu imperio perderes inclytam dignitatem.
Deinde poſtquã Calchas in ſacrificijs dixit, ut mactares filiam
Dianæ, atq; ita [ſecũdã] nauigationẽ fore Græcis,
Gauiſus animo,
Libens te mactaturũ promiſiſti filiã, et mittis uolẽs
Nõ coactus ui (ne dixeris iſtud) tuæ uxori, filiã tuã
Huc mittat, hoc prætextu tanquam Achilli
nupturam.
Deinde mutata ſententia latẽter ſub mittens alias
literas,
Quòd interfector nõ amplius filiæ tuæ futurus ſanè ſis.
Hic ipſe eſt æther qui hæc ex te audiuit.
INNVMERIS *accidit hoc in negotijs*
[gerendis:]
Laborant ut rei præſint, deinde excedunt turpiter
Partim propter uoluntates ciuium ſtultas, partim iuſtè,
Quum non poſſint tueri ciuitatem.
Græciã potiſſimũ ego miſerã gemo,
Quæ quũ uelit gerere aliqd glorioſũ in barbaros nihili homines,

-πεδίον ἐμπλήσας δορός,
κἀμὲ παρεκάλεις. τί δράσω; τίνα -
-δὲ πόρον εὕρω πόθεν,
ὥστε μὴ στερέντα σ' ἀρχᾶς, ἀπολέσαι καλὸν
κλέος;
κᾆτ' ἐπεὶ Κάλχας ἐν ἱεροῖς εἶπε σὴν θῦσαι κόρην
Ἀρτέμιδι, καὶ πλοῦν ἔσεσθαι Δαναΐδαις, -
-ἡσθεὶς φρένας,
ἄσμενος θύσειν ὑπέστης παῖδα. καὶ πέμπεις ἑκών,
οὐ βίᾳ (μὴ τοῦτο λέξῃς) σῇ δάμαρτι, παῖδα σὴν
δεῦρ' ἀποστέλλειν, Ἀχιλλεῖ πρόφασιν ὡς γαμου-
μένην·
κᾆθ' ὑποστρέψας, λέλησαι μεταβαλὼν ἄλλας
γραφὰς
ὡς φονεὺς οὐκέτι θυγατρὸς σῆς ἔσῃ μάλιστά γε.
οὗτος αὐτός ἐστιν αἰθὴρ ὃς τάδ' ἤκουσεν σέθεν.
Μυρίοι δέ τοι πεπόνθασ' αὐτὸ πρὸς τὰ πρά- “
γματα· “
Ἐκπονοῦσ' ἔχοντες· εἶτα δ' ἐξεχώρησαν κακῶς. “
Τὰ μὲν, ὑπὸ γνώμης πολιτῶν ἀσυνέτου, τὰ δ' ἐν-
δίκως, “
Ἀδύνατοι γεγῶτες αὐτοὶ διαφυλάξασθαι πόλιν. “
Ἑλλάδος μάλιστ' ἔγωγε τῆς ταλαιπώρου στένω,
ἣ θέλουσα δρᾶν τι κεδνὸν βαρβάρους τοὺς οὐδένας,

Universidad de Deusto
Biblioteca

καταγελῶντας ἐξαίφνης διὰ σὲ καὶ τὴν σὴν κόρην.
Μηδέν' ἂν χρέους ἕκατι προστάτην θείμην χθονὸς, "
μηδ' ὅπλων ἄρχοντα. νοῦν χρὴ τὸν στρατηλάτην
ἔχειν
πόλεως, ὡς ἄρχων ἀνὴρ πᾶς ξυνέσιν ἣν ἔχων "
τύχῃ. "
Χο. Δεινὸν κασιγνήτοισι γίνεσθαι λόγους "
Μάχας θ', ὅταν ποτ' ἐμπέσωσιν εἰς ἔριν. "
Αγ. Βούλομαί σ' εἰπεῖν κακῶς εὖ, βραχέα μὴ
λίαν ἄνω
βλέφαρα πρὸς τἀναιδὲς ἀγαγὼν, ἀλλὰ σωφρο-
νέστερον,
ὡς ἀδελφὸν ὄντ'. Ἀνὴρ γὰρ αἰσχρὸς αἰδεῖσθ' οὐ
φιλεῖ. "
εἰπέ μοι τί δεινὰ φυσᾷς, αἱματηρὸν ὄμμ' ἔχων;
τίς ἀδικεῖ σε; τοῦ κέχρησαι; λέκτρ'
ἐρᾷς χρηστὰ λαβεῖν;
οὐκ ἔχοιμ' ἄν σοι παρασχεῖν. ὧν γὰρ ἐκτήσω κα-
κῶς,
ἦρχες, εἶτ' ἐγὼ δίκην δώσω κακῶν ὁ μὴ σφα-
λείς;
ἢ δάκνει σε τὸ φιλότιμον τοὐμόν; ἀλλ' ἐν ἀγκά-
λαις
εὐπρεπῆ γυναῖκα χρῄζεις, τὸ λελογισμένον
παρεὶς,

Riſum mouerit propter te & tuam
filiam. (*cerem* [*alicuius*] *loci*
NEMINEM *rei & officij gratia præfectum fa-*
Neque militiæ ducem. Animo oportet ducem ſa-
pienti præditum eſſe
Ciuitatis, ut princeps uir omnis [*eſt*] *ſa-*
piens ſi eſt.
Chor. ACERBVM [*eſt*] *inter fratres incidere lites* 63
Et certamina, quando uenerint in diſcordiam.
Ag. *Volo tibi rectè maledicere, idque breuiter ne*
nimis
Palpebris ad impudentiam inclinare uidear, ſed
modeſtius,
Vt qui ſis frater. HOMO *enim turpis erubeſcere*
non ſolet.
Dic mihi quid acerba ſpiras, cruentũ oculũ habẽs?
Quis iniuria afficit te? qua re indiges? thalamorũ
Cupis bonum recuperare? (*des malo-*
Non poſſum equidem tibi præſtare. quæ enim poſſi-
Tu autor es: deinde ego pœnã dabo malorũ qui nõ
Aut mordet te honor meus? ſed in (*peccaui?*
complexu
Decoram coniugem uis, ratione
omiſſa

Universidad de Deusto
Biblioteca

Et honeſtate,habere? M Ali hōis uoluptates malæ.
Si ego decernēs prius nō bene,ſū mutatꝰ ut melius
Inſanio?tu magis,qui amiſſum malū (ſaperē,
cōiugiū
Repetere uis quū Deus tibi fortunā dederit bonā.
Iurauerunt Tindaréum iuramentum ſtulti
Amore nuptiarum proci:hæc ſpes. opinor Deus
Effecit hoc magis quàm tu aut tua uirtus.
Quos accipiens duc eos:aſt,arbitror perſpicies
ſtultitia mentis
Malè pactum eſſe iuſiurandum,& ui
coactum.
At meos nō occidā ego liberos:quod ad te ſcilicet,
Vltra fas erit peſſimæ coniugis uindicta:
Me uero contabefacient noctes dieſque lacrymis,
64 Iniqua faciētē et nō iuſta in liberos quos genui.
Hæc tibi breuiter dicta ſūt et manifeſta et facilia.
Quòdſi nō uis ſapere rectè,mea ego inſtituā bene.
Chor. Hi rurſus differunt à prius dictis
Sermonibus.probè autē monēt parcere liberis.
Men. Heu heu,amicos igitur non habeo miſer?
Aga. Amicos ſi nolis perdere.
Men. Vbi uero oſtēdes mihi quòd patre eodē natus [ſis]?
Aga. Tecum ſapere uolo,ſed non ſimul furere.

καὶ τὸ καλὸν ἔχειν; Πονηροῦ φωτὸς ἡδοναὶ κακαί.
εἰ δ' ἐγὼ γνοὺς πρόσθεν οὐκ εὖ μετετέθην εὐβουλίᾳ,
μαίνομαι; σὺ μᾶλλον, ὅστις ἀπολέσας κακὸν λέ-
χος,
ἀναλαβεῖν θέλεις, θεοῦ σοι τὴν τύχην διδόντος εὖ.
ὤμοσαν τὸν Τυνδάρειον ὅρκον οἱ κακόφρονες
φιλόγαμοι μνηστῆρες· ἡ δέ γ' ἐλπὶς οἶμαι μὲν, θεὸς
ἐξέπραξεν αὐτὸ μᾶλλον ἢ σὺ καὶ τὸ σὸν σθένος.
οὓς λαβὼν στράτευέ γ'. οἶμαι δ' εἴσῃ μωρία φρε-
νῶν
τοὺς κακῶς παγέντας ὅρκους καὶ συνηναγκα-
σμένους.
τἀμὰ δ' οὐκ ἀποκτενῶ 'γὼ τέκνα· καὶ τὸ σὸν μὲν
πέρα δίκης ἔσται κακίστης εὐνίδος τιμωρία (εὖ
ἐμὲ δὲ συντήξουσι νύκτες ἡμέραι τε δακρύοις,
ἄνομα δρῶντα κοὐ δίκαια παῖδας οὓς ἐγεινάμην.
ταῦτά σοι βραχέα λέλεκται, καὶ σαφῆ καὶ ῥᾴδια.
εἰ δὲ μὴ βούλει φρονεῖν εὖ, τἄμ' ἐγὼ θήσω καλῶς.
Χο. Οἵδ' αὖ διάφοροι τῶν πάρος λελεγμένων
μύθων, καλῶς δ' ἔχουσι φείδεσθαι τέκνων.
Με. Αἲ, αἴ, φίλους ἄρ' οὐχὶ κέκτημαι τάλας.
Αγα. Εἰ τοὺς φίλους γε μὴ θέλεις ἀπολλύναι.
Με. Δείξεις δὲ ποῦ μοι πατρὸς ἐκ ταὐτοῦ γεγώς;
Αγα. Συσσωφρονεῖν σοι βούλομ' ἀλλ' οὐ συννοσεῖν.

Universidad de Deusto Biblioteca

Με. Ἐς κοινὸν ἀλγεῖν τοῖς φίλοισι χρὴ φίλους. “
Αγ. Εὖ δρῶν παρακάλει μ', ἀλλὰ μὴ λυπῶν
ἐμέ.
Με. Οὐκ ἆρα δοκεῖ σοι τάδε πονεῖν σὺν Ἑλλάδι;
Αγ. Ἑλλὰς δὲ σὺν σοὶ κατὰ θεὸν νοσεῖ τινα.
Με. Σκήπτρῳ νυν αὔχει, σὸν κασίγνητον προδούς,
ἐγὼ δ' ἐπ' ἄλλας εἶμι μηχανάς τινας,
φίλους τ' ἐπ' ἄλλους. Αγγ. Ὦ πανελλήνων ἄναξ
Ἀγάμεμνον, ἥκω παῖδά σοι τὴν σὴν ἄγων,
ἣν Ἰφιγένειαν ὠνόμασας πότ' ἐν δόμοις.
μήτηρ δ' ὁμαρτεῖ, σῆς Κλυταιμνήστρας δέμας,
καὶ παῖς Ὀρέστης, ὥστε τερφθείης ἰδών,
χρόνον παλαιὸν δωμάτων ἔκδημος ὤν.
ἀλλ' ὡς μακρὰν ἔτεινον, Εὔρυτον παρὰ
κρήνην ἀναψύχουσι θηλύπουν βάσιν,
αὐταί τε πῶλοί γ'. εἰς δὲ λειμώνων χλόην
καθεῖμεν αὐτάς, ὡς βορᾶς γευσαίατο.
ἐγὼ δὲ πρόδρομος σῆς παρασκευῆς χάριν
ἥκω· πέπυσται γὰρ στρατός, ταχεῖα δὲ
διῆξε φήμη παῖδα σὴν ἀφιγμένην.
πᾶς δ' ἐς θέαν ὅμιλος ἔρχεται δρόμῳ,
σὴν παῖδ' ὅπως ἴδωσι. Οἱ δ' εὐδαίμονες, “
ἐν πᾶσι κλεινοὶ καὶ περίβλεπτοι βροτοῖς. “
λέγουσι δ' ὑμέναιος τίς, ἤ τι πράσσεται;

Men. IN commune dolere cum amicis oportet amicos.
Benefactur⁹ aduoca me,ſed nō quū dolore affectu-
Non igitur uidetur tibi in his laborandū cū(r⁹ me.
Græcia?
Ag. Græcia tecum dei alicuius inſtinctu inſanit.
Men. Sceptro nunc faſtuoſus es tuum fratrem prodens.
Ego uerò ad alias decurro machinas
Et alios amicos. Nunc. O uniuerſorū Græcorū rex
Agamemnon uenio filiam tibi tuam adducens,
Quam Iphigeniam nominaſti aliquādo in ædibus.
Mater autem comitatur, tuæ Clytæmneſtræ corp⁹,
Et filius Oreſtes, ut delecteris conſpectu [horum]
Tempore iam longo à domo peregrinatus.
Sed quòd longum iter fecerunt, ad Eurytum
Fontem refrigerant fœmineos pedes,
Et ipſæ equæ: in pratorum uerò gramen
Dimiſimus ipſas, ut cibum guſtarent.
Ego uerò præcurſor tui apparatus gratia
Venio: audiuit enim exercitus: uelox autem
Peruaſit fama filiam tuam adueniſſe,
Omniſque ad ſpectaculum turba uenit curſu
Tuam filiam ut uideant. FELICES
Inter omnes ſunt clari & ſpectabiles homines.
Dicunt autem, Eſtne hymenæus? aut quid agitur?

Universidad de Deusto
Biblioteca

An deſiderio affectus filiæ Agamemnon rex,
Curauit adduci gnatam?ab alijs audires hæc,
Artemidi initiant adoleſcentulam
Aulidis reginæ.quiſnam eam ducet tandem?
Sed age quod ad te attinet,prior delibato caniſtra.
Coronate capita:& tu Menelae rex,
Nuptias appara,& in tectis
Tibia reboet,& pedum ſit ſtrepitus:
Lux enim hæc uenit felix uirgini.
Aga. Laudo:ſed domum introeas.
Reliqua eunte fortuna bellè erunt.
Heu mihi,quid dicam miſer?incipiam à te.
In qualia neceſſitatis iuga incidimus?
ſubijt fortuna,ut conſilio
Multo eſſet meo ſapientior.
IGNOBILITAS quantum habet utilitatis?
Etenim lacrymari facilè illis licet
Miſeráq; loqui:nobilibus uerò natura [exiſtētibꝰ]
Obſtant hæc:gubernatorem uitæ
Populum habemus,multitudiniq; ſeruimus.
Ego enim emittere uereor lacrymas,
Non lacrymari autem rurſus me pudet miſerum,
In maximas calamitates quum deuenerim.
Eſto.quid dicam ad coniugem meam?

ἢ πόθον ἔχων θυγατρὸς Ἀγαμέμνων ἄναξ,
ἐκόμισε παῖδα; τῶν δ' ἂν ἤκουσας τάδε,
Ἀρτέμιδι προτελίζουσι τὴν νεάνιδα
Αὐλίδος ἀνάσσῃ. τίς νιν ἄξεταί ποτε;
ἀλλ' εἶα· τἀπὶ τοῖσδ' ἐξάρχου κανᾶ.
στεφανοῦσθε κρᾶτα. καὶ σὺ Μενέλεως ἄναξ
ὑμέναιον εὐτρέπιζε· καὶ κατὰ στέγας
λωτὸς βοάσθω, καὶ ποδῶν ἔστω κτύπος.
φῶς γὰρ τόδ' ἥκει μακάριον τῇ παρθένῳ.
Αγα. Επῄνεσ'· ἀλλὰ στεῖχε δωμάτων ἔσω.
τὰ δ' ἄλλ' ἰούσης τῆς τύχης ἔσται καλῶς.
οἴμοι, τί φῶ δύστηνος; ἄρξωμαι πόθεν.
εἰς οἷ' ἀνάγκης ζεύγματ' ἐμπεπτώκαμεν.
ὑπῆλθε δαίμων ὥστε τῶν σοφισμάτων
πολλῷ γενέσθαι τῶν ἐμῶν σοφώτερος.
Η δυσγένεια δ' ὡς ἔχει τι χρήσιμον. "
Καὶ γὰρ δακρῦσαι ῥᾳδίως αὐτοῖς ἔχει, "
Ανολβά τ' εἰπεῖν. τῷ δὲ γενναίῳ φύσιν "
Απαντα ταῦτα. προστάτην γε τοῦ βίου "
τὸν δῆμον ἔχομεν, τῷ τ' ὄχλῳ δουλεύομεν. "
ἐγὼ γὰρ ἐκβαλεῖν μὲν αἰδοῦμαι δάκρυ,
τὸ μὴ δακρῦσαι δ' αὖτις αἰδοῦμαι τάλας,
εἰς τὰς μεγίστας συμφορὰς ἀφιγμένος.
εἶεν· τί φήσω πρὸς δάμαρτα τὴν ἐμήν;

Universidad de Deusto
Biblioteca

πῶς δέξομαί νιν; ποῖον ὄμμα συμβαλῶ;
καὶ γάρ μ' ἀπώλεσ' ἐπὶ κακοῖς, ἅ μοι πάρα,
ἐλθοῦσ' ἄκλητος. εἰκότως δ' ἅμ' ἕσπετο
θυγατρὶ νυμφεύουσα, καὶ τὰ φίλτατα
δώσουσ', ἵν' ἡμᾶς ὄντας εὑρήσῃ κακούς.
τὴν δ' αὖ τάλαιναν παρθένον, τί παρθένον;
ᾅδης νιν ὡς ἔοικε νυμφεύσει τάχα.
ὡς ᾤκτισ'. οἶμαι γάρ νιν ἱκετεῦσαι τάδε.
ὦ πάτερ, ἀποκτενεῖς με; τοιούτους γάμους
γήμειας αὐτὸς, χὥστις ἐστί σοι φίλος.
παρὼν δ' Ὀρέστης ἐγγὺς ἀναβοήσεται
οὐ συνετὰ συνετῶς· ἔτι γάρ ἐστι νήπιος.
αἰ, αἰ, τῆς Ἑλένης ὥς μ' ἀπώλεσεν γάμον
γήμας ὁ Πριάμου Πάρις, ὅς μ' εἴργασται τάδε.
Χο. Κἀγὼ κατῴκτειρ', ὡς γυναῖκα δεῖ ξένην
ὑπὲρ τυράννων συμφορᾶς καταστένειν.
Με. Ἀδελφὲ δός μοι δεξιᾶς τῆς σῆς θιγεῖν.
Αγ. Δίδωμι. σὸν γὰρ τὸ κράτος, ἄθλιος δ' ἐγώ.
Με. Πέλοπα κατόμνυμ', ὃς πατὴρ τοὐμοῦ πα-
τρὸς τοῦ σοῦ τ' ἐκλήθη, τὸν τεκόντα τ' Ἀτρέα,
ἦ μὴν ἐρεῖν σοι τἀπὸ καρδίας σαφῶς,
καὶ μὴ 'πίτηδες μηδὲν, ἀλλ' ὅσον φρονῶ.
ἐγώ σ' ἀπ' ὄσσων ἐκβαλόντ' ἰδὼν δάκρυ,
ᾤκτειρα, κ' αὐτὸς ἀνταφῆκά σοι πάλιν,

66 Quomodo excipiam eam? quem uultum oſtendam?
Etenim me perdidit propter mala quæ mihi adſũt
Quum uenerit non uocata: iure ſequuta eſt
Filiam ut deſponſet, & chariſſima
Det, ubi nos inueniet improbos.
Miſeram autem uirginem, quid uirginem?
Pluto eam, ut opinor, ducet breui.
Vt cõmiſeror: puto enim eã ſupplicaturã his uerbis,
O pater occides me? tales nuptias
Celebres ipſe, & quiſquis eſt tibi charus.
Stans item Oreſtes propè, exclamabit
Non ſcita ſcite: adhuc enim eſt infans.
Heu heu, cum Helena ut me perdidit nuptias
Celebrãs filius Priami Paris, qui mihi fecit hæc.
Chor. Et me miſeruit, ut mulierem decet hoſpitam
Principum propter calamitatem ingemiſcere.
Men. Frater da mihi dexteram tuam tangendam.
Ag. Do, tua eſt enim potentia: miſer uero ego.
Men. Pelopem iuro qui pater mei patris
Et tui uocabatur, genitorémque Atreum,
Certè dicturum [me] tibi eſſe ex animo planè,
Et artificioſum nihil, ſed quod ſentio.
Ego te ex oculis emittere cernens lacrymas,
Miſertus ſum, & ipſe uiciſſim emiſi tecum,

Universidad de Deusto Biblioteca

Et à priore diſcedo ſententia,
Non in te crudelis: ſed uado [eò] ubi es tu nunc,
Et tibi ſuadeo ne interficias filiam
Neq; anteferas meũ [cõmodũ]. NON enim iuſtũ eſt
Te gemere, me uerò ſuauiter habere:
67 Et mori tuos, meos autem aſpicere lucem.
Quid enim uolo? an non nuptias egregias
Alias potiri poſſum, ſi nuptias deſidero?
Sed perdens fratrem quem me minimè oportebat,
Helenam accipiam, malum pro bono?
Stultus iuuenilis eram prius: ſed rem propius
Conſiderans, perſpexi quale ſit interficere liberos.
Alioquin me miſeratio infelicis puellæ
Subijt cognationem cogitantem,
Quæ meas propter mactanda nuptias
Eſt. quid autem Helenæ filiæ cum tua?
Eat exercitus dimiſſus ex Aulide.
Tu uerò oculos ceſſa lacrymis rigare tuos
Frater, & me prouocare ad lacrymas.
Quòd ſi quæ de tua filia oracula ſint tibi,
Nihil ad me pertinent: tibi tribuo meam partem.
Sed in mutationem ueni ab acerbis ſermonibus:
AEquum mihi accidit, eodem loco natum
Amans, mutatus ſum. VIRI non mali mos [eſt

καὶ τῶν παλαιῶν ἐξαφίσταμαι λόγων,
ὅτι εἰς σὲ δεινός. εἰμὶ δ᾽ οὗπερ εἶ σὺ νῦν.
καί σοι παραινῶ μήτ᾽ ἀποκτείνειν τέκνον,
μήτ᾽ ἀνθελέσθαι τοὐμόν· οὐ γὰρ ἔνδικον
σὲ μὲν στενάζειν, τἀμὰ δ᾽ ἡδέως ἔχειν,
θνήσκειν τε τοὺς σοὺς, τοὺς δ᾽ ἐμοὺς ὁρᾶν φάος.
τί βούλομαι γάρ; οὐ γάμους ἐξαιρέτους
ἄλλους λάβοιμ᾽ ἂν εἰ γάμων ἱμείρομαι;
ἀλλ᾽ ἀπολέσας ἀδελφὸν, ὅν μ᾽ ἥκιστ᾽ ἐχρῆν,
Ἑλένην ἕλωμαι, τὸ κακὸν ἀντὶ τἀγαθοῦ;
ἄφρων νέος τ᾽ ἦν, πρὶν τὰ πράγματα δ᾽ ἐγ-
σκοπῶν, ἐσεῖδον οἷον ἦν κτείνειν τέκνα. (γύθεν
ἄλλως τέ μ᾽ ἔλεος τῆς ταλαιπώρου κόρης
εἰσῆλθε, συγγένειαν ἐννοουμένῳ,
ἣ τῶν ἐμῶν ἕκατι θύεσθαι γάμων
μέλλει. τί δ᾽ Ἑλένης παρθένῳ τῇ σῇ μέτα;
ἴτω στρατὰ διαλυθεῖσ᾽ ἐξ Αὐλίδος.
σὺ δ᾽ ὄμμα παῦσαι δακρύοις τέγγων τὸ σὸν
ἀδελφὲ, κἀμὲ παρακαλῶν εἰς δάκρυα.
εἰ δέ τι κόρης σῆς θεσφάτων μέτεστί σοι,
μὴ μοὶ μετέστω· σοὶ νέμω τοὐμὸν μέρος.
ἀλλ᾽ εἰς μεταβολὰς ἦλθον ἀπὸ δεινῶν λόγων.
εἰκὸς πέπονθα, τὸν ὁμόθεν πεφυκότα
στέργων, μετέπεσον· ἀνδρὸς οὐ κακοῦ τρόποι·

τοιοῖσδε, χρῆσθαι τοῖσι βελτίστοις ἀεί.
Χο. Γενναῖ' ἔλεξας, Ταντάλῳ τε τῷ Διὸς
πρέποντα· προγόνους οὐ καταισχύνεις σέθεν.
Αγ. Αἰνῶ σε Μενέλαος, ὅτι παρὰ γνώμην ἐμὴν
ὑπέθηκες ὀρθῶς τοὺς λόγους, σοῦ τ' ἀξίως.
Με. Ταραχή γ' ἀδελφῶν τις δι' ἔρωτα γίγνεται,
πλεονεξίαν τε δωμάτων. ἀπέπτυσα
τοιάνδε συγγένειαν ἀλλήλων πικράν.
Αγ. Ἀλλ' ἥκομεν γὰρ εἰς ἀναγκαίας τύχας,
θυγατρὸς αἱματηρὸν ἐκπρᾶξαι φόνον.
Με. Πῶς; τίς δ' ἀναγκάσει σε τήν γε σὴν κτανεῖν;
Αγ. Ἅπας Ἀχαιῶν σύλλογος στρατεύματος.
Με. Οὔκ, εἴ νιν εἰς Ἄργος γ' ἀποστελεῖς πάλιν.
Αγ. Λάθοιμι τοῦτ' ἄν, ἀλλ' ἐκεῖν' οὐ λήσομαι.
Με. Τὸ ποῖον; οὔτοι χρὴ λίαν ταρβεῖν ὄχλον.
Αγ. Κάλχας ἐρεῖ μαντεύματ' Ἀργείων στρατῷ.
Με. Οὔκ, ἢν θάνῃ γε πρόσθε· τοῦτο δ' εὐμαρές.
Αγ. Τὸ μαντικὸν πᾶν σπέρμα φιλότιμον κακόν.
Με. Κοὐδέν γ' ἄχρηστον, οὐδὲ χρήσιμον παρόν.
Αγ. Ἐκεῖνο δ' οὐ δέδοικας ὅ μ' εἰσέρχεται;
Με. Ὃν μὴ σὺ φράζεις πῶς ὑπολάβοιμεν λόγον;
Αγ. Τὸ Σισύφειον σπέρμα πάντ' οἶδεν τάδε.
Με. Οὐκ ἔστ' Ὀδυσσεὺς ὅ,τι σὲ κἀμὲ πημανεῖ.
Αγ. Ποικίλος ἀεὶ πέφυκε τοῦ γ' ὄχλου μέτα.

Ille, uti optimus ſemper.
Ch. Generoſa dixiſti, & Tantalum Iouis [filium]
Decentia. maiores non dedecoras tuos.
Aga. Laudo te Menelae quòd præter opinionem meam
Subieceris rectè [hæc] uerba, & te digne.
Men. TVMVLTVS fratrũ aliquis propter amorẽ fit
Et cupiditatem familiæ: abominor
Talem cognationem inter ſeſe acerbam.
Aga. Atqui peruenimus in neceſſarias calamitates,
Filiæ ut cruentam faciam cædem.
Men. Quiſquis coegerit te ut eam occidas?
Aga. Tota Græcorum cohors exercitus.
Men. Non, ſi ipſam Argos amandes iterum.
Aga, Fallere catenus poſſim: ſed illa in re non fefellero
Men. Quanam? non oportet nimis timere populum.
Aga. Calchas aperiet oracula Græcorum exercitui.
Men. Non, ſi moriatur antè. hoc autem facile eſt.
Aga. Vaticinum omne genus gloriæ cupidũ et malũ [eſt].
Men. Neque inutile neque utile eſt.
Aga. Illud uerò non times quod mihi ſubit?
Men. Quem nõ tu dicis quomodo ſuſpicemur ſermonem?
Aga. Siſyphi genus omnia nouit hæc.
Men. Nihil eſt Vlyſſes quo tè & me lædere poſſit.
Aga. Varius ſemper eſt apud populum.

Universidad de Deusto Biblioteca

Men. AMBITIONI obnoxius eſt, ingenti malo.
Aga. Ergo puta nunc eum ſtantem Græcorum in medio
Dicturum quæ Calchas oracula enarrauit: [tiar)
Et ego quomodo promiſerim ſacrificiū (et deinde mē
Artemidi facturum. qui in ſuā ſententiā rapien,
Me & te interfectis Græcos puellam (exercitum,
Mactare iubebit. quòd ſi ad Argos fugero,
Venientes cum ipſis mœnijs Cyclopijs
Deuaſtabunt, & euertent terram.
Talia ſunt mea mala. ô miſer ego
Ad quam anguſtiam à dijs nunc in hac re redigor?
Vnum mihi caueto Menelae, per exercitum
Veniens, ut ne Clytæmneſtra hæc (ro accipiens,
Reſciſcat, priuſquam Plutoni filiam meam obtule-
Vt ſim miſer breuiſſimis lacrymis. 69
Vóſque ô peregrinæ, ſilentio hæc occultabitis.
Chor. BEATI qui moderatæ deæ
Cum modeſtia ſunt participes,
Thalamorum Veneris,
Tranquillitate fruentes,
Perciti œſtris, ubi iam
Geminos amor auricomus
Arcus tendit Gratiarum,
Vnum ad felicem æui ſortem,

Με. Φιλοτιμίᾳ μὲν ἐνέχεται, δεινῷ κακῷ.
Αγ. Οὐκοῦν δοκεῖ νιν στάντ' ἐν Ἀργείοις μέσοις
λέξειν ἃ Κάλχας θέσφατ' ἐξηγήσατο,
κἄμ' ὡς ὑπέστην θῦμα (κᾆτα ψεύδομαι)
Ἀρτέμιδι θύσειν· ὃς ξυναρπάσας στρατὸν,
σὲ κἄμ' ἀποκτείναντας Ἀργείοις κόρην,
σφάξαι κελεύσει. κἂν πρὸς Ἄργος ἐκφύγω,
ἐλθόντες αὐτοῖς τείχεσιν κυκλωπίοις
ξυναρπάσουσι καὶ κατασκάψουσι γῆν.
τοιαῦτα τἀμὰ πήματ'. ὦ τάλας ἐγώ,
ὡς ἠπόρημαι πρὸς θεῶν τανῦν τάδε.
ἕν μοι φύλαξον Μενέλεως, ἀνὰ στρατὸν
ἐλθὼν, ὅπως ἂν μὴ Κλυταιμνήστρα τάδε
μάθῃ, πρὶν ᾅδῃ παῖδ' ἐμὴν προσθῶ λαβών.
ὡς ἐπ' ἐλαχίστοις δακρύοις πράσσω κακῶς.
ὑμεῖς τε σιγὴν ὦ ξέναι φυλάσσετε.
Χο. Μάκαρες, οἳ μετρίας θεοῦ "
μετά τε σωφροσύνας μετέσχον "
λέκτρων Ἀφροδίτας, "
γαλανείᾳ χρησάμενοι, "
μαινομένων οἴστρων, ὅθι δὴ "
δίδυμ' Ἔρως χρυσοκόμας "
τόξ' ἐντείνεται χαρίτων· "
τὸ μὲν, ἐπ' εὐαίωνι πότμῳ, "

Universidad de Deusto Biblioteca

τὸ δ' ἐπὶ συγχύσει βιοτᾶς.
ἀπενέπω νιν ἁμετέρων
Κύπρι καλλίστα θαλάμων.
εἴη δέ μοι μετρία μὲν
χάρις, πόθοι δ' ὅσιοι·
καὶ μετέχοιμι τᾶς Ἀφροδίτας·
πολλὰν δ' ἀποθείμαν.
„ Διάφοροι δὲ φύσεις βροτῶν,
„ διάφοροι δὲ τρόποις· ὁ δ' ὀρθὸς,
„ ἐσθλὸν σαφὲς αἰεί.
„ τροφαί θ' αἱ παιδευόμεναι
„ μέγα φέρουσ' εἰς ἀρετάν.
„ τό, τε γὰρ αἰδεῖσθαι σοφία,
„ τάν τ' ἐξαλλάσσουσαν ἔχει
„ χάριν ὑπὸ γνώμας ἐσορᾶν,
„ τὸ δέον ἔνθα δόξαν φέρει,
„ κλέος ἀγήρατον βιοτάν
„ μέγα τι θηρεύειν ἀρετάν,
„ γυναιξὶ μὲν κατὰ Κύπριν
„ κρυπτάν· ἐν ἀνδράσι δ' αὖ
„ κόσμος ἔνδον ὁ μυριοπληθὴς
„ μείζω πόλιν αὔξει.
ἔμολες ὦ Πάρις, ἧ τε σύ γε
βουκόλος ἀργενναῖς ἐτράφης

Alterum ad confuſionem uitæ.
Deprecor hoc à noſtris
Cypri pulcherrima thalamis.
Sit uerò mihi moderata
Gratia, & amores ſancti:
Et ſim particeps Veneris:
Nimiam reijcio.
SED *diuerſæ ſunt naturæ hominum,*
Diſſimiles moribus. ille uero [*mos*] *rectus eſt,*
Bonum, & candidum ſemper [*ingenium*]*.*
Et educatio cum diſciplina
Multum conferunt ad uirtutem.
Etenim erubeſcere prudentiæ eſt,
Et alternam quoque habet
Gratiam, prudenter uidere
Quid conueniat ubi gloriam affert,
Decus non ſeneſcens in uita.
Magnum quiddam [*eſt*] *uenari uirtutem:*
Mulieribus quidem quod attinet ad Venerem
Furtiuam: uiris autem contrà
Modeſtia intus multiplex
In maius auget urbem.
Veniſti ò Paris, ubi tu
Paſtor candidos educatus es

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto Biblioteca

Idæos apud uitulos,
Barbaricos fiſtula modulans Phrygiorum
Modos, Olympi calamis
imitationem faciens.
Fœcundæ uero alebantur boues:
Quando te iudicium expectauit dearum,
Quod te in Græciam mittit 71
Eburneas ante
Domos: qui Helenæ
In obtuentes palpebras
Amorem indidiſti,
Ipſeque amore ſtupefactus es:
Vnde diſcordia Græciam cum haſtis
Et nauibus ducit
Ad Troiæ Pergama.
Cho. *Iò iò.*
MAGNAE *magnorum felicitates [ſunt.]*
Regis [filiam]
Videte Iphigeniam reginam meam,
Tyndareique [filiam] Clytæmneſtram:
Quomodo ex magnis [ſint] propaga-
tæ, & ad magnas deueniant calamitates.
DII *ſunt potentes, & qui largiuntur opes*
Infelicibus hominibus.

Ἰδαίαις παρὰ μόσχοις,
βάρβαρα συρίζων Φρυγίων
αὐλῶν, Ὀλύμπου καλάμοις
μιμήματα πλέκων.
εὔθηλοι δὲ τρέφοντο βόες,
ὅτε σε κρίσις ἔμενε θεᾶν,
ἅ σ' Ἑλλάδα πέμπει
ἐλεφαντοδέτων πάροιθεν
δόμων· ὃς τᾶς Ἑλένας
ἐν ἀντωποῖς βλεφάροισιν
ἔρωτα δέδωκας·
ἔρωτι δ' αὐτὸς ἐπτοάθης,
ὅθεν ἔρις ἔρις Ἑλλάδα σὺν δορὶ
ναυσί τ' ἄγει
ἐς Τροίας Πέργαμα.
Χο. ἰὼ, ἰὼ,
μεγάλαι μεγάλων εὐδαιμονίαι. “
τὰν τοῦ βασιλέως
ἴδετ' Ἰφιγένειαν ἄνασσαν ἐμὰν,
τὰν Τυνδαρέου τε Κλυταιμνήστραν.
ὡς ἐκ μεγάλων ἐβλαστήκα-
σ', ἐπί τ' εὐμήκεις ἥκουσι τύχας.
θεοί γ' οἱ κρείσσους, οἵ τ' ὀλβοφόροι “
τοῖς οὐκ εὐδαίμοσι τῶν θνατῶν. “

Universidad de Deusto Biblioteca

στῶμεν Χαλκίδος ἔκγονα θρέμματα.
τὴν βασίλειαν δεξώμεθ' ὄχων
ἄπο, μὴ σφαλερῶς ἐπὶ τὴν γαῖαν,
ἀγανῶς δὲ χεροῖν μαλακῇ γνώμῃ,
μὴ ταρβήσῃ νεωστί μοι μολὸν
τὸ κλεινὸν τέκνον Ἀγαμέμνονος·
μηδὲ θόρυβον, μηδ' ἔκπληξιν
ταῖς Ἀργείαις ξεῖναι ξείναις παρέχωμεν.
Κλ. Ὄρνιθα μὲν τόνδ' αἴσιον ποιούμεθα·
τὸ σόν τε χρηστὸν, καὶ λόγων εὐφημίαν.
ἐλπίδα δ' ἔχω τιν' ὡς ἐπ' ἐσθλοῖσιν γάμοις
πάρειμι νυμφαγωγός. ἀλλ' ὀχημάτων
ἔξω πορεύεθ' ἃς φέρω φερνὰς κόρῃ,
καὶ πέμπετε εἰς μέλαθρον εὐλαβούμενοι.
σὺ δ' ὦ τέκνον μοι λεῖπε πωλικοὺς ὄχους,
ἁβρὸν τιθεῖσα κῶλον ἀσθενές θ' ἅμα.
ὑμεῖς δὲ νεανίδεσσιν ἀγκάλαις ἔπι
δέξασθε, καὶ πορεύσατ' ἐξ ὀχημάτων.
καί μοι χερός τις ἐνδότω στηρίγματα,
θάκους ἀπήνης ὡς ἂν ἐκλίπω καλῶς.
αἱ δ' ἐς τὸ πρόσθεν στῆτε πωλικῶν ζυγῶν.
Φοβερὸν γὰρ ἀπαράμυθον ὄμμα πωλικόν.
καὶ παῖδα τόνδε τοῦ Ἀγαμέμνονος γόνον
λάζυσθ' Ὀρέστην. ἔτι γάρ ἐστι νήπιος.

Stemus Chalcide prognatæ alumnæ,
Reginã excipiamus à turba uenientem,
Ne lubricè in terram [hæc cadat]
Hilaritérque manibus & placido animo,
Ne conſternata fiat recèns nunc mihi adueniens
Inclyta filia Agamemnonis:
Neque tumultum neque terrorem 72
Argiuis hoſpitæ hoſpitis præbeamus.
Cly. Augurium hoc bonum facimus.
Tuam comitatem & uerborum bona omina.
Spem uero habeo aliquam quòd ad bonas nuptias
Adſim, ſponſam adducens. Sed è curribus
Efferte quæ fero munera puellæ,
Et mittite in aulam uerecundè compoſitæ.
Tu uerò ô filia mihi linque equeſtres currus,
Tenerum ponens pedem & infirmum ſimul,
Vos autem iuuenilibus in brachijs
Excipite eam, & ducite à curru:
Et mihi manus aliquis ſubdat fulcra,
Sedem rhedæ ut relinquam commodè.
Aliæ uerò ſtate ante equeſtria iuga
Terribilis enim [res eſt] ferox aſpectus oculi.
Et puerum hunc, Agamemnonis prolem
Capite Oreſtem. adhuc enim infans eſt.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Fili dormis equeſtri uictus uectatione?
Expergiſcere ſororis ad nuptias feliciter.
Viri præclari affinitatem, quum ipſe honeſtus ſis,
Accipies Nereidis puellæ diuinum genus.
Ordine aſſideas huc ad meum pedem filia
Ad matrem Iphigenia. Beatam uerò me
Hoſpitis iſtis uicina ſtans reddas,
Et hic patrem ſaluta tuum charum.
Iph. *O mater accurrens (ne autem iraſcaris)* 73
Ad pectus patris pectus meum applicabo?
Cly. *O colende mihi maxime rex Agamemnon,*
Venimus mandatis non immorigeræ tuis.
Iph. *Ego uerò uolo tuum pectus, ô pater*
Accurrens amplecti poſt longum tempus:
Deſidero enim conſpectum tuum. ne iraſcaris.
Aga. *Sed ô filia fruere, dilexiſti patrem ſemper*
Maximè præ liberis ijs quos ego genui.
Iph. *O pater intueor te libens poſt longum tempus.*
Aga. *Et pater te. ex æquo utriſque conuenit quod*
dicis.
Iph. *Salue: bene, quòd me adduci ad te curaſti, feciſti pa(ter.*
Aga. *Neſcio quomodo affirmem id uel negem, filia.*
Iph. *Hei quàm non intueris me tranquillè, quum me*
libens uideris.

τέκνον, καθεύδεις πωλικοῖς δαμεὶς ὄχοις;
ἔγειρ' ἀδελφῆς ἐφ' ὑμέναιον εὐτυχῶς.
Ἀνδρός γὰρ ἀγαθοῦ κῆδος αὐτὸς ἐσθλὸς ὢν
λήψῃ, τὸ Νηρῇδος παιδὸς ἰσόθεον γένος.
ἑξῆς κάθησο δεῦρό μου ποδὸς τέκνον,
πρὸς μητέρ' Ἰφιγένεια μακαρίαν δέ με
ξέναισι ταῖσδε πλησία σταθεῖσα δὸς,
καὶ δεῦρο δὴ πατέρα πρόσειπε σὸν φίλον.
Ιφ. Ὦ μῆτερ, ὑποδραμοῦσά γ' (ὀργισθῇς δὲ μή)
πρὸς στέρνα πατρὸς, στέρνα τἀμὰ προσβαλῶ;
Κλ. Ὦ σέβας ἐμοὶ μέγιστον Ἀγαμέμνων ἄναξ,
ἥκομεν, ἐφετμαῖς οὐκ ἀπιστοῦσαι σέθεν.
Ιφ. Ἐγὼ δὲ βούλομαι τὰ σὰ στέρν' ὦ πάτερ
ὑποδραμοῦσα προσβαλεῖν διὰ χρόνου.
ποθῶ γὰρ ὄμμα δὴ σόν. ὀργισθῇς δὲ μή.
Αγ. Ἀλλ' ὦ τέκνον χρῆ, φιλοπάτωρ δ' ἀεί ποτ' εἶ
μάλιστα παίδων τῶνδ' ὅσους ἐγὼ 'τεκον.
Ιφ. Ὦ πάτερ, ἐσεῖδον σ' ἀσμένη πολλῷ χρόνῳ.
Αγ. Καὶ γὰρ πατήρ σε. τὸ δ' ἴσον ὑπὲρ ἀμφοῖν
λέγεις.
Ιφ. Χαῖρ'· εὖ δέ μ' ἀγαγὼν πρός σ' ἐποίησας πάτερ.
Αγ. Οὐκ οἶδ' ὅπως φῶ τοῦτο καὶ μὴ φῶ τέκνον.
Ιφ. Ἔα, ὡς οὐ βλέπεις μ' εὔκηλον, ἀσμένως μ'
ἰδών.

Universidad de Deusto Biblioteca

ΑΓ. Πόλλ' ἀνδρὶ βασιλεῖ καὶ στρατηλάτῃ μέλει.
Ιφ. Πρὸς ἐμοῦ γενοῦ νῦν, καὶ μὴ 'πὶ φροντίδας τρέπου.
ΑΓ. Ἀλλ' εἰμὶ παρὰ σοὶ νῦν ἅπας, κοὐκ ἄλλοθι.
Ιφ. Μέθες νυν ὀφρύν, ὄμμα τ' ἔκτεινον φίλον.
ΑΓ. Ἰδοὺ γέγηθα, ἕως γέγηθά σ' ὁρῶν τέκνον.
Ιφ. Κἄπειτα λείβεις δάκρυ' ἀπ' ὀμμάτων σέθεν;
ΑΓ. Μακρὰ γὰρ ἡμῖν ἡ 'πιοῦσ' ἀπουσία.
Ιφ. Οὐκ οἶδ' ὅ,τι φῂς, οὐκ οἶδα φίλτατ' ἐμοὶ πάτερ.
ΑΓ. Συνετὰ λέγουσα, μᾶλλον εἰς οἶκτόν μ' ἄγεις.
Ιφ. Ἀσύνετα νῦν γ' ἐροῦμεν, εἰ σέ γ' εὐφρανῶ.
ΑΓ. Παπαῖ. τὸ σιγᾶν οὐ σθένω· σὲ δ' ᾔνεσα.
Ιφ. Μέν' ὦ πάτερ κατ' οἶκον ἐπὶ τέκνοις σέθεν.
ΑΓ. Θέλω γε, τὸ θέλειν δ' οὐκ ἔχων ἀλγύνομαι.
Ιφ. Ὄλοιντο λόγχαι καὶ τὰ Μενέλεω κακά.
ΑΓ. Ἄλλους ὀλεῖ πρόσθεν, ἅ με διολέσαντ' ἔχει.
Ιφ. Ὡς πολὺν ἀπῆσθα χρόνον ἐν Αὐλίδος μυχοῖς.
ΑΓ. Καὶ νῦν γέ μ' ἴσχει δή τι μὴ στέλλειν στρατόν.
Ιφ. Ποῦ τοὺς Φρύγας λέγουσιν ᾠκῆσθαι πάτερ;
ΑΓ. Οὗ μήποτ' οἰκεῖν ὤφελ' ὁ Πριάμου Πάρις.
Ιφ. Μακρὰν ἀπαίρεις ὦ πάτερ λιπὼν ἐμέ;
ΑΓ. Εἰς ταὐτὸν ὦ θύγατερ σύ θ' ἥκεις σῷ πατρί.
Ιφ. Φεῦ.

Aga. Multa uiro regi & duci curanda ſunt.
Iph. Ad me iam, & non ad curas conuertaris.
Aga. Atqui ſum tecum nunc totus, & non alibi.
Iph. Remitte nunc ſupercilium, uultum exporrige lætū.
Aga. Ecce lætor: lætor: ſed tantiſper dum te uideo, filia.
Iph. Et tamen fundis lacrymas ab oculis tuis.
Aga. Longa enim nobis uentura peregrinatio. 74
Iph. Neſcio quid dicas, neſcio chariſſime mihi pater.
Aga. Prudenter quod loqueris, eo magis ad miſerationē me impellis.
Iph. Stulta dicem⁹, ſi quidē te exhilarabo.
Aga. Papæ. tacere non poſſum: te uerò laudo.
Iph. Mane ô pater domi cum liberis tuis.
Aga. Volo, uelle autem quum non poſſim, doleo.
Iph. pereant haſtæ & Menelai mala.
Aga. Alios prius perdent, quæ me perditum habent.
Iph. Quàm longo abes tempore in Aulidis receſſibus?
Ag. Et nunc quoque me prohibet aliquid ne traijciā exercitum.
Iph. Vbi Phrygas dicunt habitare pater?
Aga. Vbi nunquam utinā habitaſſet Priami [filius] Paris.
Iph. Procul nauigas ô pater, deſerens me?
Aga. Eôdem, ô filia, tu quoque uenies cum patre.
Iph. Oh.

Vtinã eſſet cõmodũ mihi tibiq; ducere comitẽ me.
Aga. Quid poſtulas? & tibi [erit] nauigatio ut memine-
Iph. Cũ matre nauigans, an ſola proficiſcar? (ris patris.
Aga. ſola, ſegregata à patre & matre.
Iph. Nimirũ me in aliam domum traducis pater?
Aga. Mitte hæc, non oportet hæc ſcire puellas.
Iph. Propera ut redeas ex Phrygibus mihi curatis rectè rebus illic, pater.
Aga. Facere ſacrificium prius oportet aliquod hîc.
Iph. Atqui cum ſacerdotibus oportet hãc ſacrã rẽ deli-
Aga. Tu ſcies, lauacrum enim ſtabis prope. (berare.
Iph. Faciemúſne circa aram ô pater choros?
Aga. Duco te beatiorem quàm me, quòd non intelligas.
Vade in ædes, ut uideant te puellæ.
Acerbum oſculum dediſti, & dextram mihi,
Quum ſis longo à patre abfutura tempore.
O pectora & genas, ô flauos capillos,
Quanto dolori nobis fuit Phrygum urbs
Et Helena. deſino loqui: ſubitus enim
Humor urget me oculorum, quum te tango.
Abi in aulam. Te uerò deprecor hæc
Ledæ proles quòd miſericordia afficior admodum,
Achilli collocaturus filiam meam.
ABLEGATIO quidem felix eſt: ſed tamen

Εἴθ' ἦν καλόν μοι, σοί τ' ἄγειν σύμπλουν ἐμέ.
Αγ. Αἰτεῖς τι; καὶ σοὶ πλοῦς, ἵνα μνήσῃ πατρός.
Ιφ. Σὺν μητρὶ πλεύσας', ἢ μόνη πορεύσομαι;
Αγ. Μόνη, μονωθεῖσ' ἀπὸ πατρὸς καὶ μητέρος.
Ιφ. Ἤπου μ' ἐς ἄλλα δώματ' οἰκίζεις πάτερ;
Αγ. Ἔα γέ τ' οὐ χρή τοι τάδ' εἰδέναι κόρας.
Ιφ. Σπεῦδ' ἐκ Φρυγῶν μοι, θέμενος εὖ τἀκεῖ πάτερ.
Αγ. Θῦσαί με θυσίαν πρῶτα δεῖ τιν' ἐνθάδε.
Ιφ. Ἀλλὰ ξὺν ἱεροῖς χρὴ τόδ' εὐσεβὲς σκοπεῖν.
Αγ. Εἴσῃ σύ· χερνίβων γὰρ ἑστήξῃ πέλας.
Ιφ. Στήσομεν ἄρ' ἀμφὶ βωμὸν ὦ πάτερ χορούς;
Αγ. Ζηλῶ σε μᾶλλον ἢ 'μὲ, τοῦ μηδὲν φρονεῖν.
Χώρει δὲ μελάθρων ἐντὸς, ὀφθῆναι κόραις·
Πικρὸν φίλημα δοῦσα δεξιάν τ' ἐμοὶ,
μέλλουσα δαρὸν πατρὸς ἀποικήσειν χρόνον.
ὦ στέρνα, καὶ παρηΐδες, ὦ ξανθαὶ κόμαι,
ὡς ἄχθος ἡμῖν ἐγένεθ' ἡ Φρυγῶν πόλις,
Ἑλένη τε. παύω τοὺς λόγους. ταχεῖα γὰρ
νοτὶς διώκει μ' ὀμμάτων ψαύσαντά σου.
ἴθ' εἰς μέλαθρα. σὲ δὲ παραιτοῦμαι τάδε
Λήδας γένεθλον, εἰ κατῳκτίσθην ἄγαν,
μέλλων Ἀχιλλεῖ θυγατέρ' ἐκδώσειν ἐμήν.
ἀποστολαὶ γὰρ μακάριαι μὲν, ἀλλ' ὅμως

δάκνουσι τοὺς τεκόντας, ὅταν ἄλλοις δόμοις
παῖδας παραδιδῷ πολλὰ μοχθήσας πατήρ.
Κλ. Οὐχ ὧδ' ἀσύνετός εἰμι· πείσεσθαι δέ με
καὐτὴν δόκει τάδ', ὥστε μή σε νουθετεῖν,
ὅταν ξὺν ὑμεναίοισιν ἐξάγω κόρην.
ἀλλ' ὁ νόμος αὐτὰ τῷ χρόνῳ συνισχανεῖ.
τοὔνομα μὲν οὖν παιδὸς οἶδ' ὅτῳ κατῄνεσας·
γένους δ' ὁποίου, χὠπόθεν, μαθεῖν θέλω.
ΑΓ. Αἴγινα θυγάτηρ ἐγείνατ' Ἀσωποῦ πατρός.
Κλ. Ταύτην δὲ θνητῶν ἢ θεῶν ἔζευξε τίς;
ΑΓ. Ζεύς. Αἰακὸν δ' ἔφυσεν Οἰνώνης πρόμον.
Κλ. Τοῦ δ' Αἰακοῦ παῖς τίς κατέσχε δώματα;
ΑΓ. Πηλεύς. ὁ Πηλεὺς δ' ἔσχε Νηρέως κόρην.
Κλ. Θεοῦ διδόντος, ἢ βίᾳ θεῶν λαβών;
ΑΓ. Ζεὺς ἠγγύησε, καὶ δίδωσ' ὁ κύριος.
Κλ. Γαμεῖ δὲ ποῦ νιν; ἢ κατ' οἶδμα πόντιον;
ΑΓ. Χείρων ἵν' οἰκεῖ σεμνὰ Πηλίου βάθρα.
Κλ. Οὗ φασι κενταύρειον οἰκεῖσθαι γένος;
ΑΓ. Ἐνταῦθ' ἔδαισαν Πηλέως γάμους θεοί.
Κλ. Θέτις δ' ἔθρεψεν, ἢ πατὴρ Ἀχιλλέα;
ΑΓ. Χείρων, ἵν' ἤθη μὴ μάθῃ κακῶν βροτῶν.
Κλ. Φεῦ.
σοφός γ' ὁ θρέψας, χὠ διδοὺς σοφώτερος.
ΑΓ. Τοιόσδε παιδὸς σῆς ἀνὴρ ἔσται πόσις.

Mordet parentes, quando alienis ædibus
Liberos tradit multos poſt labores pater.
Cly. Non ita ſtulta ſum: paſſuram me
Et ipſam exiſtimes hæc (ut nihil opus ſit te monere)
Quando cum hymenæo educam puellam.
Sed lex iſta & tempus poſtulat,
Nomen quidem [eius] noui filii cui deſtinaſti:
Genere autem quo ſit ortus & unde, ſcire cupio.
Aga. AEgina filia naſcebatur Aſopo patre.
Cly. Hanc autẽ mortaliũ aut deorũ quis ſibi cõiugauit?
Aga. Iuppiter. AEacum uerò genuit OEnonæ principẽ.
Cly. AEaci filius quis obtinuit domũ?
Aga. Peleus. Peleus autem habebat Nerei filiam.
Cly. Deo concedente an inuitis dijs accipiens?
Aga. Iuppiter deſponſauit, dedit dominus [pater.]
Cly. Vbinam ducit illam? an in fluctibus marinis?
Aga. Chiron ubi inhabitabat honeſtam Pelei ſedem.
Cly. Vbi aiunt Centaurorum inhabitare genus?
Aga. Ibi ubi celebrarunt Pelei nuptias dij.
Cly. Thetis uerò educauit an pater Achillem?
Aga. Chiron, ne mores diſceret malorum hominum.
Cly. Hem.
Sapiẽs educator: at qui tradidit educãdũ ſapiẽtior.
Aga. Talis uir filiæ tuæ erit maritus.

Universidad de Deusto Biblioteca

Cly. Non contemnẽdus.ſed in qua habitat urbe Græciæ?
Aga. Apidanum ad flumen in Phthiæ finibus.
Cly. Eône abducet meam tuámque uirginem?
Aga. Illi curæ hæc erunt,poſtquam eam habuerit.
Cly. Sint beati: quo uerò die ducet?
Aga. Quum lunæ fauſtus uenerit orbis.
Cly. Initialia uerò iam filiæ mactaſti deæ?
Aga. Mactabo in hac uerſamur re.
Cly. Ac deinde celebrabis conuiuium nuptiale poſterius?
Aga. Quum mactauero uictimas quas me oportet immo
Cly. Nos uerò cõuiuiũ ubi mulieribꝰ parabimꝰ (lare dijs
Aga. Hic ad bene puppatos Achæorum remos.
Cly. Probè & neceſſariò,attamen confer
aliquid.
Aga. Scis ergo quod facturus ſum ô mulier?pare mihi.
Cly. Quid hoc rei eſt?obtemperare enim conſueui tibi.
Aga. Nos illic ubi eſt ſponſus,
Cly. Matre ſine aliquid facietis quæ me facere
oportet?
Aga. Elocabimus tuam filiam inter Græcos.
Cly. Sed nos ubi oportet interim eſſe?
Aga. Proficiſcere Argos,& uirgines cura.
Cly. Relicta filia,quis præferet facem?
Aga. Ego exhibebo facem quæ conueniat ſponſis.

Κλ. Οὐ μεμπτός. οἰκεῖ δ' ἄστυ ποῖον Ἑλλάδος;
ΑΓ. Ἀπιδανὸν ἀμφὶ ποταμὸν, ἐν Φθίας ὅροις.
Κλ. Ἐκεῖσ' ἀπάξει σὴν ἐμήν τε παρθένον;
ΑΓ. Κείνῳ μελήσει ταῦτα τῷ κεκτημένῳ.
Κλ. Ἀλλ' εὐτυχείτην. τίνι δ' ἐν ἡμέρᾳ γαμεῖ;
ΑΓ. Ὅταν σελήνης εὐτυχὴς ἔλθῃ κύκλος.
Κλ. Προτέλεια δ' ἤδη παιδὸς ἔσφαξας θεᾷ;
ΑΓ. Μέλλω γ'. ἐπὶ ταύτῃ καὶ καθέσταμεν τύχῃ.
Κλ. Κἄπειτα δαίσεις τοὺς γάμους ἐσύστερον;
ΑΓ. Θύσας γε θύμαθ' ἅπερ μ' ἐχρῆν θῦσαι θεοῖς.
Κλ. Ἡμεῖς δὲ θοίνην ποῦ γυναιξὶ θήσομεν;
ΑΓ. Ἐνθάδε παρ' εὐπρύμνοισιν Ἀργείων πλάταις.
Σλ. Καλῶς δ', ἀναγκαίως τε· συνενέγκαι δ'
ὅμως.
ΑΓ. Οἶσθ' οὖν ὃ δρᾶσον ὦ γύναι; πιθοῦ δέ μοι.
Κλ. Τί χρῆμα, πείθεσθαι γὰρ εἴθισμαι σέθεν.
ΑΓ. Ἡμεῖς μὲν ἐνθάδ', οὗπερ ἔσθ' ὁ νυμφίος,
Κλ. Μητρός τι χωρὶς δράσεθ' ἃν με δρᾶν
χρεών;
ΑΓ. Ἐκδώσομεν σὴν παῖδα Δαναϊδῶν μέτα.
Κλ. Ἡμᾶς δὲ ποῦ χρὴ τηνικαῦτα τυγχάνειν;
ΑΓ. Χώρει πρὸς Ἄργος, παρθένους τε τημέλει.
Κλ. Λιποῦσα παῖδα; τίς δ' ἀνασχήσει φλόγα;
ΑΓ. Ἐγὼ παρέξω φῶς, ὃ νυμφίοις πρέπει.

Κλ. Οὐχ ὁ νόμος οὗτος. καὶ σὺ δὲ φαῦλ' ἡγῇ τάδε.
Αγ. Οὐ καλὸν ἐν ὄχλῳ σ' ἐξομιλεῖσθαι στρατοῦ.
Κλ. Καλὸν τεκοῦσαν τἀμά γ' ἐκδοῦναι τέκνα.
Αγ. Καὶ τάς γ' ἐν οἴκῳ μὴ μόνας εἶναι κόρας.
Κλ. Ὀχυροῖσι παρθενῶσι φρουροῦνται καλῶς.
Αγ. Πιθοῦ. Κλ. Μὰ τὴν ἄνασσαν Ἀργείαν θεάν.
ἐλθὼν δὲ, τἄξω πρᾶσσε, τἀν δόμοις δ' ἐγώ,
ἃ χρὴ παρεῖναι νυμφίοισι παρθένοις.
Αγ. Οἴμοι. μάτην ἦξ', ἐλπίδος δ' ἀπεσφάλην,
ἐξ ὀμμάτων δάμαρτ' ἀποστεῖλαι θέλων.
σοφίζομαι δὲ, κἀπὶ τοῖσι φιλτάτοις
τέχνας πορίζω, πανταχῇ νικώμενος.
ὅμως δὲ σὺν Κάλχαντι τῷ θυηπόλῳ,
τὸ τῆς θεοῦ φίλον γ', ἐμοὶ δ' οὐκ εὐτυχές,
ἐξιστορήσων εἶμι μόχθον Ἑλλάδος.
Χρὴ δ' ἐν δόμοισιν ἄνδρα τὸν σοφὸν τρέφειν «
γυναῖκα χρηστὴν κἀγαθὴν, ἢ μὴ τρέφειν. «
Χο. Ἥξει δὴ Σιμόεντα καὶ
δίνας ἀργυροειδεῖς
ἄγυρις Ἑλλάνων στρατιᾶς
ἀνά τε ναυσὶν καὶ σὺν ὅπλοις.
Ιλιον ἐς τὸ Τροίας
Φοιβήιον δάπεδον.

Cly. Non moris hoc eſt: et tu ipſe indecoras iudicas hæc.
Aga. Non decet in turba te uerſari exercitus.
Cly. Honeſtum eſt quæ peperi meos elocare liberos.
Aga. Honeſtũ eſt eas quæ domi ſunt, nõ ſolas eſſe puellas.
Cly. Firmis gynæceis cuſtodiuntur probè.
Aga. Pare. Cly. Non per reginam Græcorum deam.
Sed eas, quæ foris ſunt agas quæ domi, ego,
Quæ oportet habere nubentes puellas.
Aga. Heu mihi. fruſtra ueni, ſpe fruſtratus
ſum,
E conſpectu uxorem amandare uolens.
Fallacijs utor, etiam aduerſus chariſſimos
Technas excogito, & tamen undique uincor.
Attamen cum Calchante ſacrifico
Deæ quid gratum, mihi uerò non iucundum [ſit,]
Abſolutius exploratum eo, [&] labores Græciæ.
SED oportet in ædibus uirum ſapientem alere
Vxorem commodam & bonã, aut non [ullã] alere.
Chor. Veniet ad Simoenta et
vortices argenteos
Congregatio Græcorum exercitus
In nauibus & cum armis
Ad Ilium Troiæ,
phœbeum ſolum:

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto Biblioteca

Caſſandram ubi audio
Concutere flauum capillitium,
Virid corona lauri
Ornatam, quando Dei
Varij ſpirant inſtinctus.
Stabunt autem in Pergamorum
Troia & in mœnibus
Troes quum æreo cum ſcuto mars
Per mare uectus, in uelocibus nauibus
Remigatione appropinquabit
Ad Simoentis alueum,
Sororem in æthere geminorum
Dioſcurorum Helenam
A Priamo aſportare uolens
In terram Græcanicam militaribus
Clypeis & haſtis Achæorum,
Pergamum uerò Phrygum urbem,
Turres circum lapideas
Cingens marte rubicundo
Iugulis præſectis capita
Auellens ciuitatem Troiæ
Euertens funditus oppidum,
Faciet puellas multum lacrymari,
Et coniugem Priami.

τὰν Κασσάνδραν ἵν' ἀκούω
ῥίπτειν ξανθοὺς πλοκάμους,
χλωροκόμῳ στεφάνῳ δάφνας
κοσμηθεῖσαν, ὅταν θεοῦ
παντόσυνοι πνεύσωσ' ἀνάγκαι.
στάσονται δ' ἐπὶ Περγάμων
Τροίας ἀμφί τε τείχη
Τρῶες, ὅταν χάλκασπις ἄρης
πόντιος εὐπόροισι πλάταις
εἰρεσίᾳ πελάζῃ
Σιμουντίοις ὀχετοῖς
τὰν τῶν ἐν αἰθέρι δισσῶν
Διοσκούρων Ἑλέναν
ἐκ Πριάμου κομίσαι θέλων
εἰς γᾶν Ἑλλάδα, δοριπόνοις
ἀσπίσι καὶ λόγχαις Ἀχαιῶν.
Πέργαμον δὲ, Φρυγῶν πόλιν,
λαΐνους περὶ πύργους
κυκλώσας ἄρει φονίῳ,
λαιμητόμους κεφαλὰς
σπάσας πόλισμα Τροίας,
πέρσας κατ' ἄκρας πόλιν,
θήσει κόρας πολυκλαύτους,
δάμαρτά τε Πριάμου.

Universidad de Deusto Biblioteca

ἁ δὲ Διὸς Ἑλένα,
κόρα πολύκλαυτος ἔσεται,
πόσιν προλιποῦσα.
μήτ' ἐμοί,
μήτ' ἐμοῖσι τέκνων τέκνοις
ἐλπὶς ἅδε ποτ' ἔλθοι,
οἵαν αἱ πολύχρυσοι Λυ-
δαὶ καὶ Φρυγῶν ἄλοχοι
στήσουσι, παρ' ἱστοῖς μυ-
θεῦσαι τάδ' ἐς ἀλλήλας,
Τίς ἄρα μ' εὐπλοκάμοις κόμας
ἔρυμα δακρυόεντ' ἀκούσας
πατρίδος ὀλομένας ἀπολωτιεῖ,
διὰ σὲ τὰν κύκνου δολιχαύχενος γόνον;
εἰ δὴ φάτις ἔτυμος
ὡς ἔτυχε Λήδ' ὄρνιθ' ἱπταμένῳ,
Διὸς ὅτ' ἠλλάχθη δέμας,
εἴτ' ἐν δέλτοις Πιερίσι
μῦθοι τάδ' ἐς ἀνθρώπους
ἤνεγκαν παρὰ καιρὸν ἄλλως.
Ἀχιλ. Ποῦ τῶν Ἀχαιῶν ἐνθάδ' ὁ στρατη-
λάτης;
τίς ἂν φράσειε προσπόλων τὸν Πηλέως
ζητοῦντά νιν παῖδ' ἐν πύλαις Ἀχιλλέα;

Iouis autem, Helena,
Filia multas lacrymas edet
Relicto marito.
Neque mihi 79
Neque meis liberorum liberis
Spes hæc unquam obueniat
Quali diuites multi auri Ly-
dæ & Phrygum uxores
Stabunt, ad telam collo-
quentes hæc inter ſeſe:
Quiſnam mihi bene plexas comas
Propugnaculum lacrymoſum audiens
Patriæ euerſæ euellet,
Propter te cygni longo ſuperbientis collo prolem?
Si quidem fama uera eſt
Quòd rem habuerit Leda cum aue uolanti,
Iouis quãdo [in eam] permutatum eſt corpus:
Siue quæ ſunt in tabulis Pieridum,
Fabulæ hæc ad homines
Attulerunt obiter.
Ach. *Vbi Achæorum hic [eſt] ductor*
exercitus?
Quis dicet miniſtrorum, Pelei
Quærere eum filium in portis Achillem?

Universidad de Deusto Biblioteca

Non æqualiter enim expectamus Euripi portas
Aliqui ex nobis exiſtentes ſine iugo nuptiarum
AEdibus deſertis relictis, hic
ſedent in litore: alij habentes uxores
Sine liberis. tam uehemens inuaſit amor
Huius expeditionis Græciam non ſine dijs.
Quod igitur iuris ad me pertinet, me oportet dicere
Alius cui opus eſt, ipſe pro ſe dicet.
Terrã enim relinquens Pharſalum & Peleum
Expecto ad tenues hos Euripi flatus
Myrmidones continens, qui mihi ſemper inſtantes
Dicunt, Achilles, quid expectamus? quodnã tẽpus
Adhuc emetiri oportet ad Ilium nauigationem?
Fac, ſi quid es facturus, aut abduc domũ exercitũ,
Atridarum non expectans procraſtinationes.
Cly. O fili deæ Nereidis intus ſermonem
Tuum audiens exiui ex ædibus.
Ach. O ueneranda uerecundia, hanc quamnam uideo
Fœminam forma tam decente præditam?
Cly. Non eſt mirum te nos non nouiſſe, quas non antè
Vidiſti, laudo uerò quòd colis uerecundiam.
Ach. Quæ uerò es? quid uenisti Danaidarum in collectũ
exercitum,
Mulier ad uiros ſcutis ſeptos?

οὐκ ἐξ ἴσου γὰρ μένομεν Εὐρίπου πύλας.
οἱ μὲν γὰρ ἡμῶν ὄντες ἄζυγες γάμων,
οἴκους ἐρήμους ἐκλιπόντες, ἐνθάδε
θάσσουσ' ἐπ' ἀκταῖς. οἱ δ' ἔχοντες εὐνίδας,
ἄπαιδες. οὕτω δεινὸς ἐμπέπτωκ' ἔρως
τῆσδε στρατείας Ἑλλάδι γ' οὐκ ἄνευ θεῶν.
τοὐμὸν μὲν οὖν δίκαιον ἐμὲ λέγειν χρεών.
ἄλλος δ' ὁ χρῄζων, αὐτὸς ὑπὲρ αὑτοῦ φράσει.
γῆν γὰρ λιπὼν Φάρσαλον, ἠδὲ Πηλέα,
μένω 'πὶ λεπταῖς ταῖσδέ γ' Εὐρίπου πνοαῖς,
Μυρμιδόνας ἴσχων, οἵ μ' ἀεὶ προσκείμενοι
λέγουσ', Ἀχιλλεῦ, τί μένομεν; πόσον χρόνον
ἔτ' ἐκμετρῆσαι χρὴ πρὸς Ἴλιον στόλον;
δρᾶ γ', εἴ τι δράσεις, ἢ ἄπαγ' οἴκαδε στρατὸν,
τὰ τῶν Ἀτρειδῶν μὴ μένων μελλήματα.
Κλ. Ὦ παῖ θεᾶς Νηρῆδος, ἔνδοθεν λόγων
τῶν σῶν ἀκούσασ' ἐξέβην πρὸ δωμάτων.
Αχ. Ὦ πότνι' αἰδὼς, τήνδε τίνα λεύσσω ποτὲ
γυναῖκα, μορφὴν εὐπρεπῆ κεκτημένην;
Κλ. Οὐ θαῦμά σ' ἡμᾶς ἀγνοεῖν, οἷς μὴ πάρος
κατεῖδες. αἰνῶ δ' ὅτι σέβεις τὸ σωφρονεῖν.
Αχ. Τίς δ' εἶ; τί δ' ἦλθες Δαναΐδων εἰς σύλ-
λογον,
γυνὴ πρὸς ἄνδρας ἀσπίσιν πεφραγμένους;

Universidad de Deusto
Biblioteca

Κλυ. Λήδας μὲν εἰμὶ παῖς, Κλυταιμνήστρα
δέ μοι
ὄνομα, πόσις δέ μοι 'στὶν Ἀγαμέμνων ἄναξ.
Αχ. Καλῶς ἔλεξας ἐν βραχεῖ τὰ καίρια·
αἰσχρὸν δέ μοι γυναιξὶ συμβάλλειν λόγους.
Κλ. Δεινόν. τί φεύγεις; δεξιάν γ' ἐμῇ χερὶ
σύναψον, ἀρχὴν μακαρίαν νυμφευμάτων.
Αχ. Τί φῄς; ἐγώ σοι δεξιάν; αἰδούμεθ' ἂν
Ἀγαμέμνον' εἰ ψαύοιμεν ὧν μή μοι θέμις.
Κλ. Θέμις μάλιστα, τὴν ἐμὴν ἐπεὶ γαμεῖς
παῖδ', ὦ θεᾶς παῖ ποντίας Νηρηΐδος. (ναι,
Αχ. Ποίοις γάμοις ἔφησθ'; ἀφασία μ' ἔχει γύ-
εἰ μή τι παρανοοῦσα καινουργεῖς λόγον.
Κλ. Πᾶσιν τόδ' ἐμπέφυκεν αἰδεῖσθαι φίλοις
καινοὺς ὁρῶσι, καὶ γάμου μεμνημένοις.
Αχ. Οὐ πώποτ' ἐμνήστευσα παῖδα σὴν γύναι,
οὐδ' ἐξ Ἀτρειδῶν ἦλθέ μοι λόγος γάμων.
Κλ. Τί δῆτ' ἂν εἴη; σὺ πάλιν αὖ λόγοις ἐμοῖς
θαύμαζ'. ἐμοὶ γὰρ θαύματ' ἐστὶ τὰ παρὰ σοῦ.
Αχ. Εἴκαζε· κοινόν ἐστιν εἰκάζειν τάδε.
ἄμφω γὰρ οὐ ψευδόμεθα τοῖς λόγοις ἴσως.
Κλ. Ἀλλ' ἦ πέπονθα δεινά. μνηστεύω γάμους
οὐκ ὄντας, ὡς εἴξασιν. αἰδοῦμαι τάδε.
Αχ. Ἴσως ἐκερτόμησε κἀμὲ καὶ σέ τις.

Cly. Ledæ ſum filia, Clytæmneſtra
mihi
Nomen: maritus autem mihi eſt Agamemnon rex.
Ach. Aptè dixiſti breuiter opportuna:
Turpe uerò mihi cũ mulieribus cõferre ſermones.
Cly. Hem, quid fugis? dextram meæ manui
Adiunge, principium felix deſponſationis.
Ach. Quid ais? Ego ne tibi dexteram? ueremur
Agamemnonem, ſi tangamus quæ non mihi fas.
Cly. Maximè fas [eſt,] meam quoniam duces
Filiam, deæ ô fili marinæ Nereidis.
Ach. Quas nuptias dicis? ſtupor mutus me habet mulier,
Niſi quid errans nouum dicis ſermonem.
Cly. Omnibus hoc innatũ eſt ut uereantur quũ amicos
Nouos uident, & nuptiarum quum fit mentio. 81
Ach. Nunquam ambiui filiam tuam mulier,
Neque ab Atridis uenit mihi ſermo de nuptijs.
Cly. Quid tandem fuerit? tu iterum ſermonem meum
Mirare: nam mihi mira ſunt tua.
Ach. Conijce: commune eſt utrique conijcere hæc.
Ambo enim non mentimur uerbis fortaſſe.
Cly. At patior indigna: concilio nuptias
Quæ non ſunt, ut uidetur. Pudet horum.
Ach. Fortaſſe illuſit mihi & tibi aliquis.

Universidad de Deusto Biblioteca

Verùm incuriæ mandes iſta & leniter feras.

Cly. Vale: non enim rectis oculis te amplius intueor,
Mendax quum facta ſim & paſſa indigna.

Ach. Et tibi hoc eſt à me [reſponſum] maritum autẽ tuũ
Vado quærens intra ædes.

Min. O hoſpes AEaci genus, mane: nam te appello
Dea natum filium & te Ledæ filiam.

Ach. Quis uocat portis apertis? ut attonitus uocat?

Min. Seruus. non inſoleſco hoc: fortuna enim me non ſinit.

Ach. Cuius? meus quidem non: ſeiuncta mea & Agamemnonis.

Min. Harum ante quas ſto ædium, Tyndareo dante patre.

Ach. Stamus: dic ſiquid uis quorum me ſiſtis gratia.

Min. An ſoli uos duo ante ædes filij aſtatis portis. 82

Cly. Tanquam ſolis loqui poteris: egredere ex regis ædibus.

Min. O Fortuna prouidentiáque mea, ſerua quos ego uolo.

ἀλλ' ἀμελίᾳ δὸς αὐτὰ, καὶ φαύλως φέρε.

Κλ. Χαῖρ'· οὐ γὰρ ὀρθοῖς ὄμμασίν σ' ἔτ' εἰσορῶ,
ψευδὴς γενομένη, καὶ παθοῦσ' ἀνάξια.

Αγ. Καὶ σοὶ τόδ' ἐστὶν ἐξ ἐμοῦ. πόσιν δὲ σὸν
στείχω ματεύσων τῶνδε δωμάτων ἔσω.

Θερ. Ω ξέν' Αἰακοῦ γένεθλον, μεῖνον, ὥς σέ τοι λέγω
τὸν θεᾶς γεγῶτα παῖδα, καὶ σὲ τὴν Λήδας κόρην.

Αχ. Τίς ὁ καλῶν πύλας παροίξας; ὡς τεταρβηκὼς καλεῖ.

Θερ. Δοῦλος. οὐχ ἁβρυνόμαι τῷδ'· ἡ τύχη γάρ μ' οὐκ ἐᾷ.

Αχ. Τίνος; ἐμὸς μὲν οὐχί. χωρὶς τἀμὰ καὶ Ἀγαμέμνονος.

Θερ. Τῶνδε τῶν πάροιθεν οἴκων, Τυνδάρεω δόντος πατρός.

Αχ. Εσταμεν· φράζ' εἴ τι χρῄζεις ὧν μ' ἐπέσχες οὕνεκα.

Θερ. Η μόνω πάροιθεν δῆτα τῶνδ' ἐφέστατον πύλαις;

Κλ. Ὡς μόνοις λέγοις ἄν, ἔξω δ' ἐλθὲ βασιλείων δόμων.

Θερ. Ω τύχη, πρόνοιά θ' ἡ 'μὴ σῶσον οὓς ἐγὼ θέλω.

Universidad de Deusto Biblioteca

Αχ. Ο λόγος εἰς μέλλοντ' ἂν ὤσῃ χρόνον ἔχει δ' ὄγκον τινά.

Κλ. Δεξιᾶς ἕκατι μὴ μέλλ', εἴ τι μοι χρῄζεις λέγειν.

Θερ. Οἶσθα δῆτά γ' ὅστις ὤν σοι καὶ τέκνοις εὔνοις ἔφυν;

Κλ. Οἶδά σ' ὄντ' ἐγὼ παλαιὸν δωμάτων ἐμῶν λάτριν.

Θερ. Χὤτι δή με ταῖς σαῖς φερναῖς ἔλαβεν Ἀγαμέμνων ἄναξ;

Κλ. Ἦλθες εἰς Ἄργος μεθ' ἡμῶν, κἀμὸς ἦσθ' ἀεί ποτε.

Θε. Ὧδ' ἔχει. καὶ σοὶ μὲν εὔνους εἰμί, σῷ δ' ἧσσον πόσει.

Κλ. Ἐκκάλυπτε νῦν ποθ' ἡμῖν οὕστινας λέγεις λόγους.

Θερ. Παῖδα σὴν πατὴρ ὁ φύσας αὐτόχειρ μέλλει κτανεῖν.

Κλ. Πῶς; ἀπέπτυσ' ὦ γεραιὲ μῦθον. οὐ γὰρ εὖ φρονεῖς.

Θε. Φασγάνῳ λευκὴν φονεύων τὴν ταλαιπώρου δέρην.

Κλυ. Ὦ τάλαιν' ἐγώ. μεμηνὼς ἆρα τυγχάνει πόσις;

Min. *Sermo hic in futurum protrahatur. tempus habet pondus aliquod.*

Cly. *Per dextram, ne cunctare ſiquid mihi uis dicere.*

Min. *Scis ſanè qualis ſim. tibi & liberis beneuolus ſum.*

Cly. *Scio te eſſe ego ueterem ædium mearum miniſtrum.*

Min. *Et quòd me cum tua dote accepit Agamemnon rex ?*

Cly. *Veniſti Argos nobiſcum, & meus fuiſti ſemper.*

Min. *Sic habet, & tibi equidem beneuolus ſum: tuo autem minus marito.*

Cly. *Aperito nunc tandem nobis quæ dicis uerba.*

Min. *Filiam tuam pater qui genuit, ſua manu occiſurus eſt.*

Cly. *Quomodò abominor ô ſenex ſermonem: non enim ſapis.*

Min. *Gladio candidum cædens miſeræ collum.*

Clyt. *O miſeram me, an inſanit maritus?*

Universidad de Deusto
Biblioteca

Min. Sanæ mentis eſt: præterquam quòd erga te & tuã filiam hac in re non ſapit.

Cly. Qua de cauſa? quis illum agitat malus genius?

Min. Oracula, ut inquit Calchas: ut proficiſcatur exercitus.

Cly. Quo? miſeram me, infelicem illam quam pater eſt interfecturus. 83

Min. Dardani ad ædes, Helenam Menelaus ut accipiat.

Cly. Nũ igitur Iphigeniæ Helenæ reditus erat fatalis?

Min. Omnem rem tenes. Dianæ immolaturus filiam tuã eſt pater.

Cly. Nuptiæ uerò quem habebant prætextũ qui me adduxit domo?

Min. Vt adduceres cum gaudio Achilli filiam deſponſura tuam.

Cly. O filia, uenis ad exitium & tu & mater tua.

Min. Miſera patimini uos ambæ. & dira Agamemnon auſus eſt.

Cly. Perij miſera: lacrymas oculi non amplius retinent.

Min. SIQVIDEM dolorificũ, liberis orbatã lacrymas fundere.

Cly. Sed tu hæc ô ſenex, unde dicis te ſcire atq; audiſſe?

Θε. Ἀρτίφρων, πλὴν εἰς σὲ καὶ τὴν παῖδα·-
-τοῦτο δ' οὐ φρονεῖ.

Κλ. Ἐκ τίνος λόγου; τίς αὐτὸν οὑπάγων ἀλαστόρων;

Θε. Θέσφατ'. ὥς γε φησὶ Κάλχας,-
-ἵνα πορεύηται στρατός.

Κλ. Ποῖ; τάλαιν' ἐγώ. τάλαινα δ'-
-ἣν πατὴρ μέλλει κτανεῖν.

Θε. Δαρδάνου πρὸς δώμαθ', Ἑλένην
-Μενέλεως ὅπως λάβῃ. (μόρος;

Κλ. Εἰς ἄρ' Ἰφιγένειαν Ἑλένης νόστος ἦν πεπρω-

Θε. Πάντ' ἔχεις. Ἀρτέμιδι θύσειν-
-παῖδα σὴν μέλλει πατήρ.

Κλ. Ὁ δὲ γάμος τίν' εἶχε τὴν πρόφασιν,-
-ἥ μ' ἐκόμισ' ἐκ δόμων; (φεύγουσα σήν.

Θερ. Ἵν' ἀγάγῃς χαίρουσ' Ἀχιλλεῖ παῖδα νυμ-

Κλ. Ὦ θύγατερ, ἥκεις ἐπ' ὀλέθρῳ καὶ σύ-
-καὶ μήτηρ σέθεν.

Θε. Οἰκτρὰ πάσχετον δύ' οὖσαι, δεινὰ δ' Ἀγα-
μέμνων ἔτλη.

Κλυ. Οἴχομαι τάλαινα, δακρύοντ' ὄμματ'
οὐκέτι στέγει.

Θε. Εἴπερ ἀλγεινὸν τὸ τέκνων στερομένην δακρυρ-
ῥοεῖν. (σμένος;

Κλ. Σὺ δὲ τάδ' ὦ γέρον πόθεν φῂς εἰδέναι πεπυ-

N.i.

Θερ. Δέλτον ὠχόμην φέρων σοι πρὸς τὰ πρὶν γεγραμμένα.

Κλυτ. Οὐκ ἐῶν ἢ ξυγκελεύων παῖδ' ἄγειν θανουμένην;

Θερ. Μὴ μὲν οὖν ἄγειν· φρονῶν γὰρ ἔτυχε σὸς πόσις τότ' εὖ.

Κλυτ. Κᾆτα πῶς φέρων γε δέλτον οὐκ ἐμοὶ δίδως λαβεῖν;

Θερ. Μενέλεως ἀφείλεθ' ἡμᾶς, ὃς κακῶν τῶνδ' αἴτιος.

Κλυτ. Ω τέκνον Νηρῇδος, ὦ παῖ Γηλέως, κλύεις τάδε;

Αχιλ. Εκλυον οὖσαν ἀθλίαν σε· τὸ δ' ἐμὸν, οὐ φαύλως φέρω.

Κλυτ. Γαῖδά μου κατακτενοῦσι σοῖς δολώσαντες γάμοις;

Αχιλλ. Μέμφομαι κἀγὼ πόσει σῷ, κοὐχ ἁπλῶς οὕτω φέρω.

Κλυτ. Οὐκ ἐπαιδεσθήσομαί γε προσπεσεῖν τὸ σὸν γόνυ,

θνητὸς ἐκ θεᾶς γεγῶτα. τί γὰρ ἐγὼ σεμνύνομαι;

Ἐπὶ τίνος σπουδαστέον μοι μᾶλλον ἢ τέκνου πέρι;

Min. *Literas ibam adferens ti bi præter illas quæ antè erant ſcriptæ.*

Cly. *An prohibens an iubens filiam adducere ad necem?*

Min. *Vt ne adduceres: reſipuerat enim tuus maritus tunc.*

Cly. *Et poſtea quomodo quum ferres literas, non mihi dabas ut acciperem?*

Min. *Menelaus eripuerat nobis, qui malorum horum autor[eſt.]*

Cly. *O fili Nereidis, ô fili Pelei, audis hæc?*

Ach. *Audio eſſe miſeram te. quod ad me, non leuiter fero.*

Cly. *Filiam meam interficient tuis decipientes nuptijs.*

Ach. *Indignor & ego marito tuo, neque leuiter ſic fero.*

Cly. *Non uerebor accidere ad genua tua,*

[Ego] mortalis [tibi] ex dea nato. quid enim ego ſuperbiam?

Pro quo laborandum mihi magis quàm pro filia?

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto Biblioteca

Sed auxiliare ô deæ fili meo infortunio,
Et ei quæ eſt dicta uxor tua: fruſtra quidem, attamen
Tibi coronans ego eam adduxi tanquam nupturam. (bro erit,
Nunc uerò ad mactationem adduco: tibi uerò pro-
Qui nō adiuueris. etſi enim nō nuptijs ei coniugatꝰ
Tamē dictus es miſeræ uirginis charꝰ maritꝰ (ſis,
Per mentum, per tuam dexteram, pérq; matrem,
(Nomen enim tuum me perdidit, quo te opem ferre oportet.)
Non poſſum ad arā cōfugere aliā quā tua genua:
Neque amicus ullus arridet mihi.
Agamemnonis audis
Crudelia & audacia conſilia. Veni (ut uides) mulier
Ad naualem exercitum effrenem & ad mala audacem:
Vtilem uerò, quando uoluerint. at ſi auſus fueris tu pro me
Manum tuam extendere, ſalui ſumus: ſin minus, non ſalui ſumus.
Cho. *ACERbū [eſt] parere, & adfert deſideriū ingēs*
Omnibúſque commune ut laborent pro liberis.

ἀλλ' ἄμυνον ὦ θεᾶς παῖ τῇ τ' ἐμῇ δυσπραξίᾳ,
τῇ τε λεχθείσῃ δάμαρτι σῇ. μάτην μὲν, ἀλλ' ὅμως
σοὶ καταστέψασ' ἐγώ νιν ἦγον ὡς γαμουμένην.
νῦν δ' ἐπὶ σφαγὰς κομίζω. σοὶ δ' ὄνειδος ἵξεται,
ὅστις οὐκ ἤμυνας. εἰ γὰρ μὴ γάμοισιν ἐζύγης,
ἀλλ' ἐκλήθης γοῦν ταλαίνης παρθένου φίλος πόσις,
πρὸς γενειάδος, πρὸς σῆς δεξιᾶς, πρὸς τε μητέρος·
ὄνομα γὰρ τὸ σόν μ' ἀπώλεσ', ᾧ σ' ἀμυναθεῖν χρεών·
οὐκ ἔχω βωμὸν καταφυγεῖν ἄλλον ἢ τὸ σὸν γόνυ,
οὐδὲ φίλος οὐδεὶς γελᾷ μοι. τὰ δ' Ἀγαμέμνονος κλύεις
ὠμὰ καὶ πάντολμ'. ἀφῖγμαι δ' ὥσπερ εἰσορᾷς, γυνὴ cc
ναυτικὸν στράτευμ' ἄναρχον, κἀπὶ τοῖς κακοῖς θρασύ,
χρήσιμον δ' ὅταν θέλωσιν. ἢν δὲ τολμήσῃς σύ μου
χεῖρ' ὑπερτεῖναι, σεσώσμεθ'· εἰ δὲ μὴ, οὐ σεσώσμεθα.
Χο. Δεινὸν τὸ τίκτειν, καὶ φέρει φίλτρον μέγα cc
Πᾶσίν τε κοινὸν, ὥσθ' ὑπερκάμνειν τέκνων. cc

Universidad de Deusto Biblioteca

Αχ. Ὑψηλόφρων μοι θυμὸς αἴρεται πρόσω,
ἐπίσταται δὲ τοῖς κακοῖσί τ' ἀσχαλᾶν,
μετρίως τε χαίρειν τοῖσιν ἐξωγκωμένοις.
Χορ. Λελογισμένοι γὰρ οἱ τοιοίδ' εἰσὶ βροτῶν,
ὀρθῶς διαζῆν τὸν βίον γνώμης μέτα.
Αχ. Ἔστιν μὲν οὖν ἵν' ἡδὺ μὴ λίαν φρονεῖν· "
Ἔστιν δὲ χὤπου χρήσιμον, γνώμην ἔχειν. "
ἐγὼ δ' ἐν ἀνδρὸς εὐσεβεστάτου τραφεὶς
Χείρωνος, ἔμαθον τοὺς τρόπους ἁπλοῦς ἔχειν.
καὶ τοῖς Ἀτρείδαις, ἢν μὲν ἡγῶνται καλῶς,
πεισόμεθ'· ὅταν δὲ μὴ καλῶς, οὐ πεισόμεθα.
ἀλλ' ἐνθάδ' ἐν Τροίᾳ τ' ἐλευθέραν φύσιν
παρέχων Ἄρει τὸ κατ' ἐμέ, κοσμήσω δορί.
σὲ δ' ὦ σχέτλια παθοῦσα πρὸς τῶν φιλτάτων,
ἃ δὴ κατ' ἄνδρα γίγνεται νεανίαν,
τοσοῦτον οἶκτον περιβαλὼν καταστελῶ,
κοὔποτε κόρη σὴ πρὸς πατρὸς σφαγήσεται,
ἐμὴ φατισθεῖσ'· οὐ γὰρ ἐμπλέκειν πλοκὰς
ἐγὼ παρέξω σῷ πόσει τοὐμὸν δέμας.
τοὔνομα γάρ, εἰ καὶ μὴ σίδηρον ἤρατο,
τοὐμὸν, φονεύσει παῖδα σήν. τὸ δ' αἴτιον,
πόσις σός. ἁγνὸν δ' οὐκέτ' ἐστὶ σῶμ' ἐμόν.
εἰ δι' ἔμ' ὀλεῖται, διά τε τοὺς ἐμοὺς γάμους,
ἡ δεινὰ τλᾶσα κοὐκ ἀνεκτὰ παρθένος,

EXCELSVS mihi animus attollitur ulterius:
Nouit malis dolere,
Et moderatè gaudere ſecundis.
Cho. RATIONE enim edocti tales ſūt inter homines,
Rectè uitam agere cum prudentia.]
Ach. EST ubi dulce ſit non nimium ſapere:
Eſt etiam ubi utile ſit eſſe ſapientem.
Ego autem in [ædibus] uiri pientiſſimi enutritus
Chironis, didici mores ſimplices habere:
Et Atridis, ſi quidem præerunt rectè,
Parebimus: quando autem nō rectè, nō parebimꝰ
sed hîc & in Troia liberum animum
Præbens marti, (quātū in me eſt) ornabo pugnādo.
Te uerò ô miſeranda paſſa à chariſſimis,
86 Quantum quidem per uirum fieri poteſt iuuenem,
Tantā [tui] commiſerationē induēs, tutā te ſta-
Et nunquam puella tua à patre mactabitur (tuā:
Quæ mea dicta eſt: nō enim intricandā plicis [do
Concedam tuo marito meam perſonam: (loſis]
Nomen enim (etiamſi ferrum non ſuſtulerit)
Meum, interficiet filiam tuam. in cauſa uerò
Maritus tuus: purū autē nō amplius eſt corpus meū
Quòd ſi propter me peribit & propter meas nuptias
Atrocia ſuſtinens & non ferenda uirgo,

Miris & indignis modis contumelia affecta:
Ego peſſimus eſſem Achæorum [omnium] uir:
Ego nullius pretij (at Menelaus in numero uirorũ)
Tanquam non Peleo ſed malo genio natus,
Si quidem cædi faciendæ ſeruiret meum nomẽ tuo (marito.
Per eũ qui in humidis fluctibꝰ educatꝰ eſt,
Nereum patrem Thetidis quæ me peperit,
Non tanget tuam filiam Agamemnon rex:
Ne quidem ſu mmam manum ut inijciat ueſti
eius:
Aut Sipylus erit urbs [extrema &] terminꝰ barba- (rorum
Vnde naſcuntur duces genere:
Ac Phthia mea nunquam uocabitur [urbs:]
Noxia uaſa et aquã qua manus abluũtur, auferet
Calchas uates: quis enim uates uir eſt?
Is qui pauca uera at multa falſa dicit,
Si ita ceciderit: ſi non ita ceciderit, elabitur.
Aut propter eos qui collocãt, innumerabiles puellæ
Venantur thalamum meum: dictum ſit hoc.
Sed iniuria nos affecit 87
rex Agamemnon:
Oportebat autẽ ipſum petere nomen meum à me
[ad]
Venationem filiæ: Clytæmneſtra uerò mihi

θαυμαστὰ δ᾽ ὡς ἀνάξι᾽ ἠτιμασμένη·
ἐγὼ κάκιστος ἦν ἄρ᾽ Ἀργείων ἀνήρ,
ἐγὼ τὸ μηδὲν (Μενέλεως δ᾽ ἐν ἀνδράσιν)
ὡς οὐχὶ Πηλέως ἀλλ᾽ ἀλάστορος γεγὼς,
εἴπερ φονεύει τοὐμὸν ὄνομα σῷ πόσει.
Μὰ τὸν δι᾽ ὑγρῶν κυμάτων τεθραμμένον
Νηρέα φυτουργὸν Θέτιδος, ἥ μ᾽ ἐγείνατο,
οὐχ ἅψεται σῆς θυγατρὸς Ἀγαμέμνων ἄναξ,
οὐδ᾽ εἰς ἄκραν χεῖρ᾽ ὥστε προσβαλεῖν πέ-
πλοις·
ἢ Σίπυλος ἔσται πόλις ὅρισμα βαρβάρων,
ὅθεν πεφύκασ᾽ οἱ στρατηλάται γένος,
Φθία δὲ τοὐμὸν οὐδαμοῦ κεκλήσεται,
πικροὺς δὲ προχύτας, χέρνιβάς τ᾽ ἀνάξεται
Κάλχας ὁ μάντις. τίς δὲ μάντις ἔστ᾽ ἀνήρ;
ὃς ὀλίγ᾽ ἀληθῆ, πολλὰ δὲ ψευδῆ λέγει
τυχὼν ὅταν δὲ μὴ τύχῃ, διοίχεται.
ἢ τῶν γαμούντων ἕκατι μυρίαι κόραι
θηρῶσι λέκτρον τοὐμόν. εἴρηται τόδε.
ἀλλ᾽ ὕβριν ἐς ὑμᾶς ὕβρισ᾽ Ἀγαμέμνων ἄ-
ναξ.
χρῆν δ᾽ αὐτὸν αἰτεῖν τοὐμὸν ὄνομ᾽ ἐμοῦ
πάρα,
θήραμα παιδός. ἡ Κλυταιμνήστρα δέ μοι

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto Biblioteca

μάλισ' ἐπείθη θυγατέρ' ἐκδοῦναι πόσις·
ἔδωκέ τ' ἂν Ἕλλησιν, εἰ πρὸς Ἴλιον
ἐν τῷδ' ἔκαμνε νόστος· οὐκ ἠρνούμεθ' ἂν
τὸ κοινὸν αὔξειν, ὧν μέτ' ἐστρατευόμην.
νῦν δ' οὐδέν εἰμι παρά γε τοῖς στρατηλάταις.
ἐν εὐμαρεῖ τε δρᾶν τε καὶ μὴ δρᾶν καλῶς
τάχ' εἴσεται σίδηρος, ὃν πρὶν εἰς Φρύγας
ἐλθεῖν, φόνου κηλῖσιν αἵματι χρανῶ,
εἴ τις με τὴν σὴν θυγατέρ' ἐξαιρήσεται.
ἀλλ' ἡσύχαζε· θεὸς ἐγὼ πέφηνά σοι
μέγιστος, οὐκ ὤν, ἀλλ' ὅμως γενήσομαι.
Χορ. Ἔλεξας ὦ παῖ Πηλέως σοῦ τ' ἄξια,
καὶ τῆς ἐναλίας δαίμονος σεμνῆς θεοῦ.
Κλ. Φεῦ.
πῶς ἄν σ' ἐπαινέσαιμι μὴ λίαν λόγοις,
μήτ' ἐνδεῶς, μήτ' ἀπολέσαιμι τὴν χάριν;
Αἰνούμενοι γὰρ οἱ 'γαθοὶ, τρόπον τινὰ “
Μισοῦσι τοὺς αἰνοῦντας, ἐὰν αἰνῶσ' ἄγαν. “
αἰσχύνομαι δὲ παραφέρουσ' οἰκτροὺς λόγους,
ἰδίᾳ νοσοῦσα· σὺ δ' ἄνοσος κακῶν ἐμῶν.
ἀλλ' οὖν ἔχει τι σχῆμα, κἂν ἄπωθεν ᾖ, “
ἀνὴρ ὁ χρηστὸς δυστυχοῦντας ὠφελεῖν. “
οἴκτειρε δ' ἡμᾶς (οἰκτρὰ γὰρ πεπόνθαμεν)
ἣ πρῶτα μέν σε γαμβρὸν οἰηθεῖσ' ἔχειν,

Potiſſimùm perſuaſa fuiſſet ut filiã elocaret ma-
Ac dediſſem eam Græcis, ſi ad Ilium (rito:
In hoc laborabat abitus: non recuſaſſemus
Cõmune [bonũ] augere [eorum] quibus cũ milito.
Nunc uerò nihil ſum apud duces.
Facilè & facere & non facere rectè (Phrygas
Fortaſſe nouerit ferrum [hoc:] quod priuſquam ad
Perueniamus, cædis maculis [&]ſanguine polluã,
Si quis mihi tuam filiam uolet eripere.
Sed ſis quieta: deus ego apparui tibi
Maximus: quanquam is non ſum, ſed tamen ero.
Cho. Dixiſti ô fili Pelei quæ te digna ſunt,
Et marina diua ueneranda dea.
Cly. Heu.
Quomodo te laudauero neque nimiis uerbis
Neque tenuiter, neque amiſerim gratiam?
QVVM enim laudantur boni, aliquo modo
Oderunt eos qui laudant, ſi ij prædicent immodicè.
88 Erubeſco autẽ proferre miſerabilia uerba, (lis meis.
Proprio malo laborans, tu quum alienus ſis à ma
Sed tamen habet aliquã ſpeciẽ, ut etiãſi ſit alienus,
Vir bonus infortunatos iuuet.
Miſereat te noſtri: (miſeranda enim patimur)
Quæ primùm quidẽ te generũ exiſtimãs habiturã,

Universidad de Deusto Biblioteca

Vanā habui ſpem, deinde tibi fortaſſis
Omen fuerit futuris nuptijs
Moriens mea filia, quod te cauere oportet:
Sed bene initio dixiſti, bene etiam in fine.
Tu enim ſi uolueris, filia mea ſeruabitur.
Viſne eam ſupplicem tuum amplecti genu?
A uirgine quidē aliena hæc, tamē ſi tibi uidebitur
Veniet cum pudore oculos habens liberos.
Aut abſente ea, hæc conſequar abs te?
Ach. *Maneat domi. pudicam decet*
pudor.
Cly. *Attamen quantum fieri poteſt, uereri oportet.*
Ach. *Tu neque tuam filiam adducito in conſpectū meū,*
Neque in probrū incōſideratū deueniamꝰ mulier.
EXERCITVS *enim collectꝰ otioſus quū eſt à re,*
Fabulas prauas & maledicas amat. (bꝰ domeſticis
Omnino uerò, mihi ſupplicātes, deuenietis eôdem
Quô ſi non ſupplex fueris. nam mihi certandū eſt
Maximè ut uos liberem à malis: 89
Itaq; hoc unū quū audieris, ſcito nō mēdaciter me
Quòd ſi falſa dicam & fruſtra [uos] ludā, (dicere.
Moriar. non moriar, ſi ſeruauero puellam.
Cly. *Sis felix, ſemper afflictos iuuans.*
Ach. *Audi nunc, ut res geratur rectè.*

κενὴν κατέσχον ἐλπίδ᾽, εἶτά σοι τάχα
ὄρνις γένοιτ᾽ ἂν τοῖσι μέλλουσιν γάμοις,
θανοῦσ᾽ ἐμὴ παῖς, ὅ σε φυλάξασθαι χρεών.
ἀλλ᾽ εὖ μὲν ἀρχὰς εἶπας, εὖ δὲ καὶ τέλη·
σοῦ γὰρ θέλοντος παῖς ἐμὴ σωθήσεται.
βούλει νιν ἱκέτιν σὸν περιπτύξαι γόνυ;
ἀπαρθένευτα μὲν τάδ᾽· εἰ δέ σοι δοκεῖ,
ἥξει δ᾽ αἰδοῦς ὄμμ᾽ ἔχουσ᾽ ἐλεύθερον,
ἢ μὴ παρούσης ταῦτα τεύξομαι σέθεν;
Αχιλ. Μενέτω κατ᾽ οἴκους· σεμνὰ γὰρ σεμνύ-
νεται.
Κλυ. Ομως δ᾽ ὅσον γε δυνατὸν, αἰδεῖσθαι χρεών.
Αχ. Σὺ μήτε σὴν παῖδ᾽ ἔξαγ᾽ ὄψιν εἰς ἐμήν,
μήτ᾽ εἰς ὄνειδος ἀμαθὲς ἔλθωμεν, γύναι.
Στρατὸς γὰρ ἀθρόος, ἀργὸς ὢν τῶν οἴκοθεν, "
λέσχας πονηρὰς καὶ κακοστόμους φιλεῖ. "
πάντως δ᾽ ἐμ᾽ ἱκετεύοντες ἥξετ᾽ εἰς ἴσον,
εἴτ᾽ ἀνικέτευτος ἦς. ἐμοὶ γὰρ εἷς ἀγὼν
μέγιστος, ὑμᾶς ἐξαπαλλάξαι κακῶν.
ὡς ἕν γ᾽ ἀκούσασ᾽, ἴσθι μὴ ψευδῶς μ᾽ ἐρεῖν.
ψευδῆ λέγων δὲ καὶ μάτην ἐγκερτομῶν,
θάνοιμι· μὴ θάνοιμι δ᾽ ἢν σώσω κόρην.
Κλ. ὄναιο, συνεχῶς δυστυχοῦντας ὠφελῶν.
Αχ. Ακουε δή νυν, ἵνα τὸ πρᾶγμ᾽ ἔχῃ καλῶς.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Κλυ. Τί τοῦτ' ἔλεξας; ὡς ἀκουστέον γέ σου.
Αχ. Πειθῶμεν αὖτις πατέρα βέλτιον φρονεῖν.
Κλυ. Κακός τις ἐστὶ, καὶ λίαν ταρβεῖ στρατόν.
Αχ. Αλλ' οἱ λόγοι γε καταπαλαίουσιν λόγους. cc
Κλυτ. Ψυχρὰ μὲν ἐλπίς· τί δὲ χρή με δρᾶν
φράσον.
Αχιλ. Ικέτευ' ἐκεῖνον πρῶτα μὴ κτείνειν τέκνα·
ἂν δ' ἀντιβαίνῃ, πρὸς ἐμέ σοι πορευτέον.
εἰ γὰρ τὸ χρῇζον ἐπίθετ', οὐ τοὐμὸν χρεὼν
χωρεῖν· ἔχει γὰρ τοῦτο τὴν σωτηρίαν·
κἀγώ τ' ἀμείνων πρὸς φίλον γενήσομαι,
στρατός τ' ἂν οὐ μέμψαιτό μ', εἰ τὰ πράγματα
λελογισμένως πράσσοιμι μᾶλλον ἢ σθένει·
καλῶς δὲ κρανθέντων, πρὸς ἡδονὴν φίλοις,
σοί τ' ἂν γένοιτο κἂν ἐμοῦ χωρὶς τάδε.
Κλυτ. Ως σώφρον' εἶπας· δραστέον δ' ἅ σοι δοκεῖ.
ἢν δ' αὐτὰ μὴ πράσσωμεν, ἂν ἐγὼ θέλω,
ποῦ σ' αὖθις ὀψόμεσθα; ποῦ χρή μ' ἀθλίαν
ζητοῦσαν εὑρεῖν σὴν χέρ' ἐπίκουρον κακῶν;
Αχ. Ημεῖς σε φύλακες οὗ χρεὼν φυλάσσομεν·
μή τις σ' ἴδῃ στείχουσαν ἐπτοημένην
Δαναῶν δι' ὄχλων, μὴ δὲ πατρῷον δόμον
αἴσχυν'. ὁ γάρ τοι Τυνδάρεως οὐκ ἄξιος
κακῶς ἀκούειν· ἐν γὰρ Ελλησιν μέγας.

Cly. Quid hoc dixiſti? equidem audiam te[uolens.]
Ach. Perſuadeamus patri ut melius ſapiat.
Cly. Ignauus quiſpiam eſt, & nimis timet exercitum.
Ach. Sed rationes ſuperant rationes.
Cly. Frigida ſpes: ſed quidnam me oporteat facere,
dicas.
Ach. Supplica illi primùm ne occidat liberos:
Quòd ſi reſtiterit, ad me tibi eundum eſt.
Si enim id quod uis perſuadebitur, non meã operã
Procedere: nam ipſa res ſalua eſt: (opus eſt
Et ego rectius affectus erga amicum fuero,
Et exercitus non culpauerit me, ſi negotium
Ratione adminiſtrauero magis quàm uiribus:
Et rebus bene per actis, uoluptati amicis
Et tibi fuerint etiam ſine me, hæc.
Cly. Quàm ſapienter dixiſti: faciam ut tibi uidetur.
Quòd ſi iſta non perfecerimus quæ ego uolo,
Vbi te iterum uidebimus? quò oportet me miſeram
Ire ut inueniam tuam manum auxiliatricẽ malis?
Ach. Nos te cuſtodes, ubi opus eſt, obſeruabimus: 99
Ne quis te uideat ire conſternatam
Danaûm per turbas, nec paternam domum
Dedecores. Nam Tyndareus non dignus[eſt]
Vt malè audiat: inter Græcos enim magnus.

Cly. Eſt ſic:tu præcipe,tibi me ſeruire æquum eſt.
Si ſunt dij,tu,iuſtus quum ſis uir tu,
Bona conſequeris:ſin minus,quid opus eſt laborare?
Cho. Quiſnam hymenæus per fiſtulam Libycam
Et amantem choreas citharam
Et tibias,calamis concinnatum
Reddebat ſonitum,
Quando per Pelium [montem] pulchricomæ
Pierides in conuiuio deorum
Aureorum ſandaliorum ueſtigium
In terram pulſantes,
Pelei ad nuptias uenerunt
Canentes Thetin iubilationi-
bus & AEaciden,
Centaurorum in montibus cantantes
Peliaca in ſylua:
Dardanides uerò Iouis
Thalamorum deliciæ charæ
Aureis hauriebat libationem
Ex crateribus,cyathis
Phrygius Ganymedes: 91
Iuxta autem in candida
Arena rotantes ſe
In orbem quinquaginta filiæ

Κλ. Εστιν τάδ'· ἄρχε· σοί με δουλεύειν χρεών.
εἰ δ' εἰσὶ θεοί, δίκαιος ὢν ἀνὴρ σύ γε
ἐσθλῶν κυρήσεις· εἰ δὲ μή, τί δεῖ πονεῖν;
Χο. Τίς ἄρ' ὑμέναιος διὰ λωτοῦ Λίβυος,
μετά τε φιλοχόρου κιθάρας,
συρίγγων θ', ὑπὸ καλαμόεσσαν
ἔστασαν ἰαχὰν,
ὅτ' ἀνὰ Πήλιον αἱ καλλιπλόκαμοι
Πιερίδες ἐν δαιτὶ θεῶν
χρυσεοσάνδαλον ἴχνος
ἐν γᾷ κρούουσαι.
Πηλέως εἰς γάμον ἦλθον
μελῳδοὶ, Θέτιν ἰαχή-
μασι, τόν τ' Αἰακίδαν
Κενταύρων ἐν ὄρεσι κλύουσαι
Πηλιάδα καθ' ὕλαν·
ὁ δὲ Δαρδανίδας, Διὸς
λέκτρων τρύφημα φίλον
χρυσέοισιν ἄφυσσε λοιβὰν
ἐν κρατήρων γυάλοις,
ὁ Φρύγιος Γανυμήδης·
παρὰ δὲ λευκοφαῆ
ψάμαθον εἱλισσόμεναι
κύκλια πεντήκοντα κόραι

Universidad de Deusto Biblioteca

Νηρῆος γάμοις ἐχόρευσαν.
ἀνὰ δ' ἐλάταισι στεφανώδει τε χλόᾳ
θίασος ἔμολεν ἱπποβότας
Κενταύρων ἐπὶ δαῖτα τὰν θεῶν,
κρατῆρά τε Βάκχου·
μέγα δ' ἀνέκλαζον, Ὦ Νηρηὶ κόρα,
παῖδες αἱ Θεσσαλαὶ, μέγα φῶς.
μάντις ὁ Φοῖβος, ὁ μουσᾶν
τ' εἰδὼς γονάς
Χείρων, ἐξωνόμασεν,
ὃς ἥξει χθόνα λογχή-
ρεσι σὺν Μυρμιδόνων
ἀσπισταῖς Πριάμοιο κλεινὰν
γαῖαν ἐκπυρώσων,
περὶ σώματι χρυσέων
ὅπλων Ἡφαιστοπόνων
κεκορυθμένος, ἔνδυτ' ἐκ θεᾶς
ματρὸς δωρήματ' ἔχων
Θέτιδος, ἅ νιν ἔτικτε
μακάριον. τότε δαί-
μονες τᾶς εὐπατρίδος
γάμον Νηρῇδος ἔθεσαν
πρώτας, Πηλέως θ' ὑμεναίους.
σὲ δ' ἐπὶ κάρα στέψουσι καλλικόμαν

Nerei in nuptijs ſaltabant.
Cum abietibus uerò & coronario gramine
Thiaſus uenit equeſtris
Centaurorum, ad conuiuium deorum,
Et craterem Bacchi.
Magna autem uoce clamauerunt, O Nereis puella,
Filiæ Theſſalicæ, magnum lumen.
Vates Phœbus, quique Muſarum
Nouit generationes
Chiron, nominauit [eum,]
Qui ueniet haſta-
tis cum Myrmidonum
Militibus Priami inclytam
Terram incendio deuaſtaturus:
In corpore aureis
Armis à Vulcano elaboratis
Armatus, apta ad induendum à dea
Matre dona habens
Thetide, quæ ipſum peperit 92
Felicem. Tunc dæmo-
nes nobilis
Nuptias Nereidis celebrarunt
Primæ, & Pelei hymenæum: (como
Te uerò [Iphigenia] in capite coronabunt pulchr

Universidad de Deusto
Biblioteca

Cincinnis Argiui, marinus
Sicut ex petr æis ſpecubus uenientem
Montium iuuencam incorruptam,
Mortalem cruentantes iugulum,
Non ad fiſtulas educatam neque
Ad ſibilum paſtorum,
Sed apud matrem ornantes ſponſam
[Vt pararet] Inachidis nuptias.
Vbi pudoris
Aut uirtutis uim habet,
Vt poſſit aliquid facies?
QVANDO ocultus diuini neglectio habet
Vim, uirtus uerò retrò
Ab hominibus negligitur,
Iniquitas uincit leges,
Et commune periculum hominibus, 93
Nequa deorum pœna ueniat.
Cly. Exiui ex ædibus ut aſpiciam maritum
Qui diu abeſt, & reliquit ædes.
Et in lacrymis [eſt] miſera filia mea:
Multas emittens ui ces lamentorum,
Poſtquam de morte audiuit quam pater molitur.
Memini autem qui propè accedit
Agamemnonis huius qui aduerſus ſuos liberos

πλόκαμον Ἀργεῖοί γ', ἀλιὰν
ὥστε πετραίων ἀπ' ἄντρων ἐλθοῦσαν,
ὀρέων μόσχον ἀκήρατον,
βρότειον αἱμάσσοντες λαιμόν,
οὐ σύριγγι τραφεῖσαν, οὐ-
δ' ἐν ῥοιβδήσεσι βουκόλων,
παρὰ δὲ μητέρι νυμφοκόμον
Ἰναχίδαις γάμον.
ποῦ τὸ τᾶς αἰδοῦς, "
ἢ τὸ τᾶς ἀρετᾶς δύνασιν ἔχει "
σθένειν τι πρόσωπον; "
ὁπότε τὸ μὲν ἄσεπτον ἔχει "
δύναμιν, ἁ δ' ἀρετὰ κατόπισθεν "
θνατοῖς ἀμελεῖται· "
ἀνομία δὲ νόμων κρατεῖ, "
καὶ κοινὸς ἀγὼν βροτοῖς, "
μή τις θεῶν φθόνος ἔλθῃ. "
Κλ. Ἐξῆλθον οἴκων προσκοπουμένη πόσιν,
χρόνιον ἀπόντα, κἀκλελοιπότα στέγας.
ἐν δακρύοισί θ' ἡ τάλαινα παῖς ἐμή,
πολλὰς ἱεῖσα μεταβολὰς ὀδυρμάτων,
θάνατον ἀκούσασ', ὃν πατὴρ βουλεύεται.
μνήμην δ' ἄρ' εἶχον πλησίον βεβηκότος
Ἀγαμέμνονος τοῦδ', ὃς ἐπὶ τοῖς αὑτοῦ τέκνοις

Universidad de Deusto Biblioteca

ἀνόσια πράσσων αὐτὸς εὑρεθήσεται.
Αγ. Λήδας γένεθλον, ἐν καλῷ σ' ἔξω δόμων
ηὕρηχ', ἵν' εἴπω παρθένου χωρὶς λόγους
οὓς οὐκ ἀκούειν ταῖς γαμουμέναις πρέπει.
Κλυ. Τί δ' ἔστιν οὗ σοι καιρὸς ἀντιλάζυται;
ΑΓ. Ἔκπεμπε παῖδα δωμάτων πατρὸς μέτα,
ὡς χέρνιβες πάρεισιν ηὐτρεπισμέναι,
προχύται τε βάλλειν πῦρ καθάρσιον ἐκ χερῶν,
μόσχοι τε, πρὸ γάμων ἃς θεᾷ πεσεῖν χρεὼν
Ἀρτέμιδι μέλανος αἵματος φυσήματα.
Κλ. Τοῖς ὀνόμασι μὲν εὖ λέγεις, τὰ δ' ἔργα σου
οὐκ οἶδ' ὅπως χρή μ' ὀνομάσασαν εὖ λέγειν.
χώρει δὲ θύγατερ ἐκτός. (οἶσθα γὰρ πατρὸς
πάντως ἃ μέλλει) χὐπὸ τοῖς πέπλοις ἄγε
λαβοῦσ' Ὀρέστην, σὸν κασίγνητον, τέκνον.
ἰδοὺ πάρεστιν ἥδε πειθαρχοῦσά σοι
τὰ δ' ἄλλ' ἐγὼ πρὸς τήνδε κἀμαυτῆς φράσω.
ΑΓ. Τέκνον, τί κλαίεις; οὐδ' ἔθ' ἡδέως ὁρᾷς.
εἰς γῆν δ' ἐρείσασ' ὄμμα, πρόσθ' ἔχεις πέπλους.
Ιφ. Φεῦ.
Τίν' ἂν λάβοιμι τῶν ἐμῶν ἀρχὴν κακῶν;
ἅπασι γὰρ πρώτοισι χρήσασθαι πάρεστι,
κἂν ὑστάτοισι, κἂν μέσοισι πανταχοῦ.
ΑΓ. Τί δ' ἔστιν, ὥς μοι πάντες εἰς ἓν ἥκετε,

Impia facere mox reperietur.
Aga. Ledæ genus, opportunè te extra domum
Inueni, ut dicam ſeorſum à uirgine uerba
Quæ non audire nupturas decet.
Cly. Quidnam id eſt, cuius tibi opportunitas iã incũbit?
Aga. Emitte filiam ex ædibus cum patre,
Quia ſacra aqua adeſt parata, (nibus,
Et placentæ ut conjiciantur in ignem luſtralẽ è ma-
Et iuuencæ, ante nuptias quas deæ mactari oportet
Dianæ, nigri ſanguinis halitus.
Cly. Verbis quidem bene dicis, ſed facta tua
Haud ſcio quomodo oporteat me, ſi nominare ue-
Sed exi filia: (ſcis enim, pater (lim, probare.
Omnino quæ molitur.) & ſub ueſte adduc
Acceptum Oreſtem tuum fratrem, filia.
Ecce adeſt ipſa obtemperans tibi:
94 Alia ego quæ ad ipſam & me ipſam pertinẽt, dicã.
Aga. Filia, quid fles? non hilariter uides,
Sed in terram defigens oculos, obtendis peplos.
Iph. Heu,
Quod accipiam meorum principium malorum?
Omnibus enim primis uti licet,
Siue de ultimis, ſiue de medijs [incipiã] undecũq;.
Aga. Quid eſt, quomodo mihi omnes in unum conuenitis?

Perturbationẽ animi habẽtes & cõturbationẽ uul-

Cly. *Dic [mihi] quæ interrogabo te ingenuè marite.(tus?*

Aga. *Nihil hortatu opus eſt, ut interroges uolo.*

Cly. *Filiam tuam meámque interfecturus es?*

Aga. *Hem.*

Miſera dixiſti, ſuſpicaris quæ non te oportet.

Cly. *Illud tu primùm reſponde iterum.*

Ag. *Si interrogaueris conueniẽtia, cõuenientia audies.*

Cly. *Non alia interrogo, & tu non dicas mihi alia.*

Aga. *O uenerandam fortunam, ô fatum & genium meum.*

Cly. *Et meum & huius: unus [eſt] trium infelicium.*

Aga. *Qua relæſa es? Cly. Iſtud ex me ſciſcitaris?*

Conſilium hoc ipſum prudens non eſt.

Aga. *Periimus: prodita arcana mea.*

Cly. *Omnia noui & audiui quæ tu facturus mihi es.*

IPSUM ſilentiũ confitentis [ſignum] eſt tui,

Et gemitus crebri: ne labores dicendo.

Aga. *En taceo. impudentiam enim me oportet,*

Falſa dicendo aſſumere ad calamitatem.

Cly. *Audi nunc. apertè enim loquar, (tibus.*

Et non amplius à propoſito alienis utemur ænigma

σύγχυσιν ἔχοντες, καὶ ταραγμὸν ὀμμάτων;

Κλ. Εἴφ᾽, ἂν ἐρωτήσω σε γενναίως πόσι.

Αγ. Οὐδὲν κελευσμοῦ δεῖ γ᾽, ἐρωτᾶσθαι θέλω.

Κλυ. Τὴν παῖδα τὴν σὴν, τήν τ᾽ ἐμὴν μέλλεις κτανεῖν;

Αγ. Εα.

τλήμονά γ᾽ ἔλεξας, ὑπονοεῖς θ᾽ ἃ μή σε χρή.

Κλ. Κἀκεῖνό μοι πρότερον ἀπόκριναι πάλιν.

Αγ. Σὺ δ᾽ ἤν γ᾽ ἐρωτᾷς εἰκότ᾽, εἰκότα κλύεις.

Κλ. Οὐκ ἄλλ᾽ ἐρωτῶ, καὶ σὺ μὴ λέγ᾽ ἄλλα μοι.

Αγ. Ω πότνια τύχη, καὶ μοῖρα, καὶ δαίμων γ᾽ ἐμός.

Κλ. Κἀμός τε καὶ τῆσδ᾽, εἷς τριῶν δυσδαιμόνων.

Αγ. Τίν᾽ ἠδίκησαι; Κλ. Τοῦτ᾽ ἐμοῦ πύθῃ πάρα;

ὁ νοῦς ὅδ᾽ αὐτὸς νοῦν ἔχων οὐ τυγχάνει.

Αγ. Ἀπωλόμεσθα. προδέδοται τὰ κρυπτά μου.

Κλυ. Πάντ᾽ οἶδα καὶ πέπυσμ᾽ ἃ σύ γε μέλλεις με δρᾶν.

αὐτὸ δὲ τὸ σιγᾶν ὁμολογοῦντός ἐστι σου,

καὶ τὸ στενάζειν πολλά· μὴ κάμνῃς λέγων.

Αγ. Ἰδοὺ σιωπῶ. τὸ γὰρ ἀναίσχυντόν με δεῖ ψευδῆ λέγοντα προσλαβεῖν τῇ συμφορᾷ.

Κλ. Ἄκουε δὴ νῦν. ἀνακαλύψω γὰρ λόγους, κοὐκέτι παρῳδοῖς χρησόμεσθ᾽ αἰνίγμασιν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

πρῶτον μὲν, ἵνα σοι πρῶτα τοῦτ' ὀνειδίσω,
ἔγημες ἄκουσάν με, κἄλαβες βίᾳ,
τὸν πρόσθεν ἄνδρα Τάνταλον κατακτανών·
βρέφος τε τοὐμὸν σῷ προσούρισας πάλῳ,
μαστῶν βιαίως τῶν ἐμῶν ἀποσπάσας.
καὶ τὼ Διός γε παῖδ', ἐμὼ τε συγγόνω,
ἵπποισι μαρμαίροντ' ἐπεστρατευσάτην.
πατὴρ δὲ πρέσβυς Τυνδάρεώς σ' ἐρρύσατο
ἱκέτην γενόμενον· τἀμὰ δ' ἔσχες αὖ λέχη.
οὗ σοι καταλλαχθεῖσα, περὶ σὲ καὶ δόμους,
συμμαρτυρήσεις ὡς ἄμεμπτος ἦν γυνή,
εἴς τ' ἀφροδίτην σωφρονοῦσα, καὶ τὸ σὸν
μέλαθρον αὔξουσ' ὥστ' εἰσιόντα τε
χαίρειν, θύραζέ τ' ἐξιόντ' εὐδαιμονεῖν.
Σπάνιον δὲ θήρευμ' ἀνδρὶ τοιαύτην λαβεῖν ‟
δάμαρτα· φλαύραν δ' οὐ σπάνις γυναῖκ' ἔχειν. ‟
τίκτω δ' ἐπὶ τρισὶ παρθένοισι παῖδά σοι
τόνδ'· ὧν μιᾶς σὺ τλημόνως μ' ἀποστερεῖς.
κἄν τίς σ' ἔρηται τίνος ἕκατί νιν κτενεῖς,
λέξον, τί φήσεις; ἤ με χρὴ λέγειν τὰ σά;
Ἑλένην Μενέλαος ἵνα λάβῃ. καλόν γε νῷ
κακῆς γυναικὸς μισθὸν ἀποτῖσαι τέκνα,
τ' ἀχθεινὰ τοῖσι φιλτάτοις ὠνούμεθα.
ἄγ', ἢν στρατεύσῃ καταλιπών μ' ἐν δώμασιν,

Primùm (ut tibi primo loco hoc exprobrem)
Duxiſti inuitam me & rapuiſti ui,
Priore marito Tantalo occiſo:
Et infantem meum, tuæ uendicans ſorti,
Ab uberibus uiolenter meis auulſum:
Et Iouis filii meique cognati,
Equis conſpicui contra [te] militauerunt.
Sed pater ſenex Tyndareus te liberauit
Supplicem factum, & meum habuiſti connubium.
Vbi tibi reconciliata ſum, erga te & domum,
Ipſe teſtis eris quòd inculpabilis fuerim uxor,
Inque uenereis temperans, & tuam
Domum augens, ut ſiue intrares,
Gauderes, ſiue foras exires, beatus eſſes.
RARA [hæc eſt] uenatio uiro ut talem conſequatur
Vxorem: ſed malam nõ [eſt] rarum uxorẽ habere.
Et peperi præter tres uirgines filium tibi
Hunc: ex quibus una tu miſerabiliter me priuabis.
Et ſiquis te rogabit quã ob cauſam ipſã interficies,
96 Dic qdnã dictur⁹ es? an me oportet dicere tuo nõie?
Helenã Menela⁹ ut accipiat, honeſtũ eſt ſcilicet nos
Malæ mulieris mercedẽ pſoluere liberos [noſtros?]
Inuiſiſſima chariſſimis redimemus.
Age ſi uis bellare, me relicta in æ bus,

Universidad de Deusto
Biblioteca

Et ibi fueris diu abſens,
Quo me domi animo futuram putas?
Quando ſedes huius uidebo omnes uacuas,
Et uacuum gynæceum: in lacrymis
ſola ſedebo iſtam lugens ſemper.
Perdidit te filia qui te genuit pater.
Ipſe interfecit, non alius, neque alia manu.
Talem mercedem relinquens familiæ,
Poſtea breui occaſione opus erit tantùm
Qua ego & filiæ relictæ
Eo modo accipiamus quo te accipi conueniet?
Non per deos neque me cogas
Vt improba ſim in te, neque ipſe [tu] ſis.
Age,
Mactabis filiam, ubi quas preces fundes?
Quid tibi precaberis boni in mactatione filiæ?
Num reditum malum qui domo turpiter abiueris?
Sed me iuſtum [eſt] boni precari aliquid tibi?
NONNE ſtultos deos putemus 87
Si parricidis bene uelimus?
Reuerſus uerò Argos, applicabis te ad liberos tuos?
At non fas tibi. quis uerò aſpectu dignabitur
Ex liberis te, ſi ex ipſis conſultò occideris aliquẽ?
Hæc uenerũtne iã à ratione ſuggeſta: aut ſceptris

κἀκεῖ γενήσῃ διὰ μακρᾶς ἀπουσίας,
τίν' ἐν δόμοις με καρδίαν ἕξειν δοκεῖς,
ὅταν θρόνους τῆσδ' εἰσίδω πάντας κενούς,
κενοὺς δὲ παρθενῶνας· ἐπὶ δὲ δακρύοις
μόνη κάθημαι, τήνδε θρηνῳδοῦσ' ἀεί.
ἀπώλεσέν σ' ὦ τέκνον ὁ φυτεύσας πατήρ
αὐτὸς κτανών, οὐκ ἄλλος, οὐδ' ἄλλῃ χερί.
τοιόνδε μισθὸν καταλιπὼν πρὸς τοὺς δόμους
ἐπεὶ βραχείας προφάσεως ἔδει μόνον,
ἐφ' ᾗ σ' ἐγὼ καὶ παῖδες αἱ λελειμμέναι,
δεξόμεθα δέξιν ἥν σε δέξασθαι χρεών.
μὴ δῆτα πρὸς θεῶν, μήτ' ἀναγκάσῃς ἐμὲ
κακὴν γενέσθαι περὶ σέ, μήτ' αὐτὸς γένῃ.
εἶεν.
θύσεις δὲ τὴν παῖδ', ἔνθα τίνας εὐχὰς ἐρεῖς;
τί σοι κατεύξῃ τἀγαθόν, σφάζων τέκνον,
νόστον πονηρὸν οἴκοθέν γ' αἰσχρῶς ἰών;
ἀλλ' ἐμὲ δίκαιον ἀγαθὸν εὔχεσθαι τί σοι;
οὔτ' ἄρ' ἀσυνέτους τοὺς θεοὺς ἡγοίμεθ' ἄν,
εἰ τοῖσιν αὐθένταισιν εὖ φρονήσομεν.
ἥκων δ' ἐς Ἄργος προσπεσέσοις τέκνοισι σοῖς;
ἀλλ' οὐ θέμις σοι. τίς δὲ καὶ προσβλέψεται
παίδων σ', ἐὰν αὐτῶν προθέμενος κτάνῃς τινά;
ταῦτ' ἦλθον ἤδη διὰ λόγων· ἢ σκῆπτρά σοι

Universidad de Deusto
Biblioteca

μόνον διαφέρειν, καὶ στρατηλατεῖν σε δεῖ,
ὃν χρὴ δίκαιον λόγον ἐν Ἀργείοις λέγειν·
βούλεσθ' Ἀχαιοὶ πλεῖν Φρυγῶν ἐπὶ χθόνα;
κλῆρον τίθεσθε, παῖδ' ὅπου θανεῖν χρεών.
ἐν ἴσῳ γὰρ ἦν τόδ', ἀλλὰ μή σ' ἐξαίρετον
σφάγιον παρασχεῖν Δαναΐδαισι παῖδα σήν·
ἢ Μενέλεων πρὸς μητρὸς Ἑρμιόνην κτανεῖν
οὗπερ τὸ πρᾶγμ' ἦν. νῦν δ' ἐγὼ μὲν ἡ τὸ σὸν
σῴζουσα λέκτρον, παιδὸς ὑστερήσομαι·
ἡ δ' ἐξαμαρτοῦσ', ὑπότροφον νεάνιδα
Σπάρτῃ κομίζουσ', εὐτυχὴς γενήσεται.
τούτων ἄμειψαί μ', εἴ τι μὴ καλῶς λέγω·
εἰ δ' εὖ λέλεκται νῷϊ, μὴ δή γε κτάνης
τὴν σήν τε κἀμὴν παῖδα, καὶ σώφρων ἔσῃ.
Χο. Πιθοῦ. τὸ γάρ τοι τέκνα συσσώζειν, καλόν,
Ἀγάμεμνον. οὐδεὶς πρὸς τάδ' ἀντείποι βροτῶν.
Ιφ. Εἰ μὲν τὸν Ὀρφέως εἶχον ὦ πάτερ λόγον
πείθειν ἐπᾴδουσ' ὥσθ' ὁμαρτεῖν μοι πέτρας,
κηλεῖν τε τοῖς λόγοισιν οὓς ἐβουλόμην,
ἐνταῦθ' ἂν ἦλθον· νῦν δὲ τἀπ' ἐμοῦ σοφά,
δάκρυα παρέξω· ταῦτα γὰρ δυναίμεθα.
ἱκετηρίαν δὲ γόνασιν ἐξάπτω σέθεν·
τὸ σῶμα τοὐμὸν, ὅπερ ἔτικτεν ἥδε σοι·
μή μ' ἀπολέσῃς ἄωρον. ἡδὺ γὰρ τὸ φῶς

Solum excellere, & ducem eſſe te oportet,
Quem conueniebat iuſta inter Argiuos dicere,
Vultis Græci nauigare Phrygum ad terram?
Sortem ducite cuius filiam mori oporteat
Aequũ.n.fuiſſet hoc, nec te unũ è cũctis [oportuit]
Victimã præbere Græcis filiã tuam:
Aut Menelaum matris cauſa Hermionẽ interficere
Cuius negotium erat. Nunc ego quæ tuum
ſeruo connubiũ, filia ſpoliabor:
Sed quæ peccauit, reducem puellam
Sparta ducens, fortunata erit.
De his reſponde mihi, ſi quid non rectè dico:
Sin probè dictum à nobis eſt, ne occidas
Tuam & meam filiam, & modeſtus eris.
Cho. Obtempera. nam conſeruare liberos honeſtum,
98 Agamemnon: nemo contra hæc dixerit mortalium.
Iph. Si Orphei haberem ô pater orationem
Perſuadẽdi incantando ut ſequerẽtur me lapides,
Et demulcendi dicendo quos uellem,
Eò deuenirem: iam uerò quæ [una] mea eſt ſapiẽtia
Lacrymas dabo: hæc enim poſſimus.
[Tanquam] ramũ ſupplicatiũ genibus appliso tuis
Corpus meum, quod peperit iſta tibi.
Ne me interficias immaturã. Iucundũ enim lucẽ

Universidad de Deusto Biblioteca

Aſpicere:at quæ ſub terra ſũt ne me uidere cogas.
Prima te appellaui patrem,& tu me filiam:
Prima etiam genibus tuis corpus admouens meũ,
Gratas uoluptates dedi,, & uiciſſim recepi.
Oratio tua erat iſta, Tene ô filia,
Beati uiri in ædibus uidebo
Viuentem & florentem,ut dignum eſt me?
Mea autem hæc erat uiciſſim à tuo pedentis
Mento quod nunc apprehenſum teneo manibus,
Quid?an ego te ſenem an excipiam
Mearum grato hoſpitio ædium pater,
Pro laboribus nutritias reddens tibi alimonias?
Hos ego ſermones recordor: 9 9
Tu uerò oblitus es, & me occidere uis.
Non per Pelopem, & Atreum
patrem,
Et per matrem quæ prius enixa me,
Nunc ſecundos dolores partus hos accipit.
Quid rei mihi eſt cum Alexandri nuptijs
Et Helenæ?unde uenit ad necem meam,pater?
Reſpice me:aſpectũ [mihi tuũ] largire & oſculũ
Vt ſaltem hoc,ſi mihi moriendum ſit, habeã tui
Memoriale,ſi non meis obtemperaueris uerbis.
Frater,exiguus quidem tu auxiliator amicis:

βλέπειν. τὰ δ' ὑπὸ γῆς, μή μ' ἰδεῖν ἀναγκάσῃς.
πρώτη σ' ἐκάλεσα πατέρα, καὶ σὺ παῖδ' ἐμέ.
πρώτη δὲ γούνασι σοῖσι σῶμα δοῦσ' ἐμὸν,
φίλας χάριτας ἔδωκα κἀντεδεξάμην.
λόγος δ' ὁ μὲν σὸς ἦν ὅδ', Ἆρά σ' ὦ τέκνον,
εὐδαίμονος ἀνδρὸς ἐν δόμοισιν ὄψομαι
ζῶσάν τε καὶ θάλλουσαν ἀξίως ἐμοῦ;
οὑμὸς δ' ὅδ' ἦν αὖ περὶ σὸν ἐξαρτωμένης
γένειον, οὗ νῦν ἀντιλάζυμαι χερί·
τί δ' ἆρ' ἐγώ σε πρέσβυν; ἆρ' εἰσδέξομαι
ἐμῶν φίλαισιν ὑποδοχαῖς δόμων πάτερ,
πόνων τιθηνοὺς ἀποδιδοῦσα σοὶ τροφάς;
τούτων ἐγὼ μὲν τῶν λόγων μνήμην ἔχω,
σὺ δ' ἐπιλέλησαι, καί μ' ἀποκτεῖναι θέλεις.
μὴ πρός γε Πέλοπος, καὶ πρὸς Ἀτρέως
πατρὸς,
καὶ τῆσγε μητρὸς, ἣ πρὶν ὠδίνουσ' ἐμὲ,
νῦν δευτέραν ὠδῖνα τήνδε λαμβάνει.
τί μοι μέτεστι τῶν Ἀλεξάνδρου γάμων,
Ἑλένης τε; πόθεν ἦλθ' ἐπ' ὀλέθρῳ τὠμῷ πάτερ;
βλέψον πρὸς ἡμᾶς, ὄμμα δὸς φίλημά τε.
ἵν' ἀλλὰ τοῦτο κατθανοῦσ' ἔχω σέθεν
μνημεῖον, εἰ μὴ τοῖς ἐμοῖς πεισθῇς λόγοις.
ἀδελφὲ, μικρὸς μὲν σύ γ' ἐπίκουρος φίλοις,

Universidad de Deusto
Biblioteca

ὅμως δὲ σὺν δάκρυσιν ἱκέτης γίνου πατρὸς,
τὴν σὴν ἀδελφὴν μὴ θανεῖν. αἴσθημά τι “
κἀν νηπίοις γε τῶν κακῶν ἐγγίνεται. “
ἰδοὺ σιωπῶν λίσσεταί σ᾽ ὅδ᾽ ὦ πάτερ.
ἀλλ᾽ αἴδεσαί με, καὶ κατοίκτειρον βίον.
ναὶ, πρὸς γενείου σ᾽ αἰτόμεσθα δύω φίλω,
ὁ μὲν, νεοσσός ἐστιν, ἡ δ᾽, ηὐξημένη.
ἓν συντεμοῦσα, πάντα νικήσω λόγον.
τὸ φῶς τόδ᾽ ἀνθρώποισιν ἥδιστον βλέπειν· “
τὰ νέρθε δ᾽ οὐδείς. μαίνεται δ᾽ ὃς εὔχεται “
θανεῖν. κακῶς ζῆν κρεῖσσον, ἢ θανεῖν καλῶς. “
Χορ. Ω τλῆμον Ελένη, διὰ σὲ καὶ τοὺς σοὺς γάμους
ἀγὼν Ατρείδαις καὶ τέκνοις ἥκει μέγας.
Αγ. Εγὼ τά τ᾽ οἰκτρὰ συνετός εἰμι, καὶ τὰ μὴ,
φιλῶν ἐμαυτοῦ τέκνα. μαινοίμην γὰρ ἄν.
δεινῶς δ᾽ ἔχει με ταῦτα τολμῆσαι γύναι,
δεινῶς δὲ, καὶ μή. τοῦτο γὰρ πρᾶξαί με δεῖ.
ὁρᾶθ᾽ ὅσον στράτευμα ναύφρακτον τόδε,
χαλκέων ὅπλων ἄνακτες Ελλήνων ὅσοι;
οἷς νόστος οὐκ ἔς Ιλίου πύργους ἔπι,
εἰ μή σε θύσω (μάντις ὡς Κάλχας λέγει)
οὐδ᾽ ἔστι Τροίας ἐξελεῖν κλεινὸν βάθρον.
μέμηνε δ᾽ ἀφροδίτη τις Ελλήνων στρατῷ
πλεῖν ὡς τάχιστα βαρβάρων ἐπὶ χθόνα,

Tamen cum lacrymis ſupplex fias patri
Ne tuam ſororem occidat. SENSVS *aliquis*
Etiam in infantibus malorum ineſt.
Ecce tacens ſupplicat tibi hic, ô pater.
Sed reuerere me, & miſerere uitæ [meæ.]
Næ per mentum te rogamus duo chari,
Alter infans [adhuc] eſt, altera adulta.
In unum conſtringens totā orationē [hoc] obtinebo.
LVCEM *hāc hominibus gratiſſimū [eſt] intueri:*
Ea uerò quæ infrà ſunt, nemo cupit uidere: inſanit
Mori. malè uiuere meli⁹ eſt quā mori bene, (q uult
Chor. *O infauſta Helena, propter te & tuas nuptias*
Certamen inter Atridas & liberos accidit magnū.
Aga. *Ego et ubi ſit opus miſeratione intelligo, et ubi nō:*
Amās meos liberos: inſanirē enim ſi [id nō ſcirē].
Acerbum mihi eſt iſta audere uxor:
Graue etiā non [audere:] hoc. n. facere me oportet.
Videtis quātus exercitus nauibus inſtruct⁹ hic ſit,
AEreis in armis reges Græcorum quot [ſint?]
Quibus iter non eſt ad Ilij turres,
Niſi te mactauero (uates quēadmodū Calchas dicit)
Neque licet Troiæ capere nouam ſedem.
Furit libido quædam Græcorum in exercitu
Nauigandi quam celerrimè barbarorū in terrā,

Universidad de Deusto Biblioteca

Et uetandi coniugum raptus Græcanicos,
Qui in Argo filias occident meas,
Et uos méque, oraculum ſi ſoluero deæ.
Non Menelaus me mancipauit, filia,
Neque in illius uoluntatem conceſſi:
Sed Græcia [me cogit] cui oportet ſeu uelim ſeu no-
Mactare te. hac neceſſitate inferiores ſumus. (lim
Liberã enim oportet ipſam, quãtũ in te [eſt] filia,
Et me, fieri, neque à barbaris
Eos qui Græci ſunt, coniugibus ſpoliari per uim.
Cly. O filia, ô peregrinæ,
Heu mihi propter mortem tuam miſeræ.
Fugit te pater, Plutoni tradens.
Iph. Heu mihi mater mater: (idem enim 101
Carmen ad utriuſque conuenit fortunam)
Non amplius mihi lumen,
Neque ſolis hic ſplendor.
Heu heu niuoſos
Phrygum ſaltus,
Idæque montes, Priamus ubi olim
Infantem tenerum expoſuit
A matre procul amouens
Ad fatum mortiferum,
Parin: qui Idæus Idæus

παῦσαί τε λέκτρων ἁρπαγὰς Ἑλληνικάς,
οἳ τὰς ἐν Ἄργει παρθένους κτείνουσί μου,
ἡμᾶς τε κἀμὲ, θέσφατον εἰ λύσω θεᾶς.
οὐ Μενέλεώς με καταδεδούλωται τέκνον,
οὐδ' ἐπὶ τὸ κείνου βουλόμενον ἐλήλυθα,
ἀλλ' Ἑλλὰς, ᾗ δεῖ, κἂν θέλω, κἂν μὴ θέλω,
θῦσαί σε· τούτου δ' ἥσσονες καθέσταμεν.
ἐλευθέραν γὰρ δεῖ νιν ὅσον ἐν σοὶ τέκνον
κἀμοὶ, γενέσθαι, μηδὲ βαρβάροις ὕπο,
Ἕλληνας ὄντας, λέκτρα συλᾶσθαι βίᾳ.
Κλυ. Ὦ τέκνον, ὦ ξέναι,
οἲ ἐγὼ θανάτου σου μελέα.
φεύγει σε πατὴρ ᾅδῃ παραδούς.
Ιφ. Οἲ ἐγὼ μῆτερ μῆτερ. ταυτὸ γὰρ
μέλος εἰς ἄμφω πέπτωκε τύχης,
κοὐκέτι μοι φῶς,
οὐδ' ἀελίου τόδε φέγγος.
ἰὼ, ἰὼ, νιφοβόλον
Φρυγῶν νάπος,
Ἴδας τ' ὄρεα, Πρίαμος ὅθι ποτὲ
βρέφος ἁπαλὸν ἔβαλε,
μητρὸς ἀπόπρο νοσφίσας,
ἐπὶ μόρῳ θανατόεντι,
Πάριν, ὃς Ἰδαῖος, Ἰδαῖος

Universidad de Deusto
Biblioteca

ἐλέγετ' ἠλέγετ' ἐν Φρυγῶν πόλει,
μή ποτ' ὤφελε τὸν ἀμφὶ
βουσὶ βουκόλον τραφέντ'
Ἀλέξανδρον οἰκίσαι
ἀμφὶ τὸ λευκὸν ὕδωρ, ὅθι κρῆναι
νυμφᾶν κεῖνται,
λειμών τ' ἄνθεσι
θάλλων χλωροῖς,
καὶ ῥοδόεντ' ἄνθεα ὑακίν-
θινά τε θεαῖσι δρέπειν,
ἔνθα ποτὲ Παλλὰς ἔμολε καὶ
δολιόφρων Κύπρις,
Ηρα θ', Ερμᾶς θ' ὁ Διὸς ἄγγελος.
ἁ μὲν ἐπὶ πόθῳ τρυφῶσα Κύπρις,
ἁ δὲ δορὶ Παλλάς,
Ηρα τε Διὸς ἄνακτος
εὐναῖσι βασιλίσι,
κρίσιν ἐπὶ στυγνὰν
ἔριν τε τᾶς καλλονᾶς.
ἐμοὶ δὲ θάνατον, ὄνομα μὲν
φέροντα Δαναΐδαισιν ὦ κόραι.
Χορ. Πρόθυμά σ' ἔλαβεν Αρτεμις πρὸς Ιλιον.
Ιφ. Ο δὲ τεκών με τὰν τάλαιναν,
ὦ μῆτερ, ὦ μῆτερ,

Dicebatur dicebatur in Phrygum urbe.
Vtinam nunquam ille inter
Boues paſtorem educatum
Alexandrum collocaſſet
Ad limpidas aquas, ubi fontes
Nympharum ſunt,
Et pratum floribus
Florens uiridibus,
Et roſei flores, hyacin-
thinique deabus carpendi.
Quò quondam Pallas uenit &
Doloſa Venus
Et Iuno, & Mercurius Iouis nuntius:
Cupidine quidem delicians [& ſuperbiens] Cypris,
Haſta autem Pallas,
Iunóque Iouis regis
Thalamus regiis,
Iudicium ad odioſum
Et contentionem formæ,
Mihi autem mortem, & nomen [glorioſum]
Ferentem Danaidis, ô puellæ. 102
Cho. Præmactatam uictimam te accipit Diana ad Iliũ.
Iph. At qui genuit me miſeram,
O mater, ô mater,

Universidad de Deusto
Biblioteca

Abit, prodens [me] deſertam.
O miſera ego acerbam
Acerbam uidens infauſtam Helenam
Interficior, pereo
Cæde impia
Impij patris.
Vtinam non mihi nauium ærata roſtra habentium
Puppes hæc Aulis excepiſſet
Hunc in portum [ſed] ad Troiam
Vtinam palmulã [remigium] ſecundã, [direxiſſet]
Neque aduerſã Euripo ſpiraſſet nauigationem,
Iuppiter demulcens auram alijs
Aliam hominibus uelis ut gaudeant,
Alijs difficultatem, alijs neceſſitatem:
Alijs ut ſoluant, alijs ut nauigent,
Alijs ut morentur.
Annon miſerum erat genus
Annon miſerum hominum?
Opus uerò quid [erat]
Infelix fatum hominibus inuenire?
Cho. Heu heu magnas calamitates magnos dolores
Græcis adferens Tyndaris puella.
103 Ego equidẽ miſereor te quæ calamitatem malorũ
Nacta es, in quam nunquam debuiſti incidere.

οἴχεται προδοὺς ἔρημον.
ὦ δυστάλαιν' ἐγὼ πικρὰν
πικρὰν ἰδοῦσα δυσελέναν,
φονεύομαι, διόλλυμαι
σφαγαῖσιν ἀνοσίοισιν
ἀνοσίου πατρός.
μή μοι ναῶν χαλκεμβολάδων
πρύμνας ἅδ' Αὐλὶς δέξασθαι
τούσδ' εἰς ὅρμους, εἰς Τροίαν
ὤφελεν ἐλάταν πομπαίαν,
μήτ' ἀνταίαν Εὐρίπῳ πνεῦσαι πομπάν,
Ζεὺς μειλίσσων αὔραν ἄλλοις
ἄλλαν θνατῶν λαίφεσι χαίρειν·
τοῖς δὲ λύπαν, τοῖσδ' ἀνάγκαν,
τοῖσδ' ἐξορμᾶν, τοῖς δὲ στέλλειν,
τοῖσι δὲ μέλλειν.
ἦ πολύμοχθον ἄρ' ἰὼ γένος,
ἦ πολύμοχθον ἀμερίων·
χρεὼν δέ τι
δύσποτμον ἀνδράσιν ἀνευρεῖν.
Χορ. Ἰώ, ἰώ, μεγάλα πάθεα, μεγάλα δ' ἄχεα
τοῖς Δαναΐδαις τιθεῖσα Τυνδαρὶς κόρα.
ἐγὼ μὲν οἰκτείρω σε συμφορᾶς κακῶν
τυχοῦσαν οἵας μήποτ' ὤφελες τυχεῖν.

Ιφ. Ὦ τεκοῦσα μῆτερ, ἀνδρῶν ὄχλον εἰσορῶ πέλας.
Κλ. Τόν τε τῆς θεᾶς παῖδ', ὦ τέκνον γ', ὧ δεῦρ' ἐλήλυθας.
Ιφ. Διαχαλᾶτέ μοι μέλαθρα-
-δμῶες, ὡς κρύψω δέμας.
Κλ. Τί δὲ φεύγεις τέκνον; -
Ιφ. -Τὸν Ἀχιλλέα, τὸν ἰδεῖν αἰσχύνομαι.
Κλ. Ὡς τί δή; -
Ιφ. -Τὸ δυστυχές μοι τῶν γάμων αἰδῶ φέρει.
Κλ. Οὐκ ἐν ἁβρότητι κεῖσαι πρὸς τὰ νῦν πεπραγμένα,
ἀλλὰ μίμν'. οὐ σεμνότητος ἔργον, ἢν δυνώμεθα.
Χο. Ὦ γύναι τάλαινα, Λήδας θύγατερ, -
Κλ. -Οὐ ψευδῆ θροεῖς.
Χο. Δεῖν' ἐν Ἀργείοις βοᾶται. -
Κλ. -Τίνα βοήν; σήμαινέ μοι.
Χο. Ἀμφὶ σῆς παιδός. Κλ. Πονηρὸν εἶπας οἰωνὸν λόγον.
Χο. Ὡς χρεὼν σφάξαι νιν. -
Κλ. -Κοὐδεὶς τοῖσδ' ἐναντίον λέγει;
Χο. Εἰς θόρυβον ἐγώ τοι καὐτὸς ἦλθον. -
Κλ. -Ἐς τίν' ὦ ξένε;
Αχ. Σῶμα λευσθῆναι πέτροισι. -
Κλ. -Μῶν κόρην σώζειν ἐμήν;
Αχ. Αὐτὸ τοῦτο. -
Κλ. -Τίς δ' ἂν ἔτλη σώματος τοῦ σοῦ θιγεῖν;
Αχ. πάντες Ἕλληνες. -

Iph. *O q̃ peperiſti me, mater, uirorũ turbã aſpicio prop è*
Cly. *Et deæ filiũ, ô gnata cui huc ueniſti [ut nuberes.]*
Iph. *Aperite mihi domum,*
Famulæ, ut occultem corpus.
Cly. *Quid fugis filia?*
Iph. *Achillem, quem uidere me pudet.*
Cly. *Quid ita?*
Iph. *Infelicitas mihi [mearũ] nuptiarũ pudorẽ adfert.*
Cly. *Non delicata ſis in hoc negotio.*
Sed mane: nõ [eſt iã iſta] uerecũdia op⁹, ſi poſſim⁹.
Ach. *O mulier miſera, Ledæ filia,*
Cly. *Non falſa loqueris.*
Cho. *Atrociter inter Argiuos clamatur.*
Cly. *Quis clamor? indica mihi.*
Cho. *Super tua filia.* Cly. *Mali dixiſti ominis uerbum.*
Cho. *Quòd oporteat mactari eam.*
Cly. *Et nemo iſtis contradicit?*
Ach. *In tumultũ [& periculum] ego etiam ipſe ueni.*
Cly. *In quod, ô hoſpes?*
Cho. *Ne corpus [meum] obrueretur lapidibus.*
Cly. *An filiam ſeruare meam [quòd uolebas?]* 104
Ach. *Hoc ipſum [negotij fuit.]*
Cly. *Quis auſus eſt corpus tuum attingere?*
Ach. *Omnes Græci.*

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto Biblioteca

Cly. Exercitus uerò Myrmidonum non tibi aderat?

Ach. Primus erat ille aduerſarius.

Cly. Periĳmus igitur filia.

Ach. Qui me nuptĳs accuſabãt inferiorẽ[& uictũ eſſe.]

Cly. Verùm quid reſpondiſti?

Ach. Meam quæ futura eſſet coniunx, ne interficerẽt.

Cly. Iure enim.

Ach. Quam nuncupaſſet pater mihi.

Cly. Et Argis acceſſiſſet.

Ach. Sed uincebar clamore.

Cly. MVLTITVDO enim uehemens malum.

Ach. Attamen iuuabimus te.

Cly. An pugnabis cum multis unus?

Ach. Vidéſne arma ferentes hos?

Cly. Fruere [confide] animo. (mactabitur?

Ach. At [ſanè] fruemur. Cly. Filia num nõ amplius

Ach. Non me uolente. Cly. An ueniet q prehẽdet puellã?

Ach. plurimi: ducet [eam] Vlyſſes

Cly. Num Siſyphi propago?

Ach. Ipſe ille.

Cly. Priuatimne [id] faciens, an ab exercitu adornatus?

Ach. Ipſe ſumpſit [ſibi] uolens.

Cly. Malam electionem, ut ſe polluat cæde. (piens?

Ach. Sed ego arcebo eũ. Cly. An ducet [eã] nõ uolẽtẽ ra-

Κλ. Στρατὸς δὲ Μυρμιδόνων οὐ σοι παρῆν;

Αχ. Πρῶτος ἦν ἐκεῖνος ἐχθρός.

Κλ. Δι᾽ ἄρ᾽ ὀλώλαμεν τέκνον.

Αχ. Οἵ με τῶν γάμων ἀπεκάλουν ἥσσον᾽.

Κλ. Ἀπεκρίνω δὲ τί;

Αχ. Τὴν ἐμὴν μέλλουσαν εὐνὴν μὴ κτανεῖν.

Κλ. Δίκαια γάρ.

Αχ. Ἣν ἐφήμισεν πατήρ μοι.

Κλ. Κἀργόθεν γ᾽ ἐπέμψατο.

Αχ. Ἀλλ᾽ ἐνικώμην κεκραγμοῦ.

Κλ. Τὸ πολὺ γὰρ δεινὸν κακόν.

Αχ. Ἀλλ᾽ ὅμως ἀρήξομέν σοι.

Κλ. Καὶ μάχῃ πολλοῖσιν εἷς;

Αχ. Εἰσορᾷς τεύχη φέροντας τούσδε;

Κλ. Ὄναιο τῶν φρενῶν. (γήσεται.

Αχ. Ἀλλ᾽ ὀνησόμεθα. Κλ. Παῖς ἄρ᾽ οὐκέτι σφα-

Αχ. Οὐκ ἐμοῦ γ᾽ ἑκόντος. Κλ Ἥξει δ᾽ ὅστις ἅψε-

Αχ. Μυρίοι γ᾽ ἄξει δ᾽ Ὀδυσσεύς. (ται) κόρης;

Κλ. Ἆρ᾽ ὁ Σισύφου γόνος;

Αχ. Αὐτὸς οὗτος.

Κλ. Ἴδια πράσσων, ἢ στρατοῦ ταχθεὶς ὕπο;

Αχ. Αἱρεθεὶς ἑκών.

Κλ. Πονηρά γ᾽ αἵρεσιν μιαιφονεῖν. (πάσας;

Αχ. Ἀλλ᾽ ἐγὼ σχήσω νιν. Κλ. Ἄξει δ᾽ οὐχ ἑκοῦσαν ἁρ-

Αχ. Δηλαδὴ ξανθῆς ἐθείρης. -

Κλ. -Ἐμὲ δὲ τί χρὴ δρᾶν τότε; (σφαγήσεται.

Αχ. Ἀντέχου θυγατρός. Κλ. Ὡς τοῦδ' οὕνεκ' οὐ

Αχ. Ἀλλὰ μὴν εἰς τοῦτό γ' ἥξει. Ἰφιγ. Μῆτερ, εἰσακούσατε

τῶν ἐμῶν λόγων. μάτην γάρ σ' εἰσορῶ θυμουμένην
σῷ πόσει. τὰ δ' ἀδύναθ' ἡμῖν, καρτερεῖν οὐ ῥᾴδιον.
τὸν μὲν οὖν ξένον δίκαιον αἰνέσαι προθυμίας.
ἀλλὰ καὶ σὲ τοῦθ' ὁρᾶν χρή, μὴ διαβληθῇς στρατῷ,
καὶ πλέον πράξωμεν οὐδέν. ὃς δὲ συμφορᾶς τύχῃ.
οἷα δ' εἰσῆλθέν μ' ἄκουσον μῆτερ ἐννοουμένην.
κατθανεῖν μέν μοι δέδοκται· τοῦτο δ' αὐτὸ βούλομαι
εὐκλεῶς πρᾶξαι παρεῖσά γ' ἐκποδὼν τὸ δυσγενές.
δεῦρο δὴ σκέψαι μεθ' ἡμῶν μῆτερ, ὡς καλῶς
εἰς ἔμ' Ἑλλὰς ἡ μεγίστη πᾶσα νῦν ἀποβλέπει, (λέγω.
κἀν ἐμοὶ πορθμός τε ναῶν, -

- καὶ Φρυγῶν κατασκαφαί.

τάς τε μελλούσας γυναῖκας, ἤν τι δρῶσι βάρβαροι,
μηκέθ' ἁρπάζειν ἐᾶν τὰς ὀλβίας ἐξ Ἑλλάδος,
τὸν Ἑλένης τίσαντας ὄλεθρον, -

- ἥνπερ ἥρπασεν Πάρις.

ταῦτα πάντα κατθανοῦσα ῥύσομαι. καί μου κλέος
Ἑλλάδ' ὡς ἠλευθέρωσα μακάριον γενήσεται.
Καὶ γὰρ οὐδέ τι λίαν γ' ἐμοὶ φιλοψυχεῖν χρεών. "

Ach. *Scilicet flaua coma.*

Cly. *At me quid oportet facere?*

Ach. *Retine filiam.* Cly. *An propter hoc nõ mactabitur?*

Ach. *Sed ad hoc[res]ueniet.* Iph. *Mater, audite*

Mea uerba: fruſtra enim te uideo iraſci

Tuo marito. QVAE *impoſſibilia nobis[ſunt],*

ſuſtinere non facile [eſt.]

Itaq; hoſpitẽ æquũ eſt laudare ob prõptũ animũ.
Sed et te id uidere oportet, ne accuſeris ab exercitu,
Et āpliꝰ faciamꝰ nihil: iſte autẽ in calamitatẽ inci-
Quæ utrò mihi ſubierũt, audi mater, cogitanti (dit.
Mori mihi certum eſt, hoc autem ipſum uolo
Glorioſè facere relegans procul indignationẽ. 106
Huc age conſidera nobiſcũ mater quàm rectè dicã.
In me Græcia maxima tota nu nc reſpicit,
Et in me traiectio nauium[ſita eſt,]
Et Phrygum euerſio:
Atque poſteras mulieres, ſiquid moliãtur barbari,
Non amplius ut rapiãt permittere felici ex Græcia,
Helenæ poſtquam ulti ſunt perniciem,
Quam rapuit Paris.
Hæc omnia morte [mea] liberabo, & mea gloria,
Græciã quòd liberauerim, beata erit.
ETENIM *non ualde mihi amare uitam opus eſt.*

Universidad de Deusto Biblioteca

Omnibus enim me Græcis in cõmune peperiſti, non (tibi ſoli.
At multi uiri clypeis ſepti,
Multi etiam remiges, pro patria iniuria affecta
Facere aliquid audebunt contra hoſtes,
Et pro Græcia mortem oppetere:
Mea autẽ anima ſola licet ſit, omnia impediet hæc.
107 *Quod iuſtum contra hoc poſſemus opponere uerbũ?*
Ac ad illud etiam ueniamus: Nõ oportet hũc pugnã ſubire
Cũ omnibꝰ Græcis propter mulierẽ, neq; mori.
Vnus.n.uir dignior eſt q̃ mulieres innumeræ qui intueatur lucem.
Si autẽ uoluit corpus meũ Diana accipere,
Obſtabo ego mortalis quum ſim, deæ?
Sed impoſſibile eſt. do corpus meum Græciæ.
Mactate: deuaſtate Troiam. hæc enim monumẽta mea
[Erũt] lõgo tẽpore, et liberi iſti, & nuptiæ et gloria mea:
Barbaris Græcos cõuenit imperare, at nõ barbaros
Mater Græcis. hoc [genus]. n. ſeruile: illi uerò liberi.
Cho. *Quod ad te attinet ô iuuẽcula, generoſè [res] ha-(bet:*
Sed quod ad fortunã atq; deam, laborat.
Ach. *Agamemnonis filia, beatum me aliquis deorum*

πᾶσι γάρ μ' Ἕλλησι κοινὸν ἔτεκες, οὐχὶ σοὶ μόνη.
ἀλλὰ μυρίοι μὲν ἄνδρες ἀσπίσιν πεφραγμένοι,
μυρίοι δ' ἐρέτμ' ἔχοντες πατρίδος ἠδικημένης,
δρᾶν τι τολμήσουσιν ἐχθροῖς τε,-
-χ' ὑπὲρ Ἑλλάδος θανεῖν.
ἡ δ' ἐμὴ ψυχὴ μί' οὖσα πάντα κωλύσει τάδε.
τί τὸ δίκαιον τοῦτ'; ἆρ' ἔχοιμεν ἀντειπεῖν ἔπος;
κἀπ' ἐκεῖν' ἔλθωμεν. οὐ δεῖ τόνδε διὰ μάχης μολεῖν
πᾶσιν Ἀργείοις γυναικὸς οὕνεκ', οὐδὲ κατθανεῖν.
Εἷς γ' ἀνὴρ κρείσσων γυναικῶν μυρίων ὁρᾶν φάος.
εἰ δ' ἐβουλήθη τὸ σῶμα τοὐμὸν Ἄρτεμις λαβεῖν,
ἐμποδὼν γενήσομ' ἐγὼ θνητὸς οὖσα τῇ θεῷ;
ἀλλ' ἀμήχανον. δίδωμι σῶμα τοὐμὸν Ἑλλάδι.
θύετ'. ἐκπορθεῖτε Τροίαν· ταῦτα γάρ μνημεῖά μου
διὰ μακροῦ, καὶ παῖδες οὗτοι, καὶ γάμοι, καὶ δόξ' ἐμή.
βαρβάρων δ' Ἕλληνας εἰκὸς ἄρχειν, ἀλλ' οὐ βαρβάρους,
μῆτερ, Ἑλλήνων. τὸ μὲν γὰρ, δοῦλον· οἱ δ', ἐλεύθεροι.
Χο. Τὸ μὲν σὸν ὦ νεᾶνι γενναίως ἔχει.
τὸ τῆς τύχης δὲ καὶ τὸ τῆς θεοῦ νοσεῖ.
Αχ. Ἀγαμέμνονος παῖ, μακάριόν με τὶς θεῶν

Universidad de Deusto Biblioteca

ἔμελλε θήσειν, εἰ τύχοιμι σῶν γάμων.
ζηλῶ δὲ τοῦ μὲν Ἑλλάδ', Ἑλλάδος δὲ σέ.
εὖ γὰρ τόδ' εἶπας ἀξίως τε πατρίδος.
τὸ θεομαχεῖν γὰρ ἀπολιποῦσ' ὅσου κρατεῖ,
ἐξελογίσω τὰ χρηστὰ, τά τ' ἀναγκαῖά γε.
μᾶλλον δὲ λέκτρων σῶν πόθος μ' εἰσέρχεται,
εἰς τὴν φύσιν βλέψαντα· γενναία γὰρ εἶ.
ὅρα δ'· ἐγὼ γὰρ βούλομαί σ' εὐεργετεῖν,
λαβεῖν τ' ἐς οἴκους. ἄχθομαί τ' (ἴστω Θέτις)
εἰ μή σε σώσω Δαναΐδαισι διὰ μάχης
ἐλθών. ἄθρησον, Ο θάνατος δεινὸν κακόν. ες
Ιφ. Λέγω τάδ', οὐδὲν οὐδέν' εὐλαβουμένη.
ἡ Τυνδαρὶς παῖς διὰ τὸ σῶμ' ἀρκεῖ μάχας
ἀνδρῶν τιθεῖσα καὶ φόνους. σὺ δ' ὦ ξένε
μὴ θνῆσκε δι' ἐμὲ, μηδ' ἀποκτείνῃς τινά·
ἔα δὲ σῶσαί μ' Ἑλλάδ', ἢν δυνώμεθα.
Αχ. Ω λῆμ' ἄριστον, οὐκ ἔχω πρὸς τοῦτ' ἔτι
λέγειν, ἐπεί σοι τάδε δοκεῖ. γενναῖα γὰρ
φρονεῖς. τί γὰρ τἀληθὲς οὐκ εἴποι τις ἄν;
ὅμως δ' ἴσως γε κἂν μεταγνοίης τάδε.
ὡς οὖν ἂν εἰδῇς τἀπ' ἐμοῦ λελεγμένα,
ἐλθὼν τάδ' ὅπλα θήσομαι βωμοῦ πέλας,
ὡς οὐκ ἐάσων σ', ἀλλὰ κωλύσων θανεῖν.
χρήσῃ δὲ καὶ σὺ τοῖς ἐμοῖς λόγοις τάχα,

Facturus erat, ſi conſequerer tuas nuptias.
Admiror hanc ob rẽ Græciã, & propter Græciã te:
Rectè enim hæc dixiſti, & pro dignitate patriæ.
108 DEO *enim repugnare omittens id quod te uincit,*
Expendiſti bona & neceſſaria.
Magis autem thalami tui deſiderium me inuadit,
Indolem ſpectantem [tuam:] generoſa enim es.
Vide autem: ego uolo tibi benefacere,
Et ducere in ædes: & doleo (ſciat [hoc] Thetis)
Niſi te ſeruo cum Græcis pugnans
Iniens, conſidera: MORS *magnum [eſt] malum.*
Iph. *Loquor iſta nihil quenquam reſpiciens.*
Tyndarea proles propter corporis formã autor eſt,
Inter uiros mouẽs & cædes: tu uerò ô hoſpes (b. illa
Non moriaris propter me, neq; occidas quemquam.
Sine ſeruare me Græciam, ſi poſſimus.
Ach. *O uolũtatẽ præclarã. non poſſum ad hæc amplius*
Dicere: ſi quidem tibi iſta uidentur. Generoſo,
Animo es: cur enim uerum non dicat aliquis?
Sed tamen fortaſſis te pœniteat horum.
Vt igitur ſcias quæ à me [tibi] dicta ſunt,
Vadens hæc arma ponam iuxta aram
Tanquam non ſinens te, ſed prohibens mori.
Vteris autem & tu meo conſilio fortaſſe,

Universidad de Deusto
Biblioteca

Quando prope tuum collum enſem uidebis.
Non ſinam te dementia tua mori, 109
Sed ueniens cum armis iſtis ad templum deæ,
Expectabo tuam illic præſentiam.
Iph. Mater, quid tacitè lacrymis rigas pupulas?
Cly. Habeo miſera cauſam cur doleam animo.
Iph. Cōpeſcas me, ne lāguefacias: hac in re mihi obtēpa.
Cly. Dicito, quia à nobis nō iniuria afficieris filia.
Iph. Non igitur tuos cincinnos excidas crinium.
Neque circa corpus nigras circunda ueſtes.
Cly. Cur hoc dixiſti, ô filia quum perdam te?
Iph. Non tu. ſalua ſum: quod ad me attinet, clarior eris.
Cly. Quomodo dixiſti, nō lugere me tuā mortē oportet?
Iph. Minimè, quia mihi tumba non excitabitur.
Cly. Quid uerò, ipſa mors annō ſepultura exiſtimatur?
Iph. Ara deæ Iouis filiæ mihi monumētū erit.
Cly. Atqui ô filia tibi obſequar: dicis enim probè.
Iph. Quippe erga Græciam bene merita [ero.]
Cly. Sed quid ſororibus nuntiabo tuis?
Iph. Ne circum illis nigras applices ueſtes.
Cly. Quodnam uerò dicā ex te gratū uerbū uirginibꝰ?
Iph. Vt ualeant: Oreſtémque educato in uirū hunc mihi.
Cly. Attrahe ipſum [in cōplexus] quē poſtremū uides.
Iph. O chariſſime, iuuiſti quantum potuiſti amicos. 110

ὅταν πέλας σῆς φάσγανον δέρης ἴδῃς.
οὔκουν ἐάσω σ' ἀφροσύνῃ τῇ σῇ θανεῖν,
ἐλθὼν δὲ σὺν ὅπλοις τοῖσδε πρὸς ναὸν θεᾶς,
καραδοκήσω τὴν ἐκεῖ παρουσίαν.
Ιφ. Μῆτερ, τί σιγῇ δακρύοις τέγγεις κόρας;
Κλ. Ἔχω τάλαινα πρόφασιν ὥστ' ἀλγεῖν φρένα.
Ιφ. Παῦσαί με, μὴ κάκιζε· τάδε δέ μοι πιθοῦ.
Κλ. Λέγ', ὡς παρ' ἡμῶν οὐδὲν ἀδικήσῃ τέκνον.
Ιφ. Μήτ' οὖν γε τὸν σὸν πλόκαμον ἐκτέμῃς τριχὸς,
μήτ' ἀμφὶ σῶμα μέλανας ἀμπίσχῃ πέπλους.
Κλ. Τί δῆτα τοῦτ' ἔλεξας ὦ τέκνον ἀπολέσασά σε;
Ιφ. Οὐ σύ γε. σέσωσμαι· κατ' ἐμὲ δ' εὐκλεὴς ἔσῃ.
Κλ. Πῶς εἶπας; οὐ πενθεῖν με τὴν ψυχὴν χρεών;
Ιφ. Ἥκιστ'· ἐπεί μοι τύμβος οὐ χωσθήσεται.
Κλ. Τί δαί, τὸ θνήσκειν οὐ τάφος νομίζεται;
Ιφ. Βωμὸς θεᾶς μοι μνῆμα τῆς Διὸς κόρης.
Κλ. Ἀλλ' ὦ τέκνον σοι πείσομαι. λέγεις γὰρ εὖ.
Ιφ. Ὡς εὐτυχοῦσά γ' Ἑλλάδος τ' εὐεργέτις.
Κλ. Τί δαὶ κασιγνήταισιν ἀγγελῶ σέθεν;
Ιφ. Μηδ' ἀμφὶ κείναις μέλανα, ἐξάψῃ πέπλους.
Κλ. Εἴπω ἢ παρὰ σοῦ φίλον ἔπος τι παρθένοις;
Ιφ. Χαίρειν γ'. Ὀρέστην τ' ἔκτρεφ' ἄνδρα τόνδε μοι.
Κλ. Προσέλκυσαί νιν ὕστατον θεωμένη.
Ιφ. Ὦ φίλτατ' ἐπεκούρησας ὅσον εἶχες φίλοις.

Κλ. Ἐσθ' ὅ,τι κατ' Ἄργος δρῶσά σοι χάριν φέρω;
Ιφ. Πατέρα τὸν ἐμὸν μὴ στύγει, πόσιν τὸν σόν.
Κλ. Δεινοὺς ἀγῶνας διὰ σὲ κεῖνον δεῖ δραμεῖν.
Ιφ. Ἄκων μ' ὑπὲρ γῆς Ἑλλάδος διώλεσεν.
Κλ. Δόλῳ δ' ἀγεννῶς Ἀτρέως τ' οὐκ ἀξίως.
Ιφ. Τίς μ' ἐστὶν ἄξων πρὶν σπαράξεσθαι κόμας;
Κλ. Ἐγὼ μετά γε σοῦ. -
 Ιφ. -Μὴ σύ γ'. οὐ καλῶς λέγεις.
Κλ. Πέπλων ἐχομένη σῶν. Ιφ. Ἐμοὶ μῆτερ πιθοῦ·
μέν', ὡς ἐμοί τε σοί τε κάλλιον τόδε.
πατρὸς δ' ὀπαδῶν τῶνδέ τίς με πεμπέτω
Ἀρτέμιδος εἰς λειμῶν', ὅπου σφαγήσομαι.
Κλ. Ὦ τέκνον οἴχῃ. Ιφ. Καὶ πάλιν γ' οὐ μὴ μόλω.
Κλ. Λιποῦσα μητέρα. Ιφ. Ὡς ὁρᾷς γ' οὐκ ἀξίως.
Κλ. Σχές, μή με προλίπῃς. Ιφ. Οὐκ ἐῶ στάζειν
ὑμεῖς δ' ἐπυφημήσατ' ὦ νεάνιδες (δάκρυ.
παιᾶνα τῇ 'μῇ συμφορᾷ Διὸς κόρην
Ἄρτεμιν· ἴτω δὲ Δαναΐδαις εὐφημία.
κανᾶ δ' ἐναρχέσθω τις· αἰθέσθω δὲ πῦρ
προχύταις καθαρσίοισι καὶ πατήρ ἐμὸς
ἐνδεξιούσθω βωμόν, ὡς σωτηρίαν
Ἕλλησι δώσουσ' ἔρχομαι νικηφόρον.
Ιφ. Ἄγετέ με τὰν Ἰλίου
καὶ Φρυγῶν ἑλέπολιν.

Cly. *Eſt ne quod Argis faciendo, tibi gratificer?*
Iph. *Patrem meum ne oderis maritúmque tuum.*
Cly. *Dura certamina propter te illum oportet ſubire.*
Iph. *Inuitus me pro terra Græcanica perdidit.*
Cly. *Sed dolo, non generoſè, & Atreo indignè.*
Iph. *Quis me uadit ducturus antequã lacerentur comæ?*
Cly. *Ego tecum* [*ibo.*]
Iph. *Nequaquam: tu non rectè dicis.*
Cly. *Veſtibus adhærens tuis.* Iph. *Mihi mater obtẽpa-*
Mane: quippe & mihi & tibi honeſtius hoc.
At patris famulorum horum aliquis me deducat
Dianæ in pratum, ubi mactabor.
Cly. *O filia uadis.* Iph. *Et rurſus non uenio.*
Cly. *Relicta matre.* Iph. *Vt uides non meritò.*
Cly. *Siſte gradum, non me deſeras.* Iph. *Non ſino ſtillare*
Vos uerò accinite ô puellæ (lacrymas:
Pæana meæ calamitati ad Iouis filiam
Dianam: ueniat autem Græcis bonum omen,
A caniſtro auſpicetur aliquis, ardeátque ignis III
Placentis luſtralibus, & pater meus
Dextra teneat arma: quia ſalutem
Græcis datura uado uictricem.
Ducite me Ilij
Et Phrygum expugnatricem.

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto Biblioteca

Coronas quibus circunder date, afferte: ut corona hæc coroneiur.
Et lauacris fontanis
Deducite ad templum
Ad aram Dianam,
Reginam Dianam,
Beatam.
Vt meo, ſi opus erit,
Sanguine & mactatione
Oracula deleam.
Cho. Veneranda ueneranda mater,
Vt lacrymas tibi [iam]
Dabimus noſtras:
In ſacris enim non licet.
Iph. O iuuenculæ
Concelebrate cantu Dianam
Chalcidis è regione quæ eſt, 112
Vbi trabes
Expectant bellicæ meo nomine
Huius Aulidis anguſto in
Portu. Iò terra mater,
O Pelaſgia,
Et Mycenæ meæ famulæ.
Cho. Vocas urbem Perſei,

στέφεα περίβολα δίδοτε, φέρετε πλόκαμος ὅδε καταστέφειν.
χερνίβων τε παγαῖσιν,
ἑλίσσετ' ἀμφὶ ναὸν,
ἀμφὶ βωμὸν Αρτεμιν,
τὰν ἄνασσαν Αρτεμιν,
τὰν μάκαιραν.
ὡς ἐμοῖσιν (εἰ χρεὼν)
αἵμασι θύμασί τε
θέσφατ' ἐξαλείψω,
Χο. Ὦ πότνια, πότνια μῆτερ,
ὡς δάκρυά γέ σοι
δώσομεν ἁμέτερα.
παρ' ἱεροῖς γὰρ οὐ πρέπει.
Ιφ. Ὦ νεάνιδες
συνεπαείδετ' Αρτεμιν
Χαλκίδος ἀντίπορον,
ἵνα τε δόρατα
μέμονε δάϊα δι' ἐμὸν ὄνομα,
τᾶσδ' Αὐλίδος στενοπόροις
ὅρμοις. ἰὼ γᾶ μῆτερ
Ὦ Πελασγία,
Μυκῆναί τ' ἐμαὶ θεράπναι.
Χορ. Καλεῖς πόλισμα Περσέως.

κυκλωπίων πόνον χερῶν.
Ιφ. Ἔθρεψας Ἑλλάδι μέγα φάος.
θανοῦσα δ᾽ οὐκ ἀναίνομαι.
Χορ. Κλέος γὰρ οὔ σε μὴ λίπῃ.
Ιφ. Ἰὼ, ἰὼ, λαμπαδοῦχος ἁμέρα,
Διός τε φέγγος, ἕτερον,
ἕτερον αἰῶνα,
καὶ μοῖραν οἰκήσομεν.
χαῖρέ μοι φίλον φάος.
Χορ. Ἰὼ, ἰὼ, ἴδεσθε τὰν Ἰλίου
καὶ Φρυγῶν ἑλέπτολιν
στείχουσαν, ἐπὶ κάρα στέφη
βαλλομέναν, χερνίβων τε παγὰς,
βωμόν γε δαίμονος θεᾶς,
ῥανίσιν αἱματορρύτοις
θανοῦσαν, εὐφυῆ τε σώματος
δέρην σφαγεῖσαν. εὔδροσοι παγαὶ
πατρῷαι μένουσί σε χέρνιβές τε,
στρατός τ᾽ Ἀχαιῶν, θέλων
Ἰλίου πόλιν μολεῖν.
ἀλλὰ τὰν Διὸς κόραν
κλήσωμεν Ἄρτεμιν θεῶν ἄνασσαν,
ὡς ἐπ᾽ εὐτυχεῖ πότμῳ.
ὦ πότνια θύμασι βροτησίοις

Universidad de Deusto Biblioteca

Cyclopicarum laborem manuum.
Iph. *Educaſti Græciæ magnum lumen:*
Mori non renuo.
Cho. *Gloria te nunquam deſeret.*
Iph. *Iò iò, facem tenens dies,*
Et Iouis lumen, aliud
Aliud æuum
Et fatum habitabimus.
Vale mihi charum lumen.
Chr. *Iò iò, uidete Ilij*
Et Phrygum expugnatricem
Euntem, cui ſupra caput ſerta
Coniecta ſunt, cúmque lauacrorum fontibus
Ad aram numinis Deæ
Guttis ſanguineæ ſtillantibus 113
Morituram, & generoſam corporis
Ceruicem mactatam. roſcidi fontes
Patris manent te & lauacra,
Et exercitus Græcorum uolens
Ilij ad urbem proficiſci.
Sed Iouis filiam
Vocemus Dianam deorum reginam
Tanquam ſuper felici euentu.
O ueneranda, quæ uictimis humanis

Universidad de Deusto Biblioteca

Gaudes, mitte in Phrygum
Terram Græcorum exercitum,
Et doloſas Troiæ ſedes,
Agamemnonémq; cum haſtis [et bellico apparatu]
[Ipſi] Graciæ inclytam coronam
Des circa caput tuum
Decus in perpetuum circumponere.

Nun. O Tyndarea proles Clytæmneſtra, ædibus
Foras prodi ut audias mea uerba.

Cly. Vocem audiens huc tuam uenio
Conſternata miſera & perterrefacta metu.
Num mihi aliquã aliam calamitatẽ uenis adferens
Ad præſentem? Nun. De tua filia 114
Mira & horrenda ſignificare uolo.

Cly. Ne cuncteris igitur, ſed dicito quamprimum.

Nun. O chara domina omne audies manifeſtè:
Dicam ab initio, niſi aliquid præteriens meam
Memoriam, turbauerit linguam in ſermone meam.
Poſtquam enim uenimus ad Iouis filiæ
Dianæ nemus & prata florifera
Vbi erat Græcorum cœtus exercitus
Tuam filiam ducentes, ſtatim Græcorum turba
Congregabatur. ut uerò uidit Agamemnon rex
Ad cædem euntem in nemus puellam,

χρεῖσα, πέμψον εἰς Φρυγῶν
γαῖαν Ἑλλανῶν στρατὸν,
καὶ δολόεντα Τροίας ἕδη
Ἀγαμέμνονά τε λόγχαις
Ἑλλάδι κλεινότατον στέφανον
δὸς ἀμφὶ κάρα τεὸν
κλέος ἀείμνηστον ἀμφιθεῖναι.

Αγγ. Ὦ Τυνδαρεία παῖ Κλυταιμνήστρα, δόμων
ἔξω πέρασον, ὡς κλύῃς ἐμῶν λόγων.

Κλ. Φθογγῆς κλύουσα δεῦρο σῆς ἀφικόμην,
ταρβοῦσα τλήμων, κἀκπεπληγμένη φόβῳ,
μή μοί τιν' ἄλλην ξυμφορὰν ἥκεις φέρων
πρὸς τῇ παρούσῃ. Αγγ. Σῆς μὲν οὖν παιδὸς πέρι
θαυμαστά σοι καὶ δεινὰ σημῆναι θέλω.

Κλ. Μὴ μέλλε τοίνυν, ἀλλὰ φράζ' ὅσον τάχος.

Αγγ. Ἀλλ' ὦ φίλη δέσποινα πᾶν πεύσῃ σαφῶς.
λέξω δ' ἀπ' ἀρχῆς, ἤν τι μὴ σφαλεῖσά μου
γνώμη ταράξῃ γλῶσσαν ἐν λόγοις ἐμήν.
ἐπεὶ γὰρ ἱκόμεσθα τῆς Διὸς κόρης
Ἀρτέμιδος ἄλσος, λείμακάς τ' ἀνθηφόροις,
ἵν' ἦν Ἀχαιῶν σύλλογος, στρατεύματος,
σὴν παῖδ' ἄγοντες, εὐθὺς Ἀργείων ὄχλος
ἠθροίζετ'. ὡς δ' ἐσεῖδεν Ἀγαμέμνων ἄναξ
ἐπὶ σφαγὰς στείχουσαν εἰς ἄλσος κόρην,

Universidad de Deusto Biblioteca

ἀνεστέναξε, κἄμπαλιν στρέψας κάρα,
δάκρυα προῆγεν, ὀμμάτων πέπλον προθείς.
ἡ δὲ, σταθεῖσα τῷ τεκόντι πλησίον,
ἔλεξε τοιάδ', Ὦ πάτερ, πάρειμί σοι.
τοὐμὸν δὲ σῶμα τῆς ἐμῆς ὑπὲρ πάτρας,
καὶ τῆς ἁπάσης Ἑλλάδος γαίας ὕπερ,
θῦσαι δίδωμ' ἑκοῦσα, πρὸς βωμὸν θεᾶς
ἄγοντας, εἴπερ ἐστὶ θέσφατον τόδε.
καὶ τοὔπ' ἔμ' εὐτυχοῖτε, καὶ νικηφόρου
δώρου τύχοιτε, πατρίδα τ' ἐξίκοισθε γῆν.
πρὸς ταῦτα, μὴ ψαύσῃ τις Ἀργείων ἐμοῦ
σιγῇ. παρέξω γὰρ δέρην εὐκαρδίως.
τοσαῦτ' ἔλεξε. πᾶς δ' ἐθάμβησε κλύων
εὐψυχίαν τε κἀρετὴν τῆς παρθένου.
στὰς δ' ἐν μέσῳ Ταλθύβιος, ᾧ τόδ' ἦν μέλον,
εὐφημίαν ἀνεῖπε καὶ σιγὴν στρατῷ.
Κάλχας δ' ὁ μάντις εἰς κανοῦν χρυσήλατον
ἔθηκεν ὀξὺ χειρὶ φάσγανον σπάσας
κολεῶν ἔσωθεν, κρᾶτά τ' ἔστεψεν κόρης.
ὁ παῖς δ' ὁ Πηλέως ἐν κύκλῳ βωμὸν θεᾶς
λαβὼν κανοῦν ἔθρεξε χέρνιβάς θ' ὁμοῦ,
ἔλεξε δ', Ὦ θηροκτόν' Ἄρτεμι, παῖ Διὸς,
τὸ λαμπρὸν εἱλίσσουσ' ἐν εὐφρόνῃ φάος,
δέξαι τὸ θῦμα τόδ' ὅ γέ σοι δωρούμεθα

Ingemuit: & retrò uertens caput,
Lacrymas emiſit, oculis ueſtem prætendens.
Illa autem ſtans genitorem prope,
Dixit talia: O pater adſum apud te,
Meum autem corpus mea pro patria
Et tota Græcanica pro terra
Mactandum do uolens, ad aram deæ[ijs]
Qui me ducunt: ſiquidē diuinum reſponſū hoc eſt.
Et quod ad me attinet, ſitis fortunati, & uictoriæ
Donum conſequamini, & patriā redeatis in terrā.
Ad hæc non attingat aliquis Græcorum me
Clàm: præbebo enim ceruicem animoſè.
Tantum dixit. om nis autē obſtupuit qui audiebat
Et magnitudinem animi & uirtutem uirginis.
Stās autē in medio Talthybius cui hoc erat curæ,
Bonam ominationem indixit & ſilentiū exercitui.
Calchas igitur uates in calathum aureum
Poſuit acutum manu gladium quum extraxiſſet
E uagina, & caput coronauit puellæ.
At filius Pelei circum aram deæ
Accepto calatho & aqua ſimul, cucurrit,
Dixit autē: O ferarum interfectrix Diana, filia
Clarū rotans noctu lumen, (Iouis,
Recipe uictimam hanc quam tibi donamus

Universidad de Deusto
Biblioteca

Et exercitus Græcorum, & Agamemnon rex ſimul,
Impollutum ſanguinem pulchræ uirginis è ceruice:
Et da ut ſit [nobis] traiectio nautum tuta.
Troiæque Pergama capere nos haſtis.
In terrã autẽ Atridæ, omniſq; exercitus ſtabat re-
ſacerdos uerò gladio accepto precatus eſt, (ſpiciens:
Et guttur conſiderauit ubi ferirèt:
Mihi autem dolor nõ paru⁹ ſubibat animũ,
Et ſtabã inſpiciens terrã. miraculũ autẽ erat ſubitò
Ictus ſonitũ enim unuſquiſq; ſẽtiebat clarè: uidere-
Virginem autem non uidit quò terræ ſubierit.
Clamat ſacerdos, omniſque acclamauit exercitus,
Inſperatum inſpicientes à deorum aliquo
116 ſpectrũ: cui ne quidẽ quũ uideretur, fides adhibeba
Cerua enim palpitans iacebat in terra (tur.
Viſu maxima & eximia ſpectatu,
Cuius ſanguine ara conſpergebatur affatim deæ.
Tunc Calchas (quantum putas?) gaudens inquit,
O huius Achæorum duces communis exercitus
Videtis hanc uictimam quam dea
Obiecit ad aram, ceruam montanam?
Hanc magis quàm puellam amat,
Ne contaminet aram generoſa cæde.
Libenter uerò hoc accepit, & nauigationẽ ſecundã

στρατός τ' Ἀχαιῶν, Ἀγαμέμνων ἄναξ θ' ὁμοῦ,
ἄχραντον αἷμα καλλιπαρθένου δέρης·
καὶ δὸς γενέσθαι πλοῦν νεῶν ἀπήμονα,
Τροίας τε Πέργαμ' ἐξελεῖν ἡμᾶς δορί.
ἐς γῆν δ' Ἀτρεῖδαι, πᾶς στρατός τ' ἔστη βλέπων·
ἱερεὺς δὲ φάσγανον λαβὼν ἐπεύξατο,
λαιμόν τ' ἐπεσκοπεῖθ' ἵνα πλήξειεν ἄν.
ἐμοὶ δέ τ' ἄλγος οὐ μικρὸν εἰσῄει φρενί,
κἄστην νενευκώς. θαῦμα δ' ἦν αἴφνης ὁρᾶν·
πληγῆς κτύπον γὰρ πᾶς τις ᾔσθετ' ἂν σαφῶς,
τὴν παρθένον δ' οὐκ οἶδεν οὗ γῆς εἰσέδυ.
βοᾷ δ' ἱερεύς, ἅπας δ' ἐπήχησε στρατός,
ἄελπτον εἰσιδόντες ἐκ θεῶν τινος
φάσμ', οὗ γε μηδ' ὁρωμένου πίστις παρῆν.
ἔλαφος γὰρ ἀσπαίρουσ' ἔκειτ' ἐπὶ χθονί,
ἰδεῖν μεγίστη, διαπρεπής τε τὴν θέαν,
ἧς αἵματι βωμὸς ἐρραίνετ' ἄρδην τῆς θεοῦ.
κἀν τῷδε Κάλχας, πῶς δοκεῖς, χαίρων ἔφη,
Ὦ τοῦδ' Ἀχαιῶν κοίρανοι κοινοῦ στρατοῦ,
ὁρᾶτε τήνδε θυσίαν ἣν ἡ θεὸς
προὔθηκε, βωμίαν ἔλαφον ὀρειδρόμον;
ταύτην μάλιστα τῆς κόρης ἀσπάζεται,
ὡς μὴ μιαίνοι βωμὸν εὐγενεῖ φόνῳ·
ἡδέως τε τοῦτ' ἐδέξατο, καὶ πλοῦν οὔριον

δίδωσιν ἡμῖν, Ἰλίου τ' ἐπιδρομάς.
πρὸς ταῦτα πᾶς τις θάρσος αἶρε ναυβάτης,
χώρει τε πρὸς ναῦν· ὡς ἡμέρᾳ τῇδε δεῖ,
λιπόντας ἡμᾶς Αὐλίδος κοίλους μυχοὺς,
Αἰγαῖον οἶδμα διαπερᾶν. ἐπεὶ δ' ἅπαν
κατηνθρακώθη θῦμ' ἐν Ἡφαίστου φλογὶ,
τὰ πρόσφορ' ηὔξαθ' ὡς τύχοι νόστου στρατός.
πέμπει δ' Ἀγαμέμνων μ' ὥστε σοι φράσαι τάδε
λέγειν θ' ὁποίας ἐκ θεῶν μοίρας κυρεῖ,
καὶ δόξαν ἔσχεν ἄφθιτον καθ' Ἑλλάδα.
ἐγὼ παρὼν δὲ καὶ τὸ πρᾶγμ' ὁρῶν λέγω,
ἡ παῖς σαφῶς σοι πρὸς θεοὺς ἀφίπτατο.
λύπης δ' ἀφαίρει, καὶ πόσει πάρες χόλον.
" Ἀπροσδόκητα δὲ βροτοῖσι τὰ τῶν θεῶν.
" σώζουσί θ' οὓς φιλοῦσιν. ἦμαρ γὰρ τόδε
" θανοῦσαν εἶδε καὶ βλέπουσαν παῖδα σήν.
Χορ. Ὡς ἥδομαί τοι ταῦτ' ἀκούσασ' ἀγγέλου,
ζῶν δ' ἐν θεοῖσι σὸν μένειν φράζει τέκος.
Κλ. Ὦ παῖ, θεῶν του κλέμμα γέγονας;
πῶς σε προσείπω; πῶς δὲ φῶ;
παραμυθεῖσθαι τούσδε μάτην μύθους,
ὥς σου πένθους λυγροῦ παυσαίμαν.
Χορ. Καὶ μὴν Ἀγαμέμνων ἄναξ στείχει,
τούσδ' αὐτοὺς ἔχων σοι φράζειν μύθους.

Dat nobis, & ad Ilium expeditionem.
Ad hæc unusquisq; fiduciā [animūq;] tolle nauim cō
Vadéq; ad nauem. quia hoc die oportet (ſcēſure,
Relictis nos Aulidis curuis receſſibus
AEgæum mare traiicere. Poſtquam uerò tota
In carbones redacta eſt uictima in Vulcani flāma,
Proſpera precatus eſt, ut conſequeretur reditū.
Mittit autem Agamemnon me ut ibi indicem hæc,
Et dicam quale ex diis fatum nactus ſit,
Et ut gloriam habuit immortalem in Græcia.
Ego qui adfui & rem uidi, dico:
Filia palàm tibi ad deos auolauit, 117
Dolorem exime & in maritum remitte iram.
INEXPECTATA ſunt hominib⁹ quæ à diis e-
Et ſeruant ij quos amant. dies enim hic (ueniunt:
Mortuam uidit & [lucem] intuentem filiam tuā.
Cho. Quàm delector iſta audiens de nuntio?
Viuam inter deos tuam manere ait gnatam.
Cly. O filia cuius deorum furtum facta es?
Quomodo te appellem? aut quomodo dicam?
An ad conſolationem fingi hos fruſtra ſermones,
Vt tui luctum acerbum deſinam?
Cho. Atqui & [ipſe] Agamemnon rex accedit
Eadem tibi dicturus uerba.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Aga. Vxor, filiæ cauſa beati [forſan] ſimus.
Habet enim uerè inter deos conſortium.
Oportet autē te accepto hoc uitulo recēs nato
Ire domum: quia exercitus ad nauigationē ſpectat.
Et uale. Prolixiore tempore mea tecum colloquia
Ex Troia [quū redibo] erunt: & ſit tibi benè.
Cho. Cum gaudio Atrida in terram uenias Phrygiam,
Lætúſque redi
Pulcherrima mihi ſpolia Troia aſportans.

ΑΓ. Γύναι, θυγατρὸς ἕνεκ' ὄλβιοι γενοίμεθ' ἄν.
ἔχει γὰρ ὄντως ἐν θεοῖς ὁμιλίαν.
χρὴ δέ σε λαβοῦσαν τόνδε μόσχον νεαγενῆ,
στείχειν πρὸς οἴκους, ὡς στρατὸς πρὸς πλοῦν ὁρᾷ.
καὶ χαῖρε. χρόνιά γε τἀμά σοι προσφθέγματα
Τροίηθεν ἔσται· καὶ γένοιτό σοι καλῶς.
Χορ. Χαίρων Ἀτρείδη γῆς ἵκου Φρυγίαν,
χαίρων δ' ἐπάνηκε,
κάλλιστά μοι σκῦλ' ἀπὸ Τοοίας ἑλών.

EVRIPIDIS ME-dea, cum interpretatione Latina ad verbum.

PERSONÆ FABVLÆ.

NVTRIX *Medeæ*.
PAEDAGOGVS
MEDEA.
CHORVS *mulierum*.
CREON.
IASON.
AEGEVS.
NVNTIVS.
FILII *Medeæ*

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto Biblioteca

Nutrix Medeæ.

135 VTinam debuiſſet Argûs nõ peruolaſſe nauis
Colchorum in terram cæruleas Symplegadas,
Neque in ſaltibus Pelii cecidiſſe unquam
Secta pinus: neque remigaſſe manus
Virorum præſtantiſſimorum, qui aureum uellus
Peliæ [allatum] iuerunt. Neque enim domina mea
Medea ad turres terræ nauigaſſet Iolciæ
Amore animum perculſa Iaſonis:
Neque ut interficerent perſuadẽs Peliadas puellas
Patrem, inhabitaret hoc ſolum Corinthium
Cum uiro & liberis: placens quidem
[In hoc] receptu ciuium ad quorũ peruenit terrã,
Et ipſa in omnibus adiuuans Iaſonem.
QVAE maxima eſt ſalus,
Quum uxor cum uiro non diſſidet.
At nũc infeſta omnia, & laborãt amiciſſima.
Nam prodens ſuos liberos dominámque meam,
Nuptiis Iaſo n in regiis cubat,
Poſtquã duxit Creõtis filiã, q eſt dominus [huius]
Medea uerò infelix, contumelia affecta, (terræ.
Clamat iuſiurandum, uocat dexteram

Τροφὸς Μηδείας.

ΕΙΘ' ὤφελ' Ἀργοῦς μὴ διαπτάσθαι σκάφος
Κόλχων ἐς αἶαν, κυανέας συμπληγάδας,
μηδ' ἐν νάπαισι Πηλίου πεσεῖν ποτε
τμηθεῖσα πεύκη, μηδ' ἐρετμῶσαι χέρας
ἀνδρῶν ἀρίστων, οἳ τὸ πάγχρυσον δέρας
Πελίᾳ μετῆλθον. οὐ γὰρ ἂν δέσποιν' ἐμὴ
Μήδεια πύργους γῆς ἔπλευσ' Ἰωλκίας,
ἔρωτι θυμὸν ἐκπλαγεῖσ' Ἰάσονος·
οὐδ' ἂν κτανεῖν πείσασα Πελιάδας κόρας
πατέρα, κατῴκει τήνδε γῆν Κορινθίαν
ξὺν ἀνδρὶ καὶ τέκνοισιν. ἀνδάνουσα μὲν
φυγῇ πολιτῶν ὧν ἀφίκετο χθόνα,
αὐτή τε πάντα συμφέρουσ' Ἰάσονι.
Ἥπερ μεγίστη γίγνεται σωτηρία, “
ὅταν γυνὴ πρὸς ἄνδρα μὴ διχοστατῇ. “
νῦν δ' ἐχθρὰ πάντα, καὶ νοσεῖ τὰ φίλτατα.
προδοὺς γὰρ αὑτοῦ τέκνα, δεσπότιν τ' ἐμὴν,
γάμοις Ἰάσων βασιλικοῖς εὐνάζεται,
γήμας Κρέοντος παῖδ', ὃς αἰσυμνᾷ χθονός.
Μήδεια δ' ἡ δύστηνος ἠτιμασμένη,
βοᾷ μὲν ὅρκους, ἀνακαλεῖ δὲ δεξιᾶς

Universidad de Deusto
Biblioteca

πίστιν μεγίστην, καὶ θεοὺς μαρτύρεται,
οἵας ἀμοιβῆς ἐξ Ἰάσονος κυρεῖ.
κεῖται δ' ἄσιτος, σῶμ' ὑφεῖσ' ἀλγηδόσι,
τὸν πάντα συντήκουσα δακρύοις χρόνον,
ἐπεὶ πρὸς ἀνδρὸς ᾔσθετ' ἠδικημένη,
οὔτ' ὄμμ' ἐπαίρουσ', οὔτ' ἀπαλλάσσουσα γῆς
πρόσωπον· ὡς δὲ πέτρος ἢ θαλάσσιος
κλύδων, ἀκούει νουθετουμένη φίλων·
ἣν μή ποτε στρέψασα πάλλευκον δέρην,
αὐτὴ πρὸς αὑτὴν πατέρ' ἀποιμώξῃ φίλον,
καὶ γαῖαν, οἴκους θ' οὓς προδοῦσ' ἀφίκετο
μετ' ἀνδρὸς ὅς σφε νῦν ἀτιμάσας ἔχει.
ἔγνωκε δ' ἡ τάλαινα συμφορᾶς ὕπο,
οἷον πατρῴας μὴ 'πολείπεσθαι χθονός.
στυγεῖ δὲ παῖδας, οὐδ' ὁρῶσ' εὐφραίνεται.
δέδοικα δ' αὐτὴν μή τι βουλεύσῃ νέον.
βαρεῖα γὰρ φρήν, οὐδ' ἀνέξεται κακῶς
πάσχουσ'. ἐγᾦδα τήνδε, δειμαίνω τέ νιν
μὴ θηκτὸν ὤσῃ φάσγανον δι' ἥπατος,
σιγῇ δόμους εἰσβᾶσ', ἵν' ἔστρωται λέχος,
ἢ καὶ τύραννον τόν τε γήμαντα κτάνῃ,
κἄπειτα μείζω συμφορὰν λάβῃ τινά.
Δεινὴ γάρ· οὔτοι ῥᾳδίως γε συμβαλὼν
ἔχθραν τις αὐτῇ, καλλίνικον οἴσεται.

Fidem maximam, & deos teſtatur,
Qualem gratiam ex Iaſone conſequatur.
Iacet ſine cibo, corpus ſubmittens doloribus,
Per omne contabefaciens [ſe] lacrymis tẽpus, 134
Poſtquã à uiro animaduertit ſe iniuria affectã,
Neque oculos attollens, neque auertens à terra
Faciem: ſed ut ſaxum aut marinus
Fluctus audit monitus amicorum:
Niſi quando uertens candidam ceruicem,
Ipſa apud ſeſe patrem deplorat charum,
Et terram atque ædes quibus prodita uenit [huc]
Cum marito, qui eã nunc cõtumelia affectã habet.
AGNOVITQVE *miſera ex ipſa calamitate,*
Quale [bonum ſit] patriam non deſerere terram.
Odit uerò etiã liberos, neq; aſpectu [eorũ] lætatur.
Metuo ipſam nequid moliatur noui, *malè*
GRA*uis enim [moroſuſque] animꝰ, nec ſuſtinebit*
Quum tractatur: ego noui eam, metuóque ipſam
Ne acutum adigat gladium per iecur,
Clàm domum ingreſſa ubi ſtratus eſt lectus
Aut regem & cui nupta fuit occidat,
Et deinceps maiorẽ calamitatem accipiat aliquã.
Vehemens enim [eſt] non facilè ſuſcipiens:
Inimicitiã aliqs aduerſus ipſam, uictoriã auferet.

Universidad de Deusto Biblioteca

Sed hi püeri à curſu ceſſantes
Accedunt de matris nihil cogitantes
Malis. IVVENILIS enim animꝰ nõ dolere ſolet.
Pæd. Antiquum domus mancipium dominæ meæ,
Quid ad portas hanc degens ſolitudinem
Stas, ipſa deplorans tibiipſi mala?
Quomodo à te ſola Medea relinqui uult?
Nut. Liberorum comes, ô ſenex, Iaſonis,
PROBIS miniſtris calamitati ſunt dominorum
Res malè cadentes, & animos afficiunt.
Ego enim eò perueni doloris,
Vt cupido mihi ſubierit, terræque & cælo
Dicere accedenti huc, Medeæ infortunia.
Pæd. Nondum ergo miſera ceſſat à luctu?
Nut. Laudo te: inchoatum malũ needum in medio eſt.
Pæd. O ſtulta (ſi licet de dominis dicere hoc)
Vt nihil nouit de recentioribus malis.
Nut. Quid eſt, ô ſenex? ne graueris dicere.
Pæd. Nihil: pœnitet etiam antè dictorum.
Nut. Ne per mentum celes conſeruam tuam.
Silentium enim, ſi opus fuerit, de hiſce dabo.
Pæd. Audiui quendã dicẽtẽ (quum non uiderer audire)
Teſſerarum ad ludos accedens, ubi natu grandes
Sedent, ad ſacram Pirenes aquam,

ἀλλ' οἵδε παῖδες ἐκ τρόχων πεπαυμένοι
στείχουσι, μητρὸς οὐδὲν ἐννοούμενοι
κακῶν. Νέα γὰρ φροντὶς οὐκ ἀλγεῖν φιλεῖ. "
Γαι. Παλαιὸν οἴκων κτῆμα δεσποίνης ἐμῆς,
τί πρὸς πύλαισι τήνδ' ἄγουσ' ἐρημίαν,
ἕστηκας αὐτὴ θρεομένη σαυτῇ κακά;
πῶς σοῦ μόνη Μήδεια λείπεσθαι θέλει;
Τρ. Τέκνων ὀπαδὲ πρέσβυ τῶν Ἰάσονος,
Χρηστοῖσι δούλοις ξυμφορὰ τὰ δεσποτῶν "
κακῶς πίτνουντα, καὶ φρενῶν ἀνθάπτεται. "
ἐγὼ γὰρ εἰς τοῦτ' ἐκβέβηκ' ἀλγηδόνος,
ὥσθ' ἵμερός μ' ὑπῆλθε γῇ τε κοὐρανῷ
λέξαι μολούσῃ δεῦρο Μηδείας τύχας.
Παι. Οὔπω γὰρ ἡ τάλαινα παύεται γόων;
Τρ. Ζηλῶ σ'. ἐν ἀρχῇ πῆμα, κοὐδέπω μεσοῖ.
Γαι. Ὦ μῶρος, (εἰ χρὴ δεσπότας εἰπεῖν τόδε)
ὡς οὐδὲν οἶδε τῶν νεωτέρων κακῶν.
Τρ. Τί δ' ἔστιν ὦ γεραιέ; μὴ φθόνει φράσαι.
Γαι. Οὐδέν: μετέγνων καὶ τὰ πρόσθ' εἰρημένα.
Τρ. Μὴ πρὸς γενείου κρύπτε σύνδουλον σέθεν.
σιγὴν γὰρ, εἰ χρὴ, τῶνδε θήσομαι πέρι.
Παι. Ἤκουσά του λέγοντος, (οὐ δοκεῖ κλύειν)
πεσσοὺς προσελθὼν, ἔνθα δὴ παλαίτατοι
θάσσουσι, σεμνὸν ἀμφὶ Πειρήνης ὕδωρ,

Universidad de Deusto
Biblioteca

ὡς τούσδε παῖδας γῆς ἐλᾷν Κορινθίας
σὺν μητρὶ μέλλει τῆσδε κοίρανος χθονὸς
Κρέων. ὁ μέντοι μῦθος εἰ σαφὴς ὅδε,
οὐκ οἶδα, βουλοίμην δ' ἂν οὐκ εἶναι τόδε.

Τρ. Καὶ ταῦτ' Ἰάσων παῖδας ἐξανέξεται
πάσχοντας, εἰ καὶ μητρὶ διαφορὰν ἔχει;

Παι. Παλαιὰ καινῶν λείπεται κηδευμάτων, “
κοὐκ ἔστ' ἐκεῖνος τοῖσδε δώμασιν φίλος.

Τρ. Ἀπωλόμεσθ' ἄρ', εἰ κακὸν προσοίσομεν
νέον παλαιῷ, πρὶν τόδ' ἐξηντληκέναι.

Παι. Ἀτὰρ σύ γ' (οὐ γὰρ καιρὸς εἰδέναι τάδε
δέσποιναν) ἡσύχαζε, καὶ σίγα λόγους.

Τρ. Ὦ τέκν', ἀκούεθ' οἷος εἰς ὑμᾶς πατήρ·
ὄλοιτο μὲν μή· δεσπότης γάρ ἐστ' ἐμός·
ἀτὰρ κακός γ' ὢν εἰς φίλους ἁλίσκεται.

Παι. Τίς δ' οὐχὶ θνητῶν; ἄρτι γιγνώσκεις τόδε,
Ὡς πᾶς τις αὑτὸν τοῦ πέλας μᾶλλον φιλεῖ “
οἱ μὲν, δικαίως, οἱ δὲ, καὶ κέρδους χάριν “
εἰ τούσδε γ' εὐνῆς οὕνεκ' οὐ στέργει πατήρ; “

Τρ. Ἴτ' (εὖ γὰρ ἔσται) δωμάτων εἴσω τέκνα.
σὺ θ' ὡς μάλιστα τούσδ' ἐρημώσας ἔχε,
καὶ μὴ πέλαζε μητρὶ δυσθυμουμένῃ.
ἤδη γὰρ εἶδον ὄμμα νιν ταυρουμένην
τοῖσδ' ὥς τι δρασείουσαν· οὐδὲ παύσεται

Quòd hos liberos è terra eiicere Corinthia
Cum matre paret huius dominus terræ
Creon. at ſermo an uerus [ſit] hic,
Haud ſcio: uellem equidem non eſſe hoc.

Nut. Et hæc Iaſon liberos ſufferet
Perpeti, etiamſi cum matre diſſidium habet?

Pæd. Veteres à nouis [lógè à tergo] relinquuntur affi-
Nec eſt ille his ædibus amicus. (nitatibus:

Nut. Perimus igitur ſi malum addamus
Nouum ueteri, priuſquam hoc exhauſtum ſit.

Pæd. At tu (non enim commodum ſcire hæc
Dominam) quieſce & retice [hos] ſermones.

Nut. O liberi audite qualis in uos [ſit] pater.
Non [precor ut] pereat: dominus enim eſt meus:
Sed tamen improbus eſſe in amicos deprehenditur.

Pæd. Quis non hominum iam nouiſti hoc,
Quòd unuſquiſq; ſeipſum quàm proximũ magis a-
Alij iuſtè, alij etiam commodi gratia: (mat
Si hos etiam cõnubii [noui] cauſa nõ diligit pater?

Nut. Ite (bene enim erit) ædes intra liberi:
Túque imprimis hos in ſolitudine contine,
Neque adducas ad matrem mæſtam.
Iam enim uidi uultu eam taurino (ſiſtet
Aduerſus hos tanquam aliquid molientẽ: neque de-

Ab ira,bene ſcio,priuſquam fulmine feriat aliquē.
Inimicis utinam,non amicis faciat aliquid.
Med. Infelix ego miſeráque ob labores,
Heu mihi,mihi quo modo peream?
Nut. Hoc illud[eſt]chari liberi,mater
Mouet cor,mouet bilem.
Feſtinate celeriter intra ædes,
Neque appropinquetis in conſpectum,
Neque accedatis.ſed caue-
te agreſte ingenium & horribilem naturam
Animi contumacis.
Ite iam,procedite quamcelerrimè intrò:
Certum[eſt]ex[hoc]initio eleuatam
Nubem luctus quod celeriter excitabit
Maiori animo:quid tandem faciet
Magnus & implacabilis
Animus,punctus malis?
Med. Heu heu,patior miſera,patior quæ magno 136
Digna ſunt luctu.ô maledicti
Pueri,pereatis,inuiſæ matris,
Cum patre:& tota domus corruat.
Nut. Heu mihi mihi:heumihi miſeræ.
Quid tibi pueri cum patris errato
Participant? cur hos odiſti? ah mihi-

χόλου, σάφ' οἶδα, πρὶν κατασκῆψαί τινα.
ἐχθροῖς γε μέντοι, μὴ φίλοις δράσειέ τι.
Μη. Δύστανος ἐγὼ μελέα τε πόνων.
ἰώ μοι μοι, πῶς ἂν ὀλοίμαν;
Τρ. Τόδ' ἐκεῖνο φίλοι παῖδες, μάτηρ
κινεῖ κραδίαν, κινεῖ δὲ χόλον.
σπεύσατε θᾶσσον δώματος εἴσω,
καὶ μὴ πελάσητ' ὄμματος ἐγγύς,
μηδὲ προσέλθητ', ἀλλὰ φυλάσσε-
σθ' ἄγριον ἦθος στυγεράν τε φύσιν
φρενὸς αὐθάδους.
ἴτε νῦν, χωρεῖθ' ὡς τάχος εἴσω.
δῆλον δ' ἐξ ἀρχῆς ἐξαιρόμενον
νέφος οἰμωγῆς, ὡς τάχ' ἀνάψει
μείζονι θυμῷ· τί ποτ' ἐργάσεται
μεγαλόσπλαγχνος δυσκατάπαυστος
ψυχὴ, δηχθεῖσα κακοῖσιν.
Μη. Αἶ, αἶ, ἔπαθον τλάμων, ἔπαθον μεγάλων
ἄξι' ὀδυρμῶν. ὦ κατάρατοι
παῖδες ὄλοισθε στυγερᾶς ματρὸς
σὺν πατρὶ, καὶ πᾶς δόμος ἔρροι.
Τρ. Ἰώ μοι μοι, ἰὼ τλῆμον.
τί δέ σοι παῖδες πατρὸς ἀμπλακίας
μετέχουσι; τί τούσδ' ἔχθεις; οἴμοι

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto Biblioteca

τέκνα, μή τι πάθηθ' ὡς ὑπεραλγῶ.
Δεινὰ τυράννων λήματα, καί πως “
Ολίγ' ἀρχόμενοι, πολλὰ κρατοῦντες, “
Χαλεπῶς ὀργὰς μεταβάλλουσι. “
τὸ γὰρ εἰθίσθαι ζῆν ἐπ' ἴσοισι, “
κρεῖσσον ἔμοιγ' οὖν, εἰ μὴ μεγάλως “
ὀχυρῶς τ' εἴη καταγηράσκειν. “
τῶν γὰρ μετρίων, πρῶτα μὲν εἰπεῖν, “
τοὔνομα νικᾷ, χρῆσθαί τε μακρῷ “
λῷστα βροτοῖσι. τὰ δ' ὑπερβάλλον- “
τ' οὐδένα καιρὸν δύναται θνατοῖς· “
μείζους δ' ἄτας, ὅταν ὀργισθῇ “
δαίμων, οἴκοις ἀπέδωκεν. “

Χορ. Ἔκλυον φωνὰν, ἔκλυον δὲ βοὰν
τᾶς δυστάνου Κολχίδος.
οὐδέ πω ἤπιος. ἀλλ' ὦ γεραιὰ
λέξον. ἐπ' ἀμφιπύλου γὰρ ἔσω
μελάθρου βοὰν ἔκλυον.
οὐδὲ συνήδομαι γύναι
ἄλγεσι δώματος,
ἐπεὶ μὴ φίλα κέκρανται.

Τρ. Οὐκ εἰσὶ δόμοι· φροῦδα τάδ' ἤδη.
ὁ μὲν γὰρ ἔχει δῶμα τυράννων,
ἡ δ' ἐν θαλάμοις τάκει βιοτάν.

Liberi, nequid uobis accidat quã ſupramodũ ãgor?
VEHEMENTES [ſunt] regum impetus, &
Ex paruo inchoantes, multum inualeſcentes,
Difficulter iras mutant.
NAM aſſuefactum eſſe ad uiuendum moderatè,
Melius mihi [uidetur,] ſi non magnificè
Tutòque ſit conſeneſcere.
Nam mediocritatis ([ut hoc] primùm dicam)
Nomen uincit, & uti [eo] longè,
Optimum [eſt] hominibus. Sed immodera-
ta nullo tempore ualent hominibus:
Sed maiores calamitates, quando iraſcatur 137
Deus, familiæ afferunt.

Cho. Audiui uocem, audiui clamorem
Infelicis Colchidis:
Nec dum placida [eſt]. Sed ô uetula
Dicito: nam biforem intra
Domum clamorem audiui.
Neque delector, ô mulier,
Luctibus domus:
Quia non grata [ea quæ] fiunt.

Nut. Non ſunt ædes: euanuerunt hæc iam.
Ille enim, tenet domum principum:
Hæc uerò, in thalamis tabefacit uitam,

Universidad de Deusto Biblioteca

Domina, amicorum nullius quicquam
Refocillata animo uerbis.

Med. Heu, heu [utinam] per meum caput flãma caleſtis
Eat. quid mihi uiuere amplius lucri [eſt?]
Heu heu, morte peream,
Vita odioſa relicta.

Chor. Audiuiſti ô Iupiter & terra & lumen
Vocem qualem infelix concinat nupta?
Quis tibi tandem inſatiabilis
Thori amor ô ſtulta
Accelerabit mortis exitum?
Ne hoc precare.
Quòd ſi tuus maritus
Nouum lectum colit,
Ei hoc non imputes:
Iupiter tibi hæc uindicabit:
Ne nimis tabeſcas
Plorans tuum maritum.

Med. O magna Themis & reuerenda Diana,
Videtis quæ patior, quæ magno iuramento
Obligaui execrandum
Maritum? quem ego, & ſponſam, uideam in ipſis ædibus diſcerptos, 138
Qui me prius audent iniuria afficere.

δέσποινα, φίλων οὐδενὸς οὐδὲν
παραθαλπομένα φρένα μύθοις.

Μη. Αἶ, αἶ διά μου κεφαλᾶς φλὸξ οὐρανία
βαίη. τί δέ μοι ζῆν ἔτι κέρδος;
φεῦ, φεῦ, θανάτῳ καταλυσαίμαν,
βιοτὰν στυγερὰν προλιποῦσα.

Χορ. Ἄϊες, ὦ Ζεῦ καὶ γᾶ καὶ φῶς,
ἰαχὰν οἵαν ἁ δύστανος μέλπει νύμφα;
τίς σοί ποτε τᾶς ἀπλήστου
κοίτας ἔρως ὦ ματαία
σπεύσει θανάτου τελευτάν;
μηδὲν τόδε λίσσου.
εἰ δὲ σὸς πόσις
καινὰ λέχη σεβίζει,
κείνῳ τόδε μὴ χαράσσου.
Ζεύς σοι τάδε συνδικάσει·
μὴ λίαν τάκου
ὀδυρομένα σὸν εὐνέταν.

Μη. Ὦ μεγάλα Θέμι, καὶ πότνι' Ἄρτεμι,
λεύσσεθ' ἃ πάσχω, μεγάλοις ὅρκοις
ἐνδησαμένα τὸν κατάρατον
πόσιν; ὅν ποτ' ἐγὼ νύμφαν τ' ἐσίδοιμ'
αὐτοῖς μελάθροις διακναιομένους,
οἵ γ' ἐμὲ πρόσθεν τολμῶσ' ἀδικεῖν.

Universidad de Deusto Biblioteca

ὦ πάτερ, ὦ πόλις, ὧν ἀπενάσθην
αἰσχρῶς, τὸν ἐμὸν κτείνασα κάσιν.
Τρ. Κλύεθ' οἷα λέγει, κἀπιβοᾶται
Θέμιν εὐκταίαν, Ζῆνά θ', ὃς ὅρκων
θνατοῖς ταμίας νενόμισται;
οὐκ ἔστιν ὅπως ἔν τινι σμικρῷ
δέσποινα χόλον καταπαύσει.
Χορ. Πῶς ἂν ἐς ὄψιν τὰν ἁμετέραν
ἔλθοι, μύθων τ' αὐδαθέντων
δέξαιτ' ὀμφάν;
εἴ πως βαρύθυμον ὀργὰν
καὶ λῆμα φρενῶν μεθείη.
Τρ. Μήτοι τό γ' ἐμὸν πρόθυμον
φίλοισιν ἀπέστω.
Χορ. Ἀλλὰ βᾶσά νιν δεῦρο πόρευσον οἴκων
ἔξω φίλα. καὶ τάδ' αὔδα,
σπεῦσον πρίν τι κακῶσαι τοὺς εἴσω.
πένθος γὰρ μεγάλως τόδ' ὁρμᾶται.
Τρ. Δράσω τάδ'. ἀτὰρ φόβος εἰ πείσω
δέσποιναν ἐμάν.
μόχθου δὲ χάριν τήνδ' ἐπιδώσω.
καίτοι τοκάδος δέργμα λεαίνης
ἀποταυροῦται δμωσίν, ὅταν τις
μῦθον προσφέρων πέλας ὁρμαθῇ.

O pater, ô ciuitas quam reliqui
Turpiter, meum occidens fratrem.
Nut. Auditis quæ dicat, & [ut] inuocat
Themidē fauentē uotis, & Iouem qui iuramētorū
Hominibus cuſtos exiſtimatur.
Non fieri poteſt ut in aliqua parua re
Domina iram ſedet.
Cho. Quomodo in conſpectum noſtrum
Veniat, & uerborum dictorum
Accipiat uocem?
ſi fortè grauis animi iram
Et impetum mentis remittat.
Nut. Non equidem meum ſtudium
Amicis deerit.
Cho. Sed uade, & eam hùc adducito domum
Extrà, ô chara, & hæc dicito:
Propera priuſquã aliquid mali faciat ijs qui intus
Nam luctus ualde hic incitatur. (ſunt:
Nut. Faciam hæc. Sed metuo ut perſuadeam
Dominam meam:
Laboris [& officij] gratiam hanc præſtabo.
Qnanuis fœtæ aſpectum leænæ
Taurino uultu oſtendat famulis, quando aliquis
Verbum [aliquod] proferens propè accedit.

Universidad de Deusto Biblioteca

LAEVOS autem dicens & nihil ſapientes
Qui ante [nos] fuerunt homines, non erraueris:
Qui hymnos in feſtiuitatibus quidem
Inque conuiuiis & cœnis
Inuenerunt in uita iucunda auditus oblectamẽta:
Horribiles autem mortalium nemo mœrores
Inuenit quomodo muſica & uario neruorum
Cantu ſedare poſſemus: ex quibus cædes 139
Grauéſque caſus labefactant domus.
Et ſanè in his operæpretium [eſſet] mederi
Cantu hominibus: ubi uerò lauta [ſunt]
Conuiuia, quid fruſtra intendunt uocem?
Præſens enim præbet oblectationem ex ſeipſa
Conuiuii ſaturitas hominibus.
Chor. Clamorẽ audiui cũ multis gemitibus lamẽtationũ:
Triſtéſque dolores miſera inclamat
Coniugii proditorem, malum ſponſum.
Deos inuocat iniuriis affecta,
Et Iouis [filiam] iuriſiurandi cuſtodem Themin,
Quòd eam traduxit
In Græciam e regione ſitam [Colchidis,]
Per mare nocturnum
Supra ſalſa maris
Sedilia immenſa.

Σκαιοὺς δὲ λέγων κοὐδέν τι σοφοὺς “
τοὺς πρόσθε βροτοὺς, οὐκ ἂν ἁμάρτοις, “
οἵτινες ὕμνους ἐπὶ μὲν θαλίαις, “
ἐπί τ' εἰλαπίναις, καὶ παρὰ δείπνοις “
εὕροντο, βίου τερπνὰς ἀκοάς· “
στυγίους δὲ βροτῶν οὐδεὶς λύπας “
εὕρετο μούσῃ καὶ πολυχόρδοις “
ᾠδαῖς παύειν, ἐξ ὧν θάνατοι “
δειναί τε τύχαι σφάλλουσι δόμους. “
καίτοι τάδε μὲν κέρδος ἀκεῖσθαι “
μολπαῖσι βροτούς· ἵνα δ' εὔδειπνοι “
δαῖτες, τί μάτην τείνουσι βοάν; “
τὸ παρὸν γὰρ ἔχει τέρψιν ἀφ' αὑτοῦ, “
δαιτὸς πλήρωμα βροτοῖσιν. “
Χορ. Ἰαχὰν ἄϊον πολύστονον γόων.
λιγυρὰ δ' ἄχεα μογερὰ βοᾷ
τὸν ἐν λέχει προδόταν κακόνυμφον.
θεοκλυτεῖ δ' ἄδικα παθοῦσα,
τὰν Ζηνὸς ὁρκίαν Θέμιν,
ἅ νιν ἔβασεν
Ἑλλάδ' ἐς ἀντίπορον
δι' ἅλα νύχιον,
ἐφ' ἁλμυρὸν πόντου
κλῇδ' ἀπέραντον.

Universidad de Deusto Biblioteca

Μη. Κορίνθιαι γυναῖκες, ἐξῆλθον δόμων,
μή μοί τι μέμψησθ᾽. οἶδα γὰρ πολλοὺς βροτῶν “
σεμνοὺς γεγῶτας, τοὺς μὲν ὀμμάτων ἄπο, “
τοὺς δ᾽ ἐν θυραίοις· οἱ δ᾽ ἀφ᾽ ἡσύχου ποδὸς “
δύσκλειαν ἐκτήσαντο καὶ ῥαθυμίαν. “
δίκη γὰρ οὐκ ἔνεστ᾽ ἐν ὀφθαλμοῖς βροτῶν, (φῶς, “
ὅστις πρὶν ἀνδρὸς σπλάγχνον ἐκμαθεῖν σα-
στυγεῖ δεδορκὼς, οὐδὲν ἠδικημένος. “
χρὴ δὲ ξένον μὲν κάρτα προσχωρεῖν πόλει. “
οὐδ᾽ ἀστὸν ᾔνεσ᾽, ὅστις αὐθάδης γεγὼς, “
πικρὸς πολίταις ἐστὶν ἀμαθίας ὕπο. “
ἐμοὶ δ᾽ ἄελπτον πρᾶγμα προσπεσὸν τόδε,
ψυχὴν διέφθαρκ᾽. οἴχομαι δὲ, καὶ βίου
χάριν μεθεῖσα κατθανεῖν χρῄζω, φίλαι.
ἐν ᾧ γὰρ ἦν μοι πάντα γιγνώσκειν καλῶς,
κάκιστος ἀνδρῶν ἐκβέβηχ᾽ οὑμὸς πόσις.
Πάντων δ᾽ ὅσ᾽ ἔστ᾽ ἔμψυχα καὶ γνώμην ἔχει, “
γυναῖκες ἐσμὲν ἀθλιώτατον φυτόν. “
ἃς πρῶτα μὲν δεῖ χρημάτων ὑπερβολῇ “
πόσιν πρίασθαι, δεσπότην τε σώματος “
λαβεῖν. κακοῦ γὰρ τοῦδ᾽ ἔτ᾽ ἄλγιον κακόν. “
κἀν τῷδ᾽ ἀγὼν μέγιστος, ἢ κακὸν λαβεῖν, “
ἢ χρηστόν. οὐ γὰρ εὐκλεεῖς ἀπαλλαγαὶ “
γυναιξὶν, οὐδ᾽ οἷόν τ᾽ ἀνήνασθαι πόσιν. “

Med. *Corinthiæ mulieres, exiui domo,* (*minũ*
Ne me q̃d reprehẽdatis. NOVI *enim multos ho-*
Qui clari fuerunt, alios [*procul*] *à conſpectu,*
Alios foris: alij uerò ex quieto pede
Dedecus cõparauerunt [*ſibi*] *& opinionẽ ignauiæ.*
IVSTITIA *enim nõ ineſt in oculis* [*eiꝰ*] *hominis*
Quiſquis antequam hominis animũ perdidicerit
Odit uidens, nulla iniuria affectus.
Oportet uerò hoſpitẽ ualde ſe accõmodare ciuitati
Neque ciuem laudo qui contumax eſt
Et acerbus erga ciues propter inſcitiam.
Mihi uerò ex inſperato res accidens hæc,
Animum corripit. pereo, & uitæ
Voluptate amiſſa, mori uolo, amicæ. (*dere,*]
In quo.n. mihi erat omnia cognoſcere probè & [*fi-*
Peſſimus [*omnium*] *uirorum euaſit, maritus meus.*
OMNIVM *quæ ſunt anima prædita & rationẽ*
Mulieres ſumus miſerrimum genus. (*habẽt,*
Quas primùm quidem oportet opum exuperantia
Maritum emere, dominùmque corporis
Accipe. malo hoc adhuc magis dolorificũ [*eſt*] *malũ,*
Et in hoc certamen maximum, aut malũ accipere
Aut bonum. non enim honeſta [*ſunt*] *diuortia*
In mulieribus, neque licet recuſare maritum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Sed ad nouos mores & leges uenientem
Oportet diuinare, quia non cognouit domi
Quomodo maximè uſura ſit ſocio lecti:
Et ſi nobis horum ſatagentibus probè,
Maritus cohabitauerit, non inuitus ferens iugum,
Beatum [eſt] æuum: ſin minus, mori, oporteat.
VIR *quum domeſtico offenditur commercio,*
Foras exiens ſedat cordis bilem,
Aut ad aliquē amicum aut ad coætaneū cōuerſus:
Nobis autem neceſſe eſt ad unam animā ſpectare.
Dicunt quòd nos expertem periculi uitam
Viuamus domi, ipſi uerò pugnent haſta.
Malè ſentiunt: quia ter ad clypeum
Stare malim quàm parere ſemel.
Sed non eadem ad te & me pertinet ratio:
Tibi quidem hæc urbs eſt & paterna domus,
Vitæque adiumentum & amicorum conuerſatio:
Ego autē deſerta, exul quum ſim, iniuria afficior
A marito è terra barbara abducta,
Non matrem, non fratrem, neque cognatum
Ad quem transfretem ex hac, habens, calamitate.
Tantum igitur à te obtinere uelim,
Si mihi uia aliqua machinàque inuenta fuerit
Maritum iure pro his ulciſcendi malis,

εἰς καινὰ δ' ἤθη καὶ νόμους ἀφιγμένην,
δεῖ μάντιν εἶναι, μὴ μαθοῦσαν οἴκοθεν
ὅτῳ μάλιστα χρήσεται ξυνευνέτῃ.
κἂν μὲν τάδ' ἡμῖν ἐκπονουμέναισιν εὖ
πόσις ξυνοικῇ μὴ βίᾳ φέρων ζυγὸν,
ζηλωτὸς αἰών· εἰ δὲ μὴ, θανεῖν χρεών.
Ἀνὴρ δ' ὅταν τοῖς ἔνδον ἄχθηται ξυνών, „
ἔξω μολὼν ἔπαυσε καρδίας χόλον, „
ἢ πρὸς φίλων τιν' ἢ πρὸς ἥλικα τραπείς· „
ἡμῖν δ' ἀνάγκη πρὸς μίαν ψυχὴν βλέπειν. „
λέγουσι δ' ἡμᾶς ὡς ἀκίνδυνον βίον
ζῶμεν κατ' οἴκοις, οἱ δὲ μάρνανται δορί
κακῶς φρονοῦντες. Ὡς τρεὶς ἂν παρ' ἀσπίδα „
στῆναι θέλοιμ' ἂν μᾶλλον ἢ τεκεῖν ἅπαξ. „
ἀλλ' οὐ γὰρ αὐτὸς πρὸς σὲ κἄμ' ἥκει λόγος.
σοὶ μὲν πόλις θ' ἥδ' ἐστὶ καὶ πατρὸς δόμοι,
βίου τ' ὄνησις καὶ φίλων συνουσία·
ἐγὼ δ' ἔρημος, ἄπολις οὖσ' ὑβρίζομαι
πρὸς ἀνδρὸς ἐκ γῆς βαρβάρου λελῃσμένη.
οὐ μητέρ', οὐκ ἀδελφὸν, οὐχὶ συγγενῆ
μεθορμίσασθαι τῆσδ' ἔχουσα συμφορᾶς.
τοσοῦτον οὖν σου τυγχάνειν βουλήσομαι,
ἤν μοι πόρος τις μηχανή τ' ἐξευρεθῇ
πόσιν δίκην τῶνδ' ἀντιτίσασθαι κακῶν,

Universidad de Deusto
Biblioteca

τὸν δόντα τ' αὐτῷ θυγατέρ', ἥν τ' ἐγήματο,
σιγᾶν. Γυνὴ γὰρ, τἄλλα μὲν φόβου πλέα, “
κακή δ' ἐς ἀλκὴν καὶ σίδηρον εἰσορᾶν· “
ὅταν δ' ἐς εὐνὴν ἠδικημένη κυρῇ, “
οὐκ ἔστιν ἄλλη φρὴν μιαιφονωτέρα. “
Χορ. Δράσω τάδ'· ἐνδίκως γὰρ ἐκτίσῃ πόσιν
Μήδεια. πενθεῖν δ' οὔ σε θαυμάζω τύχας.
ὁρῶ δὲ καὶ Κρέοντα τῆσδ' ἄνακτα γῆς
στείχοντα, καινῶν ἄγγελον βουλευμάτων.
Κρ. Σὲ τὴν σκυθρωπὸν καὶ πόσει θυμουμένην
Μήδειαν εἶπον τῆσδε γῆς ἔξω περᾶν
φυγάδα, λαβοῦσαν δισσὰ σὺν σαυτῇ τέκνα,
καὶ μή τι μέλλειν, ὡς ἐγὼ βραβεὺς λόγου
τοῦδ' εἰμί· κοὐκ ἄπιμι πρὸς δόμους πάλιν
πρὶν ἄν σε γαίας τερμόνων ἔξω βάλω.
Μη. Αἶ, αἶ, πανώλης ἡ τάλαιν' ἀπόλλυμαι.
ἐχθροὶ γὰρ ἐξιᾶσι πάντα δὴ κάλων,
κοὐκ ἔστιν ἄτης εὐπρόσοιστος ἔκβασις.
ἐρήσομαι δὲ καὶ κακῶς πάσχουσ' ὅμως,
τίνος μ' ἕκατι γῆς ἀποστέλλεις Κρέον;
Κρ. Δέδοικά σ' (οὐδὲν δεῖ παραμπίσχειν λόγους)
μή μοί τι δράσῃς παῖδ' ἀνήκεστον κακόν.
ξυμβάλλεται δὲ πολλὰ τοῦδε δείματος·
σοφὴ πέφυκας καὶ κακῶν πολλῶν ἴδρις·

Eúmque qui dedit ipſi filiam & eam quam duxit,
Vt taceas. MVLIer. n. alioqui timore plena, 141
Ignaua ad prælium & ad ferrum intuendum:
Sed quãdo quoad matrimoniũ, iniuria affecta ſit,
Non eſt alia mens crudelior.
Cho. Faciam hæc: iuſtè enim punieris maritum
Medea: lugere autẽ te nõ miror fortunã [iſtã tuã]
Sed uideo & Creontem huius dominũ terræ
Venientem, nouorum nuntium conſiliorum.
Cr. Te toruam & marito iratam
Medeam iubeo hac terra exire
Extorrem, acceptis geminis tecum ipſa pueris,
Et nihil cunctari: quia ego autor ſententiæ
Huius ſum: neque abeo domum rurſus,
Priuſquam te [huius] ſoli terminis eiecero.
Med. Ah ah omnino perdita miſera pereo:
Inimici enim emittunt omnes rudentes,
Neque eſt calamitatis [huius] facilis euaſio
At interrogabo (quanquam malè tracter) tamẽ,
Cuius me rei gratia terra [hac] amandas Creon?
Cr. Metuo te (nihil opus eſt inuoluere ſermones)
Ne quod facias [meæ] filiæ inſanabile malum.
Congruunt autem multa cum hoc timore.
Callida es, & malorum multorum perita:

Doles autem thalamo mariti[tui]orbata quòd ſis.
Audióque minari,ut nuntiant mihi,[te]
Elocanti & ducenti & nuptæ (cauebo.
Facturam aliquid.Hæc igitur,antequã patiamur,
Meliúſq; mihi nũc in tuum odiũ incurrere mulier,
Quàm delinitum poſtea ualde gemere.
Med. Heu,heu.
Non nunc mihi primùm,ſed ſæpe,ô Creon,
Nocuit exiſtimatio,& magna conciliauit mala.
SED oportet haudquaquã eũ q ſanæ mẽtis eſt uir,
Liberos[ſuos]nimium docere ut ſapiant.
Præter enim aliam quã habẽt ſegnitiei ignominiã,
Inuidiam à ciuibus acquirunt maleuolam. 142
Indoctis enim noua adferens[aliqua &]ſcita,
Videberis inutilis & non ſapiens eſſe:
Cõtrà illis qui uidẽtur notitiã habere aliquã uariã,
Præſtãtior ſi exiſtimeris,in ciuitate moleſtus uide-
Ego uerò etiã ipſa huius particeps ſũ fortunæ.(beris.
Sapiens enim quum ſim,aliis ſum inuiſa,
Aliis ignaua,aliis alterius[cuiuſdam]moris:
Aliis aduerſa & difficilis: ſum tamẽ nõ nimiũ ſa-
Tu igitur metuis me ne quid mali patiaris. (piẽs.
Non ſic[ſe res]habet mecum:ne metuas nos,Creõ,
Vt in uiros principes delinquam.

λύπῃ δὲ λέκτρων ἀνδρὸς ἐστερημένη.
κλύω δ᾽ ἀπειλεῖν,ὡς ἀπαγγέλλουσί μοι,
τὸν δόντα καὶ γήμαντα καὶ γαμουμένην,
δράσειν τι.ταῦτ᾽ οὖν πρὶν παθεῖν,φυλάξομαι.
κρεῖσσον δέ μοι νῦν πρός σ᾽ ἀπέχθεσθαι γύναι,
ἢ μαλθακισθένθ᾽,ὕστερον μέγα στένειν.
Μη. Φεῦ,φεῦ,
οὐ νῦν με πρῶτον,ἀλλὰ πολλάκις,Κρέον,
ἔβλαψε δόξα,μεγάλα τ᾽ εἴργασται κακά.
χρὴ δ᾽ οὔποθ᾽ ὅστις ἀρτίφρων πέφυκ᾽ ἀνήρ,
παῖδας περισσῶς ἐκδιδάσκεσθαι σοφούς. “
χωρὶς γὰρ ἄλλης,ἧς ἔχουσιν ἀργίας, “
φθόνον πρὸς ἀστῶν ἀλφάνουσι δυσμενῆ. “
Σκαιοῖσι μὲν γὰρ καινὰ προσφέρων σοφά, “
δόξεις ἀχρεῖος κοὐ σοφὸς πεφυκέναι· “
τῶν δ᾽ αὖ δοκούντων εἰδέναι τι ποικίλον, “
κρείσσων νομισθεὶς,ἐν πόλει λυπρὸς φανῇ. “
ἐγὼ δὲ καὐτὴ τῆσδε κοινωνῶ τύχης.
σοφὴ γὰρ οὖσα,τοῖς μέν εἰμ᾽ ἐπίφθονος,
τοῖς δ᾽ ἡσυχαία,τοῖς δὲ θατέρου τρόπου·
τοῖς δ᾽ οὖν προσάντης.εἰμὶ δ᾽ οὐκ ἄγαν σοφή.
σὺ δ᾽ οὖν φοβῇ με,μή τι πλημμελὲς πάθῃς.
οὐχ ὧδ᾽ ἔχει μοι·μὴ τρέσῃς ἡμᾶς Κρέον
ὥστ᾽ εἰς τυράννους ἄνδρας ἐξαμαρτάνειν.

T.i.

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

σὺ γὰρ τί μ' ἠδίκηκας; ἐξέδου κόρην
ὅτῳ σε θυμὸς ἦγεν. ἀλλ' ἐμὸν πόσιν
μισῶ. σὺ δ' (οἶμαι) σωφρονῶν ἔδρας τάδε.
καὶ νῦν τὸ μὲν σὸν οὐ φθονῶ καλῶς ἔχειν.
νυμφεύετ', εὖ πράσσοιτε· τήνδε δὲ χθόνα
ἐᾶτέ μ' οἰκεῖν. καὶ γὰρ ἠδικημένοι
σιγησόμεσθα, κρεισσόνων νικώμενοι.
Κρ. Λέγεις ἀκοῦσαι μαλθάκ'· ἀλλ' εἴσω φρενῶν
ὀρρωδία μοι μή τι βουλεύσῃς κακόν.
τοσῷδε γ' ἧσσον ἢ πάρος πέποιθά σοι.
Γυνὴ γὰρ ὀξύθυμος, ὡς δ' αὔτως ἀνήρ, “
ῥᾴων φυλάσσειν, ἢ σιωπηλὸς σοφός. “
ἀλλ' ἔξιθ' ὡς τάχιστα, μὴ λόγους λέγε.
ὡς ταῦτ' ἄραρε· κοὐκ ἔχεις τέχνην ὅπως
μενεῖς παρ' ἡμῖν, οὖσα δυσμενὴς ἐμοί.
Μη. Μή, πρὸς γονάτων τῆς τε νεογάμου κόρης.
Κρ. Λόγους ἀναλοῖς· οὐ γὰρ ἂν πείσαις ποτέ.
Μη. Ἀλλ' ἐξελᾷς με, κοὐδὲν αἰδέσῃ λιτάς;
Κρ. Φιλῶ γὰρ οὐ σὲ μᾶλλον ἢ δόμους ἐμούς.
Μη. Ὦ πατρὶς, ὥς σου κάρτα νῦν μνείαν ἔχω.
Κρ. Πλὴν γὰρ τέκνων, ἔμοιγε φίλτατον πολύ.
Μη. Φεῦ φεῦ, βροτοῖς ἔρωτες ὡς κακὸν μέγα. “
Κρ. Ὅπως ἂν (οἶμαι) καὶ παραστῶσιν τύχαι.
Μη. Ζεῦ, μὴ λάθοι σε τῶνδ' ὃς αἴτιος κακῶν.

Tu enim quã mihi iniuriam feciſti? collocaſti filiã
Cui te animus [ut dares] impulit: ſed meũ maritũ
Odi. Tu autem (puto) prudenti animo feciſti hæc.
Et nũc res tuæ non inuideo quin rectè ſe habeant:
Deſpondete, bene ſit uobis: in hac [ſolùm] terra
Sinite me habitare. etenim etſi ſumꝰ iniuria affecti,
Tacebimus à præſtantioribus uicti.
Cr. Dicis auditu mollia: ſed intra pectora
Pauor mihi [eſt] nequid moliaris mali,
Et tanto minus quàm antea confido tibi,
Mulier enim quæ citò iraſcitur, ſimiliter & uir,
Faciliùs cauetur quàm taciturnus ſapiens.
sed exi quamcelerrimè, ne [multa] uerba facias.
Quia hæc ſtatuta ſunt. & non habes artem ut
Maneas apud nos, quum ſis infeſta mihi.
Med. Non, per genua & nouam nuptam puellam.
Cre. Verba conſumis: non enim perſuaſeris unquam.
Med. At expelles me, & nihil uereberis preces?
Cre. Amo enim non te magis quàm domum meam.
Med. O patria, quàm tui uehemẽtẽ nũc memoriã habeo?
Cre. Præter liberos [eſt] mihi [ea] multo chariſſima.
Med. Heu heu. HOMinibꝰ amores quàm malũ magnũ!
Cre. Perinde, puto, ut tulerit fortuna. (143
Med. Iupiter, non latet te horũ qui autor [eſt] malorum.

Universidad de Deusto Biblioteca

Cr. Vade ô uana, & libera me laboribus.
Med. Laboramus nos, neque laboribus [aliis] egemus.
Cr. Citò famulorum manu extrudêris ui.
Med. Nequaquam hoc: ſed rogo te Creon.
Cr. Turbas dabis, ut uideris, ô mulier.
Med. Fugiemus: non hoc ſupplicaui à te ut conſequerer.
Cr. Quid igitur reſiſtis, & non diſcedis è terra?
Med. Vnam me manere hanc ſinas diem,
Et perficere deliberationem quò fugiam,
Liberiſque ſubſidium meis: quandoquidem pater
Nihili facit ſubuenire liberis.
Miſereat te illorum. & tu liberorum pater
Es, æquũ itaq; eſt beneuolẽtiã te habere [erga eos]
Mei enim non mihi cura eſt ſi fugiamus:
Illos autem defleo calamitati obnoxios.
Cr. Minimè mea mens eſt tyrannica,
Sed uerecundia uictus multa perdidi:
Et nunc uideo [me] errare mulier:
Attamen conſequêris hoc. ſed prædico tibi,
Si te poſtera lux uiderit Dei,
Et liberos [tuos] intra huius fines terræ,
Morieris. dictum uerbum non mendax hoc.
Nunc uerò ſi manere oportet, mane die uno.
Nõ.n.qdq̃ facies mali eorũ quorũ me habet metus.

Κρ. Ἕρπ' ὦ ματαία, καί μ' ἀπάλλαξον πόνων.
Μη. Πονοῦμεν ἡμεῖς, κοὐ πόνων κεχρήμεθα.
Κρ. Τάχ' ἐξ ὀπαδῶν χειρὸς ὠσθήσῃ βίᾳ.
Μη. Μὴ δῆτα τοῦτό γ' ἀλλά σ' αἰτοῦμαι Κρέον.
Κρ. Ὄχλον παρέξεις ὡς ἔοικας ὦ γύναι.
Μη. Φευξούμεθ' οὐ τοῦθ' ἱκέτευσά σου τυχεῖν.
Κρ. Τί δ' οὖν βιάζῃ, κοὐκ ἀπαλλάσσῃ χθονός;
Μη. Μίαν με μεῖναι τήνδ' ἔασον ἡμέραν,
καὶ ξυμπεράναι φροντίδ' ᾗ φευξούμεθα.
παισίν τ' ἀφορμὴν τοῖς ἐμοῖς, ἐπεὶ πατὴρ
οὐδὲν προτιμᾷ μηχανήσασθαι τέκνοις.
οἴκτειρε δ' αὐτούς, καὶ σύ τοι παίδων πατὴρ
πέφυκας. εἰκὸς δ' ἐστὶν εὔνοιαν σ' ἔχειν.
τοὐμοῦ γὰρ οὔ μοι φροντὶς εἰ φευξούμεθα,
κείνους δὲ κλαίω συμφορᾷ κεχρημένους.
Κρ. Ἥκιστα τοὐμὸν λῆμ' ἔφυ τυραννικόν.
αἰδούμενος δὲ πολλὰ δὴ διέφθορα.
καὶ νῦν ὁρῶ μὲν ἐξαμαρτάνων γύναι,
ὅμως δὲ τεύξῃ τοῦδε. προυννέπω δέ σοι,
εἴ σ' ἡ 'πιοῦσα λαμπὰς ὄψεται θεοῦ
καὶ παῖδας ἐντὸς τῆσδε τερμόνων χθονός,
θανῇ. λέλεκται μῦθος οὐ ψευδὴς ὅδε.
νῦν δ' εἰ μένειν δεῖ, μίμν' ἐφ' ἡμέραν μίαν.
οὐ γάρ τι δράσεις δεινὸν ὧν φόβος μ' ἔχει.

Χορ. Δύστανε γύναι,
φεῦ φεῦ· μελέα τῶν σῶν ἀχέων.
ποῖ ποτε τρέψῃ; τίνα προξενίαν,
ἢ δόμον, ἢ χθόνα σωτῆρα κακῶν
ἐξευρήσεις;
ὡς εἰς ἄπορόν σε κλύδωνα θεὸς
Μήδεια κακῶν ἐπόρευσε.

Μη. Κακῶς πέπρακται πανταχῆ· τίς ἀντερεῖ;
ἀλλ' οὔτι ταύτῃ ταῦτα μὴ δοκεῖτέ πω.
ἔτ' εἴσ' ἀγῶνες τοῖς νεωστὶ νυμφίοις,
καὶ τοῖσι κηδεύσασιν οὐ σμικροὶ πόνοι.
δοκεῖς γὰρ ἄν με τόνδε θωπεῦσαί ποτ' ἄν,
εἰ μή τι κερδαίνουσαν ἢ τεχνωμένην;
οὐδ' ἂν προσεῖπον οὐδ' ἂν ἡψάμην χεροῖν.
ὁ δ' εἰς τοσοῦτον μωρείας ἀφίκετο,
ὥστ' ἐξὸν αὐτῷ τἄμ' ἑλεῖν βουλεύματα
γῆς ἐκβαλόντι, τήνδ' ἀφῆκεν ἡμέραν
μεῖναί μ', ἐν ᾗ τρεῖς τῶν ἐμῶν ἐχθρῶν νεκροὺς
θήσω, πατέρα τε, καὶ κόρην πόσιν τ' ἐμόν.
πολλὰς δ' ἔχουσα θανασίμους αὐτοῖς ὁδοὺς,
οὐκ οἶδ' ὁποίᾳ πρῶτον ἐγχειρῶ, φίλαι,
πότερον ὑφάψω δῶμα νυμφικὸν πυρὶ,
ἢ θηκτὸν ὤσω φάσγανον δι' ἥπατος,
σιγῇ δόμους εἰσβᾶσ' ἵν' ἔστρωται λέχος.

Cho. *Infelix mulier,*
Heu, heu, miſera ob tuos dolores,
Quónam te uertes? quod hoſpitium,
Aut domum, aut terram, quæ liberet [te his] malis
Inuenies?
Quàm in difficilem te tempeſtatem Deus,
Medea malorum duxit?

Med. *Malè [mecũ] agitur ubique: quis contradicet?*
Sed nequaquã hac uia hæc [procedent], ne putetis.
Adhuc ſunt certamina [alia] nouis nuptis: 144
Et affinibus non paruæ moleſtiæ.
Putas enim me huic tã blãdè reſpõdere unquã po-
Niſi aliquid captarem aut machinarer? (tuiſſe
Neque alloquuta eſſem neque attigiſſem manibus.
Ille uerò eò ſtultitiæ peruenit,
Vt quum liceret ei euertere mea conſilia,
Terra [hac ſi me] eieciſſet, hoc permiſerit die
Manere me, in quo tria meorũ inimicorũ cadauera
Conficiã, patrémque & puellã maritúmque meũ.
Multas autẽ quũ habeã lethales contra ipſos uias,
Non ſcio quam primùm aggrediar, amicæ:
Vtrum ſuccendam domum ſponſæ igni,
An acutum adigam enſem per hepar,
Clàm domum ingreſſa ubi ſtratus eſt lectus.

Sed unũ quoddã[eſt]mihi obſtaculũ:ſi deprehẽdar
Domum ingreſſa & moliens[iſta,]
Morte mea præbebo meis inimicis riſum.
Optimum eſt rectâ[uia ingredi]quà ſumus (di.
Callidæ[& inſtructæ] imprimis,eos uenenis necã-
Eſto,& ſint ſanè mortui:quæ me excipiet ciuitas?
Quis terram tutam,& domum ſeruãtem promiſſa
Hoſpes præbens liberabit meum corpus?
Nõ eſt[quiſquã.]manẽs igitur adhuc exiguo tẽpo-
ſiquæ nobis turris ſecura uideatur, (re,
Dolo aggrediar hanc & ſilentio cædem.
Quòd ſi expellat calamitas me inſuperabilis,
Ipſa ego gladio accepto,etiãſi ſim moritura,
Occidam eos:audaciæ uerò uado ad ſummum.
Non enim per dominam,quam ego colo
Maximè omnium & adiutricem elegi,
Hecaten,in angulis quæ habitat larium meorum,
Gaudens aliquis ex eis meum dolore afficiet cor.
Acerbas autem ego ipſis & triſtes faciam nuptias:
Acerbã etiã affinitatẽ,& fugã meã ex [hac]ter-
ſed age parcas nulli[arti]eorum quæ ſcis (ra.
Medea,deliberans & machinans.
Vade ad facinus:nunc[eſt]certamen audaciæ.
Vides quæ patiaris?non riſu oportet te mulctari

ἀλλ' ἕν τι μοι πρόσαντες· εἰ ληφθήσομαι
δόμους ὑπερβαίνουσα καὶ τεχνωμένη,
θανοῦσα θήσω τοῖς ἐμοῖς ἐχθροῖς γέλων.
κράτιστα τὴν εὐθεῖαν, ᾗ πεφύκαμεν
σοφαὶ μάλιστα, φαρμάκοις αὐτοὺς κτανεῖν.
εἶεν· καὶ δὴ τεθνᾶσι· τίς με δέξεται πόλις;
τίς γῆν ἄσυλον καὶ δόμους ἐχεγγύους
ξένος παρασχὼν ῥύσεται τοὐμὸν δέμας;
οὐκ ἔστι. μείνασ' οὖν ἔτι σμικρὸν χρόνον,
ἢν μέν τις ἡμῖν πύργος ἀσφαλὴς φανῇ,
δόλῳ μέτειμι τόνδε καὶ σιγῇ φόνον·
ἢν δ' ἐξελαύνῃ ξυμφορά μ' ἀμήχανος,
αὐτὴ ξίφος λαβοῦσα, κεἰ μέλλω θανεῖν,
κτενῶ σφε· τόλμης δ' εἶμι πρὸς τὸ καρτερόν.
οὐ γὰρ μὰ τὴν δέσποιναν, ἣν ἐγὼ σέβω
μάλιστα πάντων καὶ ξυνεργὸν εἱλόμην,
Ἑκάτην, μυχοῖς ναίουσαν ἑστίας ἐμῆς,
χαίρων τις αὐτῶν τοὐμὸν ἀλγυνεῖ κέαρ.
πικροὺς δ' ἐγώ σφιν καὶ λυγροὺς θήσω γάμους,
πικρὸν δὲ κῆδος, καὶ φυγὰς ἐμὰς χθονός.
ἀλλ' εἶα, φείδου μηδὲν ὧν ἐπίστασαι
Μηδεία, βουλεύουσα καὶ τεχνωμένη.
ἕρπ' εἰς τὸ δεινόν· νῦν ἀγὼν εὐψυχίας.
ὁρᾷς ἃ πάσχεις; οὐ γέλωτα δεῖ σ' ὀφλεῖν

τοῖς Σισυφείοις τοῖς τ' Ἰάσονος γάμοις,
γεγῶσαν ἐσθλοῦ πατρὸς, ἡλίου τ' ἄπο.
ἐπίστασαι δέ. Πρὸς δὲ καὶ πεφύκαμεν "
γυναῖκες, εἰς μὲν ἔσθλ' ἀμηχανώταται, "
κακῶν δὲ πάντων τέκτονες σοφώταται. "
Χορ. Ἄνω ποταμῶν ἱερῶν
χωροῦσι παγαί,
καὶ δίκα καὶ πάντα πάλιν στρέφεται.
ἀνδράσι μὲν δόλιαι βουλαί θεῶν
δ' οὐκέτι πίστις ἄραρε.
τὰν δ' ἐμὰν εὔκλειαν ἔχειν βιοτὰν
στρέφουσι φᾶμαι.
ἔρχεται τιμὰ
γυναικείῳ γένει·
οὐκέτι δυσκέλαδος
φάμα γυναῖκας ἕξει.
μοῦσαι δὲ παλαιγενέων
λήξουσιν ἀοιδᾶν,
τὰν ἐμὰν ὑμνεῦσαι ἀπιστοσύναν.
οὐ γὰρ ἐν ἁμετέρᾳ γνώμᾳ λύρας
ὤπασε θέσπιν ἀοιδὰν
Φοῖβος ἁγήτωρ μελέων, ἐπεὶ ἀν-
-τάχησ' ἂν ὕμνον
ἀρσένων γέννᾳ.

Siſypheis [Corinthÿs] & Iaſonis nuptiis,
Quæ nata es ex præſtanti patre & à ſole. (ſumus
Et calles [aliquid]. PRAETEREA etiã natura
[Nos] mulieres ad bona quidem ineptiſſimæ,
Malorum autem omniũ fabricatrices calliſſimæ.
Chor. Surſum uerſus fluminum ſacrorum
Vadunt fontes:
Et ius & omnia retrò uertuntur.
Viris quidem doloſa [ſunt] conſilia: deorúm-
que non amplius fides eſt rata.
Meam autem ad decus adipiſcendum uitam
Conuertit fama.
Venit honos
Muliebri generi:
Non amplius mala
Fama mulieres habebit.
Muſæ uetuſtas
Deſinent cantiones
Meam quibus celebrent infidelitatem.
Neque enim in noſtris mentibus lyræ
Dedit diuinum carmen
Phœbus, dux carminum: quoniam contrà
Ceciniſſem hymnum
Maſculorum generi.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Longa ætas habet
Multa contra noſtram
Et uirorum partem dicere:
Tu autem ex domo patria nauigaſti
Furenti corde gemi-
na metiens ponti
Saxa: in peregrina autem
Habitas terra orbi uiro
Cubilis perdens lectum,
Miſera exúlque terra [hac] ignominioſa pelleris.
146 *Abijt iuriſiurandi gratia, neque amplius pudor*
Græcia in magna manet,
Sed in ætherem euolauit.
Tibi autem neque patris [eſt] domus
O miſera, ut ad eam appellere poſſis
A miſeriis huius thalami:
Sed regina potentior domui præeſt.
Iaſon. *Non nunc perſpexi primùm, ſed ſæpe,*
ASPERA ira quàm ſit intractabile malum.
Tibi.n. quũ liceret hanc [terrã] & domũ retinere,
Leuiter ſi uoluiſſes ferre potentiorum conſilia,
verba propter inania eijciéris ex [hac] terra.
Ac mihi qdẽ nihil moleſtũ [eſt etiãſi] nõ deſinas
Dicere Iaſon quòd peſſimus ſit uir:

μακρὸς δ' αἰὼν ἔχει
πολλὰ μὲν ἁμετέραν
ἀνδρᾶσι τε μοῖραν εἰπεῖν.
σὺ δ' ἐκ μὲν οἴκων πατρίων ἔπλευσας
μαινομένᾳ κραδίᾳ, διδύ-
μους ὁρίσασα πόντου
πέτρας· ἐπὶ δὲ ξένᾳ
ναίεις χθονί, τᾶς ἀνάνδρου
κοίτας ὀλέσασα λέκτρον,
τάλαινα· φυγὰς δὲ χώρας ἄτιμος ἐλαύνῃ.
βέβακεν ὅρκων χάρις, οὐδέ τ' αἰδὼς
Ελλάδι τᾷ μεγάλᾳ μίμνει,
αἰθερία δ' ἀνέπτα.
σοὶ δ' οὔτε πατρὸς δόμοι
δύστανε, μεθορμίσασθαι
μόχθων πάρα, τῶνδε λέκτρων,
ἀλλὰ βασίλεια κρείσσων δόμοισιν ἐπέστα.
Ιασ. Οὐ νῦν κατεῖδον πρῶτον, ἀλλὰ πολλάκις, “
τραχεῖαν ὀργὴν, ὡς ἀμήχανον κακόν. “
σοὶ γὰρ παρὸν γῆν τήνδε καὶ δόμους ἔχειν,
κούφως φερούσῃ κρεισσόνων βουλεύματα,
λόγων ματαίων οὕνεκ' ἐκπεσῇ χθονός.
κἀμοὶ μὲν οὐδὲν πρᾶγμα· μὴ παύσῃ ποτὲ
λέγουσ' Ἰάσων ὡς κάκιστος ἐστ' ἀνήρ·

Universidad de Deusto
Biblioteca

ἃ δ' εἰς τυράννους ἐστί σοι λελεγμένα,
πᾶν κέρδος ἡγοῦ ζημιουμένη φυγῇ.
κἀγὼ μὲν αἰεὶ βασιλέων θυμουμένων
ὀργὰς ἀφῄρουν, καί σ' ἐβουλόμην μένειν·
σὺ δ' οὐκ ἀνίεις μωρίας, λέγουσ' ἀεὶ
κακῶς τυράννους. τοι γὰρ ἐκπεσῇ χθονός.
ὅμως δὲ κἀκ τῶνδ' οὐκ ἀπειρηκὼς φίλοις
ἥκω, τὸ σόν γε προσκοπούμενος γύναι,
ὡς μήτ' ἀχρήμων σὺν τέκνοισιν ἐκπέσῃς,
μήτ' ἐνδεής του. Πόλλ' ἐφέλκεται φυγὴ “
κακὰ ξὺν αὑτῇ. καὶ γὰρ εἰ σύ με στυγεῖς, “
οὐκ ἂν δυναίμην σοὶ κακῶς φρονεῖν ποτε.

Μη. Ὦ παγκάκιστε (τοῦτο γάρ σ' εἰπεῖν ἔχω
γλώσσῃ μέγιστον εἰς ἀνανδρίαν κακὸν)
ἦλθες πρὸς ἡμᾶς, ἦλθες, ἔχθιστος γεγὼς
θεοῖς τε κἀμοὶ, παντί τ' ἀνθρώπων γένει;
Οὔτοι θράσος τόδ' ἐστὶν, οὐδ' εὐτολμία, “
φίλους κακῶς δράσαντ' ἐναντίον βλέπειν. “
ἀλλ' ἡ μεγίστη τῶν ἐν ἀνθρώποις νόσων “
πασῶν, ἀναίδει'. εὖ δ' ἐποίησας μολών· “
ἐγώ τε γὰρ λέξασα κουφισθήσομαι
ψυχὴν κακῶς σε, καὶ σὺ λυπήσῃ κλύων.
ἐκ τῶν δὲ πρώτων πρῶτον ἄρξομαι λέγειν;
ἔσωσά σ', ὡς ἴσασιν Ἑλλήνων ὅσοι

[Ob] ea uerò quæ in dominos à te ſunt dicta
Omne[& maximũ]eſſe lucrũ putes ꝙ puniris[tã
Ac ego ſemp qdem à dominis iratis (tũ]exilio.
Iras abſtuli,& te uolebam manere:
Tu uerò non remittis ſtultitiam,dicens ſemper
Malè dominis.itaque expellêris ex[hac]terra.
Attamen etiam ob hæc non renuntians amicis,
Venio tuis rebus proſpecturus mulier,
Vt neque inops cum liberis diſcedas,
Neque indiga aliqua re. MVLTA *trahit exiliũ*
Mala ſecum.etenim quanquam tu me odiſti,
Non poſſim[tamen]tibi male uelle unquam.

Med. *O omnium peſſime(hoc enim tibi dicere habeo*
Lingua ſummum in[tuam]ignauiam conuitium)
Veniſti ad nos,ueniſti,inuiſus qui es
Diiſque & mihi omnique hominum generi?
NON *audacia iſtud eſt neque fortitudo,*
Amicos malis quos affeceris,intueri:
Sed maximus inter homines morborum
Omniũ,impudentia.bene tamen feciſti qui ueneris:
Ego enim dicens,leuabor,
Animo malè tuo,& tu dolebis audiens[ea.]
Sed à quibus primis primùm incipiã dicere? 147
Seruaui te,ut norunt Græcorum quicunque

Universidad de Deusto Biblioteca

Eandem conſcenderunt Argoam nauim,
Miſſum ut tauros ignem ſpirantes regeres
Iugis, & ſeminares lethalem ſegetem:
Et dracone, qui aureum circundans uellus
Voluminibus ſeruabat multiplicibus, inſomnis exi-
Occiſo, prorogaui tibi lucem ſalutiferam. (ſtés,
Ipſa quoque patre & domo prodita mea,
Peliotidem Iolcum ueni
Tecum promptior quàm ſapientior: (ri,
Et Peliã occidi, quo modo maximè dolorificũ eſt mo
Per filias ipſius: omnémque [tibi] exemi metum.
Et his [beneficiis] à me peſſime uirorũ [omniũ] affe
Prodidiſti nos nouóſq; comparaſti thalamos, (ct⁹,
Liberi quum [tibi] ſint. ſi enim fuiſſes ſine liberis,
Ignoſcendum erat tibi hunc quòd amares thorum.
Sed iuriſiurãdi euanida eſt fides: neq; poſſum ſcire
An deos putes qui tunc, non regnare amplius,
An noua conſtituta eſſe iura hominibus nunc:
Quoniam tibi conſcius es in me periurus quòd ſis.
Hei dextrã manum quã tu multoties apprehẽdiſti,
Et hæc genua, quàm fruſtra pollutæ ſumus
Improbo à marito ſpéque fruſtrata?
Age: tanquam cum amico communicabo:
Vt uidear aliquo à te affecta beneficio,

ταὐτὸν συνεισέβησαν Ἀργῷον σκάφος,
πεμφθέντα ταύρων πυρπνόων ἐπιστάτην
ζεύγλῃσι, καὶ σπεροῦντα θανάσιμον γύην,
δράκοντά θ', ὃς πάγχρυσον ἀμφέπων δέρας,
σπείραις ἔσωζε πολυπλόκοις ἄυπνος ὤν,
κτείνασ', ἀνέσχον σοὶ φάος σωτήριον.
αὐτὴ δὲ πατέρα καὶ δόμους προδοῦσ' ἐμούς,
τὴν Πηλιῶτιν εἰς Ἰωλκὸν ἱκόμην,
σὺν σοὶ πρόθυμος μᾶλλον ἢ σοφωτέρα.
Πελίαν δ' ἀπέκτειν', ὥσπερ ἄλγιστον θανεῖν,
παίδων ὑπ' αὐτοῦ· πάντα τ' ἐξεῖλον φόβον.
καὶ ταῦθ' ὑφ' ἡμῶν ὦ κάκιστ' ἀνδρῶν παθών,
προὔδωκας ἡμᾶς· καινὰ δ' ἐκτήσω λέχη,
παίδων γεγώτων. εἰ γὰρ ἦσθ' ἄπαις ἔτι,
συγγνωστ' ἂν ἦν σοι τοῦδ' ἐρασθῆναι λέχους.
ὅρκων δὲ φρούδη πίστις· οὐδ' ἔχω μαθεῖν
ἢ θεοὺς νομίζεις τοὺς τότ' οὐκ ἄρχειν ἔτι,
ἢ καινὰ κεῖσθαι θέσμι' ἀνθρώποις τανῦν.
ἐπεὶ σύνοισθά γ' εἰς ἔμ' οὐκ εὔορκος ὤν.
φεῦ δεξιὰ χείρ, ἧς σὺ πόλλ' ἐλαμβάνου,
καὶ τῶνδε γονάτων· ὡς μάτην κεχρώσμεθα
κακοῦ πρὸς ἀνδρὸς, ἐλπίδων δ' ἡμάρτομεν.
ἄγ' ὡς φίλῳ γὰρ ὄντι σοι κοινώσομαι.
δοκοῦσα μὲν τί πρός γε σοῦ πράξειν καλῶς,

Universidad de Deusto
Biblioteca

ὅμως δ᾽, (ἐρωτηθεὶς γὰρ αἰσχίων φανῇ)
νῦν ποῖ τράπωμαι; πότερα πρὸς πατρὸς δό-
ους σοὶ προδοῦσα καὶ πάτραν, ἀφικόμην, (μους,
ἢ πρὸς ταλαίνας Πελιάδας; καλῶς γ᾽ ἂν οὖν
δέξαιντό μ᾽ οἴκοις, ὧν πατέρα κατέκτανον.
ἔχει γὰρ οὕτω. τοῖς μὲν οἴκοθεν φίλοις
ἐχθρὰ καθέστηχ᾽· οὓς δέ μ᾽ οὐκ ἐχρῆν κακῶς
δρᾶν, σοὶ χάριν φέρουσα πολεμίους ἔχω.
τοιγάρ με πολλαῖς μακαρίαν Ἑλληνίδων
ἔθηκας ἀντὶ τῶνδε. θαυμαστὸν δέ σε
ἔχω πόσιν καὶ πιστὸν ἡ τάλαιν᾽ ἐγώ.
εἰ φεύξομαί γε γαῖαν ἐκβεβλημένη,
φίλων ἔρημος σὺν τέκνοις μόνη μόνοις.
καλόν γ᾽ ὄνειδος τῷ νεωστὶ νυμφίῳ,
πτωχοὺς ἀλᾶσθαι παῖδας ἥ τ᾽ ἔσωσά σε.
Ὦ Ζεῦ, τί δὴ χρυσοῦ μὲν ὃς κίβδηλος ᾖ, “
τεκμήρι᾽ ἀνθρώποισιν ὤπασας σαφῆ, “
ἀνδρῶν δ᾽ ὅτῳ χρὴ τὸν κακὸν διειδέναι, “
οὐδεὶς χαρακτὴρ ἐμπέφυκε σώματι; “
Χορ. Δεινή τις ὀργὴ καὶ δυσίατος πέλει, “
Ὅταν φίλοι φίλοισι συμβάλωσ᾽ ἔριν. “
Ἰασ. Δεῖ μ᾽, ὡς ἔοικε, μὴ κακὸν φῦναι λέγειν,
ἀλλ᾽ ὥστε νηὸς κεδνὸν οἰακοστρόφον,
ἄκροισι λαίφους κρασπέδοις ὑπεκδραμεῖν

Tamen(interrogatus enim turpior uideberis)
Nunc quò me uertam?utrum ad patris domum
Et patriam, quibus tibi proditis[huc] ueni:
An ad miſeras Peliadas? pulchrè[illæ]ſcilicet
Receperint me[ſuis]ædibus,quarū patrē interfeci.
Habet enim ita[ſe res.]domeſticis amicis
Inuiſa facta ſum:& quibus me nō oportebat malè
148 Facere,eos,tibi gratum faciens,hoſtes habeo.
Ergo me inter multas bea tam Græcas
Feciſti pro hiſce[beneficiis?]egregium uerò te
Habeo maritum & fidum,infelix ego.
Quòd ſi fugiam terram [hanc]expulſa,
Amicis orbata,cum lib ris ſola ſolis,
Pulchrum certè probrum [erit]nouo ſponſo [tibi]
Pauperes errare liberos, & [me] quæ ſeruaui te.
O IVpiter,quare auri quod adulterinum ſit,
Signa hominibus dediſti manifeſta:
Virorum autem quo oporteat malum diſcernere,
Nullum ſignum innatum eſt corpori?
Cho. ACRIS quædam ira & immedicabilis eſt,
Quando amici cum amicis committunt lites.
Iaſ. Oportet me,ut uidetur,non ſegnem eſſe in dicēdo,
Sed uelut nauis prudentem gubernatorem
Summis ueli oris effugere

Universidad de Deusto
Biblioteca

Tuam inanem, ô mulier, loquacitatem.
Ego, poſtquã etiã nimis exaggeras [tuũ] beneficiũ,
Venerem exiſtimo meæ nauigationis
Seruatricem eſſe inter homines deóſque ſolam.
Tibi uerò eſt quidem mens ſubtilis: ſed inuidioſa
Oratio dicendo percurrere quòd amor te coegerit
Laboribus ex ineuitabilibus meũ conſeruare corpꝰ.
Sed non ſubtiliter iſta tractabo nimis.
Quatenus igitur iuuiſti, non malè [ſe res] habet.
Maiora utique mei ſeruatione [beneficia]
Accepiſti q̃ dederis, quemadmodum ego [iam] dicã.
Primùm quidem Græcam pro barbaro ſolo
Terrã habitas, & ius ſcis,
Et legibus uti non pro uirium libito:
Deinde omnes te ſenſerũt eſſe Græci ingenioſam,
Et gloriam adepta es. ſi terræ in extremis
Finibus habitares, non eſſet [ulla] ratio tui. 149
SIT uerò mihi neque aurum domi,
Neque Orpheo præſtantius decantare carmen,
Niſi illuſtris fortuna contingat mihi.
[Ac] tantum quidem tibi de meis laboribus
Dixi. certamen enim tu prior inſtituiſti uerborũ.
Quæ uerò de nuptiis mihi regiis exprobraſti,
In hoc monſtrabo primùm quòd prudens ſim,

τὴν σὴν στόμαργον ὦ γύναι γλωσσαλγίαν.
ἔγωγ᾽ ἐπειδὴ καὶ λίαν πυργοῖς χάριν,
Κύπριν νομίζω τῆς ἐμῆς ναυκληρίας
σώτειραν εἶναι θεῶν τε κἀνθρώπων μόνην.
σοὶ δ᾽ ἔστι μὲν νοῦς λεπτὸς· ἀλλ᾽ ἐπίφθονος
λόγος διελθεῖν, ὡς ἔρως σ᾽ ἠνάγκασε
πόνων ἀφύκτων τοὐμὸν ἐκσῶσαι δέμας.
ἀλλ᾽ οὐκ ἀκριβῶς αὐτὰ θήσομαι λίαν.
ὅπῃ γὰρ οὖν ὤνησας, οὐ κακῶς ἔχει.
μείζω γε μέντοι τῆς ἐμῆς σωτηρίας
εἴληφας ἢ δέδωκας, ὡς ἐγὼ φράσω.
πρῶτον μὲν Ἑλλάδ᾽ ἀντὶ βαρβάρου χθονὸς
γαῖαν κατοικεῖς, καὶ δίκην ἐπίστασαι,
νόμοις τε χρῆσθαι μὴ πρὸς ἰσχύος χάριν.
πάντες δέ σ᾽ ᾔσθοντ᾽ οὖσαν Ἕλληνες σοφήν.
καὶ δόξαν ἔσχες. εἰ δὲ γῆς ἐπ᾽ ἐσχάτοις
ὅροισιν ᾤκεις, οὐκ ἂν ἦν λόγος σέθεν.
Εἴη δ᾽ ἔμοιγε μήτε χρυσὸς ἐν δόμοις, "
μήτ᾽ Ὀρφέως κάλλιον ὑμνῆσαι μέλος, "
εἰ μὴ ᾽πίσημος ἡ τύχη γένοιτό μοι. "
τοσαῦτα μέν σοι τῶν ἐμῶν πόνων πέρι
ἔλεξ᾽. ἅμιλλαν γὰρ σὺ προὔθηκας λόγων.
ἃ δ᾽ εἰς γάμους μοι βασιλικοὺς ὠνείδισας,
ἐν τῷδε δείξω πρῶτα μὲν σοφὸς γεγώς,

ἔπειτα σώφρων, εἶτα σοὶ μέγας φίλος,
καὶ παισὶ τοῖς ἐμοῖσιν. ἀλλ' ἔχ' ἥσυχος.
ἐπεὶ μετέστην δεῦρ' Ἰωλκίας χθονὸς,
πολλὰς ἐφέλκων συμφορὰς ἀμηχάνους,
τί τοῦδ' ἂν εὕρημ' εὗρον εὐτυχέστερον,
ἢ παῖδα γῆμαι βασιλέως φυγὰς γεγώς;
οὐχ, ᾗ σὺ κνίζῃ, σὸν μὲν ἐχθραίνων λέχος,
καινῆς δὲ νύμφης ἱμέρῳ πεπληγμένος,
οὐδ' εἰς ἅμιλλαν πολύτεκνον σπουδὴν ἔχων·
(ἅλις γὰρ οἱ γεγῶτες, οὐδὲ μέμφομαι)
ἀλλ' ὡς τὸ μὲν μέγιστον οἰκοῖμεν καλῶς,
καὶ μὴ σπανιζοίμεσθα, γιγνώσκων ὅτι
Πένητα φεύγει πᾶς τις ἐκποδὼν φίλος, “
παῖδας τε θρέψαιμ' ἀξίως δόμων ἐμῶν.
σπείρας τ' ἀδελφοὺς τοῖσιν ἐκ σέθεν τέκνοις,
εἰς ταυτὸ θείην καὶ συναρτήσας γένος,
εὐδαιμονοίην. σοί τι γὰρ παίδων τί δεῖ;
ἐμοί τε λύει τοῖσι μέλλουσιν τέκνοις,
τὰ ζῶντ' ὀνῆσαι. μῶν βεβούλευμαι κακῶς;
οὐδ' ἂν σὺ φαίης, εἴ σε μὴ κνίζοι λέχος.
Ἀλλ' εἰς τοσοῦτον ἥκεθ', ὥστ' ὀρθουμένης “
εὐνῆς, γυναῖκες πάντ' ἔχειν νομίζετε. “
ἢν δ' αὖ γένηται συμφορά τις εἰς λέχος, “
τὰ λῷστα καὶ κάλλιστα, πολεμιώτατα

Deinde caſtus, denique tibi magnus amicus,
Et liberis meis. ſed habe te tranquillam.
Poſtquam conceſſi huc Iolcia è terra,
Multa mecum trahens incommoda inexplicabilia,
Quodnã iſto inuẽtũ inuenire potuiſſem fortunatiꝰ,
Quàm filiam ducere regis exul quum eſſem?
Non (ut tu [me] uellicas) tuũ odio habens thalamũ,
Nouæque ſponſæ deſiderio perculſus, (ũ ponẽs:
Nec in certamine de multis liberis habendis ſtudi-
Satis enim [ſunt] ii q nati ſunt, neq; [eos reprehẽ-
Sed ut (quod maximũ eſt) habitaremus cõmodè: (do
Et non egeremus: ſciens quòd
PAVPEREM fugiũt omnes eminus amici:
Liberóſq; ut educarem dignè familia mea:
Gignẽſque fratres his ex te [ſuſceptis] liberis,
Eodem loco collocarem & coniungens genus,
Beatus uiuerem. tibi enim liberis quid opus eſt,
Mihique prodeſt futuris liberis,
Eos qui uiuunt iuuare: an conſultaui malè?
Ne tu quidẽ diceres hoc, ſi te nõ pũgeret thalamus.
SED eò uenitis, ut [feliciter] erecto & conſtituto
Thoro, mulieres omnia habere [uos] putetis:
Quòd ſi rurſꝰ incidat calamitas aliqua in thalamũ,
Optima & pulcherrima [quæ ſunt] hoſtiliſſima

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto Biblioteca

ſtatuitis.oportebat aliunde quopiam homines
Liberos gignere,muliebréque non eſſe genus:
Cho. Sicque non eſſet ullum hominibus malum.
Iaſon,pulchrè quidẽ hæc [tua] ornaſti uerba:
Attamen mihi(etiamſi præter ſententiam dicam)
Videris quòd prodidiſti tuã uxorẽ, iniuſtè feciſſe.
Med. Certè multum à multis diſſentio hominibus.
MIHI .n.qſqs,iniuſtus quũ ſit, peritus in dicẽd°
Eſt,maxima pœna dignus uidetur. (uolnere>
Lingua.n.quũ glorietur ſe poſſe iniuſta probè ob-
Audet fallere:eſt attamen non admodum ſapiens.
Itaque & tu nũc nõ aduerſus me tã compoſitus ſis>
In dicendóque grauis: unum enim occidet te uerbũ
Oportebat te ſi quidẽ eras haud improb⁹,pſuaſa me
Agitare nuptias has,ſed non clàm amicis.
Iaſ. Benè certè mihi hac ſubſeruiſſes oratione,
Si tibi de nuptiis dixiſſem,quæ ne nunc quidem
Suſtines remittere cordis ingentem bilem.
Med. Nõ hoc te[intẽtũ]habebat,ſed barbarus thalamus
Ad ſenectutẽ uſq; nõ ſatis glorioſus eueniebat tibi.
Iaſ. Probè nunc hoc ſcias,non mulieris cauſa
Ambiiſſe me thalamos regis quos nunc habeo:
Sed,ut dixi etiam antea,ſeruare uolens
Te,& liberis meis fratres

τίθεσθε. χρῆν γὰρ ἄλλοθέν ποθεν βροτοὺς “
παῖδας τεκνοῦσθαι, θῆλυ δ' οὐκ εἶναι γένος. “
οὕτω δ' ἂν οὐκ ἦν οὐδὲν ἀνθρώποις κακόν. “
Χορ. Ἰᾶσον, εὖ μὲν τούσδ' ἐκόσμησας λόγους.
ὅμως δ' ἔμοιγε κεἰ παρὰ γνώμην λέγω,
δοκεῖς προδοὺς σὴν ἄλοχον οὐ δίκαια δρᾶν.
Μη. Ἦ πολλὰ πολλοῖς εἰμι διάφορος βροτῶν.
Ἐμοὶ γὰρ ὅστις ἄδικος ὢν, σοφὸς λέγειν “
πέφυκε, πλείστην ζημίαν ὀφλισκάνει. “
Γλώσσῃ γὰρ αὐχῶν τἄδικ' εὖ περιστελεῖν, “
τολμᾷ πανουργεῖν· ἔστι δ' οὐκ ἄγαν σοφός. “
ὡς καὶ σὺ μὴ νῦν εἰς ἔμ' εὐσχήμων γένῃ,
λέγειν τε δεινός· ἓν γὰρ οὖν κτενεῖ σ' ἔπος.
χρῆν σ', εἴπερ ἦσθα μὴ κακός, πείσαντά με
γαμεῖν γάμον τόνδ', ἀλλὰ μὴ σιγῇ φίλων.
Ιασ. Καλῶς γ' ἂν οὖν μοι τῷδ' ὑπηρέτεις λόγῳ,
εἴ σοι γάμον κατεῖπον, ἥτις οὐδὲ νῦν
τολμᾷς μεθεῖναι καρδίας μέγαν χόλον.
Μη. Οὐ τοῦτό σ' εἶχεν, ἀλλὰ βάρβαρον λέχος
πρὸς γῆρας οὐκ εὔδοξον ἐξέβαινέ σοι.
Ιασ. Εὖ νῦν τόδ' ἴσθι, μὴ γυναικὸς οὕνεκα
γῆμαί με λέκτρα βασιλέως ἃ νῦν ἔχω.
ἀλλ' ὥσπερ εἶπον καὶ πάρος, σῶσαι θέλων
σέ, καὶ τέκνοισι τοῖς ἐμοῖς ὁμοσπόρους

Universidad de Deusto Biblioteca

φῦσαι τυράννοις παῖδας, ἔρυμα δώμασι.
Μη. Μή μοι γένοιτο λυπρὸς εὐδαίμων βίος, "
Μηδ' ὄλβος, ὅστις τὴν ἐμὴν κνίζοι φρένα "
Ιασ. Οἶσθ' ὡς με τεύξῃ, καὶ σοφωτέρα φανῇ;
τὰ χρηστὰ μή σοι λυπρὰ φαινέσθω ποτέ,
μηδ' εὐτυχοῦσα δυστυχὴς εἶναι δόκει.
Μη. Ὕβριζ', ἐπειδὴ σοὶ μὲν ἔστ' ἀποστροφή,
ἐγὼ δ' ἔρημος τήνδε φεύξομαι χθόνα.
Ιασ. Αὐτὴ τάδ' εἵλου, μηδέν' ἄλλον αἰτιῶ.
Μη. Τί δρῶσα; μῶν γαμοῦσα, καὶ προδοῦσά σε;
Ιασ. Ἀρὰς τυράννοις ἀνοσίους ἀρωμένη.
Μη. Καὶ σοῖς ἀραία γ' οὖσα τυγχάνω δόμοις.
Ιασ. Ὡς οὐ κρινοῦμαι τῶνδέ σοι τὰ πλείονα·
ἀλλ' εἴ τι βούλει παισὶν ἢ σαυτῆς φυγῇ
προσωφέλημα χρημάτων ἐμῶν λαβεῖν,
λέγ'· ὡς ἕτοιμος ἀφθόνῳ δοῦναι χερί,
ξένοις τε πέμπειν σύμβολ', οἳ δράσουσί σ' εὖ.
καὶ ταῦτα μὴ θέλουσα μωρανεῖς γύναι,
λήξασα δ' ὀργῆς, κερδανεῖς ἀμείνονα.
Μη. Οὔτ' ἂν ξένοισι τοῖσι σοῖς χρησαίμεθ' ἄν,
οὔτ' ἄν τι δεξαίμεσθα· μηδ' ἡμῖν δίδου.
Κακοῦ γὰρ ἀνδρὸς δῶρ' ὄνησιν οὐκ ἔχει. "
Ιασ. Ἀλλ' οὖν ἐγὼ μὲν δαίμονας μαρτύρομαι
ὡς πάνθ' ὑπουργεῖν σοί τε καὶ τέκνοις θέλω.

Gignere reges pueros, propugnaculum domus.
Med. NE mihi contingat cum dolore beata uita.
Neque diuitiæ quæ meam uellicent mentem.
Iaſ. Scis quomodo me potiaris & prudentior uidearis?
Ea quæ bona [ſūt,] nō tibi moleſta uideātur unq̄:
Nec felix quum ſis, infelix eſſe [tibi] uideare.
Med. Affice cōtumelia: poſtquā tibi quidem eſt receptꝰ,
Ego autem deſerta ex hac fugiam terra.
Iaſ. Ipſa hæc captaſti, nullum alium accuſa.
Med. Quid faciens? an nubens, & prodens te?
Iaſ. Diras regibus impias imprecans. 151
Med. Et tuæ diris deuota quidem [ego] ſum domui.
Iaſ. Non litigabo de his tecum pluribus:
Sed ſiquod uis pueris aut tuo ipſius exilio
Subſidium de pecunia mea accipere,
Dicito: quia ſum paratus larga dare manu,
Hoſpitibúſque mittere ſymbola qui benefaciāt tibi.
Et hæc ſi non uis, ſtulta fueris mulier.
Ceſſans uerò ab ira, lucraberis meliora.
Med. Neque hoſpitibus tuis utemur,
Neque quicquā accipiemus, neq; nobis [aliqd] des,
IMPROBI enim uiri dona utilitatis nihil habēt.
Iaſ. At ſaltem ego deos teſtor
Quòd omnia ſuppeditare tibi & liberis uolo.

Universidad de Deusto Biblioteca

Tibi uerò non placent bona,ſed pertinaciter
Amicos impellis:ergo doleas magis.
Med. Vade.deſiderio enim nuper domitæ puellæ
Caperis,tēpore lōgo abſens domo ab illius cōſpectu.
Duc [eam]:fortaſſis (cum Deo uerò dictum ſit)
Contrahes tale,ut tu ſis negaturus,connubium.
Chor. AMORES nimium
Egreſſi,non gloriam
Neque uirtutem dant
Viris:ſi uerò[tantum quantum ſit]ſatis adſit
Venus, non [eſt]alia dea
Gratioſa adeò.
Ne unquam ô domina,aduerſus me
Aureis è ſagittis emittas
Deſiderio perungens ineuitabile telum
PLACET enim mihi modeſtia
Donum pulcherrimum deorum.
Nunquam ambigua certa-
mina & inſatiabiles rixas
Animo conſternata ali-
ud ob coniugium
Miſceam : ô grauis Venus,
Expertes bellorum thalamos co-
lens,acuto animo indicas thoros mulierum.

Σοὶ δ' οὐκ ἀρέσκει τἀγάθ', ἀλλ' αὐθαδίᾳ
φίλοις ἀπωθῇ· τοιγὰρ ἀλγυνῇ πλέον.
Μη. Χώρει. πόθῳ γὰρ τῆς νεοδμήτου κόρης
αἱρῇ, χρονίζων δωμάτων ἐξώπιος.
νύμφευ'. ἴσως γὰρ (σὺν θεῷ δ' εἰρήσεται)
γαμεῖς τοιοῦτον, ὥστε σ' ἀρνεῖσθαι, γάμον.
Χορ. Ἔρωτες ὑπὲρ μὲν ἄγαν
ἐλθόντες οὐκ εὐδοξίαν ‟
οὐδ' ἀρετὰν παρέδωκαν ‟
ἀνδράσιν· εἰ δ' ἅλις ἔλθοι ‟
Κύπρις, οὐκ ἄλλα θεὸς ‟
εὔχαρις οὕτω. ‟
μή ποτ' ὦ δέσποιν' ἐπ' ἐμοὶ
χρυσέων τόξων ἐφείης
ἱμέρῳ χρίσασ' ἄφυκτον οἰστόν.
στέργει δέ με σωφροσύνα, ‟
δώρημα κάλλιστον θεῶν. ‟
μηδέ ποτ' ἀμφιλόγους ὀρ-
γὰς ἀκόρεστά τε νείκη
θυμὸν ἐκπλήξασ' ἑτέ-
ροις ἐπὶ λέκτροις
προσβάλοιμ' ὦ δεινὰ Κύπρις,
ἀπολέμοις ἀνὰς σεβίζου-
σ' ὀξύφρων κρίνει λέχη γυναικῶν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ὦ πατρὶς, ὦ δῶμά τ' ἐμὸν,
μὴ δῆτ' ἄπολις γενοίμαν,
τὸν ἀμηχανίας ἔχουσα
δυσπέρατον αἰῶ-
ν' οἰκτροτάτων ἀχέων.
θανάτῳ θανάτῳ πάρος δαμείην,
ἁμέραν τάνδ' ἐξανύσασα. Μόχθων "
δ' οὐκ ἄλλος ὕπερθεν,
ἢ γᾶς πατρίας στέρεσθαι. "
εἴδομεν, οὐκ ἐξ ἑτέρων
μύθων ἔχομεν φράσασθαι.
σὲ γὰρ οὐ πόλις, οὐ φίλων τις
ᾤκτειρε, παθοῦσαν
δεινότατον παθέων.
Ἀχάριστος ὄλοιθ' ὅτῳ παρέστι "
μὴ φίλους τιμᾶν, καθαρὰν ἀνοίξαν- "
τι κλῇδα φρενῶν· "
κἀμοὶ φίλος οὔποτ' ἔσται. "

Αἰγ. Μήδεια χαῖρε· τοῦδε γὰρ προοίμιον
κάλλιον οὐδεὶς οἶδε προσφωνεῖν φίλοις.

Μη Ὦ χαῖρε καὶ σὺ παῖ σοφοῦ Πανδίονος
Αἰγεῦ, πόθεν γῆς τῆσδ' ἐπιστρωφᾷ πέδον;

Αἰγ. Φοίβου παλαιὸν ἐκλιπὼν χρηστήριον.

Μη. Τί δ' ὀμφαλὸν γῆς θεσπιῳδὸν ἱκάνεις;

O patria, ô domus mea,
Nequaquam exul fiam,
Inopiæ habens
Quod difficulter tranſitur æuum,
Miſerabilium plenum dolorum.
Morte morte prius domer,
Die hoc confecto. MALORVM
Non [eſt] aliud maius
Quàm terra patria priuari.
Vidimus, non ex aliorum
Sermonibus [id] habemus dicere.
Te enim non ciuitas, non amicorum aliquis
Miſeratus eſt, quæ paſſa es
Grauiſſimum [omnium] malorum.
INGRATVS pereat cui [animus] fuerit
Nequaquam amicos colere candidam aperiendo clauem pectoris.
Et mihi amicus non unquam [is] fuerit.

AEg. Medea ſalue: hoc enim exordio.
Melius nemo poteſt compellare amicos.

Med. Salue & tu ô fili ſapientis Pandionis.
Vnde terræ huius accedis ſolum?

AEg. Phœbi antiquum relinquens ſacellum.

Med. Quid uerò umbilicũ terræ ubi eſt oraculũ adiiſti?

Universidad de Deusto
Biblioteca

AEg. Liberorũ perſcrutãs ſatio quomodo cõtingat mihi.
Med. Per deos, ſine liberis enim adhuc ſẽper ducis uitã?
AEg. Sine liberis ſumus genij alicuius fato.
Med. Vxor quum ſit, an thori expers exiſtens?
AEg. Non ſumus thalami ſine iugo nuptialis.
Med. Quid igitur Phœbus dixit tibi de liberis? 153
AEg. Obſcuriora quàm ut homo poſſit coniicere uerba.
Med. Fáſne autem nos oraculum audire dei?
AEg. Maximè: quia & ſagace indiget mente.
Med. Quid igitur uaticinatꝰ ſit, dicito ſi fas [eſt] audire.
AEg. Vtre me prominentem non ſoluere debere pedem.
Med. Priuſquam quid facias, aut ad quam uenias terrã?
AEg. Priuſquam ad patrios iterum lares ueniam.
Med. Tu uerò qua re indigens in hanc nauigas terram?
AEg. Pitheus quiſpiam eſt terræ rex Trœzeniæ.
Med. Filius (ut aiunt) Pelopis piiſſimus.
AEg. Huic dei uaticinium communicare uolo.
Med. Sapiens enim uir [eſt], & exercens talia.
AEg. Et mihi omniũ chariſſimus quos militiæ paraui ho-
Med. Sed fortunatus ſis, & cõſequaris quæ expetis. (ſpitũ.
AEg. Quidnam tui oculi, & corpus contabuit ita?
Med. AEgeu, peſſimus eſt mihi omnium maritus.
AEg. Quid ais? manifeſtè mihi tuas dic animi ægritudi-
Med. Iniuria afficit me Iaſon, nullã à me paſſus. (nes

Αἰγ. Παίδων ἐρευνῶν σπέρμ' ὅπως γένοιτό μοι.
Μη. Πρὸς θεῶν, ἄπαις γὰρ δεῦρ' ἀεὶ τείνεις βίον;
Αἰγ. Ἄπαιδές ἐσμεν δαίμονός τινος τύχῃ.
Μη. Δάμαρτος οὔσης, ἢ λέχους ἄπειρος ὤν;
Αἰγ. Οὐκ ἐσμὲν εὐνῆς ἄζυγες γαμηλίου.
Μη. Τί δῆτα Φοῖβος εἶπέ σοι παίδων πέρι;
Αἰγ. Σοφώτερ' ἢ κατ' ἄνδρα συμβαλεῖν ἔπη.
Μη. Θέμις δ' ἂν ἡμᾶς χρησμὸν εἰδέναι θεοῦ;
Αἰγ. Μάλιστ', ἐπεί τοι καὶ σοφῆς δεῖται φρενός.
Μη. Τί δῆτ' ἔχρησε, λέξον, εἰ θέμις κλύειν.
Αἰγ. Ἀσκοῦ με τὸν προὔχοντα μὴ λῦσαι πόδα.
Μη. Πρὶν ἂν τί δράσῃς, ἢ τίν' ἐξίκῃ χθόνα;
Αἰγ. Πρὶν ἂν πατρῴαν αὖθις ἑστίαν μόλω.
Μη. Σὺ δ' ὡς τί χρῄζων τήνδε ναυστολεῖς χθόνα;
Αἰγ. Πιτθεύς τις ἐστὶ γῆς ἄναξ Τροιζηνίας.
Μη. Παῖς, ὡς λέγουσι, Πέλοπος εὐσεβέστατος.
Αἰγ. Τούτῳ θεοῦ μάντευμα κοινῶσαι θέλω.
Μη. Σοφὸς γὰρ ἀνὴρ καὶ τρίβων τὰ τοιάδε.
Αἰγ. Κἀμοὶ γε πάντων φίλτατος δορυξένων.
Μη. Ἀλλ' εὐτυχοίης, καὶ τύχοις ὅσων ἐρᾷς.
Αἰγ. Τί γὰρ σὸν ὄμμα χρώς τε συντέτηχ' ὅδε;
Μη. Αἰγεῦ, κάκιστος ἐστί μοι πάντων πόσις.
Αἰγ. Τί φῄς; σαφῶς μοι σὰς φράσον δυσθυμίας.
Μη. Ἀδικεῖ μ' Ἰάσων, οὐδὲν ἐξ ἐμοῦ παθών.

Αἰγ. Τί χρῆμα δράσας; φράζε μοι σαφέστερον.
Μη. Γυναῖκ' ἐφ' ἡμῖν δεσπότιν δόμων ἔχει.
Αἰγ. Ἦ που τετόλμηκ' ἔργον αἴσχιστον τόδε;
Μη. Σάφ' ἴσθ'· ἄτιμοι δ' ἐσμὲν οἱ πρὸ τοῦ φίλοι.
Αἰγ. Πότερον ἐρασθεὶς, ἢ σὸν ἐχθαίρων λέχος;
Μη. Μέγαν γ' ἔρωτα· πιστὸς οὐκ ἔφυ φίλοις.
Αἰγ. Ἴτω νυν, εἴπερ ὡς λέγεις ἐστὶν κακός.
Μη. Ἀνδρῶν τυράννων κῆδος ἠράσθη λαβεῖν.
Αἰγ. Δίδωσι δ' αὐτῷ τίς; πέραινέ μοι λόγον.
Μη. Κρέων, ὃς ἄρχει τῆσδε γῆς Κορινθίας.
Αἰγ. Συγγνωστὰ μὲν γὰρ ἦν σε λυπεῖσθαι γύναι.
Μη. Ὄλωλα· καὶ πρός γ' ἐξελαύνομαι χθονός.
Αἰγ. Πρὸς τοῦ; τόδ' ἄλλο καινὸν αὖ λέγεις κακόν.
Μη. Κρέων μ' ἐλαύνει φυγάδα τῆσδ' ἔξω χθονός.
Αἰγ. Ἐᾷ δ' Ἰάσων; οὐδὲ ταῦτ' ἐπήνεσα.
Μη. Λόγῳ μὲν οὐχί· καρτερεῖν δὲ βούλεται.
ἀλλ' ἄντομαί σε τῆσδε πρὸς γενειάδος,
γονάτων τε τῶν σῶν ἱκεσία δὴ γίγνομαι,
οἴκτειρον, οἴκτειρόν με τὴν δυσδαίμονα,
καὶ μή μ' ἔρημον ἐκπεσοῦσαν εἰσίδῃς,
δέξαι δὲ χώρᾳ καὶ δόμοις ἐφέστιον.
οὕτως ἔρως σοι πρὸς θεῶν τελεσφόρος
γένοιτο παίδων, καὐτὸς ὄλβιος θάνοις.
εὕρημα δ' οὐκ οἶσθ' οἷον εὕρηκας τόδε.

AEg. Quam rem faciens? dic mihi apertius.
Med. Vxorē præ me dominā[huius]domus habet aliam.
AEg. An auſus eſt rem turpiſſimam hanc? (amici.
Med. Bene ſcito: inhonorati autē ſumus q̄ antea eramus
AEg. Vtrum amore incēſus, an tui odio thalami?
Med. Magno equidem amore: fidus non eſt amicis.
AEg. Eat ergo nunc, ſi quidem ut dicis eſt malus.
Med. Virorum principum affinitatem cupiuit accipere.
AEg. At quis dat ei? perfice mihi ſermonem.
Med. Creon qui imperat huic terræ Corinthiæ.
AEg. Ignoſcendum[tibi]eſt, quòd tu doles, ô mulier.
Med. Perij: & adhæc expellor ſolo.
AEg. A quo? hoc aliud nouum rurſus narras malum.
Med. Creon me expellit exulem hac ex terra.
AEg. Permittit uerò Iaſon? ne hoc quidem laudo.
Med. Verbis quidē nō: [reipſa]pati tamen uult.
Sed ſupplex rogo te hanc per genam, 154
Genuáque tua: ſupplex[tibi] fio:
Miſerere miſerere mei infelicis,
Et ne me deſertam eiectam aſpicias:
Sed recipe[me]regione & domo[tua]hoſpitam.
Sic amor tibi à dijs fertilis
Fiat liberorum, & ipſe beatus moriaris.
Inuentum non ſcis quale inuenias hoc.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Ne ſis, faciam, tu ſine liberis, & liberorum ſobolem
Procreare te faciam: talia noui pharmaca.
AEg. Multorum cauſa hanc tibi dare gratiam
Mulier, promptus ſum: primùm propter deos,
Deinde propter liberos, quorũ promittis generatio-
Siquidem ad hoc inutilis ſum prorſus ego. (ne:
Sic autem habeam: tu ubi ueneris [in meum] ſolum
Conabor te hoſpitio excipere, iuſtus quòd ſim.
[Ac] tantum quidem tibi prædico mulier:
Ex hac autem terra non te abducere uolo,
Ipſa uerò ſi in meas ueneris ædes,
Manebis [ibi] tuta & non te dimittam unquam.
Ex hoc autem ipſa ſolo efferas pedem.
Inculpabilis enim etiam apud peregrinos eſſe uolo.
Med. Erunt hæc [ita:] ſed fides ſi fieret mihi
Horum, haberem omnia à te præclare.
AEg. An non confidis? aut quid tibi [eſt] moleſtum?
Med. Confido. Peliæ autem inimica eſt mihi domus,
Creónque his autem iuratis fœderibus iunctus,
Abducentibus non dimiſeris me è terra.
Verbis aũt cõuẽtione facta & diis iuramẽto dato,
Amic⁹ fias [mihi iã:] & præconiis [legationibúſq;]
[Illorũ] non perſuadeare [ac obedias] meæ.n.res
Ipſis autẽ opes ſunt & domus regia. (imbecilles:

παύσω δέ σ' ὄντ' ἄπαιδα, καὶ παίδων γονὰς
σπεῖραί σε θήσω· τοιάδ' οἶδα φάρμακα.
Αἰγ. Πολλῶν ἕκατι τήνδε σοι δοῦναι χάριν
γύναι πρόθυμός εἰμι. πρῶτα μὲν θεῶν,
ἔπειτα παίδων, ὧν ἐπαγγέλλῃ γονάς.
εἰς τοῦτο γὰρ δὴ φροῦδός εἰμι πᾶς ἐγώ.
οὕτω δ' ἔχοιμι· σοῦ μὲν ἐλθούσης χθόνα,
πειράσομαί σου προξενεῖν δίκαιος ὤν.
τοσόν γε μέντοι σοὶ προσημαίνω γύναι,
ἐκ τῆσδε μὲν γῆς οὔ σ' ἄγειν βουλήσομαι·
αὐτὴ δ' ἐάν περ εἰς ἐμοὺς ἔλθῃς δόμους,
μενεῖς ἄσυλος, κοὔ σε μὴ μεθῶ ποτε.
ἐκ τῆσδε δ' αὐτὴ γῆς ἀπαλλάσσου πόδα.
ἀναίτιος γὰρ καὶ ξένοις εἶναι θέλω.
Μη. Ἔσται τάδ'. ἀλλὰ πίστις εἰ γένοιτό μοι
τούτων, ἔχοιμ' ἂν πάντα πρὸς σέθεν καλῶς.
Αἰγ. Μῶν οὐ πέποιθας; ἢ τί σοι τὸ δυσχερές;
Μη. Πέποιθα. Πελίου δ' ἐχθρός ἐστί μοι δόμος,
Κρέων τε. τούτοις δ' ὁρκίοισι μὲν ζυγεὶς,
ἄγουσιν οὐ μεθεῖς ἂν ἐκ γαίης ἐμέ·
λόγοις δὲ συμβὰς, καὶ θεῶν ἀνώμοτος
φίλος γένοι' ἂν, κἀπικηρυκεύμασιν
οὐκ ἂν πίθοιο. τἀμὰ μὲν γὰρ ἀσθενῆ·
τοῖς δ' ὄλβος ἐστὶ καὶ δόμος τυραννικός.

Αἰγ. Πολλὴν ἔλεξας ἐν λόγοις προμηθίαν.
ἀλλ' εἰ δοκεῖ σοι δρᾶν τάδ', οὐκ ἀφίσταμαι.
ἐμοί τε γὰρ τάδ' ἐστὶν ἀσφαλέστερα,
σκῆψίν τιν' ἐχθροῖς σοῖς ἔχοντα δεικνύναι.
τὸ σόν τ' ἄραρε μᾶλλον. ἐξηγοῦ θεούς.
Μη. Ὄμνυ πέδον γῆς, πατέρα θ' Ἥλιον πατρὸς
τοὐμοῦ, θεῶν τε συντιθεὶς ἅπαν γένος.
Αἰγ. Τί χρῆμα δράσειν, ἢ τί μὴ δράσειν λέγε.
Μη. Μήτ' αὐτὸς ἐκ γῆς σῆς ἔμ' ἐκβαλεῖν ποτε,
μήτ' ἄλλος ἤν τις τῶν ἐμῶν ἐχθρῶν ἄγειν
χρῄζῃ, μεθήσειν ζῶν ἑκουσίῳ τρόπῳ.
Αἰγ. Ὄμνυμι γαῖαν λαμπρὸν ἡλίου τε φῶς,
θεούς τε πάντας, ἐμμένειν ἅ σου κλύω.
Μη. Ἀρκεῖ. τί δ' ὅρκῳ τῷδε μὴ 'μμένων πάθοις;
Αἰγ. Ἃ τοῖσι δυσσεβοῦσι γίγνεται βροτῶν.
Μη. Χαίρων πορεύου· πάντα γὰρ καλῶς ἔχει.
κἀγὼ πόλιν σὴν ὡς τάχιστ' ἀφίξομαι,
πράξασ' ἃ μέλλω καὶ τυχοῦσ' ὧν βούλομαι.
Χορ. Ἀλλά σ' ὁ Μαίας πομπαῖος ἄναξ
πελάσειε δόμοις,
ὧν τ' ἐπίνοιαν σπεύδεις κατέχων
πράξειας· ἐπεὶ γενναῖος ἀνήρ
Αἰγεῦ, παρ' ἐμοὶ δεδόκησαι.
Μη. Ὦ Ζεῦ, δίκη τε Ζηνὸς, ἡλίου τε φῶς,

AEg. *Multam oſtendiſti in uerbis [tuis] prouidentiam.*
Sed ſi uidetur tibi facere hæc, non declino:
Et mihi enim hæc ſunt tutiora,
Excuſationē aliq̄ inimicis tuis quū habeā obtēdere
Tuáq; cōſiſtēt magis. præi uerbis [quos iurē] deos
Med. *Iura ſolum terræ patrémque Solem patris*
Mei, deorūmque addens uniuerſum genus.
AEg. *Quā rē facturū, aut quid nō facturū, dicito.*
Med. *Quòd neque tu è terra me eiecturus ſis unquam,*
Neq; alius ſiquis meorū inimicorū [me] abducere
Velit, permiſſurū dū uiuis uolūtario [aliquo] modo.
AEg. *Iuro terram, ſplendidum Soliſque lumen*
Deóſq; omnes, ꝑmanſurū me in his quæ ex te audio
Med. *Sufficit. qd autē iuramēto in hoc nō ꝑſeuerans, pa-tieris?*
AEg. *Quæ impiis accidunt hominibus.*
Med. *Vale & uade: omnia enim rectè habent.*
Et ego in ciuitatem tuam quamcelerrimè abibo,
Vbi cōfecero quæ paro, & cōſequuta fuero quæ uolo.
Chor. *Sed te Maia [natus] deductor rex*
Deducat domum,
Quæque in animo habens feſtinas,
Perficias, quia generoſus uir
AEgeu mihi uiſus es.
Med. *O Iuppiter uindictáque Iouis, ſoliſque lumen,*

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto Biblioteca

Nunc glorioſæ uictrices meorum inimicorũ, amicæ,
Erimus, & in uiam ingreſſæ ſumus.
Iam ſpes [eſt] hoſtes meos daturos pœnam:
Hic enim uir, ubi maximè laborabamus,
Portus apparuit meorum conſiliorum.
Ex hoc ſuſpendemus in puppe rudentem
Profectæ ad urbem & ciuitatem Palladis.
Iam omnia mea tibi conſilia (ba.
Dicã. accipeq́; nõ ad uoluptatẽ [q̃ dictura ſũ] uer-
Mittens meorum aliquẽ domeſticorum Iaſonem
In conſpectum uenire meum poſtulabo:
Venienti autem ipſi mollia dicam uerba,
Quòd etiam uideantur mihi iſta & benè habeant
Nuptiæ regiæ, quas prodita me habet,
Et conducibilia eſſe & rectè facta. 156
Liberi ut maneant mei poſtulabo,
Non ut relictura hoſtium in terra,
Inimicis liberos meos ut contumelia afficiant:
Sed ut dolo filiam regis interficiam.
Mittã.n. ipſos dona habẽtes in manibus,
[Et] ſponſæ ferentes, ex hac [expulſi] ne fugiãt ter
Tenuem ueſtem & cincinnum inauratum. (ra,
Et ſi acceptum ornamentum circundederit corpori
Malè peribit, omniſque qui attigerit puellam.

νῦν καλλίνικοι τῶν ἐμῶν ἐχθρῶν, φίλαι,
γενησόμεσθα, κεἰς ὁδὸν βεβήκαμεν.
νῦν δ' ἐλπὶς ἐχθροὺς τοὺς ἐμοὺς τίσειν δίκην.
οὗτος γὰρ ὡ 'νὴρ, ᾗ μάλιστ' ἐκάμνομεν,
λιμὴν πέφανται τῶν ἐμῶν βουλευμάτων.
ἐκ τοῦδ' ἀναψόμεσθα πρυμνήτην κάλων
μολόντες ἄστυ καὶ πόλισμα Παλλάδος.
ἤδη δὲ πάντα τἀμά σοι βουλεύματα
λέξω· δέχου δὲ μὴ πρὸς ἡδονὴν λόγους.
πέμψασ' ἐμῶν τιν' οἰκετῶν, Ἰάσονα
εἰς ὄψιν ἐλθεῖν τὴν ἐμὴν αἰτήσομαι,
μολόντι δ' αὐτῷ μαλθακοὺς λέξω λόγους·
ὡς καὶ δοκεῖ μοι ταῦτα καὶ καλῶς ἔχει,
γάμους τυράννων, οὓς προδοὺς ἡμᾶς ἔχει,
καὶ ξύμφορ' εἶναι καὶ καλῶς εἰργασμένα.
παῖδας δὲ μεῖναι τοὺς ἐμοὺς αἰτήσομαι.
οὐχ ὡς λιποῦσα πολεμίας ἐπὶ χθονὸς
ἐχθροῖσι παῖδας τοὺς ἐμοὺς καθυβρίσαι,
ἀλλ' ὡς δόλοισι παῖδα βασιλέως κτάνω.
πέμψω γὰρ αὐτοὺς δῶρ' ἔχοντας ἐν χεροῖν,
νύμφῃ φέροντας, τήνδε μὴ φεύγειν χθόνα,
λεπτόν τε πέπλον καὶ πλόκον χρυσήλατον.
κἄνπερ λαβοῦσα κόσμον ἀμφιθῇ χροΐ,
κακῶς ὀλεῖται, πᾶς θ' ὃς ἂν θίγῃ κόρης.

Universidad de Deusto
Biblioteca

τοιοῖσδε χρίσω φαρμάκοις δωρήματα.
ἐνταῦθα μέντοι τόνδ' ἀπαλλάσσω λόγον.
ᾤμωξα δ' οἷον ἔργον ἔστ' ἐργαστέον
τοὐντεῦθεν ἡμῖν· τέκνα γὰρ κατακτανῶ
τἄμ'. οὔτις ἐστὶν ὅστις ἐξαιρήσεται·
δόμον τε πάντα συγχέασ' Ἰάσονος,
ἔξειμι γαίας, φιλτάτων παίδων φόνον
φεύγουσα, καὶ τλᾶσ' ἔργον ἀνοσιώτατον.
Οὐ γὰρ γελᾶσθαι τλητὸν ἐξ ἐχθρῶν, φίλαι.
ἴτω. τί μοι ζῆν κέρδος; οὔτ' ἐμοὶ πατρὶς,
οὔτ' οἶκός ἐστιν, οὔτ' ἀποστροφὴ κακῶν.
ἡμάρτανον τόθ' ἡνίκ' ἐξελίμπανον
δόμους πατρῴους, ἀνδρὸς Ἕλληνος λόγοις
πεισθεῖσ', ὃς ἡμῖν σὺν θεῷ τίσει δίκην.
οὔτ' ἐξ ἐμοῦ γὰρ παῖδας ὄψεταί ποτε
ζῶντας τὸ λοιπὸν, οὔτε τῆς νεοζύγου
νύμφης τεκνώσει παῖδ'. ἐπεὶ κακῶς κακὴν
θανεῖν σφ' ἀνάγκη τοῖς ἐμοῖσι φαρμάκοις.
μηδείς με φαύλην κἀσθενῆ νομιζέτω,
μηδ' ἡσυχαίαν, ἀλλὰ θατέρου τρόπου,
βαρεῖαν ἐχθροῖς, καὶ φίλοισιν εὐμενῆ.
τῶν γὰρ τοιούτων εὐκλεέστατος βίος.
Χορ. Ἐπεί περ ἡμῖν τόνδ' ἐκοίνωσας λόγον,
σέ τ' ὠφελεῖν θέλουσα, καὶ νόμοις βροτῶν

Talibus perungam dona pharmacis.
Hic quidem hunc miſſum facio ſermonem,
Plangóque [tale] quale facinus eſt faciendum
Deinceps nobis: liberos enim interficiam
Meos: nemo eſt qui poſſit eripere:
Domúmque totam confundens Iaſonis,
Exeo terra, chariſſimorum liberorum necem
Fugiens, & auſa facinus impiiſſimum. (cæ-
NON *enim rideri tolerabile [eſt] ab inimicis, ami-*
Eat [res]. quid mihi uiuere lucri? neq; mihi patria
Neque domus eſt, neq; receptus [aliquis his] ex malis.
Peccari tunc quando reliqui
Domum paternam, uiri Græci uerbis
Perſuaſa: qui nobis deo uolente, dabit pœnam.
Neq; ex me enim [quos ſuſtulit] liberos, uidebit un-
Viuos deinceps, neq; ex nuper cōiugata [ſibi] (quā
Sponſa gignet filium: poſteaquam malè malam
Mori ipſam neceſſum meis pharmacis.
Nemo me ignauam & imbecillem exiſtimet,
Neque tranquillam, ſed alterius moris,
Grauem inimicis, & amicis beneuolam.
Nam taliū [hominum] glorioſiſſima uita [eſt.]
Chor. *Poſtquam nobis hunc communicaſti ſermonem,*
Et tibi prodeſſe uolens & leges hominum

Tueri, facere tibi interdico hæc. 157

Med. Nō erit aliter. tibi ignoſcēdū tamen quòd dicas
Iſta, eſt, quæ non pateris, ut ego, mala.

Cho. Sed occidere tuum ſemen audebis mulier?

Med. Sic enim maximè mordebitur maritus.

Chor. Tu uerò eris etiam miſerrima mulier.

Med. Eat. Superflui [ſūt] omnes in mediū [q; ferūtur] ſer
Sed age uade & adducito Iaſonem. (mones.
Ad omnia enim te fidelia utimur
Dices autē nihil eorū quæ mihi uiſa [& ſtatuta] ſūt
Si quidem bene uis dominis & mulier es.

Chor. O Erechthidæ longo iam tempore beati,
Et deorum filii beatorum,
Sacræ regionis inexpugnabiliſque
Qui fruimini
Inclyta ſapientia,
Semper per lucidiſſimum
Molliter aerem gradientes,
Vbi aliquando caſtas
Nouem Pierides
Dicunt Muſas
Flauam Harmoniam genuiſſe,
Pulchrifluique ad Cephiſi fluenta
Venerem celebrant exhaurien-

Universidad de Deusto Biblioteca

ξυλλαμβάνουσα, δρᾶν σ' ἀπεννέπω τάδε.

Μη. Οὐκ ἔστιν ἄλλως· σοὶ δὲ συγγνώμη λέγειν
τάδ' ἐστί, μὴ πάσχουσαν ὡς ἐγὼ κακῶς.

Χορ. Ἀλλὰ κτανεῖν σὸν σπέρμα τολμήσεις γύναι;

Μη. Οὕτω γὰρ ἂν μάλιστα δηχθείη πόσις.

Χορ. Σὺ δ' ἂν γένοιό γ' ἀθλιωτάτη γυνή.

Μη. Ἴτω· περισσοὶ πάντες οἱ 'ν μέσῳ λόγοι.
ἀλλ' εἶα χώρει, καὶ κόμιζ' Ἰάσονα.
εἰς πάντα γὰρ δὴ σοὶ τὰ πιστὰ χρώμεθα.
λέξεις δὲ μηδὲν τῶν ἐμοὶ δεδογμένων,
εἴπερ φρονεῖς εὖ δεσπόταις, γυνή τ' ἔφυς.

Χορ. Ἐρεχθεΐδαι τὸ παλαιὸν ὄλβιοι,
καὶ θεῶν παῖδες μακάρων,
ἱερᾶς χώρας ἀπορθήτου
τ' ἀποφερβόμενοι
κλεινοτάταν σοφίαν,
αἰεὶ διὰ λαμπροτάτου
βαίνοντες ἁβρῶς αἰθέρος,
ἔνθα ποθ' ἁγνὰς
ἐννέα Πιερίδας
λέγουσι Μούσας
ξανθὰν Ἁρμονίαν φυτεῦσαι·
καλλινάου τ' ἐπὶ Κηφισοῦ ῥοαῖς.
τὰν Κύπριν κληΐζουσιν ἀφυ-

σαμέναν χώραν καταπνεῦσαι
μετρίας ἀνέμων
ἡδυπνόους αὔρας.
αἰεὶ δ' ἐπιβαλλομέναν
χαίταισιν εὐώδη ῥοδέ-
ων πλόκον ἀνθέων,
τᾷ σοφίᾳ παρέδρους
πέμπειν ἔρωτας,
παντοίας ἀρετᾶς ξυνεργούς.
πῶς οὖν ἱερῶν ποταμῶν,
ἢ πόλις, ἢ φίλων
πόμπιμόν σε χώρα
τὰν παιδολέτειραν ἕξει,
τὰν οὐχ ὁσίαν; μετ' ἄλλων
σκέψαι τεκέων πλαγάν.
σκέψαι φόνον οἷον αἴρῃ.
μὴ (πρὸς γονάτων σε πάντες
πάντως ἱκετεύομεν)
μὴ τέκνα φονεύσῃς.
πῶς δὲ θράσος ἢ φρενὸς ἢ
χερὶ τέκνων σέθεν
καρδίᾳ τε λήψῃ
δεινὰν προσάγουσα τόλμαν;
πῶς δ' ὄμματα προσβαλοῦσα

tem regionem perflaſſe
Mediocres uentorum
Dulce ſpirantes auras.
Semperque inijcientem
Comis fragrans roſe-
orum ſertum florum,
Ad ſapientiam incitantes,
Mittere amores,
Omnigenæ uirtutis adiutores.
Quomodo igitur ſacrorum fluuiorum
Aut urbs aut amicorum
Tranſmiſſam te regio
Liberorum perditricem tenebit 153
Quæ non es ſancta? cum alijs
Conſidera liberorum plagam
Delibera cædem qualem ſuſcipias.
Non (per genua tibi omnes
Omnino ſupplicamus)
Non liberos interficias.
Quomodo confidentiam in corde, uel
Manu de liberis tuis,
Et animo ſumes,
Immanem afferens audaciam?
Quomodo oculos admouens

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Liberis ſine lacrymis [ullam] partem
Continebis? in cæde non poteris
Pueris ſupplicibus cadentibus
Madefacere manum cæde cruentam
In miſero animo.

Iaſ. Venio uocatus. etenim quanquam es infeſta,
Non tamen fruſtraberis hac re, ſed audiam
Quid rei uelis nouæ ex me mulier.

Med. Iaſon, rogo te ut quæ dicta ſunt,
Ignoſcas, meas autem iras ferre
AEquũ ſanè, q̃a inter nos multa præſtita ſũt ami-
Ego uerò mecũ ipſa in colloq̃ũ ueni, (ca[beneficia].
Et conuitiata ſum [mihi] miſera, Quid inſanio,
Et iraſcor conſulentibus bene:
Inimicáq; [huius] terræ dominis fio
Marítóque, qui nobis præſtat utiliſſima,
Ducens [puellam] principem & fratres liberis
Meis gignens? Annon diſcedam [tandem]
Ab ira? quid doleo, dijs uertentibus bene?
Nónne ſunt mihi liberi? ſcio è terra
Fugituros nos, & carituros amicis.
Hæc animo uerſans ſenſi inconſultum pectus
Admodum me habere, & fruſtra me iratam eſſe.
Nũc igitur laudo [te] ſat, ieſque eſſe mihi uideris

τέκνοις ἄδακρυν μοῖραν
σχήσεις; φόνον οὐ δυνήσῃ
παίδων ἱκετᾶν πιτνόντων
τέγξαι χέρα φοίνιον
ἐν τλάμονι θυμῷ.

Ιασ. Ἥκω κελευσθείς. καὶ γὰρ οὖσα δυσμενής,
οὐκ ἂν γ' ἁμάρτοις τοῦδέ γ'. ἀλλ' ἀκούσομαι
τί χρῆμα βούλει καινὸν ἐξ ἐμοῦ γύναι.

Μη. Ἰᾶσον, αἰτοῦμαί σε τῶν εἰρημένων
συγγνώμον' εἶναι· τὰς δ' ἐμὰς ὀργὰς φέρειν
εἰκός γ', ἐπεὶ νῶν πόλλ' ὑπείργασται φίλα.
ἐγὼ δ' ἐμαυτῇ διὰ λόγων ἀφικόμην,
κἀλοιδόρησα. σχετλία, τί μαίνομαι,
καὶ δυσμεναίνω τοῖσι βουλεύουσιν εὖ,
ἐχθρὰ δὲ γαίας κοιράνοις καθίσταμαι,
πόσει θ', ὃς ἡμῖν δρᾷ τὰ συμφορώτατα,
γήμας τύραννον, καὶ κασιγνήτους τέκνοις
ἐμοῖς φυτεύων; οὐκ ἀπαλλαχθήσομαι
θυμοῦ; τί πάσχω θεῶν ποριζόντων καλῶς;
οὐκ εἰσὶ μέν μοι παῖδες, οἶδα δὲ χθόνα
φεύγοντας ἡμᾶς, καὶ σπανίζοντας φίλων.
ταῦτ' ἐννοηθεῖσ', ᾐσθόμην ἀβουλίαν
πολλὴν ἔχουσα, καὶ μάτην θυμουμένη.
νῦν οὖν ἐπαινῶ. σωφρονεῖν τ' ἐμοὶ δοκεῖς,

Universidad de Deusto
Biblioteca

κῆδος τόδ' ἡμῖν προσλαβών. ἐγὼ δ' ἄφρων,
ἣ χρῆν μετεῖναι τῶνδε τῶν βουλευμάτων,
καὶ ξυμπεραίνειν, καὶ παρεστάναι λέχει,
νύμφην τε κηδεύουσαν ἥδεσθαι σέθεν.
ἀλλ' ἐσμὲν, οἷον ἐσμὲν, οὐκ ἐρῶ κακὸν,
γυναῖκες. οὔκουν χρῆν σ' ὁμοιοῦσθαι κακοῖς,
οὐδ' ἀντιτείνειν νήπι' ἀντὶ νηπίων.
παριέμεσθα, καὶ φαμὲν κακῶς φρονεῖν
τότ', ἀλλ' ἄμεινον νῦν βεβούλευμαι τάδε.
ὦ τέκνα τέκνα δεῦτε, λείπετε στέγας'
ἐξέλθετ', ἀσπάσασθε καὶ προσείπατε
πατέρα μεθ' ἡμῶν, καὶ διαλλάχθηθ' ἅμα
τῆς πρόσθεν ἔχθρας εἰς φίλους μητρὸς μέτα.
σπονδαὶ γὰρ ἡμῖν καὶ μεθέστηκεν χόλος.
λάβεσθε χειρὸς δεξιᾶς. οἴμοι κακῶν,
ὡς ἐννοοῦμαι δή τι τῶν κεκρυμμένων.
ἆρ' ὦ τέκν' οὕτω καὶ πολὺν ζῶντες χρόνον,
φίλην ὀρέξετ' ὠλένην; τάλαιν' ἐγώ,
ὡς ἀρτίδακρύς εἰμι καὶ φόβου πλέα.
χρόνῳ δὲ νεῖκος πατρὸς ἐξαιρουμένη,
ὄψιν τέρειναν τήνδ' ἔπλησα δακρύων.
Χο. Κἀμοὶ κατ' ὄσσων χλωρὸν ὡρμήθη δάκρυ·
καὶ μὴ προβαίη μεῖζον ἢ τὸ νῦν κακόν.
Ιασ. Αἰνῶ γύναι τάδ', οὐδ' ἐκεῖνα μέμφομαι.

Affinitatẽ hac nobis qui aſſumpſeris: ego uerò de-
Quam oportebat intereſſe his conſiliis, (mẽs
Et una [ea] promouere & aſſiſtere lecto, 159
Sponſáque quòd curet, gaudere, te.
Sed ſumus tale quale ſumus, non dicam malum,
Mulieres. non te oportet ſimilem fieri malis,
Neque reddere ſtulta pro ſtultis.
Concedimus & dicimus malè ſenſiſſe [nos]
Tunc: at melius nunc conſideraui hæc.
O liberi liberi huc uenite, relinquite tecta.
Exite, ſalutate & compellate
Patrem nobiſcum, & reconciliamini ſimul
Ex prioribꝰ inimicitiis cum amicis, unà cũ matre.
Fœdus enim [eſt] nobis & deſtitit bilis.
Prehẽdite manũ dextrã. Heu mihi ob mala [mea,]
Dum animo uerſo aliquid occultorum [facinorũ:]
Num ô liberi ſic etiam longo tempore uicturi
Amicum præbebitis brachium? miſera ego.
Vt prona ad lacrymas ſum & metus plena?
Tẽporis aũt interuallo iurgio aduerſus patrẽ ſubla
Faciem teneram hanc oppleui lacrymis. (ta,
Chor. *Et mihi ex oculis recentes erumpunt lacrymæ.*
Ac non euadat maius quàm nunc [eſt] malum.
Iaſ. *Probo mulier hæc, neque illa [præterita] incuſo.*

Universidad de Deusto Biblioteca

Conſentaneum enim iras fœmineum genus ſuſcipe
Nuptias comparantem alias in maritum.
Sed in melius tuum mutatum eſt cor.
Agnouiſti potiorē (ſed tēporis progreſſu)
Sententiam. mulieris facta hæc [ſunt] moderatæ.
Vobis autem liberi, non inconſultè pater
Multam comparauit cum diis ſalutem.
Exiſtimo enim uos huius terræ Corinthiæ
Primarios fore cum fratribus adhuc [aliis.]
Sed creſcite; reliqua perficiet
Paterque & deorum quiſquis eſt beneuolus.
[Vtinā] uerò uideā uos bēc educatos, pubertatis ad
Peruenire, inimicis ſuperiores meis. (finē
Ipſa [tu] quid aſſiduis lacrymis rigas pupillas,
Auertens candidas retrò genas,
Neque lubens hunc à me accipis ſermonem?
Med. *Nihil [eſt cauſæ.] liberis de hiſce cogitans.*
Iaſ. *Confide nunc: bene enim hæc ego conſtituā.*
Med. *Faciam hæc: nihil tuis diffidam uerbis.*
MVLier uero fœmina [eſt], et ad lacrymas nata.
Iaſ. *Quid autē ſupramodū hoſce ingemiſcis propter li*
Med. *Pepi ipſos: uiuereq; quū exoptabā liberos, (beros*
Subiit me miſeratio an futurum ſit hoc.
Cæterūm quorū cauſa mecū ueniſti ad colloquiū,

εἰκὸς γὰρ ὀργὰς θῆλυ ποιεῖσθαι γένος “
γάμους παρεμπολῶντί γ' ἀλλοίους πόσει. “
ἀλλ' εἰς τὸ λῷον σὸν μεθέστηκεν κέαρ,
ἔγνως δὲ τὴν νικῶσαν, ἀλλὰ τῷ χρόνῳ,
βουλήν. γυναικὸς ἔργα ταῦτα σώφρονος.
ὑμῖν δὲ, παῖδες, οὐκ ἀφροντίστως πατὴρ
πολλὴν ἔθηκε σὺν θεοῖς σωτηρίαν.
οἶμαι γὰρ ὑμᾶς τῆσδε γῆς Κορινθίας
τὰ πρῶτ' ἔσεσθαι σὺν κασιγνήτοις ἔτι.
ἀλλ' αὐξάνεσθε. τἆλλα δ' ἐξεργάζεται
πατήρ τε καὶ θεῶν ὅστις ἐστὶν εὐμενής.
ἴδοιμι δ' ὑμᾶς εὐτραφεῖς ἥβης τέλος
μολόντας, ἐχθρῶν τῶν ἐμῶν ὑπερτέρους.
αὕτη τί χλωροῖς δακρύοις τέγγεις κόρας,
στρέψασα λευκὴν ἔμπαλιν παρηΐδα,
κοὐκ ἀσμένη τόνδ' ἐξ ἐμοῦ δέχῃ λόγον;
Μη. Οὐδὲν, τέκνων τῶνδ' ἐννοουμένη πέρι.
Ιασ. Θάρσει νῦν· εὖ γὰρ τῶνδ' ἐγὼ θήσω πέρι.
Μη. Δράσω τάδ', οὔτι σοῖς ἀπιστήσω λόγοις.
γυνὴ δὲ θῆλυ κἀπὶ δακρύοις ἔφυ. “
Ιασ. Τί δῆτα λίαν τοῖσδ' ἐπιστένεις τέκνοις;
Μη. Ἔτικτον αὐτούς· ζῆν δ' ὅτ' ἐξηύχου τέκνα,
εἰσῆλθέ μ' οἶκτος εἰ γενήσεται τάδε.
ἀλλ' ὧνπερ οὕνεκ' εἰς ἐμοὺς ἥκεις λόγους,

Universidad de Deusto
Biblioteca

τὰ μὲν λέλεκται, τῶν δ᾽ ἐγὼ μνησθήσομαι.
ἐπεὶ τυράννοις γῆς μ᾽ ἀποστέλλειν δοκεῖ,
κἀμοὶ τάδ᾽ ἐστὶ λῷστα, γιγνώσκω καλῶς,
μήτ᾽ ἐμποδών σοι μήτε κοιράνοις χθονὸς
ναίειν. δοκῶ γὰρ δυσμενὴς εἶναι δόμοις.
ἡμεῖς μὲν ἐκ γῆς τῆσδ᾽ ἀπαίρομεν φυγῇ,
παῖδες δ᾽ ὅπως ἂν ἐκτραφῶσι σῇ χερί,
αἰτοῦ Κρέοντα τήνδε μὴ φεύγειν χθόνα.

Ια. Οὐκ οἶδ᾽ ἂν εἰ πείσαιμι, πειρᾶσθαι δὲ χρή.

Μη. Σὺ δ᾽ ἀλλὰ σὴν κέλευσον αἰτεῖσθαι πατρὸς
γυναῖκα, παῖδας τήνδε μὴ φεύγειν χθόνα.

Ιασ. Μάλιστα· καὶ πείσειν γε δοξάζω σφ᾽ ἐγώ,
εἴπερ γυναικῶν ἐστι τῶν ἄλλων μία.

Μη. Συλλήψομαι δὲ τοῦδέ σοι κἀγὼ πόνου.
πέμψω γὰρ αὐτῇ δῶρ᾽ ἃ καλλιστεύεται
τῶν νῦν ἐν ἀνθρώποισιν, (οἶδ᾽ ἐγώ) πολύ,
λεπτόν τε πέπλον, καὶ στέφος χρυσήλατον
παῖδας φέροντας. ἀλλ᾽ ὅσον τάχος χρεὼν
κόσμον κομίζειν δεῦρο προσπόλων τινά.
εὐδαιμονήσει δ᾽ οὐχ ἕν, ἀλλὰ μυρία,
ἀνδρός γ᾽ ἀρίστου σοῦ τυχοῦσ᾽ ὁμευνέτου,
κεκτημένη τε κόσμον ὅν ποθ᾽ ἥλιος
πατὴρ πατρὸς δίδωσιν ἐκγόνοισιν οἷς.
λάζυσθε φερνὰς τάσδε παῖδες εἰς χέρας,

Ea partim dicta ſunt, partim ego memorabo.
Poſtquam dominis terræ me relegare uidetur,
Et mihi hæc ſunt optima, agnoſco rectè [fore]
Vt non impedimento ſim tibi nec dominis terræ
Habitans [hic:] uiderer enim maleuola eſſe domui.
Nos quidem ex terra hac ſoluemus fuga:
Vt liberi autem educentur tua manu,
Roga Creontem hanc ne fugiant terram.

Iaſ. Haud ſcio an perſuaſero: tentare tamen oportet.

Med. Tu uerò tuam iube petere à patre
Vxorem liberi hac ne cogãtur fugere terra.

Iaſ. Maximè: & perſuaſuram certè opinor eam ego:
Siquidem mulierum eſt aliarum una.

Med. Adiuuabo uerò in hoc te etiam ego labore.
Mittam enim ipſi dona quæ pulchritudine excellũt
Nunc inter homines, (ſcio ego probè)
Tenuémque ueſtem & ſertum aureum,
Filios meos ferentes. Sed quamcelerrimè oportet
Ornatum afferre huc famulorum aliquẽ.
Beata erit autem non una in re, ſed infinitis,
Virum optimum te quæ adepta eſt ſocium lecti:
Habénſque ornatum quem quondam Sol
Pater patris [mei] dabat poſteris ſuis. 161
Sumite dona nuptialia hac pueri in manus,

Universidad de Deusto
Biblioteca

Et dominæ beatæ ſponſæ date
Ferentes: non munera contemnenda accipiet.
Iaſ. Quid uerò ô ſtulta his tuas euacuas manus?
Putáſne carere domum regiam ſtolis?
Putas auro? ſerua, non des hæc.
Si quidem enim nos dignos iudicat pretio aliquo
Mulier, præponet [nos] opibus: bene ſcio ego.
Med. Ne mihi tu. Flectere dona etiã deos aiũt. (mines
Aurúmq; potius eſt infinitis orationibꝰ inter ho
Illiꝰ fortuna [comes eſt]: illa nunc auget deus.
Iuuẽcula dominatur. meorum autẽ liberorũ exiliũ
[Etiam] uita redimerem, non auro ſolùm.
Verùm ô filii intrantes uicinam domum,
Patris nouam uxorem dominámque meam
Supplices orate, petite ne exules fugiatis ſolo,
[Iſtud] ornamentũ dantes: hoc.n.maximè opus eſt,
In manum eius dona ut recipiantur hæc.
Ite quã celerrimè, matríque de illis quæ cupit cõſeq;
Boni nuntij eſtote, acta re proſperè.
Cho. Nunc ſpes non amplius mihi de liberorum uita,
Non amplius. eunt enim ad necem iam.
Accipiet ſponſa aureorum redimiculorum,
Accipiet infelix, noxam:
Flauámque circum comam

καὶ τῇ τυράννῳ μακαρίᾳ νύμφῃ δότε
φέροντες· οὔτοι δῶρα μεμπτὰ δέξεται.
Ιασ. Τί δ᾽ ὦ ματαία τῶνδε σὰς κενοῖς χέρας;
δοκεῖς σπανίζειν δῶμα βασίλειον πέπλων;
δοκεῖς δὲ χρυσοῦ; σῶζε, μὴ δίδου τάδε.
εἴπερ γὰρ ἡμᾶς ἀξιοῖ λόγου τινὸς
γυνή, προθήσει χρημάτων, σάφ᾽ οἶδ᾽ ἐγώ.
Μη. Μή μοι σύ. πείθειν δῶρα καὶ θεοὺς λόγος.
Χρυσὸς δὲ κρείσσων μυρίων λόγων βροτοῖς.
κείνης ὁ δαίμων, κεῖνα νῦν αὔξει θεός.
νέα τυραννεῖ τῶν δ᾽ ἐμῶν παίδων φυγὰς
ψυχῆς ἂν ἀλλαξαίμεθ᾽, οὐ χρυσοῦ μόνον.
ἀλλ᾽ ὦ τέκν᾽, εἰσελθόντε πλησίοις δόμοις,
πατρὸς νέαν γυναῖκα, δεσπότιν τ᾽ ἐμὴν
ἱκετεύετ᾽, ἐξαιτεῖσθε μὴ φυγεῖν χθόνα,
κόσμον διδόντες· τοῦδε γὰρ μάλιστα δεῖ,
εἰς χεῖρ᾽ ἐκείνης δῶρα δέξασθαι τάδε.
ἴθ᾽ ὡς τάχιστα. μητρὶ δ᾽ ὧν ἐρᾷ τυχεῖν
εὐάγγελοι γένοισθε, πράξαντες καλῶς.
Χορ. Νῦν ἐλπίδες οὐκέτι μοι παίδων ζωᾶς,
οὐκέτι· στείχουσι γὰρ εἰς φόνον ἤδη.
δέξεται νύμφα χρυσέων ἀναδέσμων,
δέξεται δύστανος ἄταν·
ξανθᾷ δ᾽ ἀμφὶ κόμᾳ

θήσει τ' ἀΐδα κόσμον,
αὐτὰ ταῖν χεροῖν λαβοῦσα.
πείσει χάρις, ἀμβρόσιός τ' αὐγὰ πέπλου,
χρυσεότευκτον στέφανον περιθέσθαι,
νερτέροις δ' ἤδη πάρα νυμφοκομήσει.
τοῖον εἰς ἕρκος πεσεῖται,
καὶ μοῖραν θανάτου
προσλήψεται δύστανος,
ἄταν δ' οὐχ ὑπεκφεύξεται.
σὺ δ' ὦ τάλαν, ὦ κακόνυμφε
κηδεμὼν τυράννων,
παισὶν οὐ κατειδὼς
ὀλέθριον βιοτὰν προσάγεις,
ἀλόχῳ τε σᾷ στυγερὸν θάνατον.
δύστανε, μοίρας ὅσον παροίχῃ;
μεταστένομαι δὲ σὸν ἄλγος
ὦ τάλαινα παίδων
μᾶτερ, ἃ φονεύσεις
τὰ τέκνα νυμφιδίων ἕνεκεν
λεχέων, ἅ σοι προλιπὼν ἀνόμως
ἄλλῃ ξυνοικεῖ πόσις συνεύνῳ.

Παι. Δέσποιν', ἀφεῖνται παῖδες οἵδε σοι φυγῆς,
καὶ δῶρα νύμφη βασιλὶς ἀσμένη χεροῖν
ἐδέξατ'· εἰρήνη δὲ τἀκεῖθεν τέκνοις.

Ponet lethalem ornatum,
Hæc in manibus accipiens.
Perſuadebit [ei] gratia diuinúſque fulgor ueſtis,
Auro fabricatam coronā ut circumponat,
Inferóſque iam apud ſponſa ornabitur.
Tale in ſeptum cadet,
Et parcam mortis
Accipiet infelix,
Noxámque non ſubterfugiet.
Tu uerò ô miſer, ô infelix ſponſe, 162
Gener regum,
Liberis, non animaduertens,
Pernitioſam uitam adducis,
Vxorique tuæ horribilem mortem.
Infelix calamitatis quantum [inſcius] præteris?
Gemo tuum dolorem,
O miſera liberorum
Mater, quæ interficies
Liberos ſponſalium cauſa
Thalamorum, quos tibi relinquens iniuſtè
Alij cohabitat maritus ſociæ lecti.

Pæd. Domina, liberati ſunt liberi hi tui ab exilio,
Et dona ſponſa regia lubens manibus
Accepit. páxque [eſt] inde liberis [tuis.]

Universidad de Deusto
Biblioteca

Med. Sine. Pæd. Quid ꝑturbata ſtas quũ fortunata ſis?
Quid tuã uertiſti retrô genam,
Et non lubens hunc à me accipis ſermonem?
Med. Heu heu.
Pæd. Hæc nõ cõſona [ſũt] illis q̃ nuntiaui. (rim caſum?
Med. Heu heu iterũ ac iterũ. Pæd. An aliquẽ nũtia-
Non ſcio: opinionéque fruſtratus ſum læti nuntij?
Med. Nuntiaſti qualia nuntiaſti. non te incuſo.
Pæd. Quid itaque demittis oculos & lacrymas fundis?
Med. Multa mihi neceſſitas [incumbit,] ſenex: hæc.n. dij
Et ego malè cogitans machinata ſum.
Pæd. Cõſide: obtines utiq; & tu ꝙ liberos attinet, adhuc.
Med. Alios demittam prius miſera ego.
Pæd. Non utique ſola tu tuis diuulſa es à liberis.
LEviter ferre oportet mortalis q̃ ſit calamitates.
Med. Faciam hæc. Sed eas in domum intrò,
Et pueris præbe quæ conuenit quotidie.
O liberi liberi ueſtra quidem eſt ciuitas
Et domus, in qua relicta miſera me
Habitabitis ſemper matre orbati.
Ego autem in aliam terram uado exul:
Priuſquam uobis fruar, inſpiciam fortunatos.
Priuſquam thalamum & uxorem & ſponſales
Lectos ornem & faces exhibeam.

Μη. Ἔα. Παι. Τί συγχυθεῖσ' ἕστηκας ἡνίκ' εὐτυ-
τί σὴν ἔτρεψας ἔμπαλιν παρηίδα, (χεῖς;
κοὐκ ἀσμένη τόνδ' ἐξ ἐμοῦ δέχῃ λόγον;
Μη. Αἶ, αἶ.
Παι. Τάδ' οὐ ξυνῳδὰ τοῖσιν ἐξηγγελμένοις.
Μη. Αἶ αἶ μάλ' αὖθις. Π. μῶν τιν' ἀγγέλλων τύ-
οὐκ οἶδα, δόξης δ' ἐσφάλην εὐαγγέλου; (χην
Μη. Ἤγγειλας οἷ' ἤγγειλας· οὐ σὲ μέμφομαι.
Παι. Τί δὴ κατηφεῖς ὄμμα καὶ δακρυρροεῖς.
Μη. Πολλή μ' ἀνάγκη πρέσβυ· ταῦτα γὰρ θεοὶ
κἀγὼ κακῶς φρονοῦσ' ἐμηχανησάμην.
Παι. Θάρσει. κρατεῖς τοι καὶ σὺ πρὸς τέκνων ἔτι.
Μη. Ἄλλους κατάξω πρόσθεν ἡ τάλαιν' ἐγώ.
Παι. Οὔτοι μόνη σὺ σῶν ἀπεζύγης τέκνων.
Κούφως φέρειν χρὴ θνητὸν ὄντα συμφοράς.
Μη. Δράσω τάδ'· ἀλλὰ βαῖνε δωμάτων ἔσω,
καὶ παισὶ πόρσυν' οἷα χρὴ καθ' ἡμέραν.
ὦ τέκνα τέκνα, σφῷν μὲν ἔστι δὴ πόλις,
καὶ δῶμ', ἐν ᾧ λιπόντες ἀθλίαν ἐμὲ,
οἰκήσετ' αἰεὶ μητρὸς ἐστερημένοι·
ἐγὼ δ' ἐς ἄλλην γαῖαν εἶμι δὴ φυγάς,
πρὶν σφῷν ὀνάσθαι, κἀπιδεῖν εὐδαίμονας,
πρὶν λέκτρα καὶ γυναῖκα καὶ γαμηλίους
εὐνὰς ἀγῆλαι, λαμπάδας τ' ἀνασχεθεῖν.

ὦ δυστάλαινα τῆς ἐμῆς αὐθαδίας.
ἄλλως ἄρ' ὑμᾶς ὦ τέκν' ἐξεθρεψάμην,
ἄλλως δ' ἐμόχθουν, καὶ κατεξάνθην πόνοις,
στερρὰς ἐνεγκοῦσ' ἐν τόκοις ἀλγηδόνας.
ἦ μὴν ποθ' ἡ δύστηνος εἶχον ἐλπίδας
πολλὰς ἐν ὑμῖν, γηροβοσκήσειν τ' ἐμὲ,
καὶ κατθανοῦσαν χερσὶν εὖ περιστελεῖν,
ζηλωτὸν ἀνθρώποισι· νῦν δ' ὄλωλε δὴ
γλυκεῖα φροντίς. σφῷν γὰρ ἐστερημένη,
λυπρὸν διάξω βίοτον ἀλγεινόν τ' ἐμοί.
ὑμεῖς δὲ μητέρ' οὐκέτ' ὄμμασιν φίλοις
ὄψεσθ' ἐς ἄλλο σχῆμ' ἀποστάντες βίου.
φεῦ φεῦ· τί προσδέρκεσθέ μ' ὄμμασιν τέκνα;
τί προσγελᾶτε τὸν πανύστατον γέλων;
αἶ, αἶ, τί δράσω; καρδία γὰρ οἴχεται,
γυναῖκες, ὄμμα φαιδρὸν ὡς εἶδον τέκνων,
οὐκ ἂν δυναίμην. χαιρέτω βουλεύματα
τὰ πρόσθεν· ἄξω παῖδας ἐκ γαίας ἐμούς.
τί δεῖ με πατέρα τῶνδε τοῖς τούτων κακοῖς
λυποῦσαν, αὐτὴν δὶς τόσα κτᾶσθαι κακά;
οὐ δῆτ' ἔγωγε· χαιρέτω βουλεύματα.
καίτοι τί πάσχω; βούλομαι γέλωτ' ὀφλεῖν,
ἐχθροὺς μεθεῖσα τοὺς ἐμοὺς ἀζημίους;
τολμητέον τάδ'. ἀλλὰ τῆς ἐμῆς κάκης,

O [ego] miſera meæ pertinaciæ [cauſa] 163
Fruſtra uos ô liberi educaui,
Fruſtra laboraui & conſumpta ſum laboribus,
Duros ferens in partu dolores.
Certè aliquando miſera habui ſpes
Magnas in uobis, ſenem nutrituri quòd eſſetis me,
Et mortuam manibus obuoluturi,
Prædicandam hominibus: nunc autem periit
Dulcis cura. uobis enim orbata
Acerbam degam uitam dolorificámque mihi.
Vóſque matrem non amplius oculis charis
Videbitis, in alium habitum tranſeuntes uitæ.
Heu heu: quid aſpicitis me oculis liberi?
Quid arridetis extremo riſu?
Heu quid faciam? cor enim abit,
Mulieres, aſpectum lætum poſtquam uidi liberorũ:
Non potero. Valeant conſilia
Priora. abducam filios è terra meos.
Quid opus eſt me patrem horum, horum malis
Dolore afficiẽtẽ, ipſã [me] bis tãta acqrere mala?
Non ſanè ego: ualeant conſilia.
Verùm quid patior? uolo riſũ incurrere
Inimicos dimittens meos impunitos?
Audenda hæc. ſed ignauiæ meæ [eſt,]

Universidad de Deusto
Biblioteca

Hoc etiã ꝙ admitto[iſtos] molles ſermones in ani- (mo.
Ite pueri in domum: cui autem non
Fas adeſſe meis ſacrificijs,
Ipſi curæ ſit. manũ uerò nõ perdã [ego & polluã.]
Heu heu, nequaquã anime, nõ tu patraueris hæc.
Sine eos ô miſer, parce liberis,
Illic nobiſcum uiuentes exhilarabunt te.
Nõ per eos qui ſunt apud inferos dæmones punito- (res
Non unquam fiet hoc ut inimicis ego
Pueros permittam meos iniuria afficiendos.
Omnino eos mori neceſſe eſt: quoniã autẽ hoc opor- (tet
Nos interficiemus qui progenuimus. 164
Omnino actum eſt hoc, & non effugiet.
Et ſanè in capite corona[eſt] in ueſtibúſque
Sponſa regia perit. certò ſcio ego.
Verùm uado miſerrimam uiam,
Et hos mittam per miſeriorem adhuc
Liberos. alloqui uolo, date ô liberi,
Date, ſalutate, matri dexteram,
O chariſſima manus, chariſſimũque mihi os
Et species & uultus generoſus liberorum.
Felices ſitis: ſed illic. quæ uerò hic erant,
Pater abſtulit. O dulcẽ amplexum,
O tenerã cutem halitúmq; iucũdiſſimũ liberorũ.

τὸ καὶ προέσθαι μαλθακοῖς λόγοις φρενί.
χωρεῖτε παῖδες εἰς δόμους. ὅτῳ δὲ μὴ
θέμις παρεῖναι τοῖς ἐμοῖσι θύμασιν,
αὐτῷ μελήσει· χεῖρα δ' οὐ διαφθερῶ.
ἆ, ἆ, μὴ δῆτα θυμὲ, μὴ σύ γ' ἐργάσῃ τάδε·
ἔασον αὐτούς. ὦ τάλαν, φεῖσαι τέκνων.
ἐκεῖ μεθ' ἡμῶν ζῶντες εὐφρανοῦσί σε.
μὰ τοὺς παρ' ᾅδῃ νερτέρους ἀλάστορας,
οὔτοι ποτ' ἔσται τοῦθ', ὅπως ἐχθροῖς ἐγὼ
παῖδας παρήσω τοὺς ἐμοὺς καθυβρίσαι.
πάντως σφ' ἀνάγκη κατθανεῖν· ἐπεὶ δὲ χρὴ,
ἡμεῖς κτενοῦμεν οἵ περ ἐξεφύσαμεν.
πάντως πέπρακται ταῦτα, κοὐκ ἐκφεύξεται.
καὶ δὴ 'πὶ κρατὶ στέφανος, ἐν πέπλοισί τε
νύμφη τύραννος ὄλλυται· σάφ' οἶδ' ἐγώ.
ἀλλ' εἶμι γὰρ δὴ τλημονεστάτην ὁδὸν,
καὶ τούσδε πέμψω τλημονεστέραν ἔτι
παῖδας. προσειπεῖν βούλομαι. δότ' ὦ τέκνα,
δότ', ἀσπάσασθε μητρὶ δεξιὰν χέρα.
ὦ φιλτάτη χεὶρ, φίλτατον δέ μοι στόμα,
καὶ σχῆμα καὶ πρόσωπον εὐγενὲς τέκνων,
εὐδαιμονοῖτον· ἀλλ' ἐκεῖ· τὰ δ' ἐνθάδε
πατὴρ ἀφείλετ'. ὦ γλυκεῖα προσβολὴ,
ὦ μαλθακὸς χρὼς, πνεῦμά θ' ἥδιστον τέκνων,

χωρεῖτε, χωρεῖτ'· οὐκέτ' εἰμὶ πρὸς βλέπειν
οἵα τ' ἐς ὑμᾶς, ἀλλὰ νικῶμαι κακοῖς.
Καὶ μανθάνω μὲν οἷα τολμήσω κακά, “
Θυμὸς δὲ κρείσσων τῶν ἐμῶν βουλευμάτων, “
Ὅσπερ μεγίστων αἴτιος κακῶν βροτοῖς. “
Χορ. Πολλάκις ἤδη διὰ λεπτοτέρων
μύθων ἔμολον, καὶ πρὸς ἁμίλλας
ἦλθον μείζους, εἰ χρὴ γενεὰν
θῆλυν ἐρευνᾶν. ἀλλὰ γάρ ἐστι
μοῦσα καὶ ἡμῖν, ἣ προσομιλεῖ
σοφίας ἕνεκεν· πάσαισι μὲν οὔ.
παῦρον δὴ γένος ἐν πολλαῖσιν
εὕροις ἂν ἴσως,
κοὐκ ἀπόμουσον τὸ γυναικῶν.
καὶ φημί, βροτῶν οἵτινές εἰσι
πάμπαν ἄπειροι, μηδ' ἐφύτευσαν
παῖδας, προφέρειν εἰς εὐτυχίαν
τῶν γειναμένων.
οἱ μὲν τ' ἄτεκνοι, δι' ἀπειροσύναν
εἴθ' ἡδὺ βροτοῖς εἴτ' ἀνιαρὸν
παῖδες τελέθουσ', οὐχὶ τυχόντες,
πολλῶν μόχθων ἀπέχονται·
οἷσι δὲ τέκνων ἐστὶν ἐν οἴκοις
γλυκερὸν βλάστημ', ἐσορῶ μελέτῃ

Ite, ite: non amplius intueri
Poſſum uos, ſed uincor malis.
ET intelligo qualia audebo mala:
IRA autem potior [eſt] meis conſilijs,
Quæ maximorum cauſa [eſt] malorum hominib⁹.
Chor. *Sæpe iam per ſubtiliores*
Sermones iui, & ad certamina
Veni maiuſcula, ſi conuenit genus
Muliebre ſcrutari. At enim eſt
Muſa & nobis, quæ conuerſatur [nobiſcum]
Sapientiæ [& docēdi] cauſa: cũ omnibus tamē nō.
Paucum ſanè numerum inter multas
Inuenias fortaſſe,
Et non indoctum mulierum.
Et [ſic] dico: HOMINVM qui ſunt
Omnino [rei uxoriæ] inexperti, neque genuerũt
Liberos, excellere felicitate
Illis qui progenuerunt.
Quique non habent liberos, inexperti quia ſunt
An ſuauis res hominibus, an uerò moleſta
Liberi ſint, quum non nacti ſint,
Moleſtiis carent multis.
Quibus autem liberorum eſt in ædibus
Dulce germen, [eos] uideo curis

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Confici omni tempore,
Primùm quo pacto educent bene
Victúmque unde relinquant liberis:
Præterea uerò an pro malis
An pro bonis laborent, hoc eſt obſcurum.
Vnum uerò quod eſt omnium extremum, idm
Omnibus dicam hominibus malum,
Etenim [ubi] ſatis facultatum inuenerunt,
Corporáque ad pubertatem peruenerunt liberorum,
Bonique euaſerunt, ſi inciderit
Fatum [aliquod,] hæc euanida ad infernum
Mors aufert corpora liberorum.
Quomodo igitur prodeſt præter alios
Hunc etiam dolorem acerbiſſimum
Liberorum cauſa
Hominibus deos addere?
Med. Amicæ, iampridem manens fortunæ euentum,
Expecto illinc quomodo [res] proceſſerit.
Atqui uideo hunc ex Iaſonis
Venientem miniſtris ſpiritu irritato:
Oſtenditque φ aliquid noui nuntiaturus ſit mali.
Nunt. O magnam rem iniuſtè quæ feciſti
Medea, fuge fuge, neque nauale
Relinquens uehiculum, neque currum peditem.

καταβυχομένοις τὸν ἅπαντα χρόνον,
πρῶτον μὲν ὅπως θρέψωσι καλῶς,
βίοτόν θ' ὁπόθεν λείψουσι τέκνοις·
ἔτι δ' ἐκ τούτων, εἴτ' ἐπὶ φλαύροις,
εἴτ' ἐπὶ χρηστοῖς μοχθοῦσι, τόδ' ἐστὶν ἄδηλον.
ἓν δὲ τὸ πάντων λοίσθιον ἤδη
πᾶσιν κατερῶ θνητοῖσι κακόν.
καὶ δὴ γὰρ ἅλις βίοτον εὗρον,
σώματά τ' εἰς ἥβην ἤλθε τέκνων,
χρηστοί τ' ἐγένοντ'· εἰ δὲ κυρήσει
δαίμων, οὗτος φροῦδος ἐς ἄιδαν
θάνατος προφέρων σώματα τέκνων.
πῶς οὖν λύει πρὸς τοῖς ἄλλοις
τήνδ' ἔτι λύπην ἀνιαρωτάτην
παίδων ἕνεκεν
θνητοῖσι θεοὺς ἐπιβάλλειν;
Μη. Φίλαι, πάλαι τοι προσμένουσα τὴν τύχην,
καραδοκῶ τἀκεῖθεν οἷ προβήσεται.
καὶ τοι δέδορκα τόνδε τῶν Ἰάσονος
στείχοντ' ὀπαδῶν, πνεῦμά τ' ἠρεθισμένον
δείκνυσι δ' ὥς τι καινὸν ἀγγελεῖ κακόν.
Αγγ. Ὦ δεινὸν ἔργον παρανόμως εἰργασμένη
Μήδεια, φεῦγε, φεῦγε, μήτε ναΐαν
λιποῦσ' ἀπήνην, μήτ' ὄχον πεδοστιβῆ.

Universidad de Deusto Biblioteca

Μη. Τί δ' ἄξιόν μοι τῆσδε τυγχάνει φυγῆς;

Αγγ. Ὄλωλεν ἡ τύραννος ἀρτίως κόρη,
Κρέων θ' ὁ φύσας φαρμάκων τῶν σῶν ὕπο.

Μη. Κάλλιστον εἶπας μῦθον, ἐν δ' εὐεργέταις
τὸ λοιπὸν ἤδη καὶ φίλοις ἐμοῖς ἔσῃ.

Αγγ. Τί φῄς; φρονεῖς μὲν ὀρθὰ, κοὐ μαίνῃ γύναι,
ἥτις τυράννων ἑστίαν ᾐκισμένη,
χαίρεις κλύουσα, κοὐ φοβῇ τὰ τοιάδε;

Μη. Ἔχω τι κἀγὼ τοῖσι σοῖς ἐναντίον
λόγοισιν εἰπεῖν· ἀλλὰ μὴ σπέρχου φίλος,
λέξον δὲ πῶς ὤλοντο. δὶς τόσον γὰρ ἂν
τέρψειας ἡμᾶς, εἰ τεθνᾶσι παγκάκως.

Αγγ. Ἐπεὶ τέκνων σῶν ἦλθε δίπτυχος γονὴ
σὺν πατρὶ, καὶ παρῆλθε νυμφικοὺς δόμους,
ἥσθημεν οἵπερ σοῖς ἐκάμνομεν κακοῖς
δμῶες. δι' ὤτων δ' εὐθὺς ἦν πολὺς λόγος,
σὲ καὶ πόσιν σὸν νεῖκος ἐσπεῖσθαι τὸ πρίν.
κυνεῖ δ' ὁ μέν τις χεῖρ', ὁ δὲ ξανθὸν κάρα
παίδων· ἐγὼ δὲ καὐτὸς ἡδονῆς ὕπο,
στέγας γυναικῶν σὺν τέκνοις ἅμ' ἑσπόμην.
δέσποινα δ' ἣν νῦν ἀντὶ σοῦ θαυμάζομεν,
πρὶν μὲν τέκνων σῶν εἰσιδεῖν ξυνωρίδα,
πρόθυμον εἶχ' ὀφθαλμὸν εἰς Ἰάσονα·
ἔπειτα μέντοι προὐκαλύψατ' ὄμματα,

Med. Quid uerò dignū mihi hac [patratū] eſt fuga?

Nunt. Peryt regia modò puella,
Creónque qui genuit, ueneficiis tuis.

Med. Pulcherrimum dixiſti uerbum, interq; benefactores
Impoſterum iam & amicos meos eris.

Nunt. Quid ais? ſapiſne rectè, & non inſanis mulier,
Quæ regios lares iniuria quum affeceris,
Gaudes audiens, & non metuis ob hæc? 166

Med. Habeo quid & ego tuis quod contrà
Verbis dicam: uerùm non feſtines amice,
Sed dicas quomodo perierunt: bis tanto enim
Delectaueris nos, ſi mortui ſint peſſimè.

Nunt. Poſtquam liberorum tuorum uenit gemina ſoboles
Cum patre, & ingreſſa eſt ſponſales ædes,
Gauiſi ſumus qui ob tua laborabamus mala
Famuli: per aures uerò erat multus rumor (rē.
Te & maritū tuū litē fœdere inito diremiſſe prio-
Oſculabatúrq; alius manum, alius flauum caput
Puerorum: egóque & ipſe præ lætitia
In tecta mulierum cum liberis unà ſequebar.
Domina uerò, quam nunc pro te admiramur,
Priuſquam liberorum tuorum aſpiceret par,
Promptum habebat oculum in Iaſonem:
Deinde texit oculos,

Candidáſque auertit retrò genas,
Puerorum faſtidiens introitum: maritus autē tuus
Irámque exemit & bilem puellæ,
Dicens hæc, Ne inimica ſis amicis,
Deſiſtéque ab ira, & rurſus flecte caput,
Amicos exiſtimans [eoſdem] quos maritus tuus.
Sed accipe munera, & roga patrem
Exilium ut remittat pueris his meā [in] gratiam.
Hæc uerò ut aſpexit ornatum, non continuit ſe,
Sed annuit uiro omnia. Et priuſquam ex ædibus
Longè abeſſent pater & liberi tui,
Acceptam ueſtem uariam induit.
[Ac] auream ponens coronam circum cincinnos,
Claro [ex] ſpeculo componit comas
Exanimem imaginem arridens corporis.
Ac deinde ſurgens è ſolio perambulat 167
Tecta, delicatè incedens candidis pedibus,
Donis admodum gaudens, multùm & ſæpe
Colli tendinē directè oculis contemplans.
Inde autem horribile erat ſpectaculum uidere,
Colorem enim mutans, obliqua retrò
Cedit, tremens membris: & uix aſſequuta eſt
Throno ut illaberetur ne humi concideret.
Ac quædam anus ex famulis, opinata fortè

λευκήν τ' ἀπέστρεψ' ἔμπαλιν παρηΐδα,
παίδων μυσαχθεῖσ' εἰσόδοις. πόσις δὲ σὸς
ὀργάς τ' ἀφῄρει καὶ χόλον νεάνιδος,
λέγων τάδ', Οὐ μὴ δυσμενὴς ἔσῃ φίλοις,
παύσῃ δὲ θυμοῦ, καὶ πάλιν στρέψῃς κάρα,
φίλοις νομίζουσ' οὕσπερ ἂν πόσις σέθεν.
δέξῃ δὲ δῶρα, καὶ παραιτήσῃ πατρὸς
φυγὰς ἀφεῖναι παισὶ τοῖσδ', ἐμὴν χάριν.
ἡ δ' ὡς ἐσεῖδε κόσμον, οὐκ ἠνέσχετο,
ἀλλ' ᾔνεσ' ἀνδρὶ πάντα. καὶ πρὶν ἐκ δόμων
μακρὰν ἀπεῖναι πατέρα καὶ παῖδας σέθεν,
λαβοῦσα πέπλους ποικίλους ἠμπέσχετο.
χρυσοῦν τε θεῖσα στέφανον ἀμφὶ βοστρύχοις,
λαμπρῷ κατόπτρῳ σχηματίζεται κόμην,
ἄψυχον εἰκὼ προσγελῶσα σώματος·
κἄπειτ' ἀναστᾶσ' ἐκ θρόνων διέρχεται
στέγας, ἁβρὸν βαίνουσα παλλεύκῳ ποδὶ,
δώροις ὑπερχαίρουσα, πολλὰ πολλάκις
τένοντ' ἐς ὀρθὸν ὄμμασι σκοπουμένη.
τοὐνθένδε μέντοι δεινὸν ἦν θέαμ' ἰδεῖν.
χροιὰν γὰρ ἀλλάξασα, λεχρία πάλιν
χωρεῖ τρέμουσα κῶλα, καὶ μόλις φθάνει
θρόνοισιν ἐμπεσοῦσα μὴ χαμαὶ πεσεῖν.
καί τις γεραιὰ προσπόλων, δόξασά που

ἢ Πανὸς ὀργὰς, ἤ τινος θεῶν μολεῖν,
ἀνωλόλυξε, πρίν γ' ὁρᾷ κατὰ στόμα
χωροῦντα λευκὸν ἀφρὸν, ὀμμάτων τ' ἄπο
κόρας στρέφουσαν, αἷμά τ' οὐκ ἐνὸν χροΐ.
εἶτ' ἀντίμολπον ἧκεν ὀλολυγῆς μέγαν
κωκυτόν. εὐθὺς δ' ἡ μὲν εἰς πατρὸς δόμοις
ὥρμησεν, ἡ δὲ πρὸς τὸν ἀρτίως πόσιν,
φράσουσα νύμφης συμφοράν· ἅπασα δὲ
στέγη πυκνοῖσιν ἐκτύπει δρομήμασιν.
ἤδη δ' ἀνέλκων κῶλον ἔκπλεθρον δρόμου,
ταχὺς βαδιστὴς τερμόνων ἀνθήπτετο.
ἡ δ' ἐξ ἀναύδου καὶ μύσαντος ὄμματος
δεινὸν στενάξασ' ἡ τάλαιν' ἠγείρετο.
διπλοῦν γὰρ αὐτῇ πῆμ' ἐπεστρατεύετο.
χρυσοῦς μὲν ἀμφὶ κρατὶ κείμενος πλόκος
θαυμαστὸν ἵει νᾶμα παμφάγου πυρός·
πέπλοι δὲ λεπτοὶ, σῶν τέκνων δωρήματα,
λευκὴν ἔδαπτον σάρκα τῆς δυσδαίμονος.
φεύγει δ' ἀναστᾶσ' ἐκ θρόνων πυρουμένη,
σείουσα χαίτην, κρᾶτά τ' ἄλλοτ' ἄλλοσε·
ῥῖψαι θέλουσα στέφανον· ἀλλ' ἀραρότως
σύνδεσμα χρυσὸς εἶχε. πῦρ δ' ἐπεὶ κόμην,
ἔσεισε, μᾶλλον δὶς τόσον ἐλάμπετο.
πίτνει δ' ἐπ' οὖδας συμφορᾷ νικωμένη,

Aut Panis irã aut alterius deorũ [in eã] graſſari,
Vlulauit: priuſquam uideret per os
Exire candidam ſpumam & ab oculis
Pupillas uertẽtẽ, ſanguineq; nõ ineſſe [ãplius] cor-
Deinde loco ululatus emiſit magnam (pori.
Eiulationem. ſtatim uerò una in patris domum
Ruit, alia ad recentem maritum,
Dictura ſponſæ calamitatem. tota uerò
Tecta frequentibus ſtrepebant diſcurſationibus.
Iámque contrahens pedem confecto curſu
Velox curſor metam attigerat.
Illa uerò ex muto & nictante uultu,
Grauiter ingemiſcens miſera excitabatur.
Duplex enim malum ipſam oppugnabat:
Aureum ſiquidem capiti impoſitum ſertum
Mirabilẽ emittebat uorticem omnia deuorãtis ignis
Veſtíſque tenuis tuorum liberorum munus,
Candidam deuorabat carnem infelicis.
Fugiebátque ſurgens de ſolio inflammata,
Concutiens ſetas capútque huc & illuc,
Abijcere uolens coronam: ſed firmiter
Vinculum continebat aurum. ignis uerò, poſtq̃ comã
Concuſſit, adhuc bis tantum emicuit.
Conciditque in pauimentum calamitate uicta,

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Præterquam genitori, admodum difficilis agnitu.
Neq; oculorum enim perſpicuus erat ſtatus, 168
Neque natiuus aſpectus, ſed ſanguis ex ſummo
Stillabat capite commixtus igni,
Caróque ex oſſibus ſicut piceæ lacrymæ
Per genas arcanis illis ueneficiis defluebant.
Horrēdū ſpectaculū: omnibúſq; pauor erat attinge (re
Cadauer: caſum enim habebamus magiſtrum.
Pater autem infelix mali ignoratione
Statim ingreſſus domum, irruit in mortuam,
Eiulauitque ſtatim, & complexus manibus
Oſculabatur, affatus hæc, O miſera filia,
Quis ita turpiter deorum te perdidit?
Quis [me] ſenem capularem orbum te
Facit? hei mihi. moriar tecum filia.
Poſtquam à luctu & gemitu ceſſauit,
Volens ſenile erigere corpus,
Adhærebat, ſicut hedera ramis lauri,
Subtilibus peplis: horribilis autem erat lucta.
Iſte enim uolebat leuare genu,
Illa uerò contrà tenebat. ſi uerò ui ageret,
Senilem carnem lacerabat ab oſſibus.
Tandem uerò defecit, & dimiſit infelix
Animam: malo enim non amplius erat ſuperior.

πλὴν τῷ τεκόντι κάρτα δυσμαθὴς ἰδεῖν.
οὔτ' ὀμμάτων γὰρ δῆλος ἦν κατάστασις,
οὔτ' ἀφυὲς πρόσωπον· αἷμα δ' ἐξ ἄκρου
ἔσταζε κρατὸς συμπεφυρμένον πυρί.
σάρκες δ' ἀπ' ὀστέων ὥστε πεύκινον δάκρυ,
γναθμοῖς ἀδήλοις φαρμάκοις ἀπέρρεον.
δεινὸν θέαμα· πᾶσι δ' ἦν φόβος θιγεῖν
νεκροῦ. τύχην γὰρ εἴχομεν διδάσκαλον.
πατὴρ δ' ὁ τλήμων, συμφορᾶς ἀγνωσίᾳ,
ἄφνω προσελθὼν δῶμα προσπιτνεῖ νεκρῷ.
ᾤμωξε δ' εὐθὺς, καὶ περιπτύξας χέρας,
κύνει προσαυδῶν τοιάδ', ὦ δύστηνε παῖ,
τίς ὧδ' ἀτίμως δαιμόνων σ' ἀπώλεσε;
τίς τὸν γέροντα τύμβον ὀρφανὸν σέθεν
τίθησιν; οἴμοι, συνθάνοιμί σοι τέκνον.
ἐπεὶ δὲ θρήνων καὶ γόων ἐπαύσατο,
χρῄζων γεραιὸν ἐξαναστῆσαι δέμας,
προσείχεθ', ὥστε κισσὸς ἔρνεσιν δάφνης,
λεπτοῖσι πέπλοις. δεινὰ δ' ἦν παλαίσματα.
ὁ μὲν γὰρ ἤθελ' ἐξαναστῆσαι γόνυ,
ἡ δ' ἀντελάζετ'· εἰ δὲ πρὸς βίαν ἄγοι,
σάρκας γεραιὰς ἐσπάραττ' ἀπ' ὀστέων.
χρόνῳ δ' ἀπέσβη καὶ μεθῆχ' ὁ δύσμορος
ψυχήν. κακοῦ γὰρ οὐκέτ' ἦν ὑπέρτερος.

Universidad de Deusto Biblioteca

κεῖνται δὲ νεκροὶ παῖς τε καὶ γέρων πατὴρ
πέλας, ποθεινὴ δακρύοισι συμφορά.
καί μοι τὸ μὲν σὸν ἐκποδὼν ἔστω λόγου·
γνώσῃ γὰρ αὐτὴ ζημίας ἀποστροφήν.
Τὰ θνητὰ δ' οὐ νῦν πρῶτον ἡγοῦμαι σκιάν.
οὐδ' ἂν τρέσας εἴποιμι τοὺς σοφοὺς βροτῶν "
δοκοῦντας εἶναι καὶ μεριμνητὰς λόγων, "
τούτους μεγίστην μωρίαν ὀφλισκάνειν. "
θνητῶν γὰρ οὐδείς ἐστιν εὐδαίμων ἀνήρ. "
ὄλβου δ' ἐπιρρυέντος, εὐτυχέστερος "
ἄλλου γένοιτ' ἂν ἄλλος, εὐδαίμων δ' ἂν οὔ. "

Χορ. Ἔοιχ' ὁ δαίμων πολλὰ τῇ δ' ἐν ἡμέρᾳ
κακὰ ξυνάψειν ἐνδίκως Ἰάσονι.
ὦ τλῆμον ὥς σου συμφορὰν οἰκτείρομεν
κόρη Κρέοντος, ἥτις εἰς ᾅδου δόμους
οἴχῃ, γάμων ἕκατι τῶν Ἰάσονος.

Μη. Φίλαι, δέδοκται τοὔργον, ὡς τάχιστά μοι
παῖδας κτανούσῃ τῆσδ' ἀφορμᾶσθαι χθονός,
καὶ μὴ σχολὴν ἄγουσαν ἐκδοῦναι τέκνα
ἄλλῃ φονεῦσαι δυσμενεστέρᾳ χερί.
πάντως σφ' ἀνάγκη κατθανεῖν· ἐπεὶ δὲ χρή,
ἡμεῖς κτενοῦμεν οἵπερ ἐξεφύσαμεν.
ἀλλ' εἶ' ὁπλίζου καρδία. τί μέλλομεν
τὰ δεινὰ κἀναγκαῖα μὴ πράσσειν κακά;

Iacentque mortui filiáque & pater ſenex
Propè: deſiderans lacrymas calamitas.
Ac mihi tu æ quidē res extra curſū ſint orationis:
Expieris enim ipſa mulctæ [in te] conuerſionem:
MORtaliū *autē res nō nūc primū duco eſſe ūbrā.*
Nec trepidè dixerim ſapientes hominum
Qui uidentur eſſe, & anxij indagatores rationū,
Hos maximæ ſtultitiæ reos eſſe.
MORTALIVM *enim nemo eſt beatus uir.* 169
Diuitiis autem affluentibus, fortunatior
Alio fueris forſan alius, beatus autem minimè.

Chor. *Videtur deus multa hoc in die*
Mala connexurus iuſtè Iaſoni.
O miſera, quàm tuam calamitatem miſeramur
Filia Creontis, quæ in Plutonis domum
Vadis nuptiarum cauſa Iaſonis.

Med. *Amicæ, decretum eſt hoc facinus, quamprimū mihi*
Liberos occidenti hac diſcedere terra,
Neque otium agentem prodere liberos
Alij occidendos hoſtiliori manui.
Omnino eos neceſſe mori: quoniā uerò [id] oportet,
Nos interficiemus qui genuimus.
Sed age armeris cor. quid cunctamur
Grauia & neceſſaria non facere mala?

Universidad de Deusto
Biblioteca

Age ô miſera manus mea, arripe gladium,
Accipe, uade ad metam triſtem uitæ,
Et ne ſis ignaua, neque memineris liberorum
O chariſſima, quòd [eos] pepereris: ſed hac
Obliuiſcaris breui die liberorum tuorum.
Et poſtea luge. et enim etiamſi occidis eos, tamen
Chari fuerunt: infelix autem ego [ſum] mulier.
Chor. Iò terráque & omnia illuſtrans radius
Solis, aſpicite: uidete illam
Noxiam mulierem priuſquam cruentam
Liberis iniiciat manum homicidalem:
Tuo enim ex aureo
Genere orti ſunt. deorum (hominibus.
Autē ſāguinē cadere [& ſpargi,] horror [eſt] ab
Sed eam, ô lumen generoſum, coerce,
Compeſce, expelle ex ædibus cruentam
Miſerámque furiam à malo dæmone [agitatam.]
Fruſtra labor perit liberorum [cauſa impenſus,]
Et fruſtra genus peperiſti charum: ô
Tu quæ cærulearum reliquiſti symplegadum,
Scopulorum inhoſpitaliſſimorum ingreſſum,
Infelix, quid tibi animi
Grauis accedit indignatio
Et hoſtilis cædes [reſpondet [ci?].

ἄγ' ὦ τάλαινα χεὶρ ἐμὴ, λάβε ξίφος,
λάβ', ἕρπε πρὸς βαλβῖδα λυπρὰν βίου,
καὶ μὴ κακισθῇς, μηδ' ἀναμνησθῇς τέκνων,
ὡς φίλταθ', ὡς ἔτικτες. ἀλλὰ τήνδε γε
λαθοῦ βραχεῖαν ἡμέραν παίδων σέθεν.
κἄπειτα θρήνει. καὶ γὰρ εἰ κτείνεις σφ', ὅμως
φίλοι γ' ἔφυσαν· δυστυχὴς δ' ἐγὼ γυνή.
Χορ. Ἰὼ γᾶ τε καὶ παμφαὴς ἀκτὶς
ἀελίου, κατείδετε, εἴδετε τὰν
ὀλομέναν γυναῖκα, πρὶν φοινίαν
τέκνοις προσβαλεῖν χέρ' αὐτοκτόνον.
σᾶς γὰρ ἀπὸ χρυσέας
γονᾶς ἔβλαστεν. θεῶν
δ' αἷμα πιτνεῖν φόβος ὑπ' ἀνέρων.
ἀλλά νιν ὦ φάος διογενὲς κάτειργε,
κατάπαυσον, ἔξελ' οἴκων φοινίαν,
τάλαινάν τ' ἐριννὺν ὑπ' ἀλαστόρων.
μάταν μόχθος ἔρρει τῶν τέκνων,
καὶ μάταν γένος φίλιον τέκες, ὦ
κυανέαν λιποῦσα συμπληγάδων
πετρᾶν ἀξενωτάταν εἰσβολάν.
δειλαία, τί σοι φρενῶν
βαρὺς χόλος προσπίτνει,
καὶ δυσμενὴς φόνος ἀμείβεται;

χαλεπὰ γὰρ βροτοῖς ὁμογενῆ μιάσμα-
τ' ἐπὶ γαῖαν· αὐτοφόνταισι ξυνῳ-
δὰ θεόθεν πίτνοντ' ἐπὶ δόμοις ἄχη.

Παι. Οἴμοι τί δράσω; ποῖ φύγω μητρὸς χέρας;

Ετ. Οὐκ οἶδ' ἀδελφὲ φίλτατ'. ὀλλύμεσθα γάρ.

Χο. Ακούεις βοὰν, ἀκούεις, τέκνων;
ἰὼ τλᾶμον, ἰὼ κακοτυχὲς γύναι.
παρέλθω δόμοις· ἀρῆξαι φόνον
δοκεῖ μοι τέκνοις.

Παι. Ναὶ πρὸς θεῶν ἀρήξατ'· ἐν δέοντι γάρ·
ὡς ἐγγὺς ἤδη γ' ἐσμὲν ἀρκύων ξίφους.

Χορ. Τάλαιν', ὡς ἄρ' ἦσθα πέτρος, ἢ σί-
δαρος, ἅτις τέκνων ὧν ἔτεκες
ἄροτον αὐτόχειρι μοίρᾳ κτενεῖς.
μίαν δὴ κλύω, μίαν τῶν πάρος
γυναῖκα φίλοις χέρα προσβαλεῖν τέκνοις
Ἰνὼ μανεῖσαν ἐκ θεῶν, ὅθ' ἡ Διὸς
δάμαρ νιν ἐξέπεμψε δωμάτων ἄλη.
πίτνει δ' ἁ τάλαιν' ἐς ἅλμαν φόνῳ
τέκνων δυσσεβεῖ,
ἀκτῆς ὑπερτείνασα ποντίας πόδα.
δυοῖν δὲ παίδοιν ξυνθανοῦσ' ἀπόλλυται.
τί δή ποτ' οὖν γένοιτ' ἂν ἔτι δεινόν;
ὦ γυναικῶν λέχος πολύπονον, “

GRAVIA enim [ſunt] hominibꝰ in cognatos pia-
cula in terra. HOMICIDIS no-
ui diuinitus illabi in domum calamitates.

Puer. Heu mihi quid faciam? quò effugiã matris manꝰ.

Alius. Non ſcio frater chariſſimé: perimus enim.

Chor. Audis clamorem, audis, liberorum?
O miſera ô infortunata mulier:
Accedo domum. arcenda cædes
Videtur mihi à liberis.

Puer. Ita per deos, auxiliamini: opus enim eſt.
Quia propè iam ſumus retia gladii.

Chor. Miſera, num es aut ſaxum aut fer-
rum; quæ liberorum quos peperiſti,
Frugem parricidiali modo interficies?
Vnam tantùm audio unam è priſcis
Mulierem charis manum inicisse liberis,
Ino furentem diuinitus, quando Iouis
Coniũx ipſam relegauit domo in errabũdũ exiliũ.
Caditque miſera in mare propter cædem
Liberorum impiam,
Littoris ſuperans marini pedem.
Duobus autem cum pueris perit.
Quidnam unquã fieri poſſit impoſterũ horribile?
O MVLierum thalame laborioſe,

Universidad de Deusto
Biblioteca

Quanta hominibus attuliſti iam mala?
Iaſ. Mulieres, quæ hæc propè ſtatis tecta,
Num in ædibus quæ iſta horrenda patrauit 171
Medea hiſce [eſt,] an diſceſſit fuga?
Oportet enim ipſam aut ſub terra abſconditã eſſe
Aut uolatile attollere corpus in ætheris uaſtitatem,
Si non tyrannicæ domui dare uelit pœnam.
Cõfiditne, quũ interfecerit dominos [huius] terræ,
Impunitam ſe ex his aufugituram ædibus?
Sed non ipſius curam, ut liberorum, habeo.
Illam quidẽ, quos [malis] affecit, tractabũt malè:
Meorum autem liberorum ueni ut ſeruarem uitã,
Ne mihi aliquid faciãt qui propinqui genere ſunt,
Maternam exigentes impiam cædem.
Chor. O infelix, nõ ſcis quò malorum deueneris
Iaſon: non enim hæc dixiſſes uerba.
Iaſ. Quid eſt? nunquid etiam me occidere uult?
Chor. Liberi mortui ſunt manu materna tui.
Iaſ. Heu mihi quid dicis? quàm me perdidiſti mulier!
Chor. Vt de nõ amplius ſuperſtitibꝰ tuis liberis cogita.
Iaſ. Vbinam eos interfecit, intus an extra domum?
Chor. Portas aperiens tuorum liberorum uidebis cædem.
Iaſ. Laxate ſeras quamcelerrimè miniſtri.
Soluite compagines, ut uideã geminum malum,

ὅσα δὴ βροτοῖς ἔρεξας ἤδη κακά.
Ιασ. Γυναῖκες, αἳ τῆσδ' ἐγγὺς ἵστατε στέγης,
ἆρ' ἐν δόμοισιν ἡ τὰ δείν' εἰργασμένη
Μήδεια τοῖσιν, ἢ μεθέστηκεν φυγῇ;
δεῖ γάρ νιν ἤτοι γῆς σφε κρυφθῆναι κάτω,
ἢ πτηνὸν ἆραι σῶμ' ἐς αἰθέρος βάθος,
εἰ μὴ τυράννων δώμασιν δώσει δίκην.
πέποιθ' ἀποκτείνασα κοιράνους χθονὸς,
ἀθῷος αὐτὴ τῶνδε φεύξεσθαι δόμων;
ἀλλ' οὐ γὰρ αὐτῆς φροντίδ' ὡς τέκνων ἔχω.
κείνην μὲν, οὓς ἔδρασεν, ἕρξουσιν κακῶς·
ἐμῶν δὲ παίδων ἦλθον ἐκσῶσαι βίον,
μή μοί τι δράσωσ' οἱ προσήκοντες γένει,
μητρῷον ἐκπράσσοντες ἀνόσιον φόνον.
Χορ. Ὦ τλῆμον οὐκ οἶσθ' οἷ κακῶν ἐλήλυθας
Ἰάσον. οὐ γὰρ τούσδ' ἂν ἐφθέγξω λόγους.
Ιασ. Τί δ' ἐστίν; ἦπου κἄμ' ἀποκτεῖναι θέλει;
Χορ. Παῖδες τεθνᾶσι χειρὶ μητρῴᾳ σέθεν.
Ιασ. Οἴμοι, τί λέξεις; ὥς μ' ἀπώλεσας γύναι.
Χορ. Ὡς οὐκ ἔτ' ὄντων σῶν τέκνων φρόντιζε δή.
Ιασ. Ποῦ γάρ νιν ἔκτειν', ἐντὸς ἢ 'ξωθεν δόμων;
Χορ. Πύλας ἀνοίξας, σῶν τέκνων ὄψει φόνον.
Ιασ. Χαλᾶτε κλῇδας ὡς τάχιστα πρόσπολοι·
ἐκλύεθ' ἁρμούς, ὡς ἴδω διπλοῦν κακόν·

Universidad de Deusto Biblioteca

τοὺς μὲν θανόντας, τὴν δὲ τίσωμαι δίκην,
Μη. Τί τάσδε κινεῖς κἀναμοχλεύεις πύλας,
νεκροὺς ἐρευνῶν, κἀμὲ τὴν εἰργασμένην;
παῦσαι πόνου τοῦδ'. εἰ δ' ἐμοῦ χρείαν ἔχεις,
λέγ' εἴ τι βούλει· χειρὶ δ' οὐ ψαύσεις ποτέ.
τοιόνδ' ὄχημα πατρὸς ἥλιος πατὴρ
δίδωσιν ἡμῖν, ἔρυμα πολεμίας χερός.
Ιασ. Ω μῦσος, ὦ μέγιστον ἐχθίστη γύναι
θεοῖς τε κἀμοὶ, παντί τ' ἀνθρώπων γένει,
ἥτις τέκνοισι σοῖσιν ἐμβαλεῖν ξίφος
ἔτλης τεκοῦσα, κἄμ' ἄπαιδ' ἀπώλεσας.
καὶ ταῦτα δράσασ' ἥλιόν τε προσβλέπεις
καὶ γαῖαν, ἔργον τλᾶσα δυσσεβέστατον.
ὄλοι'. ἐγὼ δὲ νῦν φρονῶ, τότ' οὐ φρονῶν
ὅτ' ἐκ δόμων σε βαρβάρου τ' ἀπὸ χθονὸς
Ἑλλην' ἐς οἶκον ἠγόμην, κακὸν μέγα,
πατρός τε καὶ γῆς προδότιν ἥ σ' ἐθρέψατο.
τὸν σὸν δ' ἀλάστορ' εἰς ἔμ' ἔσκηψαν θεοί.
κτανοῦσα γὰρ δὴ σὸν κάσιν παρέστιον,
τὸ καλλίπρῳρον εἰσέβης Ἀργοῦς σκάφος.
ἤρξω μὲν ἐκ τοιῶνδε. νυμφευθεῖσα δὲ
παρ' ἀνδρὶ τῷδε, καὶ τεκοῦσά μοι τέκνα,
εὐνῆς ἕκατι καὶ λέχους σφ' ἀπώλεσας.
οὐκ ἔστιν ἥτις τοῦτ' ἂν Ἑλληνὶς γυνὴ

Hosquidē interfectos, illā autē ut afficiā ſupplicio.
Med. Quid has moues & uectibus deturbas portas,
Mortuos perſcrutans, & me quæ [hæc] patraui?
Deſiſte ab labore hoc. ſi uerò me opus habes,
Dic ſiquid uis. manu autem non attinges unquam.
Tale uehiculum patris Sol pater
Dat nobis propugnaculum contra hoſtilem manū.
Iaſ. O ſcelus, ô maximè inuiſa mulier
Diiſque & mihi, omnique hominum generi,
Quæ liberis tuis iniÿcere gladium
Auſa es quos peperiſti, & me orbatum perdidiſti:
Et hæc quum feceris, ſolem tamen aſpicis,
Et terram, rem auſa impiiſſimam.
Pereas. ego autē nūc [primùm] ſapio, tūc nō ſapiē,
Quum ex domo te barbaráque è terra 172
Græcam in domum, duxi malū ingens,
Patriſque & terræ proditricem quæ te nutriuit.
Tuum autem malum genium in me immiſerāt dii.
Occiſo enim tuo fratre domeſtico,
Pulchra prora ornatum cōſcēdiſti Argûs nauigiū.
Incepiſti quidem à talibus: nupta autem
Viro huic, & pariens mihi liberos,
Thalami cauſa & connubii eos perdidiſti.
Non eſt quæ hoc Græca mulier

Universidad de Deusto Biblioteca

Auſa eſſet unquam: præ quibus dignā duxi ego
Quā ducere te, affinitate infeſta pernicioſáq; mihi
Leænam, non mulierem, Tyrrhenide
ſcylla habentem agreſtius ingenium.
Verùm [ut] non infinitis conuitijs
Pungam: talis innata eſt tibi audacia.
Pereas impura & liberorum cæde polluta.
Mihi autem meum fatum plangere adeſt:
Qui neque thalamo nouis nuptijs parato fruar:
Non liberos quos genui & educaui,
Habebo quos alloquar uiuos, ſed perdidi.
Med. Certè in longum extendere poſſem hiſce contraria
Verbis, niſi Iupiter pater ſciret
Qualia à me paſſus ſis, qualiáque uiciſſim feceris,
Tu uerò nō eras, meū q ignominia affeciſſes thorū,
Iucundam tranſacturus uitam, irridēs me:
Neque puella regia, neque qui tibi obtulit nuptias
Creon impunè hac me eiecturi terra.
Ad hæc leænam, ſi uis, uoca,
Et ſcyllam quæ in Tyrrheno habitauit ſolo.
Tuum enim ut conuenit, cor attigi.
Iaſ. Et ipſa ſanè doles, & malorum particeps es.
Med. Bene ſcito. ſoluit autē dolorē ſi tu nō [me] derideas.
O liberi quàm malam matrem nacti fuiſtis.
Iaſ.

ἔτλη ποθ', ὧν γε πρόσθεν ἠξίουν ἐγὼ
γῆμαί σε, κῆδος ἐχθρὸν ὀλέθριόν τ' ἐμοί,
λέαιναν, οὐ γυναῖκα, τῆς Τυρσηνίδος
Σκύλλης ἔχουσαν ἀγριωτέραν φύσιν.
ἀλλ' οὐ γὰρ ἄν σε μυρίοις ὀνείδεσι
δάκοιμι· τοιόνδ' ἐμπέφυκέ σοι θράσος.
ἔρρ' αἰσχροποιὲ, καὶ τέκνων μιαιφόνε.
ἐμοὶ δὲ τὸν ἐμὸν δαίμον' αἰάζειν πάρα,
ὃς οὔτε λέκτρων νεογάμων ὀνήσομαι,
οὐ παῖδας οὓς ἔφυσα, κἀξεθρεψάμην,
ἕξω προσειπεῖν ζῶντας, ἀλλ' ἀπώλεσα.
Μη. Η μάκρ' ἂν ἐξέτεινα τοῖσδ' ἐναντία
λόγοισιν, εἰ μὴ Ζεὺς πατὴρ ἠπίστατο
οἷ' ἐξ ἐμοῦ πέπονθας, οἷά τ' εἰργάσω.
σὺ δ' οὐκ ἔμελλες τἄμ' ἀτιμάσας λέχη,
τερπνὸν διάξειν βίοτον, ἐγγελῶν ἐμοί,
οὔθ' ἡ τύραννος, οὔθ' ὅ σοι προσθεὶς γάμους
Κρέων ἀνατεὶ τῆσδέ μ' ἐκβαλεῖν χθονός.
πρὸς ταῦτα, καὶ λέαιναν, εἰ βούλει, κάλει,
καὶ Σκύλλαν, ἣ Τυρσηνῶν ᾤκησεν πέδον.
τῆς σῆς γὰρ ὡς χρὴ καρδίας ἀνθηψάμην.
Ιασ. Καὐτή γε λυπῇ, καὶ κακῶν κοινωνὸς εἶ.
Μη. Σάφ' ἴσθι. λύει δ' ἄλγος, ἢν σὺ μὴ 'γγελᾷς.
Ιασ. Ω τέκνα, μητρὸς ὡς κακῆς ἐκύρσατε.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Μη. Ὦ παῖδες, ὡς ὤλεσθε πατρῴᾳ νόσῳ.
Ιασ. Οὔ τοίνυν ἡ 'μὴ δεξιά σφ' ἀπώλεσεν.
Μη. Ἀλλ' ὕβρις, οἵ τε σοὶ νεοδμῆτες γάμοι.
Ιασ. Λέχους σφε κἠξίωσας οὕνεκα κτανεῖν;
Μη. Σμικρὸν γυναικὶ πῆμα τοῦτ' εἶναι δοκεῖς;
Ιασ. Ἥτις γε σώφρων. σοὶ δὲ πάντ' ἐστὶν κακά.
Μη. Οἵδ' οὐκ ἔτ' εἰσί· τοῦτο γάρ σε δήξεται.
Ιασ. Οἵδ' εἰσὶν (οἴμοι) σῷ κάρᾳ μιάστορες.
Μη. Ἴσασιν ὅστις ἦρξε πημονῆς θεοί.
Ιασ. Ἴσασι δῆτα σήν γ' ἀπόπτυστον φρένα.
Μη. Στύγει· πικρὰν δὲ βάξιν ἐχθαίρω σέθεν.
Ιασ. Καὶ μὴν ἐγὼ σήν. ῥάδιοι γ' ἀπαλλαγαί.
Μη. Πῶς οὖν; τί δράσω; κάρτα γὰρ κἀγὼ θέλω.
Ια. Θάψαι νεκρούς μοι τούσδε καὶ κλαῦσαι πάρες.
Μη. Οὐ δῆτ'· ἐπεί σφας τῇδ' ἐγὼ θάψω χερὶ
φέρουσ' ἐς Ἥρας τέμενος ἀκραίας θεοῦ,
ὡς μή τις αὐτοὺς πολεμίων καθυβρίσῃ
τύμβους ἀνασπῶν. γῇ δὲ τῇδε Σισύφου
σεμνὴν ἑορτὴν καὶ τέλη προσάψομαι
τὸ λοιπὸν ἀντὶ τοῦδε δυσσεβοῦς φόνου.
αὐτὴ δὲ γαῖαν εἶμι τὴν Ἐρεχθέως
Αἰγεῖ συνοικήσουσα τῷ Πανδίονος.
σὺ δ', ὥσπερ εἰκός, κατθανῇ κακὸς κακῶς,
Ἀργοῦς κάρα σὸν λειψάνῳ πεπληγμένος,

Med. O liberi ut periiſtis paterno uitio.
Iaſ. Non tamen mea dextra eos perdidit.
Med. Sed iniuria, quæq; tibi recẽs fabricatæ ſũt nuptiæ.
Iaſ. Thalamine ipſos dignos iudicaſti q causa more- (rentur?
Med. Exiguum mulieri malum hoc eſſe putas?
Iaſ. Quæ quidẽ modeſta ſit: tibi uerò omnia ſunt mala.
Med. Hi uerò nõ amplius ſunt: hoc enim te mordebit.
Iaſ. Hi ſunt, hei mihi, tuo capiti piaculares dæmones.
Med. Norunt quis cœperit [hoc] malum dij.
Iaſ. Norunt ſanè tuum abominabilem animum.
Med. Odio es: acerbúmque ſermonem odi tuum.
Iaſ. Et utique ego tuum. facilis reconciliatio.
Med. Quomodònam? qd faciã? admodũ enim & ego [id] (uelim.
Iaſ. Sepelire mihi cadauera hæc & lugere permitte.
Med. Nequaquam: quia eos hoc ego ſepeliam manu,
Ferens in Iunonis lucum deæ in arce:
Vt nequis eos hoſtium contumelia afficiat,
Sepulcra reuellens. In terra porro hac Siſyphi
Solenne feſtum & ſacra inſtituam
Deinceps pro iſta impia cæde.
Ipſa uerò in terrã uado Erechthei,
AEgeo cohabitatura [filio] Pandionis.
Tu uerò ut conſentaneum, moriaris malus malè.
Arg⁹ [nauis] caput tuũ reliqis q moriaris percuſſ⁹.

Acerbum exitum mearũ uidens nuptiarum.

Iaſ. Sed te furiæ liberorum [cauſa] perdãt,
Cædiſque ultrix Iuſtitia.

Med. Quis autem audiat te deus aut dæmon,
Periurum & hoſpitum deceptorem?

Iaſ. Hei hei abominanda liberorũ perditrix.

Med. Vade domum, & ſepelias uxorem.

Iaſ. Vado duorum exors liberorum.

Med. Nondum lacrymã: expecta & ſenectam.

Iaſ. Ó liberi chariſſimi. Med. Matri q̃dẽ, tibi autẽ nõ.

Iaſ. Et quomodo occidiſſes? Me. Dãno ut afficerem te.

Iaſ. Heu heu, charum cupio os
Miſer liberorum [mihi] applicare.

Med. Nunc ipſos alloqueris, nunc ſalutas,
Tũnc repellens. Iaſ. Da mihi per deos
Tenerum corpus ut tangam liberorum.

Med. Non erit: fruſtra uerbum iactum eſt.

Iaſ. O Iupiter hæc audis, quomodo repelli-
mur, qualiáque patimur ab execranda
Iſta, & liberorum interfectrice hac leæna.
Sed quantum adeſt [uirium] & poſſum,
Iſta lugeo & lamentis concitatis proſequor,
Teſtans deos quòd me
Liberos quum necaris, prohibes

πικρὰς τελευτὰς τῶν ἐμῶν ἰδὼν γάμων.

Ιασ. Ἀλλά σ' ἐρινὺς ὀλέσειε τέκνων,
φονία τε δίκη.

Μη. Τίς δὲ κλύει σου θεὸς ἢ δαίμων,
τοῦ ψευδόρκου καὶ ξειναπάτα;

Ιασ. Φεῦ, φεῦ, μυσαρὰ καὶ παιδολέτορ.

Μη. Στεῖχε πρὸς οἴκους, καὶ θάπτ' ἄλοχον.

Ιασ. Στείχω δισσῶν γ' ἄμορος τέκνων.

Μη. Οὔπω θρηνεῖς· μένε καὶ γῆρας.

Ιασ. Ὦ τέκνα φίλτατα. Μη. Μητρί γε, σοὶ δ' οὔ.

Ιασ. Κἄπειτ' ἔκτας; Μη. Πημαίνουσά σε.

Ιασ. Αἶ, αἶ. φιλίου χρῄζω στόματος
παίδων ὁ τάλας προσπτύξασθαι.

Μη. Νῦν σφε προσαυδᾷς, νῦν ἀσπάζῃ,
τότ' ἀπωσάμενος. Ια. Δός μοι πρὸς θεῶν
μαλακοῦ χρωτὸς ψαῦσαι τέκνων.

Μη. Οὐκ ἔστι. μάτην λόγος ἔρριπται.

Ιασ. Ζεῦ, τάδ' ἀκούεις, ὡς ἀπελαυνόμε-
θ', οἷά τε πάσχομεν ἐκ τῆς μυσαρᾶς
καὶ παιδοφόνου τῆσδε λεαίνης;
ἀλλ' ὁπόσον γοῦν πάρα καὶ δύναμαι,
τάδε θρηνῶ, κἀπιθοάζω
μαρτυρόμενος δαίμονας ὥς μοι
τέκνα κτείνασ' ἀποκωλύεις

Universidad de Deusto Biblioteca

ψαῦσαί τε χεροῖν, θάψαι τε νεκρούς,
οὓς μή ποτ' ἐγὼ φύσας ὤφελον
πρὸς σοῦ φθιμένους ἐπιδέσθαι.

Χορ. Πολλῶν ταμίας Ζεὺς ἐν ὀλύμπῳ·
πολλὰ δ' ἀέλπτως κραίνουσι θεοί·
καὶ τὰ δοκηθέντ' οὐκ ἐτελέσθη,
τῶν δ' ἀδοκήτων πόρον εὗρε θεός.
τοιόνδ' ἀπέβη τόδε πρᾶγμα.

Attingere manibus, & ſepelire mortuos.
Quos [utinã] non unquã ego qui genui, debuiſſem
A te perditos aſpicere.

Chor. *Multorum gubernator [eſt] Iuppiter in olympo,*
Multáque inſperatò faciunt dij.
Et ea quæ putabantur [fore], haud effecta ſunt:
Inopinatis autem exitum inuenit Deus.
Ita euenit hæc res.

Universidad de Deusto
Biblioteca

EVRIPIDIS AL-ceſtis, cum interpretatione Latina ad verbum.

PERSONÆ FABVLÆ.

APOLLO.
CHARON.
CHORVS.
SEMICHORVS.
ANCILLA *Alceſtidis.*
PHERES.
ALCESTIS.
FAMVLVS.
ADMETVS.
EVMELVS.
HERCVLES.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ ΑΛΚΗΣΤΙΣ.

Ἀπόλλων.

Ὦ δώματ' Ἀδμήτει', ἐν οἷς ἔτλην ἐγὼ
θῆσσαν τράπεζαν αἰνέσαι θεός περ ὤν.
Ζεὺς γὰρ κατακτὰς παῖδα τὸν ἐμὸν, αἴτιος,
Ἀσκληπιὸν, στέρνοισιν ἐμβαλὼν φλόγα.
οὗ δὴ χολωθεὶς, τέκτονας Δίου πυρὸς
κτείνω Κύκλωπας. καί με θητεύειν πατὴρ
θνητῷ παρ' ἀνδρὶ τῶνδ' ἄποιν' ἠνάγκασεν.
ἐλθὼν δὲ γαῖαν τήνδ' ἐβουφόρβουν ξένῳ,
καὶ τόνδ' ἔσωζον οἶκον ἐς τόδ' ἡμέρας.
ὁσίου γὰρ ἀνδρὸς ὅσιος ὢν ἐτύγχανε
παιδὸς Φέρητος, ὃν θανεῖν ἐρρυσάμην,
μοίρας δολώσας. ἤνεσαν δέ μοι θεαὶ
Ἄδμητον ᾅδην τὸν παραυτίκ' ἐκφυγεῖν,
ἄλλον διαλλάξαντα τοῖς κάτω νεκρόν.
πάντας δ' ἐλέγξας καὶ διεξελθὼν φίλους,
πατέρα, γεραιάν θ', ἥ σφ' ἔτικτε, μητέρα,
οὐχ εὗρε πλὴν γυναικὸς, ἥτις ἤθελε
θανεῖν πρὸ κείνου, μηκέτ' εἰσορᾶν φάος.
ἣ νῦν κατ' οἴκους ἐν χεροῖν βαστάζεται
ψυχορραγοῦσα. τῇδε γάρ σφ' ἐν ἡμέρᾳ
θανεῖν πέπρωται καὶ μεταστῆναι βίου.

EVRIPIDIS ALCESTIS.

APOLLO.

O AEdes Admeteæ in quibus ſuſtinui ego 179
Mercenariā mēſā boni cōſulere, deꝰ licet eſſē.
Iupiter enim interficiens filium meū, cauſa [fuit,]
AEſculapium, pectori inijciens flāmā [fulminis.]
Quare iratus, fabros Iouialis ignis (pater,
Occido Cyclopas. & me [propterea] mercede ſeruire
Mortalem apud uirum, horum pro mulcta, coegit.
Veniēs autē terram in hāc, boues paſcebā hoſpiti,
Et hanc ſeruabam domum in hoc uſque diei.
Sancti enim uiri, ſancta [domus] erat,
Filij Pheretis, quem morte liberaui
Parcas dolo fallens. annuerunt enim mihi deæ
Admetum lethum imminens effugiturum,
Aliud permutantem inferis cadauer.
Omnes autem explorans & circumiens amicos,
Patrem anúmque quæ eum pepererat, matrem,
Non inuenit præter uxorē, quæ uoluit
Mori pro illo, nec amplius intueri lucem.
Quæ nunc in domo in manibus geſtatur
Animam agens. hac enim ipſam in die
Mori fato deſtinatum eſt, & excedere è uita.

Ego uerò, ne piaculum me in ædibus offendat,
Linquo atriorum hæc chariſſima tecta.
Iam uerò hanc mortem aſpicio propè,
Sacerdotem mortuorum: quæ eam in Plutonis domũ
Eſt deductura. exquiſitè uerò aduenit
Obſeruans hunc diem, quo mori ipſam neceſſe.
Char. *Ehem, ehem.*
Quid tu [hæc] ad atria?
Quid tu hic uerſaris
Phœbe? iniuria afficis iterum honores inferorum
Determinans & compeſcens.
Non ſuffecit tibi fatum Admeti
Impedire, Parcas doloſis
Fallenti technis? nunc autem quid hic rurſus
Manu arcitenente in præſidio excubas armatus,
[Pro ea] quæ hoc promiſit, maritum ut exol-
uat, ipſam ſe pro eo morituram eſſe, Peliæ filia?
Apoll. *Bono animo ſis, iuſtitiam & rationes probas teneo.*
Char. *Quid igitur arcu opus ſi iuſtitiam tenes?*
Apoll. *Conſuetum ſemper iſtum ferre mihi [eſt.]*
Char. *Et hiſce ædibus uindice manu opitulari?*
Apoll. *Amici enim uiri calamitatibus premor.*
Char. *Et defraudabis me hoc altero cadauere?*
Apoll. *At nec illud ui tibi abſtuli.*

ἐγὼ δὲ, μὴ μίασμά μ' ἐν δόμοις κίχῃ,
λείπω μελάθρων τήνδε φιλτάτην στέγην.
ἤδη δὲ τόνδε θάνατον εἰσορῶ πέλας,
ἱερῆ θανόντων, ὅς νιν εἰς ᾅδου δόμους
μέλλει κατάξειν. συμμέτρως δ' ἀφίκετο,
φρουρῶν τόδ' ἦμαρ ᾧ θανεῖν αὐτὴν χρεών.
Χαρ. Ἆ, ἆ, ἆ, ἆ,
τί σὺ πρὸς μελάθροις;
τί σὺ τῇδε πολεῖς
Φοῖβ'; ἀδικεῖς αὖ τιμὰς ἐνέρων,
ἀφοριζόμενος καὶ καταπαύων.
οὐκ ἤρκεσέ σοι μόρον Ἀδμήτου
διακωλῦσαι, μοίρας δολίῳ
σφήλαντι τέχνῃ; νῦν δ' ἐπὶ τῇδ' αὖ
χέρα τοξήρη φρουρεῖς ὁπλίσας,
ἣ τόδ' ὑπέστη, πόσιν ἐκλύσα-
σ' αὐτὴν προθανεῖν, Πελίου παῖς;
Απ. Θάρσει· δίκην τε καὶ λόγους κεδνοὺς ἔχω.
Χαρ. Τί δῆτα τόξων ἔργον, εἰ δίκην ἔχεις;
Απ. Σύνηθες αἰεὶ ταῦτα βαστάζειν ἐμοί.
Χαρ. Καὶ τοῖσδέ γ' οἴκοις ἐκδίκως προσωφελεῖν;
Απ. Φίλου γὰρ ἀνδρὸς συμφοραῖς βαρύνομαι.
Χαρ. Καὶ νοσφιεῖς με τοῦδε δευτέρου νεκροῦ;
Απ. Ἀλλ' οὐδ' ἐκεῖνον πρὸς βίαν σ' ἀφειλόμην.

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Χα. Πῶς οὖν ὑπὲρ γῆς ἐστι, κοὐ κάτω χθονός;
Απ. Δάμαρτ' ἀμείψας, ἣν σὺ νῦν ἥκεις μέτα.
Χα. Κἀπάξομαί γε νερτέραν ὑπὸ χθόνα;
Απ. Λαβὼν ἴθ'. οὐ γὰρ οἶδ' ἂν εἰ πείσαιμί σε.
Χα. Κτείνειν ὃν ἂν χρή. τοῦτο γὰρ τετάγμεθα.
Απ. Οὐκ ἀλλὰ τοῖς μέλλουσι θάνατον ἐμβαλεῖν.
Χα. Ἔχω λόγον γε καὶ προθυμίαν σέθεν.
Απ. Ἔς οὖν ὅπως Ἄλκηστις ἐς γῆρας μόλοι;
Χα. Οὐκ ἔστι τιμαῖς κἀμὲ τέρπεσθαι δόκει.
Απ. Οὔτοι πλέον γ' ἂν ἢ μίαν ψυχὴν λάβοις.
Χα. Νέων φθινόντων, μεῖζον ἄρνυμαι κλέος.
Απ. Κἂν γραῦς ὄληται, πλουσίως ταφήσεται.
Χα. Πρὸς τῶν ἐχόντων Φοῖβε τὸν νόμον τίθης.
Απ. Πῶς εἶπας; ἀλλ' ἦ καὶ σοφὸς λέληθας ὤν;
Χα. Ὠνοῖντ' ἂν οἷς πάρεστι γηραιοὺς θανεῖν.
Απ. Οὔκουν δοκεῖ σοι τήνδε μοι δοῦναι χάριν;
Χα. Οὐ δῆτ'. ἐπίστασαι δὲ τοὺς ἐμοὺς τρόπους.
Απ. Ἐχθρούς γε θνητοῖς καὶ θεοῖς στυγουμένους.
Χα. Οὐκ ἂν δύναιο πάντ' ἔχειν ἃ μή σε δεῖ.
Απ. Ἦ μὴν σὺ παύσῃ, καίπερ ὠμὸς ὢν ἄγαν.
τοῖος Φέρητος εἶσι πρὸς δόμους ἀνήρ,
Εὐρυσθέως πέμψαντος ἵππειον μετὰ
ὄχημα, Θρῄκης ἐκ τόπων δυσχειμέρων.
ὃς δὴ ξενωθεὶς τοῖσδ' ἐν Ἀδμήτου δόμοις,

Char. Quomodo igitur ſuper terra eſt, & nũ ſubt⁹ humũ?
Apoll. Vxorem permutans quam tu nunc uenis abductũ.
Char. Et abducam ſanè imam ſub terram.
Apoll. Accipiens abi. non enim noui an perſuaſerim tibi.
Char. Occidere quẽ oporteat ad hoc enim inſtituti ſum⁹.
Apoll. Non, ſed cunctantibus [ſenibus] mortem afferre.
Char. Teneo mentem & ſtudium tuum.
Apoll. Eſt igitur quomodo Alceſtis ad ſenectutẽ perueniat?
Char. Non eſt. Honoribus & me delectari putes.
Apoll. Non amplius ſanè quàm unam animam accipias.
Char. Iuuenibus intereuntibus maius accipio decus.
Apoll Et ſi anus pereat, opulentè ſepelietur.
Char. Pro diuitibus Phœbe eam legem ponis.
Apoll. Quomodo ais? nimirum & imprudens ſapis?
Char. Beati eſſent quibus liceret ſenibus mori.
Apoll. Non ergo uidetur tibi hanc mihi præſtare gratiã?
Char. Nequaquam: noſti meos mores.
Apoll. Inuiſos ſanè mortalibus, & diis odioſos. 181
Char. Non poſſis omnia habere quæ non te oportet.
Apoll. Certè tu acquieſces, etiamſi crudelis ſis admodum.
Talis Pheretis contendit ad domum uir
Euryſtheo mittente equeſtrem ad
Currum [adducendum] Thraciæ è locis hybernis.
Qui hoſpitio exceptus hiſce in Admeti ædibus,

Universidad de Deusto
Biblioteca

Vi mulierem hanc eripiet
Nec ulla à nobis tibi erit gratia.
Faciéſque pariter hæc & inuiſus eris mihi.
Char. *Multa tu dicens nihilo plus acceperis.*
Hæc nimirum mulier deſcendit ad Plutonis ædes.
Pergo autem ad eam ut initiem gladio.
Sacer enim hic illis qui ſub terra ſunt dis [eſt]
Cuius iſte gladius capitis conſecrarit capillum.
Chor. *Quidnam [tanta eſt] tranquillitas ante ædes?*
Quid conticuit domus Admeti?
Sem. *At nec amicorum aliquis [adeſt] propé*
Qui dicat utrum mortuam
Reginam oporteat lugere, aut
Viuens adhuc lucem intueatur Peliæ filia
Alceſtis, mihi omnibúſque optima uiſa mulier
Maritum in ſuum fuiſſe?
Sem. *Audit aliquis aut gemitum aut manuum planctũ*
Per tecta, aut luctum, ut [rebus] confectis?
Sem. *Non certè: nec ullus miniſtrorum*
Stat ad portas.
Vtinam ſerenator fluctuum calamitatis [huius]
O Pæan appareas.
Sem. *Nec defuncta quidem, tacerent. non*
Enim euanuiſſet ex ædibus cadauer.

βίᾳ γυναῖκα τήνδε σ' ἐξαιρήσεται.
κοὔθ' ἡ παρ' ἡμῶν σοι γενήσεται χάρις,
δράσεις θ' ὁμοίως ταῦτ', ἀπεχθήσῃ τ' ἐμοί.
Χαρ. Πόλλ' ἂν σὺ λέξας, οὐδὲν ἂν πλέον λάβοις.
ἡ δ' οὖν γυνὴ κάτεισιν εἰς ᾅδου δόμους.
στείχω δ' ἐπ' αὐτὴν, ὡς κατάρξωμαι ξίφει.
ἱερὸς γὰρ οὗτος τῶν κατὰ χθονὸς θεῶν,
ὅτου τόδ' ἔγχος κρατὸς ἁγνίσῃ τρίχα.
Χορ. Τί ποθ' ἡσυχία πρόσθε μελάθρων;
Τί σεσίγηται δόμος Ἀδμήτου;
Ημ. Ἀλλ' οὐδὲ φίλων τις πέλας οὐδεὶς,
ὅστις ἂν ἐνέποι πότερον φθιμένην
τὴν βασίλειαν χρὴ πενθεῖν, ἢ
ζῶσ' ἔτι φῶς λεύσσει Πελίου παῖς
Ἀλκηστις, ἐμοὶ πᾶσί τ' ἀρίστη δόξασα γυνὴ
πόσιν εἰς αὑτῆς γεγενῆσθαι;
Ημ. Κλύει τις ἢ στεναγμὸν ἢ χερῶν κτύπον
κατὰ στέγας, ἢ γόον, ὡς πεπραγμένων;
Ημ. Οὐ μάν· οὐδέ τις ἀμφιπόλων
στατίζετ' ἀμφὶ πύλας.
εἰ γὰρ μετακύμιος ἄτας
ἰὼ Γαιὰν φανείης.
Ημ. Οὔτ' ἂν φθιμένας γ' ἐσιώπων. οὐ
γὰρ δὴ φροῦδός γ' ἐξ οἴκων νέκυς.

Universidad de Deusto Biblioteca

Ημ. Πόθεν; οὐκ αὐχῶ. τί σε θαρσύνει;
Ημ. Πῶς ἂν ἔρημον τάφον Ἄδμητος
κεδνῆς ἂν ἔπραξε γυναικός;
Ημ. Πυλῶν πάροιθεν δ' οὐχ ὁρῶ
πηγαῖά θ' ὡς νομίζεται
καὶ χέρνιβ' ἐπὶ φθιτῶν πύλαις,
χαίτα τ' οὔτις ἐπὶ προθύροις τομαῖ-
ος. ἃ δὴ νεκύων πένθεσι πιτνεῖ.
οὐ δουπεῖ νεολαία γυναικῶν.
Ημ. Καὶ μὴν τόδε δὴ κύριον ἦμαρ,
ᾧ χρή σφε μολεῖν κατὰ γαίας.
Ημ. Καὶ τί δ' αὐδᾷς;
Ημ. Ἔθιγες ψυχᾶς, ἔθιγες δὲ φρενῶν.
Χορ. Χρὴ τῶν ἀγαθῶν διακναιομένων,
πενθεῖν ὅστις χρηστὸς ἀπ' ἀρχῆς νενόμισται.
ἀλλ' οὐδὲν αὐκληείαν
ἔσθ' ὅποι τις αἴας
στείλας, ἢ Λυκίας,
εἴτ' ἐπὶ τὰς ἀνύδρους
Ἀμμωνιάδας ἕδρας,
δυστάνου παραλύσαι ψυχάν.
μόρος γὰρ ἀπότμος πλάθει.
θεῶν δ' ἐπ' ἐσχάραις,
οὐκ ἔχω ἐπὶ τίνα

Sem. Vnde? non iactito. quid te animat [ad hanc spē?]
Sem. Quomodonam ſolitarium ſepulcrum Admetus
Integerrimæ parauiſſet uxori?
Sem. Portas etiam ante, non uideo
Fontana, ut lege receptum eſt,
Lauacra pro morthorum portis: 182
Comáque nulla ad ueſtibulum ſe-
cta: quæ in mortuorum luctu accidunt.
Non ſtrepit iuuenilis turba mulierum.
Sem. Atqui hæc rata dies
Qua oportet ipſam ire ſub humum.
Sem. Ecquid hoc dicis?
Sem. Tetigiſti animum, tetigiſti pectora.
Chor. CONVENIT, boni quum affliguntur,
Lugere quicunque bonus integrè exiſtimari uelit.
Sed neque claſſem
Quocunque aliquis terrarum
Mittens, aut in Lyciam,
Siue ad aqua carentes
Ammoniadas ſedes,
Miſeræ liberarit animam.
Fatum enim infauſtum appropinquat.
Deorum autem apud aras
Non habeo ad quem

Universidad de Deusto Biblioteca

Sacerdotem proficiſcar.
Solus autem ſi in lucem hanc
Oculis intueretur
Phœbi filius, relin-
quens [illa] rediret ſedes tenebroſas
Plutoniſque portas.
Domitos enim [morte] reſtituebat
Priuſquam ipſum occidit à Ioue uibratum
Telum ignis fulminei.
Nunc autem quam uitæ
Spem concipiam?
Omnia enim iam [tentata &] facta ſunt à regib⁹:
Omnium etiam deorum in aris
Cruore ſparſæ uictimæ abundant.
Nec eſt malorum remedium ullum.
Sed hæc ex famulis domo quæpiam uenit
Lacrymas fundens, quem fortunæ caſum audiam?
LVGERE ſiquid dominis accidat,
Ignoſcendum [eſt.] an uerò adhuc ſit uiua mulier,
An uerò perierit, ſcire uelimus. 183
Anc. Et uiuentem dicere & mortuam licet tibi.
Chor. Et quomodonã idẽ & mortu⁹ ſit & uideat [hanc]
Anc. Iam decliuis eſt & animam agit. (lucem?
Chor. O miſer quali qualis fruſtraris [domina?]

μηλοθύταν πρὸς θεῶ.
μόνος δ' ἂν εἰς φῶς τόδ' ἰὼν
ὄμμασι δεδορκὼς
Φοίβου παῖς, προλιποῦσ-
σ' ἦλθεν ἕδρας σκοπίους,
ᾅδα τε πύλας.
δμαθέντας γὰρ ἀνίστη,
πρὶν αὐτὸν εἷλε διόβολον
πλᾶκτρον πυρὸς κεραυνίου.
νῦν δὲ τίνα βίου
ἐλπίδα προσδέχομαι;
πάντα γὰρ ἤδη τετέλεσται βασιλεῦσι.
πάντων δὲ θεῶν ἐπὶ βωμοῖς
αἱμόρραντοι θυσίαι πλήρεις,
οὐδ' ἔστι κακῶν ἄκος οὐδέν.
ἀλλ' ἥδ' ὀπαδῶν ἐκ δόμων τις ἔρχεται
δακρυρροοῦσα· τίνα τύχην ἀκούσομαι;
Πενθεῖν μὲν εἴ τι δεσπόταισι τυγχάνει, "
Συγγνωστόν· εἰ δ' ἔτ' ἐστὶν ἔμψυχος γυνὴ, "
εἴτ' οὖν ὄλωλεν, εἰδέναι βουλοίμεθ' ἄν.
Θε. Καὶ ζῶσαν εἰπεῖν καὶ θανοῦσαν ἔστι σοι.
Χο. Καὶ πῶς ἂν ὠυτὸς κατθάνοι τε καὶ βλέποι;
Θε. Ἤδη προνωπής ἐστι, καὶ ψυχορραγεῖ.
Χορ. Ὦ τλῆμον, οἵας οἷος ὢν ἁμαρτάνεις.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Θε. Οὔπω τόδ' οἶδε δεσπότης πρὶν ἂν πάθοι.
Χορ. Ἐλπὶς μὲν οὐκέτ' ἐστὶ σώσασθαι βίον;
Θε. Πεπρωμένη γὰρ ἡμέρα βιάζεται. (ρα;
Χορ. Οὔκουν ἐπ' αὐτοῖς πράσσεται τὰ πρόσφο-
Θε. Κόσμος γ' ἑτοῖμος ᾧ σφε συνθάψει πόσις.
Χορ. Ἴστω νυν εὐκλεής γε κατθανουμένη
γυνή γ' ἀρίστη τῶν ὑφ' ἡλίῳ μακρῷ.
Θε. Πῶς δ' οὐκ ἀρίστη; τίς δ' ἐναντιώσεται;
τί χρὴ γενέσθαι τὴν ὑπερβεβλημένην
γυναῖκα; πῶς δ' ἂν μᾶλλον ἐνδείξαιτό τις
πόσιν προτιμῶσ', ἢ θέλουσ' ὑπερθανεῖν;
καὶ ταῦτα μὲν δὴ πᾶσ' ἐπίσταται πόλις.
ἃ δ' ἐν δόμοις ἔδρασε, θαυμάσῃ κλύων.
ἐπεὶ γὰρ ᾔσθεθ' ἡμέραν τὴν κυρίαν
ἥκουσαν, ὕδασι ποταμίοις λευκὸν χρόα
ἐλούσατ'· ἐκ δ' ἑλοῦσα κεδρίνων δόμων
ἐσθῆτα, κόσμον τ' εὐπρεπῶς ἠσκήσατο,
καὶ στᾶσα πρόσθεν ἑστίας κατηύξατο.
Δέσποιν', ἐγὼ γὰρ ἔρχομαι κατὰ χθονός,
πανύστατόν σε προσπίτνουσ' αἰτήσομαι,
τέκν' ὀρφανεῦσαι τἀμά· καὶ τῷ μὲν φίλην
σύζευξον ἄλοχον, τῇ δὲ γενναῖον πόσιν.
μηδ' ὥσπερ αὐτῶν ἡ τεκοῦσ' ἀπόλλυται,
θανεῖν ἀώρους παῖδας, ἀλλ' εὐδαίμονας

Anc. Nondum hoc nouit dominus priuſquam patiatur.
Chor. ſpéſne non amplius eſt ſeruandæ uitæ?
Anc. Fatalis enim dies ui incumbit.
Chor. Num igitur ob iſta fiunt quæ conueniunt?
Anc. Ornatus in prõptu eſt quo eã conſepeliet maritꝰ.
Chor. Sciat ſanè [hoc] glorioſa quòd morietur (lato.
Mulier optima [omnium] earum quæ ſunt ſub ſole
Anc. Quomodo uerò non optima? quiſque contradicet?
Quid oportet fieri [amplius] à præſtantiſſima
Muliere? quomodo uerò certiùs demonſtrarit ulla
Maritũ ſe honorare, quàm quũ uult pro eo mori?
Et hæc quidem uniuerſa ſcit ciuitas.
Quæ uerò in ædibꝰ egit, miraberis audiens.
Poſtquam enim ſenſit diem ratam
Venire, aquis fluuialibus candidum corpus
Lauit, depromẽſque è cedrinis arcis
Veſtem, mundúmque decenter induebatur,
Et ſtans ante lares [ita] precabatur.
Domina: ego enim uado ſub humum,
Extremùm te, [ad tua genua] procidens, petam
Liberos in orbitate ut tuearis meos: & huic quidẽ
Copules lecti ſociã: illi uerò, generoſum maritum.
Nec, ut ipſorum parens interit,
Moriantur immaturi liberi: ſed beati

In ſolo patrio delectabilem compleant uitam.
Omnes item aras, quæ per Admeti ædes [ſunt,]
Adiit & coronauit, & ibi precabatur
Ramis abſcindens myrteis frondem,
Sine fletu, ſine gemitu: neque imminens 104
Malum mutauit corporis ſpecioſam indolem.
Et deinde lecto illapſa & thoro,
Ibi demum lacrymauit & dixit hæc,
O lecte ubi uirgineum ſolui ego
Puellaris ætatis ſtatum cũ hoc uiro pro quo morior,
Vale. non enim odi te: perdideris licet me
Solam. prodere enim te uerita, & maritum,
Morior. Te autem alia quæpiam mulier poſſidebit,
Caſtior quidem non, felicior autem fortaſſis.
Oſculabatur autẽ [ad eũ] accidẽs: omne uerò cubile
Ab oculis ſtillante madefaciebat inundatione.
Poſtq̃ uerò multarũ lacrymarũ habuit ſatietatem,
Incedit prona, ruens è cubili:
Et multoties thalamo exiens, reuertebatur,
Et conijcit ſeipſam iterum in lectum & iterum.
Liberi autem è ueſtibus matris ſuſpenſi,
Plorabãt. ipſa uerò accipiens in ulnas,
Amplexabatur alids alium, ut moritura.
Omnes item plorabant domeſtici per tecta,

ἐν γῇ πατρῴᾳ τερπνὸν ἐκπλῆσαι βίον.
πάντας δὲ βωμοὺς οἳ κατ' Ἀδμήτου δόμους,
προσῆλθε κἀξέστεψε, καὶ προσηύξατο,
πτόρθων ἀποσχίζουσα μυρσινῶν φόβην,
ἄκλαυστος, ἀστένακτος· οὐδὲ τοὐπιὸν
κακὸν μεθίστη χρωτὸς εὐειδῆ φύσιν.
κἄπειτα θάλαμον εἰσπεσοῦσα καὶ λέχος,
ἐνταῦθα δὴ δάκρισε, κἄλεγεν τάδε,
ὦ λέκτρον ἔνθα παρθένει' ἔλυσ' ἐγὼ
κορεύματ' ἐκ τοῦδ' ἀνδρὸς οὗ θνήσκω πέρι,
χαῖρ'. οὐ γὰρ ἐχθαίρω σ' ἀπώλεσας δέ με
μόνην. προδοῦναι γάρ σ' ὀκνοῦσα καὶ πόσιν,
θνήσκω. σὲ δ' ἄλλη τις γυνὴ κεκτήσεται,
σώφρων μὲν οὐκ ἂν μᾶλλον, εὐτυχὴς δ' ἴσως.
κύνει δὲ προσπιτνοῦσα. πᾶν δὲ δέμνιον
ὀφθαλμοτέγκτῳ δεύετο πλημμυρίδι.
ἐπεὶ δὲ πολλῶν δακρύων εἶχεν κόρον,
στείχει προνωπὴς, ἐκπεσοῦσα δεμνίων.
καὶ πολλὰ θάλαμον ἐξιοῦσ', ἐπεστράφη,
κἄρριψεν αὑτὴν αὖθις ἐς κοίτην πάλιν.
παῖδες δὲ πέπλων μητρὸς ἐξηρτημένοι
ἔκλαιον. ἡ δὲ λαμβάνουσ' ἐν ἀγκάλαις,
ἠσπάζετ' ἄλλοτ' ἄλλον, ὡς θανουμένη.
πάντες δ' ἔκλαιον οἰκέται κατὰ στέγας,

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

δέσποιναν οἰκτείροντες. ἡ δὲ δεξιὰν
προὔτεινεν ἑκάστῳ. κοὔτις ἦν οὕτω κακὸς,
ὃν οὐ προσεῖπε, καὶ προσερρήθη πάλιν·
τοιαῦτ᾽ ἐν οἴκοις ἐστὶν Ἀδμήτου κακά.
καὶ κατθανών τ᾽ ἂν ὤλετ᾽, ἐκφυγὼν δ᾽ ἔχει
τοσοῦτον ἄλγος οὔποτ᾽ ἐκλελήσεται.
Χορ. Ἦπου στενάζει τοῖσιν Ἄδμητος κακοῖς,
ἐσθλῆς γυναικὸς εἰ στερηθῆναί σφε χρή;
Θε. Κλαίει γ᾽ ἄκοιτιν ἐν χεροῖν φίλην ἔχων,
καὶ μὴ προδοῦναι λίσσεται, τἀμήχανα
ζητῶν. φθίνει γὰρ καὶ μαραίνεται νόσῳ.
παρειμένη δὲ χειρὸς ἄθλιον βάρος,
ὅμως δὲ καίπερ σμικρὸν ἐμπνέουσ᾽ ἔτι,
βλέψαι πρὸς αὐγὰς βούλεται τὰς ἡλίου,
ὡς οὔποτ᾽ αὖθις, ἀλλὰ νῦν πανύστατον
ἀκτῖνα κύκλον θ᾽ ἡλίου προσόψεται.
ἀλλ᾽ εἶμι καὶ σὴν ἀγγελῶ παρουσίαν.
οὐ γάρ τι πάντες εὖ φρονοῦσι κοιράνοις,
ὥστ᾽ ἐν κακοῖσιν εὐμενεῖς παρεστάναι.
σὺ δ᾽ εἶ παλαιὸς δεσπόταις ἐμοῖς φίλος.
Χορ. Ἰὼ Ζεῦ, τίς ἂν πῶς πόρος κακῶν
γένοιτο, καὶ λύσις τύχας,
ἃ πάρεστι κοιράνοις;
ἔξεισί τις, ἢ τεμῶ τρίχα,

Dominam miſerantes. ipſa uerò dexteram
Porrigebat ſingulis: nec ullus erat ita uilis,
Quē nō alloqueretur & [à quo] nō cōpellaretur ite-
Talia in ædibus ſunt Admeti mala. (rum.
Ac moriēs periiſſet utiq;: quū autē effugerit, habet
Tantum dolorem quem non unquā obliuiſcetur.
Chor. *Nimirum ingemiſcit hiſce Admetus malis,*
Bona uxore ſiquidem priuari eum oportet.
Anc. *Luget ſanè. coniugem in manibus charam habēs,*
Et ne ſe prodat precatur, impoſſibiliaq;
Quærens. interit enim & marceſcit morbo.
Demittens uerò manus miſerum pondus,
Attamen, quanuis paululum ſpirans adhuc,
Intueri in radios uult ſolis
Quaſi non unquā iterū ſed iam omnium ultimùm
Radium orbémque ſolis aſpectura ſit.
Sed uado & tuam nuntiabo præſentiam.
Non enim omnes bene uolunt dominis
Vt in malis beneuoli adſint.
Tu autem es uetus dominis meis amicus.
Chor. *Heu Iupiter. quiſnam tandem exitus malorum*
Fuerit, & finis infortunij
Quod adeſt dominis?
Exit aliquis: an ſecabo capillum,

Universidad de Deusto
Biblioteca

Et atrum amictum ueſtium
Induemus iam?
Anc. Manifeſta amici, manifeſta res eſt. attamen
Deos precemur. DEORVM
Enim potentia maxima.
O rex Apollo,
Inuenias machinamẽtum aliquod Admeto malorũ.
Excogita, inquam, ſuppedita.
Et antè enim hoc inueniſti,
Et nunc redemptor à morte ſis,
Lethalemque reprime Plutonem.
Chor. Fili, fili, heu, heu, iò iò, fili Pheretis,
Qualia pateris uxore tua priuatus?
Heu heu, digna etiam cæde hac,
Et amplius quàm laqueo ceruicem
Sublimi admouere.
Illam enim, quæ non chara erat
Sed chariſſima, mulierem
Mortuam die hoc uidebis.
Ipſa autem ex ædibus & maritus egreditur.
Ingemiſcas, ô exclames, ô Pherea tellus,
Hanc optimam mulierem tabeſcentem (nem.
Morbo [migrare] ſub humũ, ſubterraneũ ad Pluto-
NVnq̃ dicã nuptias delectare magis q̃ moleſtare,

καὶ μέλανα στολμὸν πέπλων
ἀμφιβαλώμεθ' ἤδη;
Θε. Δῆλα μὲν φίλοι, δῆλά γ', ἀλλ' ὅμως
θεοῖσιν εὐχώμεθα. Θεῶν "
γὰρ ἡ δύναμις μεγίστη. "
ὦ 'ναξ Παιὰν
ἔξευρε μηχανάν τιν' Ἀδμήτῳ κακῶν.
πόριζε δὴ πόριζε.
καὶ πάρος γὰρ τοῦδ' ἐφεῦρες,
καὶ νῦν λυτήριος ἐκ θανάτου γενοῦ.
φόνιόν τ' ἀπόπαυσον Ἅιδαν.
Χορ. Παπαῖ παπαῖ, φεῦ φεῦ, ἰὼ ἰὼ παῖ Φέρητος,
οἷ' ἔπραξας δάμαρτος σῆς στερηθείς.
αἶ αἶ, ἄξια καὶ σφαγᾶς τάδε,
καὶ πλέον ἢ βρόχῳ δέρην
οὐρανίῳ πελάσσαι.
τὰν γὰρ οὐ φίλαν
ἀλλὰ φιλτάταν γυναῖκα
κατθανοῦσαν ἐν ἤματι τῷδέ γ' ὄψει.
ἣ δ' ἐκ δόμων δὴ καὶ πόσις πορεύεται.
στέναξον, ὦ βόησον, ὦ Φεραία χθὼν,
τὰν ἀρίσταν γυναῖκα μαραινομέναν
νόσῳ κατὰ γᾶν, χθόνιον παρ' ᾅδαν. (πειν,
Οὔποτε φήσω γάμον εὐφραίνειν πλέον ἢ λυ-

τοῖς τε πάροιθεν τεκμαιρόμενος,
καὶ τάσδε τύχας λεύσσων βασιλέως,
ὃς ἀρίστης ἀμπλακὼν ἀλόχου
τῆσδ', ἀβίωτον τὸν ἔπειτα χρόνον βιοτεύσει.

Αλ. Ἅλιε καὶ φάος ἡμέρας,
οὐράνιαί τε δῖναι νεφέλας δρομαίου.

Αδ. Ὁρᾷ σε, κἀμὲ δύο κακῶς πεπραγότας,
οὐδὲν θεοὺς δράσαντας ἀνθ' ὅτου θανῇ.

Αλ. Γαῖά τε, καὶ μελάθρων στέγαι,
νυμφίδιαί τε κοῖται
πατρίας Ἰωλκοῦ.

Αδ. Ἔπαιρε σαυτὴν, ὦ τάλαινα, μὴ προδῷς,
λίσσου δὲ τοὺς κρατοῦντας οἰκτεῖραι θεούς.

Αλ. Ὁρῶ δίκωπον, ὁρῶ σκάφος.
νεκύων δὲ πορθμεὺς ἔχων χέρ' ἐπὶ κοντῷ,
Χάρων μ' ἤδη καλεῖ. Τί μέλλεις;
ἐπείγου. σὺ κατείργεις, τάδ' ἕτοιμα.
σπερχόμενος ταχύνει.

Αδ. Οἴμοι. πικράν γε τήνδε μοι ναυκληρίαν
ἔλεξας. ὦ δύσδαιμον, οἷα πάσχομεν.

Αλ. Ἄγει μ', ἄγει μέ τις (οὐχ ὁρᾷς;)
νεκύων ἐς αὐλὰν, ὑπ' ὀφρύσι κυαναυ-
γέσι βλέπων πτερωτὸς ᾅδας;
τί ῥέξεις; ἄφες. οἵαν ὁδὸν ἁ δει-

Et à præteritis coniecturam faciens, 186
Et hanc fortunam cernens regis:
Qui optima fraudatus uxore
Hac, quaſi non uiueret, quod reſtat temporis uiuet.

Alc. *Sol, & lux diei*
Cæleſtéſque turbines nebulæ curſitantis.

Adm. *Videt te & me, duos malè quibuſcum agitur,*
Nihil in deos patrantes ob quod moriaris.

Alc. *Terráque & atriorum tecta,*
Sponſaliáque cubilia
Patriæ Iolci.

Adm. *Erige teipſam, ô miſera, ne prodas [me:]*
Sed ora potentes, ut miſereantur, deos.

Alc. *Video biremem, uideo nauem:*
Maniúmque portitor incumbens manu in contum
Charon, me iam uocat: Quid moraris?
Propera. tu remoraris: hæc uerò parata [ſunt].
Accelerans feſtinat.

Adm. *Heu mihi: acerbam ſanè hanc mihi nauigationem*
Dixiſti. ô infelix qualia patimur?

Alc. *Ducit me, ducit me aliquis (non uides?)*
Mortuorum in aulam, ſupercilijs cærule-
is intuens alatus Pluto.
Quid facis? dimitte. quam uiam ego mi-

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

ſerrima progredior?

Adm. *Miſerabilem amicis: ex his autem, maximè mihi*
Et liberis, quibus luctus communis hic.

Alc. *Dimittite, dimittite me iam: inclinate me: nō ualeo,*
Marite: propè [eſt] Pluto,
Tenebricoſáque oculis nox obrepit.
Liberi, liberi, non amplius iam
Non amplius, inquam, mater ueſtra eſt.
Læti, ô liberi, hanc lucem intueamini.

Adm. *Heu mihi. Hoc uerbum acerbum audio,*
Et omni mihi morte maius. 187
Ne per deos ſuſtineas me prodere,
Sed animū recollige. te enim intereūte, nō amplius
In te poſſumus & uiuere & ſecus: (*eſſe poſſim.*
Tuam enim amicitiam colimus.

Alc. *Admete, uides enim meæ res ut habent,*
Dicere uolo tibi priuſquam moriar, quæ in animo
Ego te honorans, & pro mea (*habeo*
Vita faciens lucem hanc intueri,
Morior, quum liceret mihi non mori, pro te,
Sed uirum habere è Theſſalis quem uellem,
Et domum inhabitare beatam regno:
Non uolui uiuere auulſa à te
Cum gnatis orphanis: nec peperci [mihi]

λαιοτάτα προβαίνω.

Αδ. Οἰκτρὰν φίλοισιν, ἐκ δὲ τῶνδε μάλιστ' ἐμοὶ,
καὶ παισὶν, οἷς δὴ πένθος ἐν κοινῷ τόδε.

Αλ. Μέθετε, μέθετέ μ' ἤδη· κλίνατέ μ', οὐ σθένω,
ποσί. πλησίον ἅδας,
σκοτία δ' ἐπ' ὄσσοισι νὺξ ἐφέρπει.
τέκνα, τέκν', οὐκ ἔτι δὴ
οὐκ ἔτι δὴ μάτηρ σφῷν ἔστιν·
χαίροντες, ὦ τέκνα, τόδε φάος ὁρῷτον

Αδ. Ὤμοι, τόδ' ἔπος λυπρὸν ἀκούω,
καὶ παντὸς ἐμοὶ θανάτου μεῖζον·
μὴ πρὸς τῶν θεῶν τλῇς με προδοῦναι,
ἀλλ' ἀνατόλμα. σοῦ γὰρ φθιμένης οὐκ ἔτ' ἂν εἴην.
ἐν σοὶ δ' ἐσμὲν καὶ ζῆν καὶ μή.
σὴν γὰρ φιλίαν σεβόμεσθα.

Αλ. Ἄδμηθ', ὁρᾷς γὰρ τἀμὰ πράγμαθ' ὡς ἔχει,
λέξαι θέλω σοι πρὶν θανεῖν ἃ βούλομαι.
ἐγώ σε πρεσβεύουσα, κἀντὶ τῆς ἐμῆς
ψυχῆς καταστήσασα φῶς τόδ' εἰσορᾷν,
θνήσκω, παρόν μοι μὴ θανεῖν, ὑπὲρ σέθεν·
ἀλλ' ἄνδρα τε σχεῖν Θεσσαλῶν ὃν ἤθελον,
καὶ δῶμα ναίειν ὄλβιον τυραννίδι,
οὐκ ἠθέλησα ζῆν ἀποσπασθεῖσά σου
σὺν παισὶν ὀρφανοῖσιν. οὐδ' ἐφεισάμην

ἤβης ἔχουσα δῶρ', ἐν οἷς ἐτερπόμην.
καίτοι σ' ὁ φύσας, χ' ἡ τεκοῦσα προὔδοσαν·
καλῶς μὲν αὐτοῖς κατθανεῖν ἧκον βίου,
καλῶς δὲ σῶσαι παῖδα, κεὐκλεῶς θανεῖν.
μόνος γὰρ αὐτοῖς ἦσθα· κοὔ τις ἐλπὶς ἦν
σοῦ κατθανόντος ἄλλα φυτεύσειν τέκνα.
κἀγώ τ' ἂν ἔζων, καὶ σὺ τὸν λοιπὸν χρόνον·
κοὐκ ἂν μονωθεὶς σῆς δάμαρτος ἔστενες,
καὶ παῖδας ὠρφάνευες. ἀλλὰ ταῦτα μὲν
θεῶν τις ἐξέπραξεν ὥσθ' οὕτως ἔχειν.
εἶεν. σὺ δ' ἡμῖν τῶνδ' ἀπόμνησαι χάριν.
αἰτήσομαι γάρ σ' ἀξίαν μὲν οὔποτε,
(Ψυχῆς γὰρ οὐδέν ἐστι τιμιώτερον.) ‟
δίκαια δ', ὡς φήσεις σύ. τούσδε γὰρ φιλεῖς
οὐχ ἧσσον ἢ 'γὼ παῖδας, εἴπερ εὖ φρονεῖς.
Τούτους ἀνάσχου δεσπότας ἐμῶν δόμων,
καὶ μὴ 'πιγήμῃς τοῖσδε μητρυιὰν τέκνοις.
ἥτις κακίων οὖσ' ἐμοῦ γυνὴ, φθόνῳ
τοῖς σοῖσι κἀμοῖς παισὶ χεῖρα προσβαλεῖ.
μὴ δῆτα δράσῃς ταῦτά γ' αἰτοῦμαί σ' ἐγώ.
Ἐχθρὰ γὰρ ἡ 'πιοῦσα μητρυιὰ τέκνοις ‟
Τοῖς πρόσθ', ἐχίδνης οὐδὲν ἠπιωτέρα. ‟
καὶ παῖς μὲν ἄρσην πατέρ' ἔχει πύργον μέγαν,
ὃν καὶ προσεῖπε, καὶ προσερρήθη πάλιν·

Auroræ [licet] habens dona quibus delectarer.
Atqui te parens & genitrix prodiderunt:
Honeſtè licet ipſis mori eueniret quoad ſpatiũ uitæ
Honeſtéque ſeruare filium & glorioſè mori:
Solus enim eis eras, & nulla ſpes erat,
Te mortuo, alios gignendi liberos.
Et ego uiuerem & tu reliquum tempus:
Et non ſolus relictus à tua coniuge, gemeres,
Et liberos orphanos educeres. Sed hæc quidem
Deorum aliquis effecit ut ita haberent.
Sit ita. Tu autem nobis hanc habeas gratiam:
Poſtulabo enim à te dignã [ut referas] haud unq̃,
*(*VITA *enim nihil eſt pretioſius.)*
Iuſta autem, ut affirmabis [&] tu. hos enim amas
Non minus q̃ ego liberos. ſiquidem rectè ſapis.
Hos ſuſtentes dominos mearum ædium:
Et ne ſuperinducas hiſce nouercam liberis,
Quæ peior exiſtens me mulier, ex inuidia
Tuis & meis liberis manum iniiciat.
Nequaquam facias hæc, peto abs te ego.
INI*mica .n. ſuperueniẽs nouerca, liberis [eſt]* 188
Prioribus, uipera nihil clementior. *(magnæ*
Et puer quidem maſculus patrẽ habet turris loco
Quem & compellet & compelletur iterum:

Universidad de Deusto
Biblioteca

Tu uerò ô gnata mea quomodo elocaberis honeſtè?
Qualem nacta coniugem tuo patri.
Ne tibi quam turpem aſpergens infamiam,
Iuuentutis in uigore tuas uitiet nuptias?
Non enim te mater neque deſpondebit unquam,
Neque in partu tuo confirmabit, gnata,
Præſens: ubi nihil matre beneuolentius.
Oportet enim mori me, & hoc non in craſtinum
Neque in tertium mihi diem uenit malum:
Sed ſtatim inter eos qui nõ amplius ſunt eſſe dicar.
Valete hilares. Et tibi quidem marite
Mulierem optimam eſt quod glorieris [te] accepiſſe.
Vobis autem liberi, matre [optima] ortos eſſe.
Chor. *Bono animo ſis. pro eo .n. dicere non ſubterfugio.*
Faciet hæc, ſiquidem non à mente aberrauerit.
Adm. *Erunt hæc, erunt: ne trepides. Quoniam te ego*
Et uiuentem habui, & mortua mea uxor
Sola uocaberis: & non ulla pro te unquam
Hunc uirum ſponſa Theſſala affabitur.
Non eſt [ulla] ita nec patre generoſo,
Nec forma aliàs decentiſſima mulier.
Satis autem liberorum: eorúmque fruitionẽ precor
A diis [mihi] contingere. te enim non fruimur.
Ferámque luctum non annuum hunc,

σὺ δ᾽ ὦ τέκνον μοι πῶς κορευθήσῃ καλῶς;
ποίας τυχοῦσα συζύγου τῷ σῷ πατρὶ,
μή σοί τιν᾽ αἰσχρὰν προσβαλοῦσα κληδόνα,
ἥβης ἐν ἀκμῇ σοὺς διαφθείρῃ γάμους;
οὐ γάρ σε μήτηρ οὔτε νυμφεύσει ποτὲ,
οὔτ᾽ ἐν τόκοισι σοῖσι θαρσυνεῖ, τέκνον,
παροῦσ᾽, ἵν᾽ οὐδὲν μητρὸς εὐμενέστερον.
δεῖ γὰρ θανεῖν με. καὶ τόδ᾽ οὐκ εἰς αὔριον,
οὐδ᾽ ἐς τρίτην μοι μηνὸς ἔρχεται κακὸν,
ἀλλ᾽ αὐτίκ᾽ ἐν τοῖς οὐκ ἔτ᾽ οὖσι λέξομαι.
χαίροντες εὐφραίνοισθε. καὶ σοὶ μὲν πόσι,
γυναῖκ᾽ ἀρίστην ἔστι κομπάσαι λαβεῖν,
ὑμῖν δὲ, παῖδες, μητρὸς ἐκπεφυκέναι.
Χορ. Θάρσει. περὶ τούτου γὰρ λέγειν οὐ χάζομαι.
δράσει τάδ᾽, ἤνπερ μὴ φρενῶν ἁμαρτάνῃ.
Αδ. Ἔσται τάδ᾽, ἔσται· μὴ τρέσῃς. ἐπεί σ᾽ ἐγὼ
καὶ ζῶσαν εἶχον, καὶ θανοῦσ᾽ ἐμὴ γυνὴ
μόνη κεκλήσῃ, κοὔτις ἀντὶ σοῦ ποτε
τόνδ᾽ ἄνδρα νύμφη Θεσσαλὶς προσφθέγξεται.
οὐκ ἔστιν οὕτως οὔτε πατρὸς εὐγενοῦς,
οὔτ᾽ εἶδος ἄλλως ἐκπρεπεστάτη γυνή.
ἅλις δὲ παίδων· τῶνδ᾽ ὄνησιν εὔχομαι
θεοῖς γενέσθαι· σοῦ γὰρ οὐκ ὠνήμεθα.
οἴσω δὲ πένθος οὐκ ἐτήσιον τόδε,

ἀλλ' ἐς ἂν αἰὼν οὑμὸς ἀντέχῃ γύναι,
στυγῶν μὲν ἥ μ' ἔτικτεν, ἐχθαίρων δ' ἐμὸν
πατέρα. λόγῳ γὰρ ἦσαν οὐκ ἔργῳ φίλοι.
σὺ δ' ἀντιδοῦσα τῆς ἐμῆς τὰ φίλτατα
ψυχῆς, ἔσωσας. ἆρά μοι στένειν πάρα
τοιᾶσδ' ἁμαρτάνοντι συζύγου σέθεν;
παύσω δὲ κώμους συμποτῶν θ' ὁμιλίας,
στεφάνους τε, μοῦσάν θ', ἣ κατεῖχ' ἐμοὺς δόμους.
οὐ γάρ ποτ' οὔτ' ἂν βαρβίτου θίγοιμ' ἔτι,
οὔτ' ἂν φρέν' ἐξάροιμι πρὸς Λίβυν λακεῖν
αὐλόν· σὺ γάρ μου τέρψιν ἐξείλου βίου.
σοφῇ δὲ χειρὶ τεκτόνων δέμας τὸ σὸν
εἰκασθὲν ἐν λέκτροισιν ἐκταθήσεται,
ᾧ προσπεσοῦμαι, καὶ περιπτύσσων χέρας,
ὄνομα καλῶν σὸν, τὴν φίλην ἐν ἀγκάλαις
δόξω γυναῖκα, καίπερ οὐκ ἔχων, ἔχειν.
ψυχρὰν μὲν οἶμαι τέρψιν· ἀλλ' ὅμως βάρος
ψυχῆς ἀπαντλοίην ἄν. ἐν δ' ὀνείρασι
φοιτῶσά μ' εὐφραίνοις ἄν. Ἡδὺ γὰρ φίλοις „
Κἀν νυκτὶ λεύσσειν ὅντιν' ἂν παρῇ χρόνον. „
εἰ δ' Ὀρφέως μοι γλῶττα καὶ μέλος παρῆν,
ὡς τὴν κόρην Δήμητρος ἢ κείνης πόσιν
ὕμνοισι κηλήσαντ' ἂν ἐξ ᾅδου λαβεῖν,
κατῆλθον ἄν· καί μ' οὔθ' ὁ Πλούτωνος κύων;

Sed dum ætas mea perdurauerit, mulier:
Odio quidem habẽs eã q̃ me pepit, infenſuſq; meo
Patri. uerbis enim erant non re, amici.
Tu autem dans pro mea, ea quæ ſunt chariſſ.ma,
Vita, ſeruaſti, an non lugere adſit [mihi]
Tali orbato coniuge te? 189
189 Omittam porro conuiuia cõbibonũmque conſortia,
Sertáque, muſicámque quæ occupabat meas ædes.
Non enim unquam nec barbitum attingã poſthac,
Nec animum inducam Libyca ſonare
Fiſtula. tu. n. [omnẽ] meæ oblectationẽ exemiſti ui
Docta autem manu fabrorum corpus tuum (tæ.
Effictum, in lecto collocabitur,
Cui allabar, & circumplicans manus,
Nomen uocitans tuum charam in ulnis
Videbor uxorem, etſi non habens, habere:
Frigidam quidem opinor oblectationẽ: attamẽ onus
Animi exhauſerim. in ſomnis autem
Frequẽter obueniẽs, me delectaris. ſuaue. n. amicis
Etiam noctu uidere, quocũq; tãdẽ adfuerit tẽpore.
Si uerò Orphei mihi lingua & carmen eſſet,
Vt filiam Cereris aut eius maritum
Hymnis demulcens [te] ex inferno reciperem,
Deſcẽderem equidem: & me nec Plutonis canis,

Nec hic qui remo incumbit animarũ ductor Charõ
Cohiberent priuſq̃ in lucem tuam reſtituerẽ uitã.
Cæterùm illic præſtolare me quum moriar,
Et domum para ut cohabitatura mihi:
In iiſdem enim mihi mandabo cedrinis arcis
Tecũ hæc ut ponãt latera, extendámq; prope
Latera tua. Neque enim mortuus unquam
Te ſine eſſe poſſim, ſola quæ fida fuiſti mihi.

Chor. Et ſanè ego tecum luctum, ut amicus amico,
Acerbum feram ob hanc: etenim digna [eſt].

Alc. O liberi, ipſi hæc inaudiuiſtis
Patrem dicentem, non ſuperinducturũ ſe aliã unq̃
Vxorem uobis, nec neglecturum me.

Adm. Et nunc ſanè affirmo & ad finem perducam hæc.

Alc. Hac conditione liberos manu è mea accipe.

Adm. Accepto charum munus è chara manu.

Alc. Tu nunc ſis hiſce pro me mater liberis.

Adm. Multa ſanè neceſſitas te priuatis.

Alc. O nati, quum uiuere me oportebat, uado deorſum.

Adm. Heu mihi, quidnam faciam à te ſolus relictus?

Alc. Tempus mitigabit te. nihil eſt mortuus.

Adm. Ducas me tecum, per deos, ducas deorſum.

Alc. Sufficimus nos qui morimur pro te.

Adm. O fatum quali coniuge me priuas.

οὔθ' οὑπὶ κώπῃ ψυχοπομπὸς ἂν Χάρων
ἔσχον, πρὶν εἰς φῶς σὸν καταστῆσαι βίον.
ἀλλ' οὖν ἐκεῖσε προσδόκα μ' ὅταν θάνω,
καὶ δῶμ' ἑτοίμαζ', ὡς συνοικήσουσά μοι.
ἐν ταῖσιν αὐταῖς γάρ μ' ἐπισκήψω κέδροις
σοὶ τάσδε θεῖναι πλευρὰς, ἐκτεῖναι πέλας
πλευροῖσι τοῖς σοῖς. μηδὲ γὰρ θανών ποτε
σοῦ χωρὶς εἴην τῆς μόνης πιστῆς ἐμοί.

Χορ. Καὶ μὴν ἐγώ σοι πένθος ὡς φίλος φίλῳ
λυπρὸν συνοίσω τῆσδε. καὶ γὰρ ἀξία.

Αλ. Ὦ παῖδες, αὐτοὶ δὴ τάδ' εἰσηκούσατε
πατρὸς λέγοντος, μὴ γαμεῖν ἄλλην ποτὲ
γυναῖκ' ἐφ' ὑμῖν, μηδ' ἀτιμάζειν ἐμέ.

Αδ. Καὶ νῦν γέ φημι καὶ τελευτήσω τάδε.

Αλ. Ἐπὶ τοῖσδε, παῖδας χειρὸς ἐξ ἐμῆς δέχου.

Αδ. Δέχομαι φίλον γε δῶρον ἐκ φίλης χερός.

Αλ. Σὺ νῦν γενοῦ τοῖσδ' ἀντ' ἐμοῦ μήτηρ τέκνοις.

Αδ. Πολλή γ' ἀνάγκη σοῦ γ' ἀπεστερημένοις.

Αλ. Ὦ τέκν', ὅτε ζῆν μ' ἐχρῆν, ἀπέρχομαι κάτω.

Αδ. Οἴμοι. τί δράσω δῆτα σοῦ μονούμενος;

Αλ. Χρόνος μαλάξει σ'. οὐδέν ἐσθ' ὁ κατθανών.

Αδ. Ἄγου με σὺν σοὶ πρὸς θεῶν, ἄγου κάτω.

Αλ. Ἀρκοῦμεν ἡμεῖς οἱ προθνήσκοντες σέθεν.

Αδ. Ὦ δαῖμον, οἵας συζύγου μ' ἀποστερεῖς.

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto Biblioteca

Αλ. Καὶ μὴν σκοτεινὸν ὄμμα μου βαρύνεται.
Αδ. Ἀπωλόμην ἄρ', εἴ με δὴ λείψεις γύναι.
Αλ. Ὡς οὐκ ἔτ' οὖσαν οὐδὲν ἂν λέγοις ἐμέ.
Αδ. Ὄρθου πρόσωπον, μὴ λίπῃς παῖδας σέθεν.
Αλ. Οὐ δῆθ' ἑκοῦσά γ' ἀλλὰ χαιρέτω τέκνα.
Αδ. Βλέψον πρὸς αὐτοὺς, βλέψον. Αλ. Οὐδέν εἰμ'.
Αδ. Τί δρᾷς; προλείπεις; Αλ. Χαῖρ'.- (ἐπο.
Αδ.- Ἀπωλόμην τάλας.
Χορ. Βέβηκεν, οὐκ ἔτ' ἔστιν Ἀδμήτου γυνή.
Ευ. Ἰώ μοι τύχας. μαῖα δὴ κάτω
βέβηκεν. οὐκ ἔτ' ἔστιν ὦ
πάτερ ὑφ' ἀλίῳ.
προλιποῦσα δ' ἀμὸν βίον
ὠρφάνισε τλάμων.
ἴδε γὰρ ἴδε βλέφαρον καὶ
παρατόνους χέρας.
ὑπάκουσον, ἄκουσον ὦ
μᾶτερ ἀντιάζω.
ἐγώ σ' ἐγὼ μᾶτερ νῦν γε καλοῦμαι
ὁ σὸς ποτὶ σοῖσι προσπίτνων στόμασι νεοσσός.
Αδ. Τὴν οὐ κλύουσαν οὐδ' ὁρῶσαν. ὥστ' ἐγὼ
καὶ σφὼ βαρείᾳ συμφορᾷ πεπλήγμεθα.
Ευ. Νέος ἐγὼ πάτερ λείπομαι φίλας
μονόστολός τε ματρός. ὦ

Alc. Atqui tenebricoſus uiſus mihi grauatur.
Adm. Perij ego ſi me relinques mulier.
Alc. Tanq̃ non amplius exiſtentem, nihil cõpelles me.
Adm. Erige faciem, ne relinquas liberos tuos.
Alc. Non equidem uolens. ſed ualeãt liberi.
Adm. Reſpice in eos, reſpice. Alc. Nihil ſum amplius.
Adm. Quid facis? relinquis? Alc. Vale.
Adm Perij miſer.
Chor. Exceſſit, non amplius eſt Admeti uxor.
Eum. Heu mihi ob fortunam [meam.] mater deorſum
Abiit: non amplius eſt, ô
Pater, ſub ſole:
Sed relinquens, noſtram uitam
Orbauit miſera.
Aſpice enim aſpice palpebras, &
Laxatas manus.
Subaudi, audi ô
Mater, ſupplico.
Ego te ego mater nunc uoco
Tuus ad tuum accidens os, pullus.
Adm. Eam quæ non audit, nec uidet. quare ego
Et uos duo graui calamitate perculſi ſumus.
Eum. Iuuenis ego, pater, relinquor à chara
Solúſque matre. ô

Calamitoſam paſſus
Ego rem:
Túque mihi germana puella
Simul ſuſtines. ô pater
Inutiliter inutiliter duxiſti uxorẽ, neq; ad ſenectã 191
Veniſti finem cum iſta: periit enim pri-
ùs. moriente autem te, mater, periit domus.
Chor. Admete, neceſſe haſce calamitates ferre.
Non enim primus neque poſtremus mortalium
Coniuge bona orbatus es. AGNOSCE autem
Quòd omnibus nobis moriendi neceſſitas debetur.
Adm. Scio utique, nec ſubitò malum hoc
Aduolauit: ſciens autem hoc, cruciabar iamdudũ.
Sed enim elationem huius inſtituam cadaueris.
Adeſte, & manentes, per uices reſonate
Hymnum infero implacabili deo.
Omnibus autẽ Theſſalis quibus ego præſum,
Luctum mulieris huius communem eſſe edico,
Tonſura præraſa & nigræ ueſtis amictu.
Currus iungite, & iubatis
Pullis ferro ſecate ceruicis iubam.
Tibiarum autem non per urbem non lyræ ſonitus
Sit [intra] lunas duodecim expletas.
Nõ enim aliud quodpiam carius ſepeliam cadauer

σχέτλια δὴ παθὼν
ἐγὼ ἔργα,
σύ τ' ἐμοὶ σύγκασι κόρα
συνέτλας. ὦ πάτερ,
ἀνόνητ' ἀνόνητ' ἐνύμφευσας· οὐδὲ γήρως
ἔβας τέλος σὺν τᾷδ'. ἔφθιτο γὰρ πά-
ρος. οἰχομένας δέ σου μᾶτερ, ὄλωλεν οἶκος.
Χορ. Ἄδμητ' ἀνάγκη τάσδε συμφορὰς φέρειν.
οὐ γάρ τι πρῶτος οὐδὲ λοίσθιος βροτῶν
γυναικὸς ἐσθλῆς ἤμπλακες. Γίγνωσκε δὲ “
Ὡς πᾶσιν ἡμῖν κατθανεῖν ὀφείλεται. “
Αδ. Ἐπίσταμαί γε, κοὐκ ἄφνω κακὸν τόδε
προσέπτατ'· εἰδὼς δ' αὔτ' ἐτειρόμην πά-
ἀλλ' ἐκφορὰν γὰρ τοῦδε θήσομαι νεκροῦ. (λαι.
πάρεστε, καὶ μένοντες ἀντηχήσατε
παιᾶνα τῷ κάτωθεν ἀσπόνδῳ θεῷ.
πᾶσιν δὲ Θεσσαλοῖσιν, ὧν ἐγὼ κρατῶ,
πένθος γυναικὸς τῆσδε κοινοῦσθαι λέγω,
κουρᾷ ξυρήκει καὶ μελαμπέπλῳ στολῇ.
τέθριππά τε ζεύγνυσθε, καὶ μονάμπυκας
πώλους σιδήρῳ τέμνετ' αὐχένων φόβην.
αὐλῶν δὲ μὴ κατ' ἄστυ, μὴ λύρας κτύπος
ἔστω, σελήνας δώδεκ' ἐκπληρουμένας.
οὐ γάρ τιν' ἄλλον φίλτερον θάψω νεκρὸν

Universidad de Deusto
Biblioteca

τοῦδ᾽, οὐδ᾽ ἀμείνον᾽ εἰς ἐμέ. ἀξία δέ μοι
τιμῆς, ἐπεὶ τέθνηκεν ἀντ᾽ ἐμοῦ μόνη.
Χορ. Ὦ Πελίου θύγατερ,
χαίρουσά μοι ἐν ἀίδα δόμοισι
τὸν ἀνάλιον οἶκον οἰκέοις.
ἴστω δ᾽ ἀίδης ὁ μελαγχαίτας
θεὸς, ὅστ᾽ ἐπὶ κώπᾳ
πηδαλίῳ τε γέρων
νεκροπομπὸς ἵζει,
πολὺ δὴ πολὺ δὴ γυναῖκ᾽ ἀρίσταν
λίμναν Ἀχεροντίαν πορεύσας,
ἐλάτᾳ δικώπῳ,
πολλά σε μουσοπόλοι
μέλψουσι, καθ᾽ ἑπτάτονόν τ᾽ ὀρείαν
χέλυν ἔν τ᾽ ἀλύροις κλέοντες ὕμνοις,
Σπάρτᾳ κύκλος ἁνίκα Καρνείου
περινίσεται ὥρα μηνὸς, ἀειρομένας
παννύχου σελάνας,
λιπαραῖσί τ᾽ ἐν ὀλβίαις Ἀθάναις.
τοίαν ἔλιπες θανοῦσα μολπὰν
μελέων ἀοιδοῖς.
εἴθ᾽ ἐπ᾽ ἐμοὶ μὲν εἴη,
δυναίμαν δέ σε πέμψαι
φάος ἐξ ἀίδου τεράμνων,

Hoc neque melius meritum de me: digna autẽ mih;
Honore [eſt.] ſiquidem mortua eſt pro me ſola.
Chor. *Peliæ filia,*
Gaudens mihi in Plutonis ædibus
Sole deſtitutam domum colas.
Sciat autem Pluto nigricomus
Deus quique ad remum
Gubernaculúmque ſenex
Mortuorum deductor ſedet,
Multò ſanè multo mulierem optimam
Paludem Acherontiam traieciſſe
Cymba biremi.
Multùm te Muſarum miniſtri [poetæ]
Canent in ſeptem fides habente montana 192
Lyra, inque lyra deſtitutis celebrantes hymnis,
Spartæ circulus quando Carnéi
Circumit tempus menſis [uernum] emergente
Luna quæ per totam noctem lucet,
Opimiſque & in beatis Athenis.
Talem reliquiſti moriens cantilenam
Carminum poetis.
Vtinam penes me eſſet,
Poſſémque te emittere
Ad lucem è Plutonis domo,

Universidad de Deusto
Biblioteca

Et Cocyti fluentis
Fluuiatili infernalíque remo.
Tu enim ô unica ô chara ex mulieribus, (dimere
Tu utique tuũ ſuſtinuiſti ipſius maritum pro te re-
[Tua] uita ex inferis leuis tibi
Terra ſuprà illabatur, mulier.
Si uerò quoppiam nouũ captaret maritus cõnubiũ
Certè mihi eſſet
Inuiſus, liberíſque tuis,
Mater quum noluerit
Pro filio humo condere
Corpus, neque pater ſenex,
Quem genuerunt: nec ſuſtinuerunt liberare
Deteſtandi, canam habentes comam.
Tu autẽ in pubertate iuuenili iuuene moriẽs pro ui
Tali contingat mihi potiri (ro excedis.
Compari chara uxore:
Hæc enim in uita rara [eſt] portio. (ſaretur.
Certè. n. mecum ſine moleſtia per [omnem] uitã uer
Her. *Hoſpites Pheræ huius uicum colentes terræ,*
Admetum in ædibus an offendo?
Chor. *Eſt domi filius Pheretis, Hercules.* 193
Verùm dicito quæ res te, Theſſalorum urbem,
Mittit Pheræorum ciuitatem ut accedas hanc?

καὶ Κωκυτοῖο ῥεέθρων
ποταμίᾳ νερτέρᾳ τε κώπᾳ.
σὺ γὰρ ὦ μόνα, ὦ φίλα γυναικῶν,
σύ γε τὸν σαυτᾶς ἔτλας πόσιν ἀντὶ σᾶς ἀμεῖ-
ψαι ψυχᾶς ἐξ ᾅδου. κούφα σοι (ψαι
χθὼν ἐπάνω πέσοι γύναι.
εἰ δέ τι καινὸν ἕλοιτο πόσις λέχος,
ἦ μάλ' ἔμοιγ' ἂν εἴη
στυγηθεὶς, τέκνοις τε τοῖς σοῖς,
ματέρος οὐ θελούσας
πρὸ παιδὸς χθονὶ κρύψαι
δέμας, οὐδὲ πατρὸς γεραιοῦ,
ὃν ἔτεκον. κοὐκ ἔτλαν ῥύσασθαι
σχετλίω πολιὰν ἔχοντε χαίταν.
σὺ δ' ἐν ἥβᾳ νέα νέου προθανοῦσα φωτὸς
τοιαύτας εἴη με κυρῆσαι (οἴχῃ.
συνδυάδος φίλας ἀλόχου.
τοῦτο γὰρ ἐν γε βίῳ σπάνιον μέρος.
ἦ γὰρ ἐμοί γ' ἄλυπος δι' αἰῶνος ἂν ξυνείη.
Ηρ. Ξένοι Φεραίας τῆσδε κωμῆται χθονὸς,
Ἄδμητον ἐν δόμοισιν ἆρα κιχάνω;
Χορ. Ἐστ' ἐν δόμοισι παῖς Φέρητος, Ἡράκλεις.
ἀλλ' εἰπὲ, χρεία τίς σε Θεσσαλῶν πόλιν
πέμπει Φεραίων ἄστυ προσβῆναι τόδε;

Universidad de Deusto Biblioteca

Ηρ. Τιρυνθίῳ πράσσω τιν' Εὐρυσθεῖ πόνον.
Χορ. Καὶ ποῖ πορεύῃ; τῷ συνέζευξαι πλάνῳ;
Ηρ. Θρῃκὸς τέτρωρον ἅρμα Διομήδους μέτα.
Χορ. Πῶς οὖν δυνήσῃ; μῶν ἄπειρος εἶ ξένου;
Ηρ. Ἄπειρος· οὔπω Βιστόνων ἦλθον χθόνα.
Χορ. Οὐκ ἔστιν ἵππων δεσπόσαι σ' ἄνευ μάχης.
Ηρ. Ἀλλ' οὐδ' ἀπειπεῖν μοι τοὺς πόνους οἷόν τέ μοι.
Χο. Κτανὼν ἄρ' ἥξεις, ἢ θανὼν αὐτοῦ μενεῖς;
Ηρ. Οὐ τόνδ' ἀγῶνα πρῶτον ἂν δράμοιμ' ἐγώ.
Χο. Τί δ' ἂν κρατήσας δεσπότην πλέον λάβοις;
Ηρ. Πώλους ἀπάξω κοιράνῳ Τιρυνθίῳ.
Χορ. Οὐκ εὐμαρὲς χαλινὸν ἐμβαλεῖν γνάθοις.
Ηρ. Εἰ μή γε πῦρ πνέουσι μυκτήρων ἄπο.
Χορ. Ἀλλ' ἄνδρας ἀρταμοῦσι λαιψηραῖς γνάθοις.
Ηρ. Θηρῶν ὀρείων χόρτον, οὐχ ἵππων λέγεις.
Χορ. Φάτνας ἴδοις ἂν αἵμασι πεφυρμένας.
Ηρ. Τίνος δ' ὁ θρέψας παῖς πατρὸς κομπάζεται;
Χορ. Ἄρεος, ζαχρύσου Θρᾳκίας πέλτης ἄναξ.
Ηρ. Καὶ τόνδε τοὐμοῦ δαίμονος πόνον λέγεις.
σκληρὸς γὰρ αἰεὶ καὶ πρὸς αἶπος ἔρχεται.
ἢ χρή με παισὶν οὓς Ἄρης ἐγείνατο,
μάχην συνάψαι, πρῶτα μὲν Λυκάονι,
αὖθις δὲ Κύκνῳ. τόνδε δ' ἔρχομαι τρίτον
ἀγῶνα πώλοις, δεσπότῃ τε συμβαλῶν.

Her. Tirynthio perago quendam Euryſtheo laborem.
Chor. Et quò uadis? ad q̃ accinctus es erroneã profectionẽ?
Her. Thracis quadriiugum currum Diomedis abductũ.
Chor. Quomodo poteris? an inexpertus es hoſpitis?
Her. Inexpertus, nunquam Biſtonum ueni in ſolum.
Chor. Non licet equorum dominum fieri ſine pugna.
Her. Sed nec recuſare me labores erat poſſibile mihi.
Chor. Occiſurus igitur uenies, an moriturus illic manebis?
Her. Non hoc certamen primum cucurrerim ego.
Chr. Quid uerò uicto domino amplius nactus fueris?
Her. Equos adducam regi Tirynthio.
Chor. Non facile frænum iniicere genis.
Her. Niſi ignem ſpirent à naribus.
Chor. At homines lacerant rapidis genis.
Her. Ferarũ montanarũ pabulũ, non equorum dicis.
Chor. Præſepia uidebis ſanguine conſperſa.
Her. Cuius autem is qui alit, filium patris ſe iactitat?
Chor. Martis, aurei Thraciæ ſcuti dominus.
Her. Et hunc mei fati laborem dicis.
Durũ enim ſemper [mihi eſt] & ad ſummũ euadit.
Ergo oportet me cum filijs quos Mars genuit
Pugnã conſerere? primum quidem cum Lycaone,
Deinde cum Cygno: hoc autem uenio tertium
Certamen cum equis & domino commiſſurus,

Universidad de Deusto
Biblioteca

Sed nemo eſt qui Alcmenæ natum
Trepidantem manum hoſtium unq̃ uiſurus ſit.

Chor. *Atqui hic ipſe huius dominus terræ*
Admetus extra ædes egreditur.

Adm. *Salue ô Iouis fili, Perſei à ſanguinē [nate.]*

Her. *Admete, & tu ſalue Theſſalorum rex.*

Adm. *Velim quidem: beneuolum eſſe te ſcio.*

Her. *Quamobrem tonſura hac funebri conſpicuus es?*

Adm. *Sepulturus quoddam hac die ſum cadauer.*

Her. *A liberis ergo tuis malum arceat Deus.* 194

Adm. *Viuunt in ædibus liberi quos genui ego.*

Her. *Atqui pater maturus an exceſſit?*

Adm. *Etiam ille ſupereſt & quæ peperit me, Hercules.*

Her. *At uxorne obiit Alceſtis tua?*

Adm. *Duplex de ea ſermo eſt mihi quem dicam.*

Her. *Vtrum de mortua dixiſti an de uiuente?*

Adm. *Et eſt & non amplius eſt, doloréque afficit me.*

Her. *Nihilo plus ſcio: obſcura enim dicis.*

Adm. *Non ſcis fatum quod ſubire eam oportet?*

Her. *Scio pro te morituram ſe promiſiſſe.*

Adm. *Quomodo igitur amplius eſt, ſiquidem annuit hæc?*

Her. *Heu, ne prius lugeas uxorem: ſed eò differ.*

Adm. *Mortuꝰ eſt q̃ moriturꝰ eſt: et q̃ mortuꝰ, nõ eſt ãpliꝰ.*

Her. *Intereſſe inter eſſe & non eſſe exiſtimatur.*

ἀλλ' οὔτις ἐστὶν ὃς τὸν Ἀλκμήνης γόνον
τρέσαντα χεῖρα πολεμίων πότ' ὄψεται.

Χορ. Καὶ μὴν ὅδ' αὐτὸς τῆσδε κοίρανος χθονὸς
Ἄδμητος ἔξω δωμάτων πορεύεται.

Αδ. Χαῖρ' ὦ Διὸς παῖ, Περσέως ἀφ' αἵματος.

Ηρ. Ἄδμητε, καὶ σὺ χαῖρε Θεσσαλῶν ἄναξ.

Αδ. Θέλοιμ' ἄν. εὔνουν ὄντα σ' ἐξεπίσταμαι.

Ηρ. Τί χρῆμα κουρᾷ τῇδε πενθίμῳ πρέπεις;

Αδ. Θάπτειν τιν' ἐν τῇδ' ἡμέρᾳ μέλλων νεκρόν.

Ηρ. Ἀπ' οὖν τέκνων σῶν πημονὴν εἴργοι θεός.

Αδ. Ζῶσιν κατ' οἴκοις παῖδες οὓς ἔφυσ' ἐγώ.

Ηρ. Πατήρ γε μὴν ὡραῖος, εἴπερ οἴχεται.

Αδ. Κἀκεῖνός ἐστι, χἡ τεκοῦσά μ', Ἡράκλεις.

Ηρ. Οὐ μὴν γυνή γ' ὄλωλεν Ἄλκηστις σέθεν;

Αδ. Διπλοῦς ἐπ' αὐτῇ μῦθος ἔστι μοι λέγειν.

Ηρ. Πότερα θανούσης εἶπας ἢ ζώσης πέρι;

Αδ. Ἔστι τε κοὐκ ἔτ' ἔστιν, ἀλγύνει τ' ἐμέ.

Ηρ. Οὐδέν τι μᾶλλον οἶδ'. ἄσημα γὰρ λέγεις.

Αδ. Οὐκ οἶσθα μοίρας ἧς τυχεῖν αὐτὴν χρεών;

Ηρ. Οἶδ' ἀντὶ σοῦ γε κατθανεῖν ὑφειμένην.

Αδ. Πῶς οὖν ἔτ' ἔστιν, εἴπερ ἤνεσεν τάδε;

Ηρ. Ἆ, μὴ πρόκλαι' ἄκοιτιν, εἰς τόδ' ἀναβαλοῦ.

Αδ. Τέθνηχ' ὁ μέλλων, χὠ θανὼν οὐκ ἔστ' ἔτι.

Ηρ. Χωρὶς τό τ' εἶναι, καὶ τὸ μὴ, νομίζεται.

Universidad de Deusto Biblioteca

Αδ. Σὺ τῇδε κρίνεις Ἡράκλεις, κείνῃ δ' ἐγώ.
Ηρ. Τί δῆτα κλαίεις; τίς φίλων ὁ κατθανών;
Αδ. Γυνή· γυναικὸς ἀρτίως μεμνήμεθα.
Ηρ. Ὀθνεῖος ἢ σοὶ συγγενὴς γεγῶσά τις;
Αδ. Ὀθνεῖος· ἄλλως δ' ἦν ἀναγκαία δόμοις.
Ηρ. Πῶς οὖν ἐν οἴκοις σοῖσιν ὤλεσεν βίον;
Αδ. Πατρὸς θανόντος, ἐνθάδ' ὠρφανεύετο.
Ηρ. Φεῦ. εἴθ' ηὕρομέν σ' Ἄδμητε μὴ λυπούμενον.
Αδ. Ὡς δὴ τί δράσων τόνδ' ὑποτρέχεις λόγον;
Ηρ. Ξένου πρὸς ἄλλην ἑστίαν πορεύσομαι.
Αδ. Οὐκ ἔστιν ὦναξ· μὴ τοσόνδ' ἔλθοι κακόν.
Ηρ. Λυπουμένοις ὀχληρὸς εἰ μόλοι ξένος. cc
Αδ. Τεθνᾶσιν οἱ θανόντες· ἀλλ' ἴθ' ἐς δόμους.
Ηρ. Αἰσχρὸν παρὰ κλαίουσι θοινᾶσθαι ξένοις. cc
Αδ. Χωρὶς ξενῶνές εἰσιν οἷς σ' ἐσάξομεν.
Ηρ. Μέθες με, καί σοι μυρίαν ἕξω χάριν.
Αδ. Οὐκ ἔστιν ἄλλου σ' ἀνδρὸς ἑστίαν μολεῖν.
ἡγοῦ σὺ τῶνδε δωμάτων ἐξωπίους
ξενῶνας οἴξας, τοῖς τ' ἐφεστῶσι φράσον,
σίτων παρεῖναι πλῆθος. ἐν δὲ κλῄσατε
θύρας μεσαύλους. οὐ πρέπει θοινωμένοις
κλύειν στεναγμῶν οὐδὲ λυπεῖσθαι ξένοις.
Χορ. Τί δρᾷς τοιαύτης συμφορᾶς προκειμένης
Ἄδμητε; τολμᾷς ξενοδοχεῖν, τί μῶρος εἶ;

Adm. *Tu ſic iudicas Hercules:aliter autem ego.*
Her. *Quid ergo ploras?quis amicorum mortuus eſt?*
Adm. *Mulier.mulieris iam meminimus.*
Her. *Alienigena,an tibi cognata exiſtens aliqua?*
Adm. *Alienigena:cæterùm erat neceſſaria domui.*
Her. *Quomodo ergo in domo tua perdidit uitam?*
Adm. *Patre mortuo hic educata eſt pupilla.*
Her. *Heu utinam inueniſſemus te non dolentem.*
Adm. *Quidnam facturus hoc ſubijcis uerbum?*
Her. *Hoſpitis ad alium focum ibo.*
Adm. *Non licet ô rex.non tantùm ueniat malum.*
Her. *DOLENTibus moleſtꝰ[eſt]ſi aduenerit hoſpes.*
Adm. *Mortui ſint mortui:ſed ito in domum.*
Her. *TVRPE[eſt]apud lugentes epulari hoſpites.*
Adm. *Seorſum hoſpitale[cõclaue eſt]in q̄ te introducemꝰ*
Her. *Dimitte me,& tibi immenſam habebo gratiam.*
Adm. *Non licet alius te uiri focum accedere.*
Præcede tu harũ ædiũ à cõſpectu remotũ (liæ]dic
Hoſpitale cõclaue aperiẽs,& ijs q̄ præſunt[fami-
Ciborũ[curẽt]adeſſe copiã.Intus uerò claudite
Fores interiores.non decet epulantes
Audire gemitus,neque dolore affici hoſpites.
Chor. *Quid agis calamitate tanta propoſita*
Admete?audes excipere hoſpites?quid ſtultus es?

Universidad de Deusto Biblioteca

Adm. *Sed ſi ab ædibus eum & urbe abegiſſem*
Hoſpitem uenientem, num magis me laudaſſes?
Non certè, quoniam mihi calamitas nihilo
Minor fieret, inhoſpitalior autem [eſſem] ego:
Et præter mala aliud hoc eſſet malum,
Domum uocari meam inhoſpitalem.
Ipſe etiam optimum hunc nanciſcor hoſpitem
Quum Argus ad ſitibundum uenio ſolum.

Chor. *Quomodo igitur diſſimulabas præſentem fortunam*
Amico ueniente uiro, ut ipſe dicis?

Adm. *Non unquam uoluiſſet intrare domum,*
Si meorum aliquod malorum cognouiſſet,
Et eo quidem puto quòd facio hæc, nō ſape uideor,
Neque laudabis me. Mea autem non norunt
Atria repellere nec ſpernere hoſpites.

Chor. *O hoſpitalis & liberalis*
Viri uſquequaque domus!
Te utique & Pythius
Lyræ peritus Apollo
Dignatus eſt inhabitare,
Suſtinuitque tuis opilio
In ædibus fieri.
Obliquos per cliuos
Armentis huius fiſtula canens

Αδ. Ἀλλ' εἰ δόμων σφε καὶ πόλεως ἀπήλασα
ξένον μολόντα, μᾶλλον ἄν μ' ἐπήνεσας;
οὐ δῆτ'· ἐπεί μοι συμφορὰ μὲν οὐδὲν ἂν
μείων ἐγίνετ', ἀξενώτερος δ' ἐγώ.
καὶ πρὸς κακοῖσιν, ἄλλο τοῦτ' ἂν ἦν κακόν,
δόμους καλεῖσθαι τοὺς ἐμοὺς ἐχθροξένους.
αὐτὸς δ' ἀρίστου τοῦδε τυγχάνω ξένου,
ὅταν περ Ἄργους διψίαν ἔλθω χθόνα.

Χορ. Πῶς οὖν ἔκρυπτες τὸν παρόντα δαίμονα,
φίλου μολόντος ἀνδρός, ὡς αὐτὸς λέγεις;

Αδ. Οὐκ ἄν ποτ' ἠθέλησεν εἰσελθεῖν δόμους,
εἰ τῶν ἐμῶν τι πημάτων ἐγνώρισε.
καὶ τῷ μὲν (οἶμαι) δρῶν τάδ', οὐ φρονεῖν δοκῶ.
οὐδ' αἰνέσει με. τἀμὰ δ' οὐκ ἐπίσταται
μέλαθρ' ἀπωθεῖν, οὐδ' ἀτιμάζειν ξένους.

Χορ. Ὦ πολύξεινος καὶ ἐλεύθερος.
ἀνδρὸς ἀεί ποτ' οἶκος,
σέ τοι καὶ ὁ Πύθιος
εὐλύρας Ἀπόλλων
ἠξίωσε ναίειν·
ἔτλη δὲ σοῖσι μηλονόμας
ἐν δόμοις γενέσθαι,
δοχμιᾶν διὰ κλιτύων
βοσκήμασι σοῖσι συρίζων

Universidad de Deusto
Biblioteca

ποιμνήτας ὑμεναίους.
σὺν δ' ἐποιμαίνοντο χαρᾷ μελέ-
ων βαλιαί τε λύγκες.
ἔβα δὲ λιποῦσ' Ὄθρυ-
ος νάπαν λεόντων
ἁ δαφοινὸς ἴλα.
ἐχόρευσε δ' ἀμφὶ σὰν κιθάραν
Φοῖβε ποικιλόθριξ,
νεβρὸς ὑψικόμων πέραν
βαίνουσ' ἐλατᾶν σφυρῷ κούφῳ,
χαίρουσ' εὔφρονι μολπᾷ.
τοιγὰρ πολυμηλοτάταν
ἑστίαν οἰκεῖς παρὰ καλλίναον
Βοιβίαν λίμναν· ἀρότοις δὲ γύαν,
καὶ πεδίων δαπέδοις ὅρον,
ἀμφὶ μὲν ἀελίου κνεφαίαν
ἱππόστασιν αἰθέρα,
τὰν Μολοσσῶν τίθεται,
πόντιόν τ' Αἰγαῖον ἐπ' ἀκτὰν
ἀλίμενον Πηλίου κρατύνει.
καὶ νῦν δόμον ἀμπετάσας,
δέξεται ξεῖνον νοτερῷ βλεφάρῳ,
τᾶς φίλας κλαίων ἀλόχου νέκυν ἐν
δώμασιν ἀρτιθανῆ. Τὸ γὰρ

Paſtorales hymenæos.
Simúlque paſcebantur oblectatione carmi-
num maculoſæ lynces.
Iuit autem linquens Othry-
is ſaltum, leonum
Fulua cohors.
Saltauítque circa tuam citharam, 196
O Phœbe uario capillo,
Hinnulus alticomas ultra
Tranſiens abietes talo leui,
Gaudens læto carmine.
Ergo multo pecore abundantiſſimam
Domum inhabitas circa pulchrifluam
Bœbiam paludem, agrorúmque iugera,
Et ſolum in camporum finibus,
Circa ſolis nebuloſam [occidentalem]
Equorum ſtationem quæ ultra
Moloſſorum terram ponitur
Ponticúmque AEgæum ad littus
Importuoſi Pelij, tenes.
Et nunc domum pandens
Accipit hoſpitem, humidis palpebris
Charæ plorans coniugis cadauer in
AEdibus recens mortuum. NAM

Generoſa natura effertur ad pudorem.
In bonis autem omnia inſunt ſapientiæ.
Inque mea anima fiducia ſedet,
Pium uirum probè acturum eſſe.

Adm. *Virorum Pheræorum beneuola præſentia,*
Cadauer quidem iam omnino ornatum miniſtri
Ferunt ſublime ad ſepulturam & rogum:
Vos autem mortuam, ut fas eſt,
Salutate egredientem poſtremam uiam.

Chor. *Atqui uideo tuum patrem ſenili pede*
Accedentē, comiteſque in manibus coniugi tuæ 197
Mundum ferentes manium ornamenta.

Pher. *Venio malis tuis compatiens, fili.*
Bona enim (nemo contradicet) & pudica
Coniuge priuatus es. uerùm hæc quidem
Ferre neceſſe quanquam ſint grauia.
Accipe autem ornatum hunc & ſub terram
Eat: huius corpus honore afficere oportet,
Quæ pro tua mortua eſt uita fili,
Et me non orbum liberis reddidit, nec ſinit te
[Me] priuatum ſenecta lugubri contabeſcere:
Omnibus autem fecit laudatiſſimam uitam
Mulieribus, facinus auſa generoſum hoc.
O hunc meum quæ ſeruaſti [filiū] rurſúſq; erexiſti

Εὐγενὲς ἐκφέρεται πρὸς αἰδῶ. „
ἐν τοῖς ἀγαθοῖσι δὲ πάντ' ἔνεστι σοφίας. „
πρὸς δ' ἐμᾷ ψυχᾷ θάρσος ἧσται,
Θεοσεβῆ φῶτα κεδνὰ πράξειν. „

Αδ. Ἀνδρῶν Φεραίων εὐμενὴς παρουσία,
νέκυν μὲν ἤδη πάντ' ἔχοντα πρόσπολοι
φέρουσιν ἄρδην πρὸς τάφον τε καὶ πυράν·
ὑμεῖς δὲ τὴν θανοῦσαν, ὡς νομίζεται,
προσείπατ' ἐξιοῦσαν ὑστάτην ὁδόν.

Χορ. Καὶ μὴν ὁρῶ σὸν πατέρα γηραιῷ ποδὶ
στείχοντ', ὀπαδούς τ' ἐν χεροῖν δάμαρτι σῇ
κόσμον φέροντας, νερτέρων ἀγάλματα.

Φερ. Ηκω κακοῖσι σοῖσι συγκάμνων τέκνον.
ἐσθλῆς γὰρ (οὐδεὶς ἀντερεῖ) καὶ σώφρονος
γυναικὸς ἡμάρτηκας. ἀλλὰ ταῦτα μὲν
φέρειν ἀνάγκη, καίπερ ὄντα δύσφορα.
δέχου δὲ κόσμον τόνδε, καὶ κατὰ χθονὸς
ἴτω. τὸ ταύτης σῶμα τιμᾶσθαι χρεὼν,
ἥτις γε τῆς σῆς προὔθανε ψυχῆς τέκνον,
καί μ' οὐκ ἄπαιδ' ἔθηκεν, οὐδ' εἴασέ σοῦ
στερέντα, γήρᾳ πενθίμῳ καταφθίνειν·
πάσαις δ' ἔθηκεν εὐκλεέστατον βίον
γυναιξὶν, ἔργον τλᾶσα γενναῖον τόδε.
ὦ τόνδ' ἐμὸν σώσασ', ἀναστήσασα δὲ,

Universidad de Deusto
Biblioteca

ἡμᾶς πιτνοῦντας, χαῖρε, κἂν ἅδου δόμοις.
εὖ σοι γένοιτο. φημὶ τοιούτους γάμους "
λύειν βροτοῖσιν, ἢ γαμεῖν οὐκ ἄξιον. "
Αδ. Οὔτ᾽ ἦλθες ἐς τήνδ᾽ ἐξ ἐμοῦ κληθεὶς τάφον,
οὔτ᾽ ἐν φίλοισι σὴν παρουσίαν λέγω.
κόσμον δὲ τὸν σὸν οὔποθ᾽ ἥδ᾽ ἐνδύσεται.
οὐ γάρ τι τῶν σῶν ἐνδεὴς ταφήσεται.
τότε ξυναλγεῖν χρῆν σ᾽ ὅτ᾽ ὠλλύμην ἐγώ.
σὺ δ᾽ ἐκποδὼν στὰς, καὶ παρεὶς ἄλλῳ θανεῖν
νέῳ γέρων ὤν, τόνδ᾽ ἀποιμώξεις νεκρόν;
οὐκ ἦσθ᾽ ἄρ᾽ ὀρθῶς τοῦδε σώματος πατήρ,
οὐδ᾽ ἡ τεκεῖν φάσκουσα καὶ κεκλημένη
μήτηρ μ᾽ ἔτικτε· δουλίου δ᾽ ἀφ᾽ αἵματος
μαστῷ γυναικὸς σῆς ὑπεβλήθην λάθρα.
ἔδειξας εἰς ἔλεγχον ἐξελθὼν, ὃς εἶ.
καί μ᾽ οὐ νομίζω παῖδα σὸν πεφυκέναι.
ἦ τἄρα πάντων διαπρέπεις ἀψυχίᾳ,
ὃς τηλικόσδ᾽ ὢν κἀπὶ τέρμ᾽ ἥκων βίου,
οὐκ ἠθέλησας, οὐδ᾽ ἐτόλμησας θανεῖν
τοῦ σοῦ πρὸ παιδὸς, ἀλλὰ τήνδ᾽ εἰάσατε
γυναῖκ᾽ ὀθνείαν, ἣν ἐγὼ καὶ μητέρα,
πατέρα τε γ᾽ ἐνδίκως ἂν ἡγοίμην μόνην;
καίτοι καλόν γ᾽ ἂν τόνδ᾽ ἀγῶν᾽ ἠγωνίσω
τοῦ σοῦ πρὸ παιδὸς κατθανών. βραχὺς δέ σοι

Nos cadentes. uale, & in Plutonis ædibus
Bene tibi ſit. Dico tales nuptias (opæpretiũ eſſe.
Prodeſſe mortalibus, aut matrimonia cõtrahere nõ
Adm. Neque uenisti ad hanc à me uocatus ſepulturã,
Neque inter amicos tuam præſentiam reputo:
Ornatum autem tuum non unquam hæc induet.
Non enim aliqua tuarum rerũ indigens ſepelietur.
Tunc condolere te oportebat quando peribam ego.
Tu uerò eminus ſtans & permittẽs alium mori
Iuniorẽ, ſenex quũ eſſes, hunc deflebis mortuum?
Non eras uerè huius corporis pater,
Neque illa quæ ſe peperiſſe [me] dicit & uocatur
Mater, me peperit: ſed à ſeruili ſanguine
Vberi coniugis tuæ ſuppoſitus ſum clanculum.
Oſtendiſti, ad experimentum ueniens, qui ſis,
Et me non exiſtimo filium tuum eſſe.
Nimirum omnes excellis timiditate, (tæ
Quòd ætate grãdis quũ eſſes & ad metã ueniſſes ui
Non uoluiſti neque auſus es mori
Tuo pro filio: ſed hanc [mori] ſiuiſtis
Mulierem alienigenam, quam ego & matrem 198
Patrémque iuſtè duxerim ſolam [mihi eſſe.]
Atqui honeſtum utique hoc certamẽ decertauiſſes
Tuo pro filio mortuus ſi eſſes: breuéque tibi

Universidad de Deusto Biblioteca

Omnino reliquum erat quod uiueres tempus.
Et ego uixiſſem & illa reliquum temporis,
Nec orbatus gemerem mala mea.
Atqui quæcunque uiro decet contingere fortunat°
Accepiſti. iuuenis floruiſti in imperio
Filiúſque eram ego tibi harum hæres ædium:
Itaque non ſine liberis moriens aliis domum
Relicturus eras orbam diripiendam.
Non utique dices ꝙ me contumelia afficientem tuā
Senectam, ut morerer, prodideris: qui reuerens
Tui fuerim maximè, & pro his mihi gratiam
Talem & tu & quæ peperit rependiſtis.
Ergo ut gignas liberos non amplius conſequaris,
Qui ſenem alant & morientem te
Inuoluant & procurent cadauer,
Non enim te ego hac mea ſepeliam manū.
Mortuus ſum enim quantū in te: ſi uerò aliū nactꝰ
Seruatorem, lucem intueor, illius dico
Et filium me eſſe & charum ſenectæ nutritorem.
Fruſtra igitur ſenes optant mori
Senectam uituperantes & longum tempus uitæ.
Si uerò propè accedit mors, nemo uult
Mori: ſenectúſque non amplius eſt ipſis grauis.
Chor. Deſinite, ſatis enim præſens calamitas,

πάντως ὁ λοιπὸς ἦν βιώσιμος χρόνος.
κἀγώ τ' ἂν ἔζων χ' ἥ δε τὸν λοιπὸν χρόνον.
κοὐκ ἂν μονωθεὶς ἔστενον κακοῖς ἐμοῖς.
καὶ μὴν ὅσ' ἄνδρα χρὴ παθεῖν εὐδαίμονα,
πέπονθας. ἥβησας μὲν ἐν τυραννίδι,
παῖς δ' ἦν ἐγώ σοι τῶνδε διάδοχος δόμων·
ὥστ' οὐκ ἄτεκνος κατθανὼν, ἄλλοις δόμον
λείψειν ἔμελλες ὀρφανὸν διαρπάσαι.
οὐ μὴν ἐρεῖς γέ μ', ὡς ἀτιμάζοντα σὸν
γῆρας θανεῖν προὔδωκας, ὅστις αἰδόφρων
πρός σ' ἦν μάλιστα. κἀντὶ τῶνδέ μοι χάριν
τοιάνδε καὶ σὺ χ' ἡ τεκοῦσ' ἠλλαξάτην.
τοιγὰρ φυτεύων παῖδας οὐκ ἔτ' ἂν φθάνοις,
οἳ γηροβοσκήσουσι, καὶ θανόντα σε
περιστελοῦσι, καὶ προθήσονται νεκρόν.
οὐ γάρ σ' ἔγωγε τῇδ' ἐμῇ θάψω χερί.
τέθνηκα γὰρ δὴ τοὐπὶ σ'. εἰ δ' ἄλλου τυχὼν
σωτῆρος, αὐγὰς εἰσορῶ, κείνου λέγω
καὶ παῖδά μ' εἶναι, καὶ φίλον γηροτρόφον.
Μάτην ἄρ' οἱ γέροντες εὔχονται θανεῖν, "
Γῆρας ψέγοντες, καὶ μακρὸν χρόνον βίου. "
ἢν δ' ἐγγὺς ἔλθῃ θάνατος, οὐδεὶς βούλεται "
θνήσκειν. τὸ γῆρας δ' οὐκ ἔτ' ἔσ' αὐτοῖς βα- "
Χο. Παύσασθ'. ἅλις γὰρ ἡ παροῦσα συμφορά, (ρύ.

Universidad de Deusto Biblioteca

ὦ παῖ, πατρὸς γὰρ μὴ παροξυνῇς φρένα.
Φε. Ω παῖ, τίν᾽ αὐχεῖς; πότερα Λυδὸν ἢ Φρύγα
κακοῖς ἐλαύνειν ἀργυρώνητον σέθεν;
οὐκ οἶσθα Θεσσαλόν με κἀπὸ Θεσσαλοῦ
πατρὸς γεγῶτα γνησίως ἐλεύθερον;
ἄγαν μ᾽ ὑβρίζεις καὶ νεανίας λόγους
ῥίπτων ἐς ἡμᾶς, οὐ βαλὼν οὕτως ἄπει.
ἐγὼ δέ σ᾽ οἴκων δεσπότην ἐγεινάμην,
κἄθρεψ᾽ ὀφείλων, οὐχ ὑπερθνήσκων σέθεν.
οὐ γὰρ πατρῷον τόνδ᾽ ἐδεξάμην νόμον,
παίδων προθνήσκειν πατέρας· οὐδ᾽ Ἑλληνι-
σαυτῷ γάρ, εἴτε δυστυχὴς εἴτ᾽ εὐτυχής, (κόν.
ἔφυς· ἃ δ᾽ ἡμῶν χρῆν σε τυγχάνειν, ἔχεις.
πολλῶν μὲν ἄρχεις, πολυπλέθρους δέ σοι γύας
λείψω· πατρὸς γὰρ ταὔτ᾽ ἐδεξάμην πάρα.
τί δῆτά σ᾽ ἠδίκηκα; τοῦ σ᾽ ἀποστερῶ; (σοῦ.
μὴ θνῇσχ᾽ ὑπὲρ τοῦδ᾽ ἀνδρός, οὐδ᾽ ἐγὼ πρὸ
χαίρεις ὁρῶν φῶς, πατέρα δ᾽ οὐ χαίρειν δο-
Η μὴν πολύν γε τὸν κάτω λογίζομαι (κεῖς;
χρόνον· τὸ δὲ ζῆν, σμικρόν, ἀλλ᾽ ὅμως γλυκύ.
σύ γ᾽ οὖν ἀναιδῶς διεμάχου τὸ μὴ θανεῖν.
καὶ ζῇς παρελθὼν τὴν πεπρωμένην τύχην,
ταύτην κατακτάς. εἶτ᾽ ἐμὴν ἀψυχίαν
λέγεις, γυναικὸς ὦ κάκισθ᾽ ἡσσημένος,

O fili, patris ne irrites animum.
Pher. O fili quæ iactas? utrum Lydum aut Phrygem
Malis implicare emptitium ſeruum tuũ?
Non ſcis me Theſſalum, & à Theſſalo
Patre natum, natura eſſe liberum?
Nimis me cõtumelioſè tractas, & iuueniles ſermo-
Iaciens in nos, non iaciens ſic abibis. 199 (nes
Ego uerò te domus herum genui,
Et educaui ut debui, non pro te moriens:
Non enim patriã hanc accepi legem [hoc.]
Pro liberis ut morerentur parẽtes: neq; Græcanicũ
Tibi ipſi enim, ſiue infortunatus ſiue fortunatus,
Nat⁹ es: quæ uerò à nobis te cõſeq oportebat, habes.
Multis quidem imperas: ſpatioſa porrò iugera
Relinquã: à patre enim hæc accepi.
Quid itaque te iniuria affeci? qua re te priuo?
Ne moriaris pro hoc uiro, neque ego pro te.
Gaudes intuẽs lucẽ, patrẽ aũt non delectari putas?
Certè multum quod apud inferos degitur, eſſe re-
Tẽpus. uita autẽ exigua [eſt,] attamẽ dulcis. (puto
Tu igitur impudenter repugnaſti ne morereris,
Et uiuis prætergreſſus fatalem caſum,
Hanc occidens. deinde meam timiditatem
Incuſas, à muliere ô timidiſſime uictus,

Quæ pro te pulchro mortua eſt adoleſcentulo.
Aſtutè uerò adinueniſti ut non morereris unquam
Quum præſentem mori perſuaſeris
Mulierem pro te. & deinde exprobras amicis
Qui noluerunt facere hæc, ipſe quum ſis ignauus.
Tace cogitáque, ſi quidem tu tuam ipſius amas
Vitam, amare omnes [alios.] nobis malè
Dices? audies multa & non falſa mala.
Chor. *Plura dicta ſunt núncque & antè mala.*
Deſine autem filio tuo malè dicere.
Adm. *Dic ſicut ego dixi, ſi uerò doles, audiens*
Verum, non oportuit te in me delinquere.
Ph. *Pro te ſi fuiſſem mortuus, magis peccaſſem.*
Ad. *Idem enim ætate uigente uirum & ſenem mori?*
Ph. *Anima una uiuere non duabus debemus.*
Ad. *Atqui Ioue magis longæuum uiuas tempus.*
Ph. *Maledicis parentibus nihil iniuriarum paſſus?*
Ad. *Longam uitam enim ſentio amare te.*
Ph. *At non cadauer pro te [mortuum] hoc efferſ?*
Ad. *Signa utique ignauiſſime hæc timiditatis.*
Ph. *Nequaquam à nobis periit: non dices hoc.*
Ad. *Heu utinã uiri uenias hui⁹ in neceſſitatẽ aliquãdo.*
Ph. *Duc multas, ut pro te moriantur plures.*
Ad. *Tibi hoc probro [eſt:] non enim uoluiſti mori.*

ἣ τοῦ καλοῦ σοῦ προὔθανεν νεανίου.
σοφῶς δ' ἐφηῦρες, ὥστε μὴ θανεῖν ποτε,
εἰ τὴν παροῦσαν κατθανεῖν πείσεις ἀεὶ
γυναῖχ' ὑπὲρ σοῦ. κᾆτ' ὀνειδίζεις φίλοις
τοῖς μὴ θέλουσι δρᾶν τάδ', αὐτὸς ὢν κακός.
σίγα. νόμιζε δ', εἰ σὺ τὴν σαυτοῦ φιλεῖς
ψυχήν, φιλεῖν ἅπαντας· εἰ δ' ἡμᾶς κακῶς
ἐρεῖς, ἀκούσῃ πολλὰ, κοὐ ψευδῆ κακά.
Χορ. Πλείω λέλεκται νῦν τε καὶ τὰ πρὶν κακά.
παῦσαι δὲ πρέσβυ παῖδα σὸν κακορροθῶν.
Αδ. Λέγ', ὡς ἐμοῦ λέξαντος· εἰ δ' ἀλγεῖς κλύων
τἀληθές, οὐ χρῆν σ' εἰς ἔμ' ἐξαμαρτάνειν.
Φερ. Σοῦ δ' ἂν προθνήσκων, μᾶλλον ἐξημάρτανον.
Αδ. Ταὐτὸν γὰρ ἡβῶντ' ἄνδρα καὶ πρέσβυν θανεῖν;
Φερ. Ψυχῇ μιᾷ ζῆν οὐ δυοῖν ὀφείλομεν.
Αδ. Καὶ μὴν Διός γε μείζον' ἂν ζώοις χρόνον.
Φερ. Ἀρᾷ γονεῦσιν οὐδὲν ἔκδικον παθών;
Αδ. Μακροῦ βίου γὰρ ᾐσθόμην ἐρῶντά σε.
Φερ. Ἀλλ' οὐ σὺ νεκρὸν ἀντὶ σοῦ τόνδ' ἐκφέρεις;
Αδ. Σημεῖά γ' ὦ κάκιστε τῆς ἀψυχίας.
Φερ. Οὔτι πρὸς ἡμῶν γ' ὤλετ'. οὐκ ἐρεῖς τόδε.
Αδ. Φεῦ. εἴθ' ἀνδρὸς ἔλθοις τοῦδέ γ' εἰς χρείαν ποτέ.
Φερ. Μνήστευε πολλὰς, ὡς θάνωσι πλείονες.
Αδ. Σοὶ τοῦτ' ὄνειδος· οὐ γὰρ ἤθελες θανεῖν.

Φε. Φίλον τὸ φέγγος τοῦτο τοῦ θεοῦ, φίλον.
Αδ. Κακὸν τὸ λῆμα, κοὐκ ἐν ἀνδράσιν τὸ σόν.
Φε. Οὐκ ἐγγελᾷς γέροντα βαστάζων νεκρόν;
Αδ. Θανῇ γε μέντοι, δυσκλεὴς ὅταν θάνῃς.
Φε. Κακῶς ἀκούειν οὐ μέλει θανόντι μοι.
Αδ. Φεῦ, φεῦ· τὸ γῆρας ὡς ἀναιδείας πλέον.
Φε. Ἡ δ' οὐκ ἀναιδής· τήνδ' ἐφηῦρες ἄφρονα.
Αδ. Ἄπελθε, καί με τόνδ' ἔα θάψαι νεκρόν.
Φε. Ἄπειμι. θάψεις δ' αὐτὸς, ὢν αὐτῆς φονεύς·
δίκας δὲ δώσεις σοῖσι κηδεσταῖς ἔτι.
ἦ τἄρ' Ἄκαστος οὐκέτ' ἔστ' ἐν ἀνδράσιν,
εἰ μή σ' ἀδελφῆς αἷμα τιμωρήσεται.
Αδ. Ἔρρους νυν αὐτὸς, χἠ ξυνοικήσασά σοι·
ἄπαιδε παιδὸς ὄντος, ὥσπερ ἄξιοι,
γηράσκετ'. οὐ γὰρ τῷδ' ἴτ' εἰς ταὐτὸ στέγος
νεῖσθ'. εἰ δ' ἀπειπεῖν χρῆν με κηρύκων ὕπο
τὴν σὴν πατρῴαν ἑστίαν, ἀπεῖπον ἄν.
ἡμεῖς δὲ (τοὐν ποσὶν γὰρ οἰστέον κακὸν)
στείχωμεν, ὡς ἂν ἐν πυρᾷ θῶμεν νεκρόν.
Χορ. Ὦ σχετλία, τόλμης, γενναία,
καὶ μέγ' ἀρίστα,
χαῖρε. πρόφρων σε χθόνιός θ' Ἑρμῆς
ᾍδης τε δέχοιτ'. εἰ δέ τι κἀκεῖ
πλέον ἔστ' ἀγαθοῖς, τούτων μετέχουσ'

Pher. Charũ lumen hoc Dei[eſt,]charum. (tua.
Adm. Ignaua mens, neque inter uiros [cõmemoranda]
Pher. Non irrideres uetulum efferens cadauer?
Adm. Moriaris ſanè inglorius, quum morieris.
Pher. Malè audire non curæ eſt mihi mortuo.
Adm. Heu heu ſenectus quàm impudentiæ plena?
Pher. Hæc uerò non fuit impudens: hãc reperiſti ſtultã.
Adm. Abi, & me hoc ſine ſepelire cadauer.
Pher. Abeo. ſepelias uerò ipſe quum ſis ipſius occiſor.
Pœnas autẽ dabis tuis affinibus adhuc. (bẽdus,]
Vel certè Acaſtus nõ ãplius erit inter uiros, [ha-
Si nõ ſororis pro ſanguine de te pœnas repetet.
Adm. Apage te nunc ipſe & quæ cohabitat tibi,
Orbi filio ſuperſtite, ſicut digni[eſtis,]
Seneſcite. non enim huc ueneritis in idẽ tectum.
Ite. quòd ſi renuntiare oportet me per præcones
Tuæ patriæ domui, renuntiauero.
Nos uerò (ſed præſens ferendum[eſt]malum)
Eamus, ut in rogum ponamus cadauer.
Chor. O miſera, ob audaciam generoſa:
Et præſtantiſſima,
Vale. beneuol⁹ te ſubterraneúſq; Mercurius 10
Plutóque excipiat. ſi uerò quid & ibi
Plus eſt bonis [præmorum] horum particeps

Universidad de Deusto Biblioteca

Plutonis ſponſa aſſideas.

Fam. Multos equidem iam & ex omnibus locis,
Hoſpites uenientes uidi in Admeti ædes,
Quibus cibos appoſui: uerùm hoc nondum hoſpite
Deteriorem intra hoſce penates excepi.
Qui primùm quidem lugentem herum uidens (tam
[Tamē] ingreſſus eſt, & auſus eſt permutare por:
Deinde uerò non frugaliter accepit
Quæ obuenerant munera, calamitate [domus] co-
Sed ſiquid nō adferremus, cōpulit adferre. (gnita:
Poculum autem in manus hederaceum accipiens,
Bibit nigræ matris merum uinum.
Donec inflammauit ipſum aſcendens flamma
Vini: coronátque caput myrteis frondibus,
Incondita latrans: geminū uerò erat audire melos.
Iſte enim cantabat, Admeti mala
Nihil curans. famuli autē plorabamus
Heram. oculū uerò non oſtendebamus hoſpiti
Madefacientes: ſic Admetus enim mandauerat.
Et nunc ego quidē in domo paſco
Hoſpitē mirificū furē & prædonē aliquem.
Illa uerò domo exceſſit, neque ſequutus ſum.
Neque extendi manum, lugens meam
Dominā quæ mihi omnibúſque famulis erat

ᾅδου νύμφα παρεδρεύοις.

Θε. Πολλοὺς μὲν ἤδη κἀπὸ παντοίας χθονὸς
ξένους μολόντας οἶδ' ἐς Ἀδμήτου δόμους,
οἷς δεῖπνα προὔθηκ'· ἀλλὰ τοῦδ' οὔπω ξένου
κακίον' ἐς τήνδ' ἑστίαν ἐδεξάμην.
ὃς πρῶτα μὲν πενθοῦντα δεσπότην ὁρῶν,
εἰσῆλθε, κἀτόλμησ' ἀμείψασθαι πύλας·
ἔπειτα δ' οὔτι σωφρόνως ἐδέξατο
τὰ προστυχόντα ξένια, συμφορὰν μαθών.
ἀλλ' εἴ τι μὴ φέροιμεν, ὤτρυνεν φέρειν.
ποτῆρα δ' ἐν χείρεσσι κίσσινον λαβὼν,
πίνει μελαίνης μητρὸς εὔζωρον μέθυ,
ἕως ἐθέρμην' αὐτὸν ἀμφιβᾶσα φλὸξ
οἴνου. στέφει δὲ κρᾶτα μυρσίνοις κλάδοις,
ἄμουσ' ὑλακτῶν. δισσὰ δ' ἦν μέλη κλύειν·
ὁ μὲν γὰρ ᾖδε, τῶν ἐν Ἀδμήτου κακῶν
οὐδὲν προτιμῶν· οἰκέται δ' ἐκλαίομεν
δέσποιναν. ὄμμα δ' οὐκ ἐδείκνυμεν ξένῳ
τέγγοντες. Ἄδμητος γὰρ ὧδ' ἐφίετο.
καὶ νῦν ἐγὼ μὲν ἐν δόμοισιν ἑστιῶ
ξένον πανοῦργον κλῶπα καὶ λῃστήν τινα.
ἡ δ' ἐκ δόμων βέβηκεν· οὐδ' ἐφεσπόμην,
οὐδ' ἐξέτεινα χεῖρ', ἀποιμώζων ἐμὴν
δέσποιναν, ἥ μοι πᾶσί τ' οἰκέταισιν ἦν

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto Biblioteca

μήτηρ. κακῶν γὰρ μυρίων ἐρρύετο,
ὀργὰς μαλάσσουσ' ἀνδρός. ἆρα τὸν ξένον
στυγῶ δικαίως ἐν κακοῖς ἀφιγμένον;

Ηρ. Οὗτος, τί σεμνὸν καὶ πεφροντικὸς βλέπεις;
Οὐ χρὴ σκυθρωπὸν τοῖς ξένοις τὸν πρόσπολον
εἶναι, δέχεσθαι δ' εὐπροσηγόρῳ φρενί.
σὺ δ' ἄνδρ' ἑταῖρον δεσπότου παρόνθ' ὁρῶν,
στυγνῷ προσώπῳ καὶ συνωφρυωμένῳ
δέχῃ, θυραίου πήματος σπουδὴν ἔχων.
δεῦρ' ἔλθ', ὅπως ἂν καὶ σοφώτερος γένῃ.
τὰ θνητὰ πράγματ' οἶδας ἣν ἔχει φύσιν;
οἶμαι μὲν οὔ. πόθεν γάρ; ἀλλ' ἄκουέ μου.
Βροτοῖς ἅπασι κατθανεῖν ὀφείλεται.
κοὐκ ἔστι θνητῶν ὅστις ἐξεπίσταται
τὴν αὔριον μέλλουσαν εἰ βιώσεται.
τὸ τῆς τύχης γὰρ ἀφανὲς οἷ προβήσεται.
κἄστ' οὐ διδακτὸν, οὐδ' ἁλίσκεται τέχνῃ.
ταῦτ' οὖν ἀκούσας καὶ μαθὼν ἐμοῦ πάρα,
εὔφραινε σαυτόν, πῖνε, τὸν καθ' ἡμέραν
βίον, λογίζου σόν, τὰ δ' ἄλλα, τῆς τύχης.
τίμα δὲ καὶ τὴν πλεῖστον ἡδίστην θεῶν
Κύπριν βροτοῖσιν· εὐμενὴς γὰρ ἡ θεός.
τὰ δ' ἄλλ' ἔασον ταῦτα, καὶ πείθου λόγοις
ἐμοῖσιν, εἴπερ ὀρθά σοι δοκῶ λέγειν.

Mater. malis enim innumeris [nos] liberabat,
Iras molliens uiri. An hunc hoſpitem
Odi iuſtè, qui in [ipſis malis] aduenerit?

Her. Heus tu? quid ſeuerum & ſubtriſte tueris?
Non oportet toruum erga hoſpites miniſtrum
Eſſe, uerùm excipere affabili animo.
Tu uerò uirum amicum heri præſentem uidens
Tetrico uultu & adductis ſuperciliis 202
Excipis, de externo malo ſolicitum ſtudium habês.
Huc accede ut ſapientior fias.
Mortales res ſcis quam habeant naturam?
Puto eqdē nō [ſcire te.] unde enim? ſed audi ex me.
HOMInibus omnibus moriēdi neceſſitas debetur.
Et non eſt mortalium qui ſciat
Craſtinam [diem] futuram an ſit uicturus.
Fortunæ enim curſus incertum quò euadat,
Et non poteſt doceri, neq; arte [ulla] deprehēditur,
Hæc igitur audiens & diſcens à me,
Exhilara teipſum, bibe, quotidianam
Vitam ducas eſſe tuam: reliqua uerò fortunæ.
Cole uerò & plurimùm ſuauiſſimam deam
Venerem hominibus: comis enim ea dea.
Reliqua uerò omitte hæc, & obtempera uerbis
Meis, ſiquidem rectè tibi uideor dicere.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Puto equidem. Itaque nimiam mœſtitiam dimittẽs,
Bibe nobiſcum, hunc ſuperans caſum,
Coronis ornatus: & certò ſcio quòd pro
Illo quo nunc es tetrico uultu & cõtractione mẽtis,
[Alium] ducet in portũ te ſtrepitus incidẽs poculi.
QVũ ſimus aũt mortales mortalia etiã ſape decet:
Quoniã tetricis & ijs qui cõtracti s ſuperciliis ſunt
Omnibus eſt, (ſi me utantur iudice)
Vita reuera non uita, ſed calamitas.

Fam. Scimus hæc: nunc autem [ita] agimus
Vt nõ lætitia cõuiuali & riſu digna [ſint præſẽtia.]

Her. Mulier alienigena [eſt] ea q̃ mortua eſt: ne nimiũ
Lugeas. ædium enim uiuunt harum domini.

Fam. Quid uiuunt? non ſcis quæ in domo ſunt mala?

Her. Niſi quid tuus me dominus fefellit.

Fam. Nimium ille eſt nimium amans hoſpitum. (nus.

Her. Nequaquã. externũ [tãtũ] propter, bene habet, fu-

Fam. Certè admodum & nimis domeſtica erat.

Her. Num calamitatem aliquã quæ eſſet nõ dixit mihi?

Fam. Vale & uade: nobis aũt dominorũ curæ ſunt mala.

Her. Iſte non ab alienis malis incipit ſermo.

Fam. Non enim te cõuiuantẽ, triſtatus fuiſſem, cernens.

Her. At num paſſus ſum indigna ab hoſtibus meis?

Fam. Non ueniſti commodùm capeſcere hoſpitium.

οἶμαι μέν. οὔκουν τὴν ἄγαν λύπην ἀφεὶς,
πίῃς μεθ' ἡμῶν, τάσδ' ὑπερβαλὼν τύχας,
στεφάνοις πυκασθείς. καὶ σάφ' οἶδ' ὅθ' οὕνεκα
τοῦ νῦν σκυθρωποῦ καὶ ξυνεστῶτος φρενῶν
μεθορμιεῖ σε πίτυλος ἐμπεσὼν σκύφου.
Οντας δὲ θνητοὺς, θνητὰ καὶ φρονεῖν χρεὼν, "
ὡς τοῖς γε σεμνοῖς καὶ συνωφρυωμένοις "
ἅπασιν ἐστὶν (ὥς γ' ἐμοὶ χρῆσθαι κριτῇ) "
ὁ βίος ἀληθῶς οὐ βίος, ἀλλὰ συμφορά. "

Θερ. Επιστάμεσθα ταῦτα· νῦν δὲ πράσσομεν
οὐχ οἷα κώμου καὶ γέλωτος ἄξια.

Ηρ. Γυνὴ θυραῖος ἡ θανοῦσα· μὴ λίαν
πένθει. δόμων γὰρ ζῶσι τῶνδε δεσπόται.

Θερ. Τί ζῶσιν; οὐ κάτοισθα τὰν δόμοις κακά.

Ηρ. Εἰ μή τι σός με δεσπότης ἐψεύσατο.

Θερ. Αγαν γ' ἐκεῖνος ἔστ' ἄγαν φιλόξενος.

Ηρ. Οὔκουν ὀθνείου γ' οὕνεκ' εὖ πάσχειν νεκροῦ,

Θερ. Η κάρτα μέντοι καὶ λίαν γ' οἰκεῖος ἦν.

Ηρ. Μῶν ξυμφοράν τιν' οὖσαν οὐκ ἔφραζέ μοι;

Θερ. Χαίρων ἴθ'· ἡμῖν δὲ δεσποτῶν μέλει κακά.

Ηρ. Οδ' οὐ θυραίων πημάτων ἄρχει λόγος.

Θερ. Οὐ γάρ σε κωμάζοντ' ἂν ἠχθόμην ὁρῶν.

Ηρ. Αλλ' ἦ πέπονθα δείν' ὑπὸ ξένων ἐμῶν;

Θερ. Οὐκ ἦλθες ἐν δέοντι δέξασθαι δόμοις.

Universidad de Deusto Biblioteca

πένθος γὰρ ἡμῖν ἐστι, καὶ κουρὰν βλέπεις, (νών;
μελαμπέπλους στολμούς τε. Η. Τίς δ' ὁ κατθα-
μῶν ἢ τέκνων τις φροῦδος, ἢ γέρων πατήρ;
Θε. Γυνὴ μὲν οὖν ὄλωλεν Ἀδμήτου, ξένε.
Ηρ. Τί φῄς; ἔπειτα δῆτά μ' ἐξενίζετε;
Θε. Ἠδεῖτο γάρ σε τῶνδ' ἀπώσασθαι δόμων.
Ηρ. Ὦ σχέτλι', οἵας ἤμπλακες ξυναόρου.
Θε. Ἀπωλόμεσθα πάντες, οὐκ ἐκείνη μόνη.
Ηρ. Ἀλλ' ᾐσθόμην μὲν ὄμμ' ἰδὼν δακρυρροοῦν,
κουράν τε, καὶ πρόσωπον· ἀλλ' ἔπειθέ με
λέγων θυραῖον κῦδος ἐς τάφον φέρειν.
βίᾳ δὲ θυμοῦ τάσδ' ὑπερβαλὼν πύλας,
ἔπινον ἀνδρὸς ἐν φιλοξένου δόμοις,
πράσσοντος οὕτω· κἀπεκώμαζον, κάρα
στεφάνοις πυκασθείς. ἀλλὰ σοῦ τὸ μὴ φρά-
κακοῦ τοσούτου δώμασι προσκειμένου. (σαι,
ποῦ καί σφε θάπτει; ποῦ νιν εὑρήσω μολών;
Θε. Ὀρθὴν παρ' οἶμον ἣ 'πὶ Λάρισαν φέρει,
τύμβον κατόψει ξεστὸν ἐκ προαστίου.
Ηρ. Ὦ πολλὰ τλᾶσα καρδία ψυχή τ' ἐμή,
νῦν δεῖξον οἷον παῖδά σ' ἡ Τιρυνθία
Ἠλεκτρύωνος γείνατ' Ἀλκμήνη Διΐ.
δεῖ γάρ με σῶσαι τὴν θανοῦσαν ἀρτίως
γυναῖκα, κεἰς τόνδ' αὖθις ἱδρῦσαι δόμον

Luctus.n.nobis eſt & raſuram uides, (mortuꝰ?
Nigrarũq; ueſtiũ amictũ. Her. Quis uerò is eſt q
An liberorum aliquis exceſſit aut ſenex pater?
Fam. Vxor imò perijt Admeti, hoſpes.
Her. Quid ais? tamen me hoſpitio excepiſtis?
Fam. Verebatur enim te ab hac repellere domo.
Her. O miſer qualem amiſiſti coniugem!
Fam. Periimus omnes, non illa ſola.
Her. At ſenſi quidem, oculos uidens lacrymantes,
Et raſuram & faciem: ſed perſuaſit mihi,
Dicens peregrinum funus ad ſepulturam ſe ferre.
Vi autem animi has ſuperans portas,
Bibi uiri in hoſpitalis domo
Agentis ita, & conuiuatus ſum caput
Coronis ornatꝰ. Sed tua [culpa eſt] quòd nõ dixiſti,
Malo tanto domum premente.
Vbi eam ſepelit? ubi eum inueniam uadens?
Fam. Rectam iuxta uiam quæ Lariſſam ducit,
Tumulum uidebis politum in ſuburbio.
Her. O quod multa ſuſtinuit cor, ô animáque mea,
Nunc oſtende qualem filium te Tirynthia
Electryonis filia genuerit Alcmena Ioui.
Oportet enim me ſeruare mortuam recèns
Mulierem, & in hanc reſtituere domum

Alceſtin, Admetóque reddere gratiam.
Vadens autem regẽ nigras gerẽtẽ ueſtes mortuorũ
Mortem obſeruabo, & eam inuenturum me puto,
Bibentem apud tumulũ de primitiis mactatis. 204
Et ſi inſidians illi ex ſede ruens
Deprehendero, circúmque cõplectar manibus meis,
Non eſt qui eam eripiet
Certãtẽ lateribus, priuſquã mulierẽ mihi dimiſerit.
Si uerò fruſtrat⁹ fuero hac uenatione, et nõ uenerit
Ad cruentam molam, deſcendo infrà (deſ-
Virginis [Proſerpinæ] regiſque in deſtitutas ſole æ-
Poſtulabóque, & confido me reducturũ eſſe ſurſum
Alceſtin ut manibus tradam hoſpitis:
Qui me domum recepit neque abegit,
Quanquam graui calamitate percuſſus:
Sed occultauit, generoſus quòd eſſet, uenerãs me.
Quis hoc magis è Theſſalis [eſt] amans hoſpitum?
Quis etiã in Græcia habitã.? certè nõ dicet ignauo
Benefeciſſe ſe uiro, generoſus quum ſit.
Adm. Heu heu odioſi acceſſus, triſtiſque conſpectus
viduorum atriorum. hei mihi, mihi, ah ah.
Quò uado? ubi ſto? quid dico? quid uerò non?
Quomodo peã? nimirũ infortunatũ mater me pepit.
Magnifacio mortuos, illos amo,

Ἄλκηστιν, Ἀδμήτῳ θ' ὑπουργῆσαι χάριν.
ἐλθὼν δ' ἄνακτα τὸν μελάμπεπλον νεκρῶν
θάνατον φυλάξω· καί νιν εὑρήσειν δοκῶ
πίνοντα τύμβου πλησίον προσφαγμάτων.
κἄνπερ λοχήσας αὐτὸν ἐξ ἕδρας συθεὶς
μάρψω, κύκλῳ δὲ περιβαλῶ χεροῖν ἐμαῖν,
οὐκ ἔστιν ὅστις αὐτὸν ἐξαιρήσεται
μογοῦντα πλευρὰ, πρὶν γυναῖκ' ἐμοὶ μεθῇ.
ἢν δ' οὖν ἁμάρτω τῆσδ' ἄγρας, καὶ μὴ μόλῃ
πρὸς αἱματηρὸν πέλανον, εἶμι τῶν κάτω
κόρης ἄνακτός τ' εἰς ἀνηλίους δόμους.
αἰτήσομαί τε καὶ πέποιθ' ἄξειν ἄνω
Ἄλκηστιν, ὥστε χεροῖν ἐνθεῖναι ξένου,
ὅς μ' εἰς δόμους ἐδέξατ', οὐδ' ἀπήλασε,
καίπερ βαρείᾳ συμφορᾷ πεπληγμένος.
ἔκρυπτε δ' ὢν γενναῖος, αἰδεσθεὶς ἐμέ.
τίς τοῦδε μᾶλλον Θεσσαλῶν φιλόξενος;
τίς Ἑλλάδ' οἰκῶν; τοιγὰρ οὐκ ἐρεῖ, κακὸν
εὐεργετῆσαι φῶτα, γενναῖος γεγώς.
Αδ. Ἰὼ, ἰώ· στυγεραὶ πρόσοδοι, στυγναὶ δ' ὄψεις
χήρων μελάθρων ἰώ μοι μοι. αἶ, αἶ.
ποῖ βῶ; πῇ στῶ; τί λέγω; τί δὲ μή;
πῶς ἂν ὀλοίμαν; ἢ βαρυδαίμονα μήτηρ μ'
ζηλῶ φθιμένους, κείνων ἔραμαι, (ἔτεκεν.

κεῖν' ἐπιθυμῶ δώματα ναίειν.
οὔτε γὰρ αὐγὰς χαίρω προσορῶν,
οὔτ' ἐπὶ γαίας πόδα πεζάων.
τοῖον ὅμηρόν μ' ἀποσυλήσας
ᾅδῃ θάνατος παρέδωκεν.

Χορ. Πρόβα, πρόβα. βᾶθι κεῦθος οἴκων, αἶ, αἶ.
πέπονθας ἄξι' αἰαγμάτων. ἒ, ἒ.
δι' ὀδύνας ἔβας (σάφ' οἶδα,) φεῦ, φεῦ.
τὰν νέρθεν οὐδὲν ὠφελεῖς. ἰώ μοι μοι.
τὸ μήποτ' εἰσιδεῖν φιλίας ἀλόχου
πρόσωπον ἄντα, λυπρόν.

Ἀδ. Ἔμνησας ὅ μου φρένας ἥλκωσεν.
“ Τί γὰρ ἀνδρὶ κακὸν μεῖζον, ἁμαρτεῖν
“ πιστῆς ἀλόχου; μήποτε γήμας
“ ὤφελον οἰκεῖν μετὰ τῆσδε δόμοις.
“ Ζηλῶ δ' ἀγάμους ἀτέκνους τε βροτῶν.
ψυχὴ γὰρ μία τῆς δ' ὑπεραλγεῖν, μέτριον ἄχθος.
παίδων δὲ νόσους καὶ νυμφιδίους
εὐνὰς θανάτοις κεραϊζομένας
οὐ τλητὸν ὁρᾶν, ἐξὸν ἀτέκνοις
ἀγάμοις τ' εἶναι διαπαντός.

Χορ. Τύχα τύχα δυσπάλαιστος ἥκει. αἶ, αἶ.
πέρας δ' οὐδὲν τιθεῖς ἀλγέων. ἒ ἒ.
βαρέα μὲν φέρειν, ὅμως δὲ (φεῦ, φεῦ)

Illam expeto domum habitare:
Neque enim [hanc] lucem gaudeo intuens,
Neque in terra pedem [collocans] dum ambulo:
Talem obſidem, me priuans,
Plutoni mors tradidit.

Chor. Procede, procede, abi in penetralia domus. ah ah.
Pateris digna eiulatione, ah ah.
In dolore uerſaris, bene ſcio, heu heu.
Mortuam nihil [tamen] iuuas: heu mihi mihi.
Non unquam [poſthac] intueri charæ coniugis
Vultum corãm, dolorificum [eſt.]

Adm. Memoraſti quòd meum animum ſauciauit.
QVID enim uiro malum maius q̃ amittere
Fidam coniugem? nunquam ducens
Debui habitare cum hac domum:
Magnifacióque cælibes, deſtitutóſque liberis mortales.
Anima aũt una pro hac dolere, [eſt adhuc] mediocre onus:
Liberorum uerô morbos & ſponſales
Thalamos morte uaſtatos,
Intolerabile uiſu [eſt], quum licuiſſet ſine liberis
Et ſine coniuge eſſe omnino.

Chor. Fortuna ineluctabilis uenit: ah ah.
Finem autem nullum imponis doloribus: heu heu.
Grauia quidem portatu: attamen, heu heu,

Universidad de Deusto Biblioteca

Suſtineas. non tu primus amiſiſti (heu mihi mihi)
Coniugem. C A Lamitas autem alios alia
Premit, apparens inter homines.
Adm. O longi luctus doloréſque propter amicos
Qui ſunt ſub terra. quid me prohibuiſti
Abijcere tumuli foſſam in concauam,
Et cum illa longè optima iacere mortuum?
Duas pro una Pluto animas
Fidiſſimas equidem habuiſſet ſimul,
Subterraneam paludem tranſgredientes.
Chor. Mihi qdẽ erat cognatus, cuius filius lamẽtabilis
Peribat in domo gnatus unicus: ſed tamen
Ferebat malum moderatè, orbus licet eſſet
Canis in comis, iam præceps exiſtens,
Vitæque prouectæ.
Adm. O habitus ædium? quomodo ingrediar?
Quomodóque habitabo mutata
Fortuna? heu mihi. multũ enim interualli eſt. 206
Tunc quidem cum tedis ex [monte] Pelio
Cúmque hymenæis ibam intrò,
Charæ coniugis manum tenens:
Multiſonúſque ſequebatur chorus
Et illã quæ eſt mortua & me beans,
Quòd nobiles & utrinque

Universidad de Deusto
Biblioteca

πλὰθ'. οὐ σὺ πρῶτος ὤλεσας (ἰώ μοι μοι.)
γυναῖκα. Συμφορὰ δ' ἑτέρους ἑτέρα “
πιέζει φανεῖσα θνατῶν. “
Αδ. Ω μακρὰ πένθη, λῦπαί τε φίλων
τῶν ὑπὸ γαῖαν, τί μ' ἐκώλυσας
ῥῖψαι τύμβου τάφρον ἐς κοίλην,
καὶ μετ' ἐκείνης τῆς μέγ' ἀρίστης κεῖσθαι φθίμε-
δύο δ' ἀντὶ μιᾶς ᾅδης ψυχὰς (νον;
τὰς πιστοτάτας γε συνέσχεν ὁμοῦ,
χθονίαν λίμναν διαβάντε.
Χορ. Εμοί τις ἦν ἐν γένει, ᾧ κόρος ἀξιόθρηνος
ᾤχετ' ἐν δόμοισι μονόπαις· ἀλλ' ἔμπας
ἔφερε κακὸν ἅλις ἄτεκνος ὤν,
πολιὰς ἐπὶ χαίτας, ἤδη προπετὴς ὤν,
βιότου τε πόρσω.
Αδ. Ω σχῆμα δόμων, πῶς εἰσέλθω;
πῶς δ' οἰκήσω μεταπίπτοντος
δαίμονος; οἴμοι· πολὺ γὰρ τὸ μέσον.
τότε μὲν πεύκαις σὺν Πηλιάσιν,
σύν θ' ὑμεναίοις ἔστειχον ἔσω,
φιλίας ἀλόχου χέρα βαστάζων,
πολυάχητος δ' εἵπετο κῶμος,
τήν τε θανοῦσαν κἄμ' ὀλβίζων,
ὡς εὐπατρίδαι κἀπ' ἀμφοτέρων

Universidad de Deusto
Biblioteca

ὄντες ἀρίστων, σύζυγες εἶμεν.
νῦν δ' ὑμεναίων γόος ἀντίπαλος
λευκῶν τε πέπλων μέλανες στολμοὶ
πέμπουσί μ' ἔσω,
λέκτρων κοίτας ἐς ἐρήμους.

Χορ. Παρ' εὐτυχῆ σοι πότμον
ἦλθεν ἀπειροκάκῳ τό-
δ' ἄλγος. ἀλλ' ἔσωσας
βίοτον καὶ ψυχάν.
ἔθανε δάμαρ,
ἔλιπε φιλίαν.
τί νέον τόδε; πολλοὺς
ἤδη παρέλυσε
θάνατος δάμαρτος.

Αδ. Φίλοι, γυναικὸς δαίμον' εὐτυχέστερον
τοὐμοῦ νομίζω, καίπερ οὐ δοκοῦνθ' ὅμως.
τῆς μὲν γὰρ οὐδὲν ἄλγος ἅψεταί ποτε,
πολλῶν δὲ μόχθων εὐκλεὴς ἐπαύσατο.
ἐγὼ δ' ὃν οὐ χρῆν ζῆν, παρεὶς τὸ μόρσιμον,
λυπρὸν διάξω βίοτον, ἄρτι μανθάνων.
πῶς γὰρ δόμων τῶνδ' εἰσόδους ἀνέξομαι;
τίν' ἂν προσειπών; τοῦ δὲ προσρηθεὶς ὕπο
τερπνῆς τύχοιμ' ἂν εἰσόδου; ποῖ τρέψομαι; ἡ-
ἡ μὲν γὰρ ἔνδον ἐξελεῖ μ' ἐρημία,

Exiſtentes optimis [nati parẽtibus] cõiuges eſſem⁹.
Nunc autem hymenæo lamentatio contraria,
Candidiſque ueſtimentis atri amictus,
Mittunt me intrò
Thalamis in cubilia orbata.

Chor. Ad felicem tibi ſortem
Venit inexperto malorum i-
ſte dolor. cæterùm ſeruaſti
Vitam & animam,
Mortua eſt coniunx,
Reliquit [tuam] amicam conſuetudinem.
Quid noui hoc? multos
Iam orbauit
Mors coniuge.

Adm. Amici, coniugis fortunam beatiorem
Mea exiſtimo, quanquam non uideatur tamen.
Hanc etenim nullus dolor attinget unquam:
A multis porro ærumnis glorioſè requieuit:
Ego autem quem nõ conuenit uiuere prætermittẽs
Triſtem degam uitam nuper diſcens. (fatũ,
Quomodo enim ædium harũ ingreſſum ſuſtinebo?
Quem compellans? & à quo compellatus?
Iucundum nanciſcar ingreſſum? quò conuertar?
Ea enim quæ intus eſt perdet me ſolitudo,

Universidad de Deusto
Biblioteca

Vxore cubiculum quum uidero uacuum: 207
Sedémque in qua ſederat, & in tectis
Squalidum ſolum, liberique genubus
Accidentes plorent matrem: alij dominam
Gemant qualem ex domo amiſerint.
Ea qdē q̄ domi [me manēt, ſunt] iſta. Foris aūt me
Nuptialia conuiuia agitabunt Theſſalorū, & cœtus
Mulierum frequentes. non enim ſuſtinebo,
Videns coniugis meæ æquales.
Dicet autem mihi quiſquis inimicus fuerit,
Vide iſtū turpiter uiuētem, qui non ſuſtinuit mori,
Sed quam duxit pro ſe dans præ ignauia,
Effugit Plutonē, & deinde [tamen ſibi] uir eſſe ui-(detur:
Oditque parentes, ipſe quum noluerit
Mori. talem præter [reliqua] mala famam
Habebo. quid mihi uiuere optabile, amici,
Malè audienti & malè habenti?
Chor. Ego etſi per Muſas
Et ſublimis exilij, &
Plurimum attigi doctrinæ,
POTENTIVS [tamen] nihil fato
Inueni: neque aliquod pharmacum [contra id]
Thraciis in tabulis, quas
Orphêa conſcripſit

γυναικὸς εὐνὰς εὖτ' ἂν εἰσίδω κενάς,
θρόνους τ' ἐν οἷσιν ἷζε, καὶ κατὰ στέγας
αὐχμηρὸν οὖδας, τέκνα δ' ἀμφὶ γούνασι
πίπτοντα κλαίῃ μητέρ'· οἱ δὲ δεσπότιν
στένωσιν οἵαν ἐκ δόμων ἀπώλεσαν.
τὰ μὲν κατ' οἴκους τοιάδ'. ἔξωθεν δέ με
γάμοι γ' ἐλῶσι Θεσσαλῶν, καὶ ξύλλογοι
γυναικοπληθεῖς· οὐ γὰρ ἐξανέξομαι
λεύσσων δάμαρτος τῆς ἐμῆς ὁμήλικας.
ἐρεῖ δέ μ' ὅστις ἐχθρὸς ὢν κυρεῖ, τάδε,
ἰδοῦ τὸν αἰσχρῶς ζῶνθ', ὃς οὐκ ἔτλη θανεῖν,
ἀλλ' ἣν ἔγημεν ἀντιδοὺς ἀψυχίᾳ,
πέφευγεν ᾅδην, κᾆτ' ἀνὴρ εἶναι δοκεῖ,
στυγεῖ δὲ τοὺς τεκόντας, αὐτὸς οὐ θέλων
θανεῖν. τοιάνδε πρὸς κακοῖσι κληδόνα
ἕξω. τί μοι ζῆν δῆτα κύδιον φίλοι,
κακῶς κλύοντι καὶ κακῶς πεπραγότι;
Χορ. Ἐγὼ καὶ διὰ μούσας
καὶ μετάρσιος ᾖξα, καὶ „
πλεῖστον ἁψάμενος λόγων, „
κρεῖσσον οὐδὲν ἀνάγκας „
εὗρον. οὐδέ τι φάρμακον „
Θρῄσσαις ἐν σανίσι, τὰς „
Ὀρφεία κατέγραψε „

γῆρυς οὐδ' ὅσα Φοῖβος
Ἀσκληπιάδαισιν παρέδωκε
φάρμακα πολυπόνοις
ἀντιτεμὼν βροτοῖσι,
μόνας δ' οὔτ' ἐπὶ βωμοὺς
ἐλθεῖν, οὔτε βρέτας θεᾶς
ἔστιν, οὐ σφαγίων κλύει.
μή μοι πότνια μείζων
ἔλθοις ἢ τοπρὶν ἐν βίῳ.
καὶ γὰρ Ζεὺς ὅ,τι νεύσῃ,
σὺν σοὶ τοῦτο τελευτᾷ.
Καὶ τὸν ἐν Χαλύβοισι
δαμάζεις οὐ βίᾳ σίδαρον.
οὐδέ τις ἀποτόμου
λήματός ἐστιν αἰδώς.
καί σ' ἐν ἀφύκτοισι χερῶν
εἷλε θεὰ δεσμοῖς.
τόλμα δ', οὐ γὰρ ἀνάξεις πότ' ἔνερθεν
κλαίων τοὺς φθιμένους ἄνω.
καὶ θεῶν σκότιοι φθίνουσι
παῖδες ἐν θανάτῳ.
φίλα μὲν ὅτ' ἦν γε μεθ' ἡμῶν.
φίλα δέ τι καὶ θανοῦσα.
γενναιοτάταν δὲ πασᾶν

Vox.neque quæcunque Phœbus
AEſculapij poſteris tradidit
Pharmaca ærumnoſis
Opitulans hominibus.
[Huius] ſolius autem nec ad aras 208
Venire,neque ad ſtatuam deæ
Eſt:non uictimas exaudit.
Ne mihi ô ueneranda maior [& grauior]
Venias, quàm priùs in uita.
Etenim Iuppiter quodcunque annuerit,
Tecum hoc perficit.
209 *Et quod apud Chalybes [naſcitur]*
Domas non ui [adhibita] ferrum.
Neque ulla præfractæ
Mentis eſt uerecundia.
Et te [Admete] ineuitabilibus manuum
Cepit dea uinculis.
Bono uerò animò ſis: non enim reduces unq̃ ex in-
Plorans mortuos ſurſum. (feris
Et deorum obſcuri pereunt
Liberi morte.
Chara quidem [erat:] quando erat nobiſcum,
Chara uerò etiam mortua.
Generoſiſſimam autem omnium

Universidad de Deusto Biblioteca

Copulaſti thoro coniugem.
Non autē cadauerum ut [promiſcuè] intereuntiū
Agger, exiſtimetur
Tumulus tuæ coniugis:
Verùm ſicut dea
Colatur numen uiatorum:
Et aliquis obliquam uiam
Vadens hoc dicet:
Iſta aliquando mortua eſt pro uiro,
Nunc autem eſt beata dea.
Salue ô ueneranda, bonáque des. 209
Tales eam affabuntur uoces.
Atqui hic, ut uidetur, Alcmenæ filius
Admete ad tuam domum accedit.
Her. AMIcum ad uirum oportet loqui liberè
Admete, reprehenſionéſque nō ſub pectore retinere
Tacitum. ego uerò in tuis malis uolebam
Propè adſtans explorari amicus.
Tu autem non dixiſti tuæ propoſitum cadauer
Coniugis, ſed me excepiſti hoſpitio in ædibus,
Tanquam alieni mali curam habens.
Et coronaui caput, & dijs libaui (tuæ.
Libationes in domo qua aduerſa fortuna utebatur
Expoſtulo, inquam, expoſtulo: qui paſſus ſum iſta.

ἐζεύξω κλισίαις ἄκοιτιν.
μηδὲ νεκρῶν ὡς φθιμένων
χῶμα, νομιζέσθω
τύμβος σᾶς ἀλόχου,
θεοῖσι δ' ὁμοίως
τιμάσθω σέβας ἐμπόρων.
καί τις δοχμίαν κέλευθον
ἐκβαίνων, τόδ' ἐρεῖ,
αὕτα ποτὲ προὔθανεν ἀνδρός,
νῦν δ' ἐστὶ μάκαιρα δαίμων.
χαῖρ' ὦ πότνι', εὖ δὲ δοίης.
τοῖαί νιν προσεροῦσι φῆμαι.
καὶ μὴν ὅδ', ὡς ἔοικεν, Ἀλκμήνης γόνος
Ἄδμητε πρὸς σὴν ἑστίαν πορεύεται.
Ἡρ. Φίλον πρὸς ἄνδρα χρὴ λέγειν ἐλευθέρως «
Ἄδμητε, μομφὰς δ' οὐχ ὑπὸ σπλάγχνοις «
σιγῶντ'. ἐγὼ δὲ σοῖς κακοῖσιν ἠξίουν (ἔχειν
ἐγγὺς παρεστὼς, ἐξετάζεσθαι φίλος·
σὺ δ' οὐκ ἔφραζες σῆς προκείμενον νέκυν
γυναικός, ἀλλά μ' ἐξένιζες ἐν δόμοις
ὡς δὴ θυραίου πήματος σπουδὴν ἔχων·
κἄστεψα κρᾶτα καὶ θεοῖς ἐσπεισάμην
σπονδὰς ἐν οἴκοις δυστυχοῦσι τοῖσι σοῖς.
καὶ μέμφομαι δή, μέμφομαι παθὼν τάδε.

Universidad de Deusto
Biblioteca

οὐ μὴν σε λυπεῖν ἐν κακοῖσι βούλομαι.
ὧν δ' οὕνεχ' ἥκω, δεῦρ' ὑποστρέψας πάλιν,
λέξω. γυναῖκα τήνδε μοι σῶσον λαβὼν,
ἕως ἂν ἵππους δεῦρο Θρῃκίας ἄγων
ἔλθω, τύραννον Βιστόνων κατακτανών.
πράξας δ' ὃ μὴ τύχοιμι (νοστήσαιμι γὰρ)
δίδωμι τήνδε σοῖσι πρόσπολον δόμοις.
πολλῶν δὲ μόχθων ἦλθε χέρας εἰς ἐμάς.
ἀγῶνα γὰρ πάνδημον εὑρίσκω τινὰς
τιθέντας ἀθληταῖσιν ἄξιον πόνου·
ὅθεν κομίζω τήνδε, νικητήρια
λαβών. τὰ μὲν γὰρ κοῦφα τοῖς νικῶσιν, ἦν
ἵππους ἄγεσθαι· τοῖσι δ' αὖ τὰ μείζονα
νικῶσι πυγμὴν καὶ πάλην, βουφόρβια.
γυνὴ δ' ἐπ' αὐτοῖς εἵπετ'· ἐντυχόντι δὲ
αἰσχρὸν παρεῖναι κέρδος ἦν τόδ' εὐκλεές.
ἀλλ' ὥσπερ εἶπον, σοὶ μέλειν γυναῖκα χρή.
οὐ γὰρ κλοπαίαν, ἀλλὰ σὺν πόνῳ λαβὼν
ἥκω· χρόνῳ δὲ καὶ σύ μ' αἰνέσεις ἴσως.
Αδ. Οὔτοι σ' ἀτιμάζων, οὐδ' ἐν αἰσχροῖσι τιθεὶς,
ἔκρυψ' ἐμῆς γυναικὸς ἀθλίους τύχας,
ἀλλ' ἄλγος ἄλγει τοῦτ' ἂν ἦν προσκείμενον,
εἴπερ πρὸς ἄλλου δώμαθ' ὡρμήθης ξένου.
ἅλις δὲ κλαίειν τοὐμὸν ἦν ἐμοὶ κακόν.

Non tamen te contriſtare in malis uolo.
Quorũ autẽ cauſa uenio huc reuerſus denuò,
Dicam. mulierem hanc ut ſerues mihi accipiens,
Donec equos huc Thracios adducens
Rediero, tyranno Biſtonum interfecto.
Rẽ autẽ gerendo nactus id quod naniſci nolim,
Do hanc tuis ancillam ædibus. (reuerti.n.uelim
Multis uerò laboribus uenit manus in meas.
Certamen enim publicum inuenio aliquos
Ponentes athletis, dignum labore:
Vnde abduco hanc, uictoriæ præmium
Accipiẽs. in leuiori enim certamine uincẽtibus erat
Equos abducere [præmij loco.] q autẽ in maiori
Vincebant, in pugilatu aut lucta, armenta.
Mulier autẽ ſupra hæc ſequebatur: incidenti uerò
Turpe dimittere lucrum erat hoc glorioſum.
Verùm, ut dixi tibi curæ eſſe [hãc] mulierẽ oportet.
Non enim furtiuam, ſed cum labore adeptus
Venio: cũ tẽpore autem & tu me laudabis fortaſſe.
Adm. Non te contumeliæ afficiẽs, nec in turpiũ numero
Celaui meæ uxoris miſeræ infortunia: (ponens
Sed dolor dolori hic fuiſſet [mihi] additus,
Si ad alius ædes iuiſſes hoſpitis.
Satis aũt deplorare hoc meũ erat mihi malũ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Mulierem uerò ſiquomodo licet, peto te domine,
Alium quempiam qui non eſt paſſus qualia ego,
Seruare iubeas Theſſalorū: multi uerò tibi [ſunt]
Hoſpites inter Pheræos: ne mihi in memoriā reuo-
Non poſſim hanc uidens in domo, (ces mala.
Sine lacrymis eſſe: ne dolenti mihi dolorem
Addas. ſatis enim calamitat. [hac] grauor.
Qua in parte etiam educabitur ædium iuuencula?
(Iuuenculæ enim more, ueſte & mundo ornata eſt)
Vtrum in uirorum habitabit tecto?
Et quomodo pura inter iuuenes uerſans
Erit? PVBEſcentem, Hercules, non facilè [eſt]
Arcere: ego uerò pro te ſolicitudinem habeo:
An mortuæ in thalamum abdens alam [eam?]
Et quomodo inferam hanc illius in lectum?
Duplicem metuo reprehenſionem, & à ciuibus,
Ne quis me reprehendat [me] meam benefactricē
Prodentem, in alterius thorum irruere iuuenculæ:
Et ab hac mortua: digna uerò mihi eſt quæ colatur.
Multā prudētiā oportet me habere. tu aūt ô mulier
Quæcunq; tādē es tu, eūdē [te] habere cū Alceſtide
Formæ modum ſcito, & aſſimilē eſſe corpore.
Heu mihi, aufer per deos ab oculis
Mulierem iſtam, ne me perdas perditum.

γυναῖκα δ', εἴ πως ἐστὶν, αἰτοῦμαί σ' ἄναξ,
ἄλλον τιν' ὅστις μὴ πέπονθεν οἷ' ἐγὼ,
σώζειν ἄνωχθι Θεσσαλῶν. πολλοὶ δέ σοι
ξένοι Φεραίων. μή μ' ἀναμνήσῃς κακῶν.
οὐκ ἂν δυναίμην τήνδ' ὁρῶν ἐν δώμασιν,
ἄδακρυς εἶναι. μὴ νοσοῦντί μοι νόσον
προσθῇς· ἅλις γὰρ συμφορᾷ βαρύνομαι.
ποῦ καὶ τρέφοιτ' ἂν δωμάτων νέα γυνή;
νέα γὰρ ὡς ἐσθῆτι καὶ κόσμῳ πρέπει.
πότερα κατ' ἀνδρῶν δῆτ' ἐνοικήσει στέγην;
καὶ πῶς ἀκραιφνὴς ἐν νέοις στρωφωμένη
ἔσται; τὸν ἡβῶνθ' Ἡράκλεις οὐ ῥάδιον “
εἴργειν. ἐγὼ δὲ σοῦ προμηθίαν ἔχω. “
ἢ τῆς θανούσης εἰς θάλαμον βύσας τρέφω;
καὶ πῶς ἐπεισφρῶ τήνδε τῷ κείνης λέχει;
διπλῆν φοβοῦμαι μέμψιν, ἔκ τε δημοτῶν,
(μή τις μ' ἐλέγξῃ τὴν ἐμὴν εὐεργέτιν
προδόντ', ἐν ἄλλοις δεμνίοις πιτνεῖν νέας)
καὶ τῆς θανούσης· ἀξία δέ μοι σέβειν.
πολλὴν πρόνοιαν δεῖ μ' ἔχειν. σὺ δ' ὦ γύναι,
ἥτις ποτ' εἶ σὺ, ταὔτ' ἔχουσ' Ἀλκήστιδι
μορφῆς μέτρ' ἴσθι, καὶ προσῄξαι δέμας.
οἴμοι, κόμιζε πρὸς θεῶν ἀπ' ὀμμάτων
γυναῖκα τήνδε, μή μ' ἕλῃς ἡρημένον.

Universidad de Deusto
Biblioteca

δοκῶ γὰρ αὐτὴν εἰσορᾶν, γυναῖχ' ὁρᾶν
ἐμήν. θολοῦται καρδίαν, ἐκ δ' ὀμμάτων
πηγαὶ κατερρώγασιν. ὦ τλήμων ἐγώ,
ὡς ἄρτι πένθους τοῦδε γεύομαι πικροῦ.
Χορ. Ἐγὼ μὲν οὐκ ἔχοιμ' ἂν εὖ λέγειν τύχην.
χρὴ δ' ὅστις εἶ σὺ, καρτερεῖν θεοῦ δόσιν.
Ηρ. Εἰ γὰρ τοσαύτην δύναμιν εἶχον ἐκ Διὸς,
εἰς φῶς πορεῦσαι νερτέρων ἐκ δωμάτων
γυναῖκα, καὶ σοὶ τήνδε πορσῦναι χάριν.
Αδ. Σάφ' οἶδα βούλεσθαί σ' ἄν. ἀλλὰ ποῦ τόδε,
Οὐκ ἔστι τοὺς θανόντας ἐς φάος μολεῖν. "
Ηρ. Μὴ νῦν ὑπέρβαιν', ἀλλ' ἐναισίμως φέρε.
Αδ. Ῥᾷον παραινεῖν ἢ παθόντα καρτερεῖν. "
Ηρ. Τί δ' ἂν προκόπτοις εἰ θέλοις ἀεὶ στένειν;
Αδ. Ἔγνωκα κ' αὐτὸς, ἀλλ' ἔρως τίς μ' ἐξάγει.
Ηρ. Τὸ γὰρ φιλῆσαι τὸν θανόντ', ἄγει δάκρυ.
Αδ. Ἀπώλεσέν με κἄτι μᾶλλον ἢ λέγω.
Ηρ. Γυναικὸς ἐσθλῆς ἤμπλακες· τίς ἀντερεῖ;
Αδ. Ὥστ' ἄνδρα τόνδε μηκέθ' ἥδεσθαι βίῳ.
Ηρ. Χρόνος μαλάξει· νῦν δ' ἔθ' ἡβᾷ σοι κακόν.
Αδ. Χρόνον λέγοις ἄν, εἰ χρόνος τὸ κατθανεῖν.
Ηρ. Γυνή σε παύσει, καὶ νέου γάμου πόθος.
Αδ. Σίγησον. οἷον εἶπας; οὐκ ἂν ᾠόμην.
Ηρ. Τί δ'; οὐ γαμεῖς γὰρ, ἀλλὰ χηρεύεις μόνος;

Videor enim ipſam intuens coniugem intueri
Meam. turbat autem [mihi] cor, éxque oculis
Fontes [lacrymarum] erumpunt. ô miſer ego, 211
Quàm iam luctum hunc guſto acerbum?
Chor. *Ego quidem non habeam laudare [tuam] fortunã.*
OPortet autẽ quicũque ſis tu ſuſtinere ꝙ dat de⁹.
Her. *Si enim tantam uim haberem ex Ioue,*
In lucem ut reducerem inferis ex ædibus
[Tuam] coniugem, & tibi hanc præberem gratiã.
Adm. *Certò ſcio uelle te. ſed ubi hoc [fieri poteſt?]*
NON eſt poſſibile mortuos in lucem redire.
Her. *Ne nunc tranſgredere [modũ:] ſed moderatè fer.*
Adm. *FAcilius conſolari, quàm quũ patiaris, ſuſtinere.*
Her. *Quid uerò proficias, ſi uelis ſemper plorare?*
Adm. *Noui & ipſe: attamen amor quiſpiam me impellit.*
Her. *Amare enim mortuum, adfert lacrymas.*
Adm. *Perdidit me & adhuc magis quàm dicam.*
Her. *Coniuge bona orbatus es, quis contradicet?*
Adm. *Vt uir hic non amplius delectetur uita.*
Her. *Tẽpus molliet: nũc tuũ adhuc recens eſt tibi malũ.*
Adm. *Tempus dixeris, ſi tempus [eſt] mori.*
Her. *Mulier te ſedabit & nouarum nuptiarum deſideriũ.*
Adm. *Tace, quid dixiſti? ne [hoc] quidem opinabar.*
Her. *Quid? non duces uxorem, ſed manebis uiduus ſolus?*

Adm. Non eſt[ulla] quæ huic accubitura ſit.
Her. Num mortuæ prodeſſe aliquid arbitraris?
Adm. Illam ubicunque eſt, honore affici oportet.
Her. Laudo equidem, laudo: ſtultitiæ autem obnoxius es.
Adm. Vt non unq̃ uirũ hunc ſponſum uocaturus ſis.
Her. Laudo coniugi fidus propterea quòd es amicus.
Adm. Moriar illam, quanq̃ nõ[amplius]ſit, ſi prodidero.
Her. Recipias intra, iſtam generoſam, ædes.
Adm. Non per eum qui te genuit, oro Iouem patrem tuũ.
Her. Atqui peccabis equidem non faciens hæc.
Adm. Et faciens dolore cor mordebor.
Her. Obtẽpera: fortaſſe. n. opportunè acciderit gratia.
Adm. Heu utinã ex certamine eã non nactus eſſes unq̃.
Her. Atqui uincente, etiam tu unà uincis, me. 212
Adm. Rectè dixiſti. mulier autem abeat.
Her. Abit, ſi oportet. primùm autẽ an [ſit] utile, uideas.
Adm. Oportet: tu niſi uelis iraſci mihi.
Her. Sciens quiddam etiam ego, hoc habeo ſtudium.
Adm. Vincas igitur: quanquam non grata mihi facis.
Her. Sed erit quando nos laudabis: obtempera ſolùm.
Adm. Introducite ſi oportet eam recipere in ædes.
Her. Non permiſerim mulierem miniſtris.
Adm. Tu uerò ipſe ipſam introducito, ſi uidetur, in domũ
Her. In tuas igitur ego tradam manus.

Αδ. Οὐκ ἔστιν ἥτις τῷδε συγκλιθήσεται.
Ηρ. Μῶν τὴν θανοῦσαν ὠφελεῖν τι προσδοκᾷς;
Αδ. Κείνην ὅπου περ ἔστι τιμᾶσθαι χρεών.
Ηρ. Αἰνῶ μὲν, αἰνῶ· μωρείαν δ' ὀφλισκάνεις.
Αδ. Ὡς μή ποτ' ἄνδρα τόνδε νυμφίον καλῶν.
Ηρ. Ἐπῄνεσ', ἀλόχῳ πιστὸς οὕνεκ' εἶ φίλος.
Αδ. Θάνοιμ' ἐκείνην, καίπερ οὐκ οὖσαν, προδούς.
Ηρ. Δέχου νυν εἴσω τήνδε γενναίαν δόμων.
Αδ. Μὴ πρός σε τοῦ σπείραντος αἴτομαι Διός.
Ηρ. Καὶ μὴν ἁμαρτήσῃ γε μὴ δράσας τάδε.
Αδ. Καὶ δρῶν γε, λύπῃ καρδίαν δηχθήσομαι.
Ηρ. Πιθοῦ. τάχ' ἂν γὰρ εἰς δέον πέσοι χάρις.
Αδ. Φεῦ. εἴθ' ἐξ ἀγῶνος τήνδε μὴ λάβοις ποτέ.
Ηρ. Νικῶντι μέντοι καὶ σὺ συννικᾷς ἐμοί.
Αδ. Καλῶς ἔλεξας. ἡ γυνὴ δ' ἀπελθέτω.
Ηρ. Ἄπεισιν, εἰ χρή· πρῶτα δ' εἰ χρεών, ὅρα.
Αδ. Χρή, σοῦ γε μὴ μέλλοντος ὀργαίνειν ἐμοί.
Ηρ. Εἰδώς τι κἀγὼ τήνδ' ἔχω προθυμίαν.
Αδ. Νίκα νυν. οὐ μὴν ἀνδάνοντά μοι ποιεῖς.
Ηρ. Ἀλλ' ἔσθ' ὅθ' ἡμᾶς αἰνέσεις· πιθοῦ μόνον.
Αδ. Κομίζετ', εἰ χρὴ τήνδε δέξασθαι δόμοις.
Ηρ. Οὐκ ἂν μεθείην τὴν γυναῖκα προσπόλοις.
Αδ. Σὺ δ' αὐτὸς αὐτὴν εἴσαγ', εἰ δοκεῖ, δόμοις.
Ηρ. Εἰς σὰς μὲν οὖν ἔγωγε θήσομαι χέρας.

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Αδ. Οὐκ ἂν θίγοιμι· δῶμα δ' εἰσελθεῖν πάρα.
Ηρ. Τῇ σῇ πέποιθα χειρὶ δεξιᾷ μόνῃ.
Αδ. Ἄναξ, βιάζῃ μ' οὐ θέλοντα δρᾶν τάδε.
Ηρ. Τόλμα προτείνειν χεῖρα καὶ θιγεῖν ξένης.
Αδ. Καὶ μὴν προτείνω Γοργόν' ὡς καρα-
τόμῳ.
Ηρ. Ἔχεις; Αδ. Ἔχω ναί. Ηρ. Σῷζέ νυν, καὶ
τὸν Διὸς
φήσεις ποτ' εἶναι παῖδα γενναῖον ξένον.
βλέψον δ' ἐς αὐτήν, εἴ τι σοι δοκεῖ πρέπειν
γυναικί. λύπης δ' ἀτυχῶν μεθίστασο.
Αδ. Ὦ θεοί, τί λέξω; θαῦμ' ἀνέλπιστον τόδε,
γυναῖκα λεύσσων τήνδ' ἐμὴν ἐτητύμως.
ἢ κέρτομός με θεοῦ τις ἐμπλήσσει χαρά;
Ηρ. Οὐκ ἔστιν, ἀλλὰ τήνδ' ὁρᾷς δάμαρτα σήν.
Αδ. Ὅρα γε μή τι φάσμα νερτέρων τόδ' ᾖ.
Ηρ. Οὐ ψυχαγωγὸν τόνδ' ἐποιήσω ξένον.
Αδ. Ἀλλ' ἣν ἔθαπτον εἰσορῶ δάμαρτ' ἐμήν.
Ηρ. Σάφ' ἴσθ'. ἀπιστεῖν δ' οὔ σε θαυμάζω τύχην.
Αδ. Θίγω, προσείπω ζῶσαν ὡς δάμαρτ' ἐμήν.
Ηρ. Πρόσειπ'· ἔχεις γὰρ πᾶν ὅσονπερ ἤθελες.
Αδ. Ὦ φιλτάτης γυναικὸς ὄμμα καὶ δέμας,
ἔχω σ' ἀέλπτως, οὔποτ' ὄψεσθαι δοκῶν.

Adm. Non unquam attigerim. domum uerò intrare licet.
Her. Tuæ fido manui dextræ ſoli.
Adm. Domine, cogis me non uolentem facere hæc.
Her. Auſis extendere manum, & attingere hoſpitam.
Adm. Atqui extendo Gorgoni ut capite truncatæ.
Her. Habes? Adm. Habeo equidem. Her. Serua nunc
& Iouis
Dices aliquando filium eſſe generoſum hoſpitem.
Intuere eam, nunquid tibi uideatur eſſe ſimilis
Vxori: à dolore autem, fortunatus quum ſis, deſiſte.
Adm. O dii, quid dicam? miraculum [eſt] inſperatũ hoc:
Coniugem uidens hanc meam [eſſe] reuera.
Aut deluſorium me dei aliquod percellit gaudium?
Her. Non eſt. ſed hanc intueris coniugem tuam.
Adm. Vide ſanè ne quod ſpectrum inferorum hoc ſit.
Her. Non præſtigiatorem hunc feceris hoſpitem.
Adm. Sed quam ſepeliebam uideo coniugem meam.
Her. Certò ſcias: non credere haud te miror fortunæ.
Adm. Attingo, alloquor uiuentem ut uxorem meam.
Her. Alloquere. habes enim omne quod uoluiſti.
Adm. O chariſſimæ coniugis facies & corpus,
Habeo te inſperatò, nõ unquam [me te] uiſurũ ar-
bitratus.

Universidad de Deusto Biblioteca

Her. *Habes. inuidia autem nequa fuerit deorum.*

Adm. *O maximi Iouis generoſe fili,*
Beatus ſis, & te qui genuit pater
Seruet: tu enim mea erexiſti ſolus.
Quomodo hãc reduxiſti ab inferis in lucem hanc?

Her. *Pugnam committens dæmonum cum rege.*

Adm. *Vbi hanc cum morte ais pugnam te conſeruiſſe?*

Her. *Tumulũ apud ipſũ ex inſidiis deprehẽdẽs manibꝰ.*

Adm. *Quidnam tandem muta ſtat mulier?*

Her. *Nondum fas tibi huius compellationes*
Audire, priuſquam dijs inferis
Expiata fuerit, & tertia ueniat lux.
ſed introducas intrò tuam, & iuſtus quum ſis,
Quod reſtat Admete pius ſis erga hoſpites.
Et uale. ego autem propoſitum laborem
Stheneli filio regi perficiam [hinc] profectus.

Adm. *Mane apud nos, & contubernalis ſis.*

Her. *Aliâs hoc erit: nunc autem properare me oportet.*

Adm. *At fortunatus ſis: in redituq; uenias domũ [meã.]*
Ciuibus autem totique indico ducatui
Choros propter bonum euentum ſtatuant,
Araque uaporent opimis expiationibus.
Nunc enim tranſmutati ſumus in meliorem uitam
Priore: nec enim [me] beatum eſſe negabo.

Ηρ. Ἔχεις. φθόνος δὲ μὴ γένοιτό τις θεῶν.

Αδ. Ὦ τοῦ μεγίστου Ζηνὸς εὐγενὲς τέκνον
εὐδαιμονοίης καί σ' ὁ φυτεύσας πατὴρ
σώζοι. σὺ γὰρ τἄμ' ἐξανώρθωσας μόνος.
πῶς τήνδ' ἔπεμψας νέρθεν εἰς φάος τόδε;

Ηρ. Μάχην συνάψας δαιμόνων τῷ κοιράνῳ.

Αδ. Ποῦ τόνδε θανάτῳ φῂς ἀγῶνα συμβαλεῖν;

Ηρ. Τύμβον παρ' αὐτὸν ἐκ λόχου μάρψας χεροῖν.

Αδ. Τί γάρ ποθ' ἥδ' ἄναυδος ἕστηκεν γυνή;

Ηρ. Οὔπω θέμις σοι τῆσδε προσφωνημάτων
κλύειν, πρὶν ἂν θεοῖσι τοῖσι νερτέροις
ἀφαγνίσηται, καὶ τρίτον μόλῃ φάος.
ἀλλ' εἴσαγ' εἴσω τήνδε· καὶ δίκαιος ὤν,
τὸ λοιπὸν Ἄδμητ' εὐσέβει περὶ ξένους.
καὶ χαῖρ'· ἐγὼ δὲ τὸν προκείμενον πόνον
Σθενέλου τυράννῳ παιδὶ πορσυνῶ μολών.

Αδ. Μεῖνον παρ' ἡμῖν, καὶ ξυνέστιος γενοῦ.

Ηρ. Αὖθις τόδ' ἔσται. νῦν δ' ἐπείγεσθαί με δεῖ.

Αδ. Ἀλλ' εὐτυχοίης, νόστιμον δ' ἔλθοις δόμον.
ἀστοῖς δὲ πάσῃ τ' ἐννέπω τετραρχίᾳ
χοροὺς ἐπ' ἐσθλαῖς συμφοραῖσιν ἱστάναι,
βωμούς τε κνισᾶν βουθύτοισι προστροπαῖς.
νῦν γὰρ μεθηρμόσμεσθα βελτίω βίον
τοῦ πρόσθεν. οὐ γὰρ εὐτυχῶν ἀρνήσομαι.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Χορ. Πολλαὶ μορφαὶ τῶν δαιμονίων,
πολλὰ δ' ἀέλπτως κραίνουσι θεοί·
καὶ τὰ δοκηθέντ' οὐκ ἐτελέσθη,
τῶν δ' ἀδοκήτων πόρον εὗρεν θεός.
τοιόνδ' ἀπέβη τόδε πρᾶγμα.

Chor. MVLtæ[ſunt]formæ diuinitus euenientium,
Multáque inſperatò perficiunt dij,
Ac quæ uidebantur[euentura,] non effecta ſunt,
Inſperatorum autem exitum inuenit Deus.
Sic euenit hoc negotium.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca